

PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS DE GALICIA

DOCUMENTO DE INICIO PARA AVALIACIÓN AMBIENTAL ESTRATÉXICA

INDICE

DOCUMENTO DE INICIO PARA AVALIACIÓN AMBIENTAL ESTRATÉXICA1

DIRECCIÓN TÉCNICA.....	5
EQUIPO REDACTOR	5
1 INTRODUCCIÓN.....	6
1.1 A AVALIACIÓN AMBIENTAL ESTRATÉXICA COMO INSTRUMENTO DE INTEGRACIÓN DA COMPONENTE AMBIENTAL NO PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS DE GALICIA	6
1.2 ANTECEDENTES DO PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS DE GALICIA.....	6
2 OBXECTIVOS E CRITERIOS DO PSAEG	7
3 ALCANCE, CONTIDO E ALTERNATIVAS PROPOSTAS DO PSAEG	9
3.1 ALCANCE	9
3.1.1 CONCEPTOS XERAIS.....	10
3.1.1.1 Singularidades do sector.....	10
3.1.1.2 Clasificación de recursos	11
3.1.1.3 Definicións xerais	12
3.1.1.4 Tratamento administrativo dos recursos mineiros.....	16
3.1.2 INFORMACIÓN DE PARTIDA.....	19
3.1.3 IDENTIFICACIÓN DE USOS E DE ZONAS DE INTERESE	21
3.1.4 DETERMINACIÓNS DO PLANEAMENTO URBANÍSTICO E RELACIÓN COAS ACTIVIDADES EXTRACTIVAS	22
3.1.5 DIAGNÓSTICO E REDACCIÓN DO PLAN SECTORIAL	22
3.2 CONTIDO DO PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS.....	22
3.3 ANÁLISE DE ALTERNATIVAS.....	23
3.3.1 ALTERNATIVA 0: NECESIDADE E URXENCIA DA ELABORACIÓN DO PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS DE GALICIA (PSAEG)	23
3.3.2 ALTERNATIVA 1.....	24
3.3.3 ALTERNATIVA 2.....	24
4 APROXIMACIÓN AO ANÁLISE DO TERRITORIO.....	24
4.1 CLIMA	24
4.2 XEOLOXÍA	25
4.2.1 HIDROXEOLOXÍA.....	26
4.2.2 XEOTECNIA	26
4.3 RELEVO	26
4.4 EDAFOLOXÍA	27
4.5 HIDROLOXÍA	28
4.5.1 BACIAS.....	29
4.6 FLORA.....	30
4.6.1 FLORA AMEAZADA.....	31
4.6.2 ÁRBORES SENLLEIRAS.....	31
4.6.3 HÁBITATS DE INTERESE PRIORITARIO PARA A SÚA CONSERVACIÓN.....	32
4.7 FAUNA.....	32
4.8 ÁREAS ESTRATÉXICAS DE CONSERVACIÓN.....	34
4.8.1 ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS	34
4.8.1.1 Rede Natura 2000.....	34
4.8.1.2 Rede galega de espazos naturais protexidos.....	34

4.8.1.3 Outras figuras.....	34
4.8.2 ÁREAS COMPLEMENTARIAS DOS ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS	36
4.9 O PATRIMONIO CULTURAL.....	36
4.10 A PAISAXE.....	37
4.11 USOS DO SOLO	39
4.11.1 SISTEMA DE ASENTAMENTOS DE POBOACIÓN DE GALICIA	39
4.11.2 ESTRUCTURA TERRITORIAL	39
4.11.2.1 As infraestruturas e os nodos de transporte.....	39
4.11.2.2 Infraestruturas de servizos urbanos.....	41
4.11.3 O ESPAZO RURAL	41
4.12 ANÁLISE SOCIOECONÓMICO	42
4.12.1 POBOACIÓN.....	42
4.12.2 DESENVOLVEMENTO ECONÓMICO.....	44
4.12.2.1 Renda e poder adquisitivo	44
4.12.2.2 Mercado de traballo.....	45
4.12.3 ACTIVIDADE ECONÓMICA	46
4.12.3.1 Poboación activa	46
4.12.3.2 Actividade económica.....	48
4.13 A MINERÍA DE GALICIA.....	50
4.13.1 XACEMENTOS MINERAIS POR RECURSOS	50
4.13.1.1 Augas minerais e termais	50
4.13.1.2 Substancias enerxéticas.....	51
4.13.1.3 Minerais metálicos.....	52
4.13.1.4 Minerais industriais.....	54
4.13.1.5 Rocha ornamental	55
4.13.1.6 Áridos para a construción e a industria.....	56
4.13.2 DEREITOS MINEROS.....	57
4.13.2.1 Dereitos mineiros vixentes. Permisos de investigación e exploración	58
4.13.2.2 Dereitos mineiros vixentes de explotación e aproveitamento	61
4.13.3 ANALISE SOCIO ECONOMICO DO SECTOR MINEIRO EN GALICIA	64
4.13.3.1 Análise xeral das empresas do sector da minería extractiva de Galicia	64
4.13.3.2 Importancia do sector extractivo na economía de Galicia	64
5 AVALIACIÓN DO DESENVOLVEMENTO PREVISBLE DO PLAN, DOS EFECTOS AMBIENTAIS E DOS EFECTOS SOBRE OS ELEMENTOS ESTRATÉXICOS DO TERRITORIO, A PLANIFICACIÓN E A NORMATIVA DE APLICACIÓN.....	79
5.1 DESENVOLVEMENTO PREVISBLE DO PLAN.....	79
5.1.1 FASE I: AVALIACIÓN AMBIENTAL ESTRATÉXICA.....	80
5.1.1.1 Documento de inicio	80
5.1.1.2 Consultas	80
5.1.1.3 Documento de referencia	80
5.1.1.4 Informe de sostibilidade ambiental.....	80
5.1.2 FASE II: DECLARACIÓN DE INCIDENCIA SUPRAMUNICIPAL	80
5.1.2.1 Informe preceptivo.....	80
5.1.3 FASE III: INFORMACIÓN PÚBLICA E PUBLICACIÓN.....	80
5.1.3.1 Memoria ambiental.....	80
5.1.4 FASE IV: APROBACIÓN	81
5.1.4.1 Informe preceptivo.....	81
5.1.4.2 Elevación ó Consello da Xunta para aprobación do PSAEG.....	81

5.1.4.3 Publicación81

5.1.5 VIXENCIA81

5.2 EFECTOS AMBIENTAIS PREVISIBLES81

5.3 EFECTOS SOBRE A PLANIFICACIÓN SECTORIAL IMPLICADA, SOBRE A PLANIFICACIÓN TERRITORIAL E SOBRE AS
NORMAS APLICABLES.....84

5.3.1 NORMATIVA DE APLICACIÓN.....84

5.3.1.1 Normativa europea.....84

5.3.1.2 Normativa estatal85

5.3.1.3 Normativa autonómica87

5.3.2 ANÁLISE DA SITUACIÓN DO SECTOR E O MEDIO AMBIENTE.....89

5.3.2.1 Avaliación de impacto ambiental90

5.3.2.2 Avaliación de efectos ambientais91

5.3.2.3 Avaliación de incidencia ambiental.....92

5.3.3 A PLANIFICACIÓN TERRITORIAL E A MINARÍA.....94

5.3.3.1 O Marco legal.....94

5.3.3.2 Relación do PSAEG cos instrumentos de ordenación do territorio97

5.3.4 RELACIÓN DO PSAEG CO PLANEAMENTO URBANÍSTICO.....99

5.3.4.1 Lei 9/2002 do 30 de decembro de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia (LOUG)100

ANEXO.- PLANOS

LISTADO DE CADROS

Cadro nº 1.-	Relación de espacios naturais protexidos	35
Cadro nº 2.-	Evolución da poboación total entre 1991 e 2010	42
Cadro nº 3.-	Densidade de poboación (hab/km²)	43
Cadro nº 4.-	Poboación por tramos de idade	43
Cadro nº 5.-	Renda familiar dispoñible e por habitante	44
Cadro nº 6.-	PIB per cápita	44
Cadro nº 7.-	Número de persoas afiliadas á Seguridade Social	45
Cadro nº 8.-	Número de parados	46
Cadro nº 9.-	Empregados sector mineiro 2007-2010.....	46
Cadro nº 10.-	Taxa de actividade.....	47
Cadro nº 11.-	Taxa de paro.....	47
Cadro nº 12.-	Taxa de ocupación.....	48
Cadro nº 13.-	Número de empresas por grandes sectores de actividade	49
Cadro nº 14.-	Número de empresas industriais por grandes sectores.....	49
Cadro nº 15.-	Número de empresas de servizos por grandes sectores	50
Cadro nº 16.-	Número total de dereitos mineiros por sección e provincia.....	58
Cadro nº 17.-	Número de permisos de investigación e exploración segundo a substancia e provincia.....	59
Cadro nº 18.-	Número de Concellos afectados pola actividade extractiva	59
Cadro nº 19.-	Concellos con permisos de investigación/exploración (A Coruña, Lugo)	60
Cadro nº 20.-	Concellos con permisos de investigación/exploración (Ourense e Pontevedra)	60
Cadro nº 21.-	Número de dereitos mineiros (excepto PI e PE) segundo a substancia e provincia.....	62
Cadro nº 22.-	Número de Concellos afectados pola actividade extractiva	62
Cadro nº 23.-	Concellos con dereitos mineiros (excepto PI e PE) (A Coruña, Lugo)	62
Cadro nº 24.-	Concellos con dereitos mineiros (excepto PI e PE) (Ourense e Pontevedra)	63
Cadro nº 25.-	Actividade mineira en Galicia. 2010	66
Cadro nº 26.-	Distribución provincial da produción e o emprego mineiro.....	67
Cadro nº 27.-	Importacións e exportacións de minerais e produtos de canteira. Ano2011:	71
Cadro nº 28.-	Comparativa exportacións e importacións de granito de Galicia e España 2011	74
Cadro nº 29.-	Comparativa exportacións e importacións de lousa de Galicia e España 2011	74
Cadro nº 30.-	Comparativa exportacións e importacións de cuarzo e sílice de Galicia e España 2011	74
Cadro nº 31.-	Exportacións de granito dende Galicia en 2011 por provincias	75
Cadro nº 32.-	Exportacións de lousa dende Galicia en 2011 por provincias.....	75
Cadro nº 33.-	Exportacións de cuarzo e sílice dende Galicia en 2011 por provincias.....	75
Cadro nº 34.-	Aproximación aos efectos ambientais previsibles das actividades extractivas.....	82
Cadro nº 35.-	Actividades Extractivas (AE) permitidas ou autorizables	104
Cadro nº 36.-	Actividades extractivas existentes, ampliación de existentes e novas	106

LISTADO DE GRÁFICOS

Gráfico nº 1.-	Subdominios hidrominerais en Galicia e situación dos aproveitamentos.....	29
Gráfico nº 2.-	Bacías hidrográficas de Galicia	29
Gráfico nº 3.-	Distribución das unidades corolóxicas en Galicia	30
Gráfico nº 4.-	Sectorización bioxeográfica de Galicia	31
Gráfico nº 5.-	Hábitats de interese prioritario en Galicia	32
Gráfico nº 6.-	Canteiras obxecto do estudo.....	33
Gráfico nº 7.-	Mapa das grandes áreas e comarcas paisaxísticas.....	38
Gráfico nº 8.-	Clasificación dos dereitos mineiros por estado	57
Gráfico nº 9.-	Clasificación dos dereitos vixentes por sección	57
Gráfico nº 10.-	Distribución dos dereitos vixentes por provincia	58
Gráfico nº 11.-	Distribución dos permisos de investigación e exploración por substancias	58
Gráfico nº 12.-	Distribución dos dereitos mineiros (excepto PI e PE) por substancias	61
Gráfico nº 13.-	Actividade mineira por sectores.....	66
Gráfico nº 14.-	Distribución provincial das explotacións, emprego, produción e valor da produción de rochas e minerais industriais. 67	
Gráfico nº 15.-	Exportacións do sector da minería extractiva en España (2009-2011) (Miles de Euros)	67
Gráfico nº 16.-	Exportacións do sector da minería extractiva en Galicia (2009-2011) (Miles de Euros)	68
Gráfico nº 17.-	Importacións do sector da minería extractiva en España 2009-2011) (Miles de Euros)	69
Gráfico nº 18.-	Importacións do sector da minería extractiva en Galicia (2009-2011) (Miles de Euros)	69
Gráfico nº 19.-	Saldo da balanza comercial da minería extractiva de Galicia e España (Miles de Euros)	76
Gráfico nº 20.-	Declaracións de impacto ambiental por provincia	93
Gráfico nº 21.-	Declaracións de impacto ambiental por sección	93
Gráfico nº 22.-	Declaracións de impacto ambiental por substancia	94
Gráfico nº 23.-	Contido da disposición duodécima da LOUG, conforme á última modificación da Lei 2/2010.	108

DIRECCIÓN TÉCNICA

Cámara Oficial Mineira de Galicia

EQUIPO REDACTOR

Vicente Alcón Vidal

José Luis Galindo Olea

Alfonso Botana Castelo

Ana Bértalo Pérez´

Mª Beatriz García Becerra

Mª del Carmen Airado Insua

Paula Fernández Otero

Luisa Álvarez Zaragoza

Xurxo M. Rodríguez Baña

(EPTISA, Servicios de Ingeniería, S.L.)

Pedro F. Figueroa Dorrego

Francisco J. López Corrales

Ana Otero Lima

Daniel Gallego Ortigueira

(Equipo G4plus de Análise, Diagnóstico e Deseño Estratéxico)

Mª Victoria Dios Vieéitez

Marcos A. López Suárez

(Universidade de A Coruña)

1 INTRODUCCIÓN

1.1 A AVALIACIÓN AMBIENTAL ESTRATÉXICA COMO INSTRUMENTO DE INTEGRACIÓN DA COMPONENTE AMBIENTAL NO PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS DE GALICIA

A entrada en vigor da Lei 9/2006, do 28 de abril, sobre a avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente, incorpora ao ordenamento xurídico español a Directiva 2001/42/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 27 de xuño de 2001, relativa á avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente, e supón a realización dun proceso de Avaliación Ambiental Estratéxica (AAE) para os plans e programas que elaboren as diferentes Administracións Públicas, entendido como un instrumento de integración do medio ambiente nas políticas sectoriais, co obxectivo de garantir un desenvolvemento sustentable mais duradeiro, xusto e saudable que permita afrontar os grandes retos da sostibilidade como o uso racional dos recursos naturais, a prevención e redución da contaminación, a innovación tecnolóxica e a cohesión social, ao tempo que fomenta a transparencia e a participación cidadá.

A AAE constitúe un instrumento de prevención co que se pretende integrar os aspectos ambientais na toma de decisións de plans e programas públicos que poidan ter efectos significativos sobre o medio ambiente, ben a través das súas determinacións, ben porque establezan o marco para a futura autorización de proxectos legalmente sometidos a avaliación de impacto ambiental.

Para que o proceso de avaliación ambiental poida levarse a cabo de xeito satisfactorio, a AAE debe efectuarse en paralelo á propia elaboración do plan ou programa, de forma interactiva ao longo de todo o seu proceso de desenvolvemento e toma de decisións.

A tramitación da AAE comeza coa elaboración por parte do órgano promotor do plan dun Documento Inicial (DI), que debe acompañar á comunicación do inicio da planificación, e que se remitirá ao órgano ambiental competente. O procedemento continua cun Documento de Referencia (DR), cuxa elaboración corresponde ao órgano ambiental; un Informe de Sostibilidade Ambiental (ISA), a elaborar polo órgano promotor do plan de acordo coas directrices marcadas polo órgano ambiental no DR; e, por último, o proceso culmina coa elaboración dunha Memoria Ambiental (MA) a redactar conxuntamente polo órgano promotor e o ambiental.

Todos os documentos que xorden ao longo do proceso de AAE deixan constancia da integración dos aspectos ambientais no plan servindo, á súa vez, de canle para a consulta e participación pública na súa elaboración.

A Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia (DOG do 16 de maio de 2007), establece no seu artigo 5 que de conformidade co que se dispón nos artigos 3 e 4 da Lei 9/2006, do 28 de abril, sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente, serán obxecto de avaliación ambiental estratéxica os instrumentos de ordenación do

territorio regulado na Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio.

Por outra parte, a Lei 9/2006 sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente, establece no seu artigo 3, os criterios para os plans e programas que precisan realizar o procedemento de avaliación ambiental. O Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia inclúese no ámbito de aplicación da Lei 9/2006, ao cumprir os dous requisitos do punto 1 e ter cabida nos dous apartados do punto 2.

Polo tanto, o Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia sométese ao procedemento de avaliación ambiental estratéxica nas condicións que establece a lei 9/2006 de plans e programas, a desenvolver seguindo o procedemento integrado de Avaliación ambiental estratéxica de instrumentos de planeamento urbanístico previsto no artigo 7 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia.

O presente DOCUMENTO DE INICIO PARA AAE DO PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS DE GALICIA recolle a documentación que presenta a Consellería de Economía e Industria da Xunta de Galicia, como organismo promotor, para comunicar á Secretaría Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas da Xunta de Galicia, órgano ambiental, o proceso de iniciación do documento para Aprobación Inicial do Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia (en adiante PSAEG).

1.2 ANTECEDENTES DO PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS DE GALICIA

Actualmente, Galicia é unha das comunidades líderes no sector mineiro, cunha facturación superior aos 700 millóns de euros, tendo en conta os efectos indirectos desta industria, que representan o 1,5% do PIB galego.

Segundo datos da Estadística Minera de España elaborada anualmente polo Ministerio de Industria Energía y Turismo, existen unhas 304 explotacións activas en Galicia (datos do ano 2010), ás que hai que engadir 22 empresas balnearias e 10 plantas de envasado de auga mineral.

Galicia dispón do 8,4% das explotacións de substancias minerais de España, preto dun 12% do emprego mineiro e un valor da produción mineira vendible en torno ó 9,4% do valor da produción de España, sendo a cuarta autonomía por detrás de Andalucía, Cataluña e Castela e León.

Máis alá da súa relevancia económica, non podemos olvidar que a minería está presente en practicamente toda a actividade humana xa que, exceptuando a madeira e as fibras naturais, tódolos materiais empregados polo ser humano para o seu desenvolvemento son de base mineral.

Galicia e a pedra forman un conxunto cultural que ao longo da historia foi evolucionando e enriquecéndose

cos sucesivos avances tecnolóxicos, culturais e sociais, pero que sempre se mantivo unido para transmitir a identidade da cultura do pobo galaico: o dolmen, o castro, o hórreo, o alpendre, a vivenda rural, a capela, a catedral, o muíño, o pazo, ou o faro, son testemuñas da entrañable relación da arquitectura e a tradición galegas coa pedra, que domina a totalidade dos muros e que ten unha repercusión indiscutible nas cubertas daqueles lugares nos que a lousa está ao alcance da man. Todos estes nobres materiais utilízanse de maneira sobresaliente nas nosas terras e fóra das nosas fronteiras o que pon de manifesto a irrefutable relación da cultura e a tradición galega cos mesmos, tendo cada material a súa propia identidade e transmitindo uns valores arquitectónicos, culturais e sociais diferentes.

Se facemos un percorrido histórico Galicia aporta numerosas mostras do uso das rochas e dalgúns minerais, xa no Paleolítico con presenza de útiles líticos nalgúns referencias, sobre todo cuarzo, cristal de rocha e de cuarcita. Aumentaron as referenzas ás rochas para ferramentas e utensilios no Neolítico e época Megalítica fundamentalmente para o seu uso na construción de túmulos, fai máis de 4.000 anos os artistas rupestres grababan as rochas graníticas usandoas como soporte das súas expresións. Na cultura castrense usáronse rochas do entorno para a construción dos castros co seu recinto amurallado con pedra, que co tempo pasou a usarse nos muros das chozas e tamén no chan. Posteriormente os romanos empregaron a pedra na construción de edificios, viais, pontes e obras de infraestrutura: Muralla de Lugo, Torre de Hércules, ponte romana de Ourense, termas de Lugo, ... O importante desenvolvemento construtivo da Idade Media coa construción de edificios como monasterios, igrexas, pazos, castelos e vivendas así como muros ou peches de propiedades ten no uso da pedra o seu principal referente destacando desta época edificios monumentais como as catedrais co uso da pedra granítica, tanto na época prerrománica, románica e gótica, renacentista, barroca e neoclásica actual os canteiros aproveitaron a calidade do granito galego para ser traballado en obras moi diversas. Na época actual a explotación centrase nun bo número de sustancias: rochas ácidas a básicas e ultrabásicas e minerais, en xeral para o seu uso na construción e na industria siderúrxica ou na metalurxia do silicio, así como na industria cerámica e papeleira.

A lei 3/2008, do 23 de maio, de ordenación da minaría de Galicia (en adiante LOMG), establece no seu artigo 11.1 que "O Plan sectorial de actividades extractivas de Galicia se configura como un Plan Sectorial de incidencia supramunicipal dos regulados na lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia.". A LOMG considera o PSAEG, como o máximo instrumento de planificación da política mineira. A consecuencia da súa capital importancia reflíctese no artigo 11.2 LOMG ao dispoñer que "As determinacións do Plan Sectorial de actividades extractivas de Galicia serán directamente aplicables e prevalecerán de forma inmediata sobre as do planeamento urbanístico, que haberá de ser obxecto de adaptación", así como na Disposición Transitoria Duodécima da Lei 9/2002, de Ordenación Urbanística e Protección do Medio Rural (LOUG) que condiciona a ampliación das explotacións existentes ou a implantación de novas a partir da entrada en vigor da Lei 9/2002 do 23 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia (LOUG), deixando a salvo unicamente a posibilidade de autorizacións para actividades extractivas en solos rústicos de protección ordinaria e de especial protección agropecuaria e forestal.

Por outra parte na determinación 10.1.12 das Directrices de Ordenación do Territorio (DOT) establécese a relación de Plans Sectoriais que desenvolverán ás previsións contidas nas DOT e, no apartado c) da

determinación citada, faise referencia, entre outros, ao "Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia". Polo tanto o Plan Sectorial citado dará resposta ás determinacións das DOT, redactarase no marco da Lei de Ordenación do Territorio de Galicia e da Lei 3/2008, do 23 de maio, de ordenación da minaría de Galicia.

Coa entrada en vigor da Lei 9/2002, de Ordenación Urbanística e Protección do Medio Rural de Galicia (en adiante LOUG), as posibilidades de implantación de novas actividades extractivas, así como a ampliación das existentes, no caso en que estas se sitúen en solo rústico de especial protección, a excepción dos solos rústicos de especial protección forestal e agropecuario, quedaron condicionadas á aprobación do PSAEG.

2 OBXECTIVOS E CRITERIOS DO PSAEG

No contexto citado resulta necesaria e urxente a redacción e aprobación do Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia, que como máximo instrumento de planificación da política mineira, ten por obxecto, conforme ao establecido no art.º 11.1 LOMG, establecer os principios e directrices para a ordenación mineira de Galicia, baseada en criterios de estabilidade e sostibilidade, así como a normativa necesaria para desenvolver os eixes básicos de actuación administrativa en Galicia no sector, propiciando a coordinación das accións, o seu desenvolvemento sostible, a mellora tecnolóxica e a diversificación económica.

Esta planificación debe ser necesariamente global, de forma conxunta para a totalidade do territorio, e así mesmo, coordinada cos instrumentos de ordenación do territorio, previstos na Lei 10/1995, como son as Directrices de Ordenación do Territorio e o Plan de Ordenación do Litoral.

De acordo cos estudos sectoriais realizados e cos criterios orientadores establecidos no art.º 12 da LOMG para a elaboración do Plan Sectorial de Actividades Extractivas (PSAEG), no presente apartado establécense os criterios que deben adoptarse na elaboración do Plan Sectorial de Actividades Extractivas.

O PSAEG, conforme ao establecido no art.º 12 LOMG deberá:

- Fomentar unha maior vinculación da minaría coa mellora económica das zonas en que se sitúen as explotacións, así como o fomento da creación de emprego.
- En paralelo co criterio anterior o Plan Sectorial establecerá as directrices para o fomento do asesoramento, información e colaboración cos concellos, particulares, e organizacións empresariais e sindicais en cuestións relacionadas coas actividades mineiras e o desenvolvemento empresarial.

Dentro dos criterios orientadores establecidos no art.º 12 LOMG, cabe destacar os criterios principais cuxo cumprimento resulta básico para que a determinación da ordenación mineira de Galicia se desenvolva de forma sostible e en harmonía co resto de usos do solo. Os devanditos criterios son os seguintes:

- Harmonización da actividade extractiva co resto de usos do solo.
- Establecemento das bases do desenvolvemento dunha minaría sostible

a) HARMONIZACIÓN DA ACTIVIDADE EXTRACTIVA CO RESTO DE USOS DO SOLO

a.1) IDENTIFICACIÓN DE USOS E CLASIFICACIÓN E CUALIFICACIÓN DO SOLO

Para a consecución deste criterio, resulta imprescindible identificar os usos do solo, tanto existentes coma previstos, nos instrumentos de ordenación territorial e de ordenación urbanística, coa finalidade de establecer o grao de compatibilidade da actividade extractiva cos usos do solo.

De acordo coas determinacións dos instrumentos de ordenación territorial, o plan municipal establecerá a clasificación e cualificación urbanística dos ámbitos do termo municipal afectados polas determinacións da ordenación territorial. Non obstante o plan municipal deberá completar a clasificación e cualificación urbanística da totalidade do termo municipal sobre a base dos obxectivos de ordenación urbanística e de acordo coas determinacións da lei 9/2002 do 30 de decembro de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia.

A través da clasificación urbanística do solo o plan municipal permite diferenciar os ámbitos do termo municipal edificadas, cun grao de consolidación establecido legalmente e/ou urbanizados (solo urbano e solo de núcleo rural), dos ámbitos susceptibles de incorporarse ao proceso de desenvolvemento urbanístico (solo urbanizable) e dos ámbitos que deben permanecer á marxe do proceso urbanizador (solo rústico).

a.2) O SOLO RÚSTICO-CATEGORÍAS

Como se expuxo anteriormente, o solo rústico constitúe a única clase de solo que, conforme ás determinacións da LOUG, debe permanecer á marxe do proceso urbanizador e edificatorio. Ademais o solo rústico está destinado aos usos e actividades primarias de carácter agrícola, gandeiro, forestal, piscícola, actividades extractivas, etc.

O art.º 32 LOUG diferencia as seguintes categorías de solo rústico:

a.2.1) Solo rustico de protección ordinaria. Constituido polos terreos que o plan urbanistico ou os instrumentos de ordenación do territorio estimen inadecuados para ou seu desenvolvemento urbanístico, por razón das súas características xeotécnicas ou morfolóxicas, polo alto impacto territorial que implicaría a súa urbanización, polos riscos naturais ou tecnolóxicos ou por consideración dos principios de utilización racional dos recursos naturais ou de desenvolvemento sustentable.

a.2.2) Suelo rustico especialmente protexido. Constituido polos terreos que, polos seus valores agrícolas, gandeiros, forestais, ambientais, científicos, naturais, paisaxísticos e culturais, suxeitos a limitacións ou servidumes para a protección do dominio público ou doutra índole, deban estar sometidos a algún réxime especial de protección.

Dentro do solo rústico de especial protección (SREP), o art.º 32.2 LOUG diferencia as seguintes categorías:

- SREP agropecuaria
- SREP forestal
- SREP de infraestructuras
- SREP de augas
- SREP de costas
- SREP paisaxística
- SREP de patrimonio cultural.
- SREP de espazos naturais.

a.3) AS ACTIVIDADES EXTRACTIVAS NAS DISTINTAS CATEGORÍAS DE SOLO RÚSTICO

Os Arts 36 ao 39 LOUG, establecen os usos permitidos por licenza urbanística municipal e os usos autorizables pola Comunidade Autónoma en cada categoría de solo rústico. En relación coas actividades extractivas, obxecto do presente traballo, **o Art 37 LOUG establece como usos permitidos, en solo rústico de especial protección forestal, as actividades extractivas, incluída a explotación mineira, ás canteiras e a extracción de áridos ou terras, así como os seus establecementos de beneficio.**

Ademais os Arts 36 e 37 LOUG establecen como usos autorizables, en solo rústico de protección ordinaria e en solo rústico de especial protección agropecuaria e forestal, as actividades extractivas, incluída a explotación mineira, ás canteiras e a extracción de áridos ou terras, así como os seus establecementos de beneficio, así como as construcións destinadas as actividades extractivas, incluídas as explotacións mineiras, ás canteiras e a extracción de áridos e terras, así como os seus establecementos de beneficio e as actividades complementarias de primeira transformación, almacenamento e envasado de produtos do sector primario, sempre que garden relación directa coa natureza, extensión e destino do predio ou explotación do recurso natural.

As restantes categorías de solo rústico non inclúen as actividades extractivas nin dentro dos usos permitidos nin dos autorizables. Non obstante en todas as categorías de solo rústico, a LOUG especifica que **serán autorizables os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos de ordenación do territorio. Polo tanto, o Plan Sectorial de Activides Extractivas, como instrumento de ordenación do territorio, determinará o grao de compatibilidade das actividades extractivas cos usos e actividades establecidas na LOUG, nos solos rústicos de especial protección de infraestructuras augas, de costas, de paisaxe, de patrimonio cultural e de espazos naturais.**

O grao de compatibilidade deberá xustificarse no instrumento de ordenación territorial (proxecto

sectorial) que desenvolva as determinacións e previsións contidas no Plan Sectorial de Actividades Extractivas, en función da existencia de actividades extractivas, en activo, da localización das explotacións en municipios, bisbarras ou zonas, cuxa base produtiva se fundamente no sector mineiro, etc.

b) ESTABLECEMENTO DAS BASES DO DESENVOLVEMENTO DUNHA MINARÍA SOSTIBLE

Para establecer as bases do desenvolvemento dunha minaría sostible, conforme ao establecido no art.º 12.a) LOMG, debe partirse dos seguintes principios:

b.1) POTENCIAR AS EXPLOTACIÓNS, VIXENTES, FRONTE Á APERTURA DE NOVAS EXPLOTACIÓNS.

Se parte de que un número importante das explotacións, vixentes, son anteriores á entrada en vigor da Lei 9/2002, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia e actualmente encóntranse en situación irregular, ao non se ter resolto os expedientes administrativos a que se refería a Disposición Transitoria Duodécima da LOUG.

Esta disposición diferencia as actividades extractivas en activo, no momento de entrada en vigor da Lei 9/2002, emprazadas en solo rústico de protección ordinaria, forestal e das augas, para as que se esixe para continuar a actividade, de non contar coa preceptiva licenza municipal, a acreditación da súa existencia con anterioridade á entrada en vigor da citada lei. Para as actividades extractivas localizadas nas demais categorías de solo rústico, de non contar coa preceptiva licenza municipal, para continuar coa súa actividade esíxese a autorización do consello da Xunta.

Polo tanto, **o desenvolvemento dunha minaría sostible implica, con carácter xeral, a regularización urbanística e potenciación das actividades extractivas, vixentes, con independencia da categoría do solo rústico na que se empracen, fronte á ocupación de novos solos en estado natural.** Con este criterio o Plan Sectorial de Actividades Extractivas deberá establecer, sobre a base do estado dos expedientes administrativos de regularización de explotacións mineiras, actividades extractivas de recursos minerais e de establecementos de beneficio vinculados ás actividades mineiras iniciados e non resolto, o procedemento para a regularización destes.

Para a regularización de actividades extractivas vixentes, terase en conta, conforme ao establecido no art.º 12.l) LOMG, **o carácter temporal da explotación mineira** respecto á ordenación do territorio e os usos do solo, así como, de conformidade co establecido na determinación 3.3.19 das DOT, prestar especial atención a **función ecolóxica que puidan desempeñar os terreos afectados polo seu aproveitamento e a mellora das condicións iniciais de uso destes terreos como consecuencia de súa restauración posterior**

b.2) APROVEITAR DE FORMA SOSTIBLE OS RECURSOS MINEIROS COMPATIBILIZÁNDOLO COA PROTECCIÓN DO MEDIO NATURAL E O PATRIMONIO CULTURAL (art.º 12 e) LOMG)

O aproveitamento dos recursos mineiros de forma sostible implica:

- Equilibrar a oferta de materias primas e minerais ás necesidades da demanda actual e prevista no ano horizonte do Plan Sectorial.

- Identificar as zonas con potencial mineiro (art.º 12 b) LOMG) e fomentar as labores de exploración e investigación dos recursos minerais máis demandados actualmente e dos que se prevé un incremento de demanda nos próximos anos, iniciando este proceso, de ser posible, nas categorías de solo rústico menos sensibles aos efectos xerados polas actividades extractivas.

- A racionalización do emprego de recursos naturais e de residuos a través da implantación das mellores técnicas dispoñibles e da súa valoración. (art.º 12 f) LOMG)

b.3) MELLORAR A SEGURIDADE E A PRODUTIVIDADE E FOMENTAR A INVESTIGACIÓN, O DESENVOLVEMENTO E A INNOVACIÓN. O Plan Sectorial de Actividades Extractivas conforme ao establecido no art.º 12 LOMG, establecerá os criterios, directrices e medidas para:

- Mellorar a seguridade das explotacións mineiras e dos seus establecementos de beneficio. (art.º 12 c) LOMG)

- Mellorar a produtividade das empresas do sector mineiro e o apoio á implantación de industrias que permitan o peche de todos os ciclos de transformación dos materiais mineiros extraídos en Galicia. (art.º 12 j) LOMG)

- Promover a investigación, o desenvolvemento e a innovación nas propiedades e aplicacións dos materiais, así coma nos procesos de produción, tratamento e aproveitamento de subprodutos. (art.º 12 g) LOMG)

- Máxima simplificación administrativa na tramitación dos expedientes mineiros. art.º 12 k) LOMG)

3 ALCANCE, CONTIDO E ALTERNATIVAS PROPOSTAS DO PSAEG.

3.1 ALCANCE

O PSAEG nace co fin de ordenar as operacións mineiras actuais e futuras que se desenvolven ao amparo da LOMG e da Ley 22/1973 de Minas polo que o ámbito do Plan debe comprender todo o territorio da Comunidade Autónoma de Galicia xa que aínda existen grandes superficies do territorio susceptibles de aproveitamento dos recursos minerais, nas que non se realizaron as correspondentes labores de exploración e investigación, polo que restrinxir o ámbito do Plan Sectorial podería supoñer reducir as posibilidades futuras de aproveitamento dos recursos minerais.

Para a elaboración do PSAEG prestarase especial atención os, **dereitos mineiros** das Seccións A), B), C) e D) da Lei 22/1973 de Minas, que estean **outorgados** no momento de elaboración do Plan Sectorial recollidos no Rexistro Mineiro de Galicia, e se poden consultar no censo catastral mineiro de Galicia (<http://www.censomineiro.org/>), elaborado pola Cámara Oficial Mineira de Galicia, coa colaboración da

Consellería de Economía e Industria, e nas correspondentes delegación territoriais da citada Consellería.

Ademais, teranse en consideración as instalacións de explotación, as instalacións de beneficio (segundo o que se recolle no artigo 138 del Reglamento General para el régimen de la minería, aprobado polo Real Decreto 2857/1978, de 25 de agosto) e as instalacións de residuos asociadas, e, en xeral, toda canta instalación, infraestrutura e edificación auxiliar vinculada á actividade esté autorizada pola Consellería de Economía e Industria.

3.1.1 CONCEPTOS XERAIS

3.1.1.1 Singularidades do sector

Os recursos mineiros son “**dispersos**”, “**esgotables**”, “**ignotos**” e “**heteroxéneos**”. Os titulares dos dereitos mineiros están condicionados á hora de elixir localización (por **dispersos**) e o sistema de explotación (por **heteroxéneos**), a ocupación do solo é temporal (por **esgotables**) e a procura debe ser libre en todo o territorio nacional (por **ignotos**).

Os títulos mineiros, definidos como “calquera resolución administrativa emanada da autoridade mineira que autoriza a un particular á realización de calquera operación mineira”, supoñen un recoñecemento legal para o aproveitamento de recursos públicos, declarados de “utilidade pública” por Lei (na maioría dos casos). Conceden ó seu titular o dereito a ocupar en exclusiva unha **superficie determinada** por un **tempo determinado**, co fin de obter o aproveitamento dos recursos presentes nesa área (e non noutra) mediante as preceptivas operacións mineiras. A súa concesión está supeditada á previa demostración da existencia do recurso e á viabilidade técnico - económica da súa explotación.

As operacións mineiras autorizadas polos títulos mineiros son as actividades de procura, explotación, beneficio dos recursos mineiros ou xeolóxicos, actividades de almacenamento de residuos procedentes das operacións citadas ou de restauración dos espazos afectados por tales actividades. Poden agruparse en:

- OPERACIÓNS DE PROCURA
 - Permiso de exploración
 - Permiso de investigación
- OPERACIÓNS DE EXPLOTACIÓN
 - Autorización de aproveitamento
 - Concesión de explotación
- OPERACIÓNS DE BENEFICIO

- Planta de tratamento

- Establecemento de beneficio

- OPERACIÓNS DE TRATAMENTO DE RESIDUOS MINEIROS

- Entulleiras

- Balsas de lodos

- Presas

- OPERACIÓNS DE RESTAURACIÓN

- Plan de restauración

Continuando co principio consagrado pola Lei de minas do ano 1944, a LOMG establece a demanialidade dos xacementos minerais e demais recursos xeolóxicos existentes no territorio nacional, mar territorial e plataforma continental. Ó tratar ás substancias minerais como bens de dominio público, a exploración, investigación e explotación destes recursos corresponde ó Estado, que outorga a posibilidade de desenrolar as labores mencionadas a través de tres diferentes títulos mineiros: o permiso, a autorización e a concesión, segundo a sección na que, de acordo coa Lei, se clasifique o recurso.

O Estado, mediante concesión administrativa, outorga ás empresas, públicas ou privadas, o dereito á investigación e explotación de xacementos. A prioridade no outorgamento de dereitos mineiros ten en conta, ademais da orde de solicitude, a solvencia técnica e económico - financeira dos solicitantes.

Os factores que condicionan á minaría nos momentos actuais pódense clasificar como factores físicos, económicos, políticos, comerciais e ecolóxicos.

Entre os factores físicos destacan a localización, o volume de mineral e a distribución de reservas. A localización das actividades mineiras ven determinada pola situación natural do recurso mineiro de que se trate, fronte ó cal non se pode facer outra cousa máis que, en atención á súa localización, decidir a cerca de realizar ou non a explotación do recurso mineral. O volume existente de reservas, ó ser este un recurso non renovable, é susceptible de impor limitacións físicas ó consumo influíndo nas producións e na cobertura das demandas. Outro condicionante físico que caracteriza ó sector mineiro é a distribución irregular das reservas, que produce unha concentración de oferta nun espazo que condiciona o desenrolo da produción e o mercado.

O condicionante fundamental de tipo económico é o prezo. Por exemplo, Galicia, cun importantísimo potencial mineiro en estaño, mantivo durante longo tempo tódalas súas explotacións paradas pola baixa cotización de dito mineral no mercado nos últimos anos, aínda que a subida do prezo destes minerais metálicos está a dar unha segunda oportunidade a minas que levaban tempo pechadas.

Por último cabe destacar os factores ecolóxicos, que na maior parte dos países entrañan unha serie de restricións que se poden, e deben, compatibilizar coas actividades mineiras. Exemplo da compatibilización das actividades extractivas e a protección do medio e o “Documento de orientación. Extracción mineral no energética y Natura 2000” dictado pola Comisión Europea en Xulio de 2010 sobre a realización de actividades extractivas non enerxéticas de conformidade cos requisitos de Natura 2000”

3.1.1.2 Clasificación de recursos

A LOMG clasifica os xacementos minerais e demais recursos xeolóxicos en catro seccións: A, B, C e D, que condicionan, ademais, o dereito á titularidade e a forma en que se outorga o dereito de explotación.

a) RECURSOS DA SECCIÓN A). Os criterios de valoración para configurar a Sección A) da Lei de Minas, están regulados polo Real Decreto 107/1995, de 27 de xaneiro, que establece que quedan comprendidos nesta Sección os xacementos minerais e demais recursos xeolóxicos nos que se dean calquera das circunstancias que se indican nos apartados seguintes:

a.1) Aqueles cuxo aproveitamento único sexa o de obter fragmentos do tamaño e forma apropiados para a súa utilización directa en obras de infraestrutura, construción e outros usos que non esixan máis operacións que as de arrinque, quebrantado e calibrado.

Exceptúanse aqueles xacementos de recursos minerais non incluídos no parágrafo b) cuxa produción se destine á fabricación de formigóns, morteiros e reboques, aglomerados asfálticos ou outros produtos análogos, ou ben estean sometidos a un proceso que exceda do fixado no parágrafo anterior.

a.2) Aqueles que reúnan conxuntamente as seguintes condicións:

a.2.1) Que o valor anual en venda dos seus produtos non alcance unha cantidade superior a 100 MPTA (≈ 600.000 €)

a.2.2) Que o número de obreiros empregados na explotación non exceda de 10

a.2.3) Que a súa comercialización directa non exceda de 60 Km ós límites do termo municipal onde se sitúe a explotación

b) RECURSOS DA SECCIÓN B). Se inclúen nesta sección:

b.1) As augas mineiro - medicinais, mineiro - industriais (marítimas ou terrestres que permitan o aproveitamento das substancias que conteñan) e as augas termais (cuxa temperatura de afloramento sexa superior en 4°C á media anual do lugar onde xurdan)

b.2) Xacementos de orixe non natural (entulleiras). Acumulacións constituídas por residuos de actividades pola Lei de Minas, que resulten útiles para o aproveitamento de algunha das súas compoñentes

b.3) Estruturas subterráneas. Depósitos xeolóxicos de orixe natural, ou producidos artificialmente, que resulten aptos para almacenar produtos minerais ou enerxéticos

c) RECURSOS DA SECCIÓN C). Xacementos minerais e demais recursos xeolóxicos que non están clasificados nas demais seccións e sexan obxecto de explotación ou aproveitamento conforme á Lei de minas

d) RECURSOS DA SECCIÓN D). Xacementos cuxo obxecto sexa obter substancias destinadas a fins enerxéticos (carbóns, minerais radioactivos, recursos xeotérmicos e rochas bituminosas)

Os hidrocarburos líquidos e gasosos están regulados pola Lei de Hidrocarburos, polo que quedan fora do ámbito deste Plan Sectorial.

A adecuación do título VIII da Lei de minas ó ordenamento xurídico da Unión Europea estableceuse polo Real Decreto Lexislativo 1303/1986, de 28 de xuño, onde se expón que poderán ser titulares de dereitos mineiros as persoas físicas ou xurídicas nacionais ou estranxeiras. No que respecta ás inversións estranxeiras en minaría veñen reguladas pola Lei 18/1992, de 1 de xullo e polo Real Decreto 664/1999, de 23 de abril, sobre inversións exteriores.

As operacións de investigación ou explotación dos diferentes recursos son amparadas polas seguintes autorizacións e concesións administrativas, dando lugar distintos dereitos mineiros:

- Recursos da sección A):
 - Autorización de aproveitamento
- Recursos da sección B):
 - Autorización de aproveitamento de augas minerais ou termais
 - Autorización de aproveitamento de residuos mineiros
 - Autorización para aproveitar unha estrutura subterránea
- Recursos das seccións C) e D):
 - Permiso de exploración
 - Permiso de investigación
 - Concesión de explotación
 - Concesión directa de explotación
 - Concesión de explotación derivada de permiso de investigación

A maiores da clasificación de recursos realizada de acordo coa Lei de Minas, a efectos da elaboración do PSAEG, clasificaremos os recursos mineiros, entendidos como as substancias, baseándonos na clasificación recollida no “Mapa de Rocas y Minerales Industriales de Galicia” editado polo IGME, por constituír a ferramenta de apoio para a realización do Plan Sectorial máis actual:

- RENOVBLES: augas minerais e termais
- NON RENOVBLES:
 - substancias enerxéticas
 - minerais metálicos
 - minerais industriais
 - rochas ornamentais (ou pedras naturais)
 - áridos (para construción e industria)

3.1.1.3 Definicións xerais

3.1.1.3.1 Técnica Mineira

O concepto de técnica mineira é utilizado na Lei de Minas para determinar o seu ámbito de aplicación. Neste sentido, o art. 3.2 da Lei 22/1973, de 21 de xullo, de Minas dispón -tras establecer a clasificación, no apartado 1, dos depósitos minerais e demais recursos xeolóxicos, a cal determinará o réxime xurídico aplicable a cada unha das seccións- que “*queda fuera del ámbito de la presente Ley la extracción ocasional y de escasa importancia de recursos minerales, cualquiera que sea su clasificación, siempre que se lleve a cabo por el propietario de un terreno para su uso exclusivo y no exija la aplicación de técnica minera alguna*”. Polo tanto, do tenor do precepto que se acaba de transcribir dedúcese que a expresión “técnica mineira” ten por finalidade delimitar o alcance da aplicación dos preceptos da Lei e do Regulamento de Minas.

Pola súa banda, o art. 1 do Regulamento Xeral para o Réxime da Minería, aprobado por R. D. 2857/1978, de 25 de agosto, tras reiterar o disposto no art. 3.2 da Lei, dispón que “*a los efectos de lo dispuesto en el párrafo anterior se entiende necesaria la aplicación de técnica minera en los trabajos que a continuación se enumeran, cuando estos tengan por finalidad la investigación y aprovechamiento de recursos minerales*”.

1º. *Todos los que se ejecuten mediante labores subterráneas, cualquiera que sea su importancia.*

2º. *Los que requieran el uso de explosivos, aunque sean labores superficiales.*

3º. *Los que realizándose a roza abierta y sin empleo de explosivos requieran formación de cortas, tajos o bancos de más de tres metros de altura.*

4º. *Los que, hallándose o no comprendidos en los casos anteriores, requieran el empleo de cualquier clase de maquinaria para investigación, extracción, preparación para concentración, depuración o clasificación.*

5º *Todos los que se realicen en las salinas marítimas y lacustres, y en relación con aguas minerales, termales y recursos geotérmicos”.*

3.1.1.3.2 Cuadrícula mineira

A cuadrícula mineira constitúe a medida legal dos títulos mineiros. Así, o art. 75 da Lei de Minas de 1973, integrado no Título V da mesma, “*Regulación de los aprovechamientos de recursos de la sección C)*”, sinala no seu primeiro apartado que “*a efectos de esta Ley se denominará cuadrícula minera al volumen de profundidad indefinida cuya base superficial quede comprendida entre dos paralelos y dos meridianos, cuya separación sea de veinte segundos sexagesimales, que deberán coincidir con grados y minutos enteros y, en su caso, con un número de segundos que necesariamente habrá de ser veinte o cuarenta*”. O apartado segundo do artigo citado engade que “*la cuadrícula minera será indivisible, con excepción de los casos de demasía a que se refiere la Disposición transitoria séptima y de las superficies que, no completando una cuadrícula, se extiendan desde uno de sus lados, por prolongación de meridianos o paralelos, hasta líneas limítrofes del territorio nacional y de las aguas territoriales*”.

Pois ben, a introdución deste módulo ou unidade na Lei de Minas, en substitución da pertenza mineira que establecía a lexislación anterior, pretende facilitar, en palabras da Exposición de Motivos da Lei, “*la recogida y clasificación, por máquinas ordenadoras de los datos de situación de las explotaciones mineras, con las ventajas que ello ha de comportar en orden a la localización de los terrenos francos disponibles, desaparición de errores de medición y evitación de superposiciones, determinación exacta de las posibles intrusiones entre aprovechamientos colindantes y, en suma, ausencia de superficies que pudieran dar lugar a demasías por irregularidad en los perímetros*”.

Os permisos de exploración ou investigación e as concesións de explotación outorgaranse, nos termos expostos nos apartados correspondentes a estes conceptos, sobre unha extensión determinada e concreta medida en cuadrículas mineiras (cfr. art. 76 LM).

A Lei 54/1980, de 5 de novembro, modifica a Lei de Minas, establecendo no seu art. 11 que “*las referencias a longitudes establecidas en los artículos setenta y seis, dos, de la vigente Ley de Minas, y noventa y nueve, uno, de su Reglamento vendrán referidas, a partir de la promulgación de esta Ley, al meridiano de Greenwich. Se adoptará la proyección Universal Transversa Mercator (UTM) y la distribución de husos y zonas internacionales. Como elipsoide de referencia se utilizará el internacional de Hayford (Madrid, mil novecientos veinticuatro), datum europeo (Postdam, mil novecientos cincuenta) y meridiano de Greenwich como origen de longitudes*”.

Polo demais, cabe sinalar que, de acordo co disposto no art. 76.5 da Lei de Minas -en conexión co disposto no art. 99.5 do Regulamento Xeral para o Réxime da Minería- “*las señales que tengan que colocarse en el*

terreno a efectos de este artículo tendrán la consideración de geográficas, se declararán de utilidad pública y el Reglamento de esta Ley fijará las normas para su mantenimiento y acceso a las mismas”.

3.1.1.3.3 Autorización mineira

A autorización mineira constitúe o título en virtude do cal se atribúe, ao propietario dos terreos nos que se atopen, o aproveitamento, xa sexa directamente xa sexa a través dun terceiro, dos recursos da Sección A), así como, sen prexuízo do establecido na lexislación sectorial, o aproveitamento de determinados recursos da Sección B).

A tenor do establecido na normativa regulamentaria, a autorización de explotación áchase supeditada, entre outros aspectos, á previa identificación do terreo e comprobación da titularidade por parte do órgano competente, debendo deixarse constancia, no caso de outorgamento, dos seguintes extremos: da extensión e límites do terreo obxecto da autorización; acompañándose un plano de situación; da identidade da persoa a cuxo favor se outorga; da clase de recurso ou recursos, uso dos produtos a obter e, no seu caso, valor da produción anual e límite xeográfico máximo da súa comercialización; do tempo de duración da autorización, que non poderá exceder daquel que o petionario teña acreditado o dereito á explotación; e, finalmente, das condicións que resulten necesarias para a protección do medio ambiente (cfr. art. 28 RGRM).

En este orden de ideas, debe tenerse presente, asimismo, que el aprovechamiento de recursos de la sección A) sin haber obtenido la necesaria autorización, dará lugar, al margen de las sanciones que procedan, a la inmediata paralización de los trabajos, que se mantendrá hasta que no haya sido legalizada la situación (cfr. art. 19 LM).

3.1.1.3.4 Permiso de exploración

Tal e como se sinala na Exposición de Motivos da Lei de Minas de 1973, “el permiso de exploración minera tiene por objeto permitir el estudio de grandes áreas mediante métodos rápidos de reconocimiento durante periodos cortos de tiempo, con el fin de seleccionar las zonas más interesantes y obtener sobre ellas los permisos de investigación correspondientes”.

Partindo dos elementos espaciais e temporais da definición exposta, debe terse presente, por unha banda, que *“la extensión mínima de un permiso de exploración será de trescientas cuadrículas, sin que pueda exceder de tres mil, con una tolerancia en más o menos de diez por ciento, y deberá quedar designada y definida por dos meridianos y dos paralelos expresados en grados y minutos sexagesimales, que constituyan un cuadrilátero de superficie comprendida entre los límites fijados y del cual se tomará como punto de partida cualquiera de las cuatro intersecciones”* (art. 75.3 LM); con todo, no ámbito autonómico galego, *“el órgano minero competente valorará que, dentro de los límites fijados por la legislación específica de minas, su extensión no supere las cuatrocientas cuadrículas mineras, teniendo en cuenta las peculiaridades del territorio de la comunidad autónoma, por razones ambientales, agrarias, urbanísticas u otras de su*

competencia” (art. 28.1.b LOMG).

E, por outra banda, no relativo á duración, cabe sinalar que *“los permisos de exploración se concederán, sin perjuicio de los derechos adquiridos por otros solicitantes anteriores, por un plazo de un año”* (art. 40.2 LM), si bien dicho plazo *“podrá ser prorrogado, teniendo en cuenta el contexto geológico del área, como máximo por otro año a contar de la terminación del plazo inicial, si hubiese sido solicitada la prórroga un mes antes, como mínimo, de la fecha de su vencimiento”* (art. 59.2 RGRM).

Por último, é preciso reiterar que, a tenor do disposto no art. 40 LM de 1973, os referidos permisos de exploración confiren aos seus titulares os seguintes dereitos:

“a) Efectuar estudios y reconocimientos en zonas determinadas, mediante la aplicación de técnicas de cualquier tipo que no alteren sustancialmente la configuración del terreno [...].

b) Prioridad en la petición de permisos de investigación o concesiones directas de explotación sobre el terreno que, incluido en su perímetro, fuera franco y registrable en el momento de presentarse la solicitud de exploración”.

3.1.1.3.5 Permiso de investigación

En virtude do disposto no art. 44 da LM de 1973, o permiso de investigación ten por obxecto conceder ao seu titular *“el derecho a realizar, dentro del perímetro demarcado y durante un plazo determinado, los estudios y trabajos encaminados a poner de manifiesto y definir uno o varios recursos de la Sección C) y a que, una vez definidos, se le otorgue la concesión de explotación de los mismos”.*

No que se refire ao perímetro demarcado, *“la extensión mínima de un permiso de investigación [...] será de una cuadrícula minera”, sin que, por otra parte, “pueda exceder de trescientas cuadrículas”* (art. 76.4 LM); embora, no ámbito normativo da Comunidade Autónoma de Galicia *“la autoridad minera no otorgará extensiones superiores a quince cuadrículas mineras, salvo supuestos excepcionales debidamente justificados y motivados por razón de la tipología del recurso a investigar, de las mejoras técnicas disponibles, de su naturaleza estratégica o de su interés para la economía gallega”* (art. 28.1.b LOMG).

E en canto á duración, debe terse presente que *“los permisos de investigación se concederán por el plazo que se solicite”* e que, malia que o devandito prazo non poderá ser superior a tres anos prorrogables por outros tres anos, caben, excepcionalmente, prórrogas para sucesivos períodos *“teniendo en cuenta la solvencia técnica y económica que acredite el titular petionario; la amplitud y características de los trabajos programados; el contexto geográfico, geológico y metalogenético del terreno solicitado, así como los trabajos desarrollados, las inversiones realizadas, los resultados obtenidos y las garantías que siga ofreciendo el titular petionario”* (art. 45 LM).

“El titular de un permiso de investigación podrá realizar en el terreno que éste comprenda cuantas labores se

precisen para el mejor conocimiento de los posibles recursos, pero no podrá disponer de éstos para fines distintos a los de la investigación, salvo autorización expresa [...]” (art. 59 LM).

3.1.1.3.6 Concesión de explotación

A concesión de explotación constitúe o título mineiro outorgado polo Estado a través do cal se atribúe ao seu titular o dereito ao aproveitamento de recursos da Sección C) *“que se encuentren dentro del perímetro de la misma, excepto los que previamente se hubiera reservado el Estado”* (arts. 60 y 62.2 LM). En todo caso, para iso *“será necesario que se haya puesto de manifiesto uno o varios recursos de la Sección C) susceptibles de aprovechamiento racional”* (art. 61 LM).

Con carácter xeral, *“la concesión se otorgará siempre para una extensión determinada y concreta, medida en cuadrículas mineras completas”* (art. 62.3 LM), que non poderá ser inferior a unha cuadrícula mineira nin exceder de cen (cfr. art. 76.4 LM).

Conforme á lexislación estatal, *“la concesión de explotación se otorgará por un período de treinta años, prorrogable por plazos iguales hasta un máximo de noventa años. Para la obtención de cada prórroga deberá demostrarse en el expediente reglamentario la continuidad del recurso o el descubrimiento de uno nuevo, así como la adecuación de las técnicas de aprovechamiento al progreso tecnológico”* (art. 62.1 LM). Mais, no marco normativo galego, *“las concesiones de explotación mineras se otorgarán por un periodo de treinta años, pudiendo prorrogarse hasta un máximo de setenta y cinco años”* (arts. 29 e 30 LOMG).

A Lei de Minas de 1973 regula dúas modalidades de concesión de explotación; a saber: as concesións directas e as concesións derivadas de permisos de investigación.

As primeiras poderán solicitarse nos casos seguintes:

“a) Cuando esté de manifiesto un recurso de la Sección C), de tal forma que se considere suficientemente conocido y se estime viable su aprovechamiento racional.

b) Cuando sobre recursos suficientemente reconocidos en derechos mineros caducados, existan datos y pruebas que permitan definir su explotación como consecuencia de mejoras tecnológicas o de nuevas perspectivas de mercado” (art. 63 LM).

En canto ás concesións de explotación derivadas de permisos de investigación baste sinalar que *“tan pronto como la investigación demuestre de modo suficiente la existencia de un recurso o recursos de la Sección C), y dentro siempre del plazo de vigencia del permiso de investigación, su titular podrá solicitar la concesión de explotación sobre la totalidad o parte del terreno comprendido en el perímetro de investigación”* (art. 67 LM).

3.1.1.3.7 Explotación mineira

Unha mina ou explotación mineira é o conxunto de instalacións destinadas á explotación e aproveitamento dun xacemento, nas que se inclúen as instalacións destinadas á extracción de recurso, as instalacións de tratamento e/ou beneficio (segundo o que se recolle no artigo 138 do Regulamento Xeral para o Réxime da Minaría, aprobado polo Real Decreto 2857/1978, de 25 de agosto), as instalacións de residuos, e, en xeral, toda canta instalación, infraestrutura e edificación auxiliar vencellada á actividade, que estea recollida no proxecto de explotación, nas súas posteriores modificacións, ou nos demais documentos técnicos debidamente aprobados pola autoridade mineira.

A clasificación básica que se pode facer, segundo o tipo, é:

- Minaría a ceo aberto: explotacións que se levan a cabo na superficie do terreo
- Minaría subterránea: explotacións que se levan a cabo por debaixo da superficie do terreo

Desde unha perspectiva funcional, a explotación mineira como tal constitúe a concreta actividade prevista no proxecto de explotación ao que se supedita, no seu caso, a concesión de explotación ou autorización de aproveitamento. Nesta orde de ideas, é preciso salientar que, aínda que a explotación en cuestión desenvólvese nunha superficie determinada, non existe unha exacta correlación, polo menos en sentido estrito, entre a extensión da explotación e o ámbito espacial en cuadrículas mineiras, que, con arranxo á lei, leva o recoñecemento dos dereitos mineiros.

3.1.1.3.8 Coto mineiro

Enténdese por coto mineiro *“la agrupación de intereses de titulares de derechos de explotación en diversas zonas de un mismo yacimiento o de varios de éstos, situados de forma tal que permitan la utilización conjunta de todos o parte de los servicios necesarios para su aprovechamiento”* (art. 108 LM).

“Los titulares de derechos mineros interesados en la formación de un coto podrán solicitarla [...] para servicios mancomunados de desagüe, ventilación y transporte, así como para la utilización conjunta de los establecimientos de beneficio”, mais “podrán también solicitar la formación de cotos mineros de explotación más ventajosa, agregando, segregando y aun desmembrando autorizaciones y concesiones si fuera necesario, con el fin de constituir una entidad de explotación que permita obtener un mejor rendimiento de los aprovechamientos, simplificar o reducir las instalaciones o facilitar la salida de los productos” (art. 109 LM).

Con todo, en ocasións, *“el Estado podrá obligar a la formación de cotos a los titulares legales de aprovechamientos de recursos que hayan sido declarados de interés nacional [...], o cuando la falta de unidad de sistema en aprovechamientos colindantes o próximos de distintos titulares pueda afectar a la seguridad de los trabajos, integridad de la superficie, continuidad del recurso o protección del medio*

ambiente o cuando resulte así un aprovechamiento más favorable de los recursos” (art. 110 LM).

3.1.1.3.9 Establecimientos de beneficio

A Lei de Minas de 1973 define, os establecimientos de beneficio como todos aqueles establecimientos destinados “a la preparación, concentración o beneficio de recursos” (art. 112 LM).

Así as cousas, a configuración de cada un dos referidos establecimientos é obxecto de concreción no art. 138.2 do Regulamento Xeral para o Réxime da Minaría nos seguintes termos:

a) Por “instalacións de preparación” cabería entender “aquellas cuya finalidad sea la eliminación de elementos sin valor, y mediante operaciones de trituración, molienda, clasificación y estrío, obtener productos vendibles o aptos para su posterior tratamiento o utilización directa” (incluíndo os obradoiros de labrado de substancias minerais ornamentais co obxecto de conseguir tamaños e formas axeitadas para a súa comercialización)

b) “Plantas de concentración” “son aquellas cuyo objeto es el de tratar de separar en el todo-uno la mena de la ganga, así como eliminar los elementos que puedan ser susceptibles de penalización en la comercialización o tratamiento posterior del producto”, así como “aquellas en que, mediante procedimientos mecánicos o procesos metalúrgicos, se obtengan productos más apropiados para su tratamiento posterior, caso de que los procesos sean parciales”

c) Finalmente, as “plantas de beneficio” configúranse como “aquellas instalaciones cuya finalidad es la de someter los recursos procedentes de yacimientos naturales o no naturales, o los productos resultantes de las operaciones anteriores, al correspondiente tratamiento para la obtención o recuperación de los elementos o compuestos que sean útiles”, quedando incluídas nesta categoría as “instalaciones que utilizando materias primas obtengan productos útiles para infraestructura e industrias de la construcción” (art. 138.2 RGRM).

Delimitado o concepto, cabería salientar que os titulares dos establecimientos de beneficio, cando o aconselle a súa importancia e razóns de interese nacional, previa declaración de utilidade pública, poderán acollerse aos beneficios da Lei de Expropiación Forzosa (art. 113 LM e art. 139 RGRM).

3.1.1.3.10 Instalacións de residuos mineiros

Por “instalación de residuos mineiros” entenderase “cualquier zona designada para la acumulación o el depósito de residuos mineros, tanto en estado sólido como líquido o en solución o suspensión, para plazos de las siguientes duraciones:

1.º Sin plazo alguno para las instalaciones de residuos mineros de categoría A y las instalaciones de residuos mineros caracterizados como peligrosos en el plan de gestión de residuos mineros.

2.º Un plazo de más de seis meses para instalaciones de residuos mineros peligrosos generados que no estaban previstos.

3.º Un plazo superior a un año para las instalaciones de residuos mineros no inertes no peligrosos.

4.º Un plazo superior a tres años en el caso de las instalaciones destinadas a suelo no contaminado, residuos no peligrosos procedentes de labores de investigación, residuos mineros inertes y residuos mineros resultantes del aprovechamiento de la turba.

Se considera que forman parte de dichas instalaciones cualquier presa u otra estructura que sirva para contener, retener o confinar residuos mineros o tenga otra función en la instalación, así como, entre otras cosas, las escombreras y las balsas. Los huecos de explotación rellenos con residuos mineros tras el aprovechamiento del mineral con fines de rehabilitación o de construcción no tienen la consideración de instalaciones de residuos mineros”, malia que estarán suxeitos ás medidas previstas para a rehabilitación do espazo natural afectado pola investigación e explotación de recursos minerais (art. 3.7, letra g, do RD 975/2009, de 12 de xuño).

Nesta orde de ideas, debe terse presente, así mesmo, que unha instalación de residuos clasificarase na categoría A, se:

“a) Conforme a una evaluación del riesgo realizada teniendo en cuenta factores tales como el tamaño actual o futuro, la ubicación y el impacto medioambiental de la instalación de residuos, pudiera producirse un accidente grave como resultado de un fallo o un funcionamiento incorrecto, por ejemplo el colapso de una escombrera o la rotura de una presa, o

b) Si contiene residuos clasificados como peligrosos con arreglo a la Directiva 91/689/CEE por encima de un umbral determinado, o

c) Si contiene sustancias o preparados clasificados como peligrosos con arreglo a las Directivas 67/548/CEE ó 1999/45/CE por encima de un umbral determinado” (Anexo II do RD 975/2009, de 12 de xuño).

3.1.1.3.11 Xacemento

Un xacemento é unha formación na que está presente unha concentración estatisticamente anómala de minerais presentes na cortiza terrestre, o que xustifica un maior estudo, o cal ten por obxecto definir a cantidade, calidade e dimensións do mesmo coa fin de desenvolver as actividades mineiras para que a súa explotación resulte economicamente rendible coas tecnoloxías dispoñibles.

3.1.1.3.12 Recurso

Defínese recurso como aquelas masas de mineral que se coñecen ou simplemente se cre que existen, de tal

xeito que a súa extracción é economicamente viable ou o é potencialmente no futuro.

3.1.1.3.13 Reservas

As reservas son aquelas partes dos recursos identificados que se poden explotar economicamente coa tecnoloxía e condicións económicas actuais ou a moi curto prazo. Segundo o sistema de clasificación da Institution of Mining and Metallurgy (IMM), xa que é o que figura na meirande parte da bibliografía consultada, así como os plans de labores que as explotacións mineiras presentan anualmente para a súa aprobación por parte da Delegación Territorial de Economía e Industria da provincia, as reservas poden ser:

- Seguras: son as que se coñecen por cálculos baseados en medicións de afloramentos, calcatas, sondaxes e minas
- Probables: son as calculadas a partir de medicións de campo e de proxeccións doutros datos
- Posibles: son as calculadas a partir de informacións escasamente probadas, baseadas fundamentalmente no coñecemento xeolóxico do xacemento

3.1.1.3.14 Método de explotación

O método de explotación constitúe o procedemento a seguir para a explotación do mineral en función das características do xacemento e das condicións tecnolóxicas, económicas e medioambientais existentes.

3.1.1.3.15 Ciclo de explotación

O ciclo de explotación mineira pódese definir como unha sucesión de fases ou operacións básicas, aplicadas tanto ao material estéril como ao mineral. Segundo as condicións particulares do proxecto que se estea levando a cabo, existirán ou non outras operacións auxiliares ou de apoio cuxa misión é facer que se cumpran coa maior eficiencia posible as operacións básicas pertinentes.

As fases que engloba o ciclo mineiro xeralmente son:

- Preparación
- Arranque
- Carga
- Transporte
- Tratamento ou beneficio

- Tratamento de residuos mineiros
- Restauración

3.1.1.4 Tratamento administrativo dos recursos mineiros

3.1.1.4.1 Regras comúns para todos os recursos

A pesar do diferente tratamento administrativo dos recursos minerais segundo sexa a súa clasificación nunha das catro seccións indicadas anteriormente, existen unha serie de regras comúns para todos eles, que en resumo son as seguintes:

a) É necesaria a autorización ou concesión administrativa, segundo os casos, para iniciar calquera actividade extractiva. Tamén se esixe autorización administrativa para as transmisións ou gravames de dereitos mineiros, que sen ela non serán válidos nese orde, sen prexuízo dos efectos que poidan producir entre as partes conforme ó Dereito Civil.

b) Os titulares de dereitos mineiros poderán ocupar temporalmente terreos alleos ou realizar expropiacións definitivas dos mesmos para o emprazamento de labores mineiras, instalacións e servizos, sempre que este dereito sexa declarado de utilidade pública, sendo nalgúns casos esta declaración, intrínseca ó outorgamento dos mesmos.

c) Todas as autorizacións e concesións obrigan ós titulares a manter a actividade que nas mesmas se establece, caducando en caso de inactividade.

d) As autorizacións e concesións caducan polas seguintes causas: renuncia aceptada pola Administración que as concedeu, non pagamento do canon mineiro, incumprimento do prazo do comezo dos traballos e interrupción das labores sen permiso ou causa suficiente, esgotamento dos recursos, infraccións e incumprimentos graves que a Lei sanciona coa caducidade, expiración do prazo da concesión e, no seu caso, do da prórroga.

e) Compatibilidade de aproveitamentos

e.1) Se dentro do perímetro dun permiso de investigación, dunha concesión para explotar recursos da sección C) ou dunha autorización para aproveitamento de recursos da sección B) se solicitara autorización para recursos da sección A) a Delegación provincial correspondente, previa constatación sobre o terreo, determinará a compatibilidade ou incompatibilidade dos traballos, segundo o artigo 29 do Regulamento Xeral da Minaría.

e.2) Se se solicita un aproveitamento de recursos da sección B) dentro do perímetro dunha autorización de explotación de recursos da sección A) ou de aproveitamento da sección B) que sexa de distinta natureza ou dun permiso de investigación ou dunha concesión de explotación de recursos

da sección C), antes de concederse a autorización deberá declararse a compatibilidade dos traballos, segundo o indicado no artigo 55 do Regulamento Xeral da Minaría.

e.3) A xurisprudencia polo principio de analoxía prevé a necesidade de instar a unha análise de compatibilidade e, se procede, abrir un Procedemento de prevalencia dun dereito sobre outro sempre e cando entren en conflito dúas utilidades públicas.

f) Prioridade para a tramitación de dereitos

f.1) A prioridade para a tramitación dos permisos de exploración determinarase pola orde de presentación das solicitudes, segundo o artigo 60 do Regulamento xeral da minaría.

f.2) O dereito de prioridade da solicitude de permisos de investigación ou concesións directas de explotación que se establece no parágrafo b) do artigo 59 deste Regulamento para os titulares de permisos de exploración, poderá exercitarse en calquera momento durante a vixencia do permiso, segundo o artigo 65 do Regulamento Xeral da Minaría.

f.3) En cada delegación provincial levarase un libro de rexistro de solicitudes de permisos de exploración, permisos de investigación e concesións directas de explotación, no que se inscribirán as peticións por rigorosa orde de presentación.

f.4) A orde de presentación de solicitudes a efectos de adquirir a prioridade sobre terreos francos e rexistrables, ou francos e en expectativa de dereito, se adquirirá pola orde de chegada ó local no que deban esperar os interesados no momento de pasar ó despacho ou xanela sinalado para o rexistro desta clase de solicitudes, segundo o artigo 100 do Regulamento Xeral da Minaría.

3.1.1.4.2 Tratamento administrativo dos recursos da Sección A)

O aproveitamento dos recursos da sección A) corresponde ó propietario dos terreos nos que ditos recursos se atopan, sexa este un particular, o estado, provincia, concello ou Comunidade Autónoma. Este dereito ó aproveitamento pode ser exercitado directamente ou cedido a un terceiro. O dereito ó aproveitamento dos recursos da sección A) outórgase mediante autorización, o que xuridicamente implica o recoñecemento do dereito que ten o titular do terreo, sempre e cando o exercite.

As substancias de xacementos clasificados na sección A) teñen a consideración de dominio público pero non teñen a consideración de utilidade pública, senón que esta ten que ser proclamada polo órgano competente da Comunidade Autónoma mediante Decreto.

A consideración de que estes recursos son de dominio público ponse claramente de manifesto na Lei, pois sinala que non será obxecto de indemnización o valor dos recursos que se extraian ou se exploten, a non ser que os xacementos estiveran en aproveitamento en cuxo caso so serán indemnizables os danos e prexuízos que se irroguen ó titular tendo en conta as condicións nas que viñese realizando o aproveitamento.

A Lei non fixa un prazo de vixencia da autorización. Este prazo dependerá do tempo acreditado do dereito ó aproveitamento cando o xacemento se atope en terreos de propiedade privada. Na autorización constará a extensión e límites obxecto da mesma.

A Lei de Minas establecía que os criterios de valoración precisos para configurar a Sección A) serían fixados por Decreto, o que fixo que no ano 1975 se promulgase o Decreto 1747/1975, de 17 de xullo, no que se especificaban os devanditos criterios. O paso do tempo transcorrido dende a promulgación de dito Decreto ata o ano 1995, tivo como consecuencia o desfase dos parámetros económicos e un cambio na realidade económica de moitas explotacións clasificadas na Sección A), o que propiciou a aprobación do Real Decreto 107/1995 que fixa na actualidade os criterios de valoración para configurar a Sección A). A consecuencia disto, moitas explotacións que estaban catalogadas dentro da Sección A) antes da entrada en vigor deste Real Decreto, solicitaron e aínda están a solicitar a día de hoxe, a súa reclasificación como recursos da Sección C).

3.1.1.4.3 Tratamento administrativo dos recursos da Sección B)

O aproveitamento das augas minerais e termais será por autorización administrativa, cando sexan de dominio privado, ou por concesión, se son de dominio público. Estes títulos outorgan ó seu titular o dereito exclusivo a utilízalas, así como o de impedir que se realicen no perímetro de protección que lle tivese sido fixado, traballos ou actividades que poidan prexudicar o normal aproveitamento das mesmas. No caso da Comunidade Autónoma de Galicia, ditas actividades atópanse reguladas e recollidas no anexo do Decreto 402/1992.

O aproveitamento tanto de residuos mineiros como de estruturas subterráneas, se fai por medio de autorización administrativa.

A Lei non sinala un prazo de vixencia das autorizacións e concesións.

3.1.1.4.4 Tratamento administrativo dos recursos da Sección C)

A Lei de minas de 1973 establece dous títulos mineiros para o outorgamento de dereitos sobre os recursos da sección C: o permiso e a concesión. Como condición previa ó outorgamento dun título mineiro sobre os recursos da sección C, a Lei esixe que os terreos sexan francos e rexistrables. Un terreo é franco cando non está comprendido dentro dos perímetros dun permiso de exploración, un permiso de investigación ou unha concesión solicitados ou xa outorgados. Un terreo é rexistrable si, ademais de ser franco, ten a extensión mínima de medición que é a cuadrícula mineira. A cuadrícula mineira representa en Galicia unha superficie de aproximadamente 28 hectáreas, pois varía segundo a latitude onde nos atopemos.

Cuestión importante prevista na Lei é a facultade que se outorga ó Goberno para declarar determinadas zonas non rexistrables para protexer diferentes intereses como o turístico, urbanístico, agrícola,

medioambiental, monumental, etc. por razóns de interese público Outra cuestión tamén a destacar é a esixencia da Lei da celebración de concurso público para declarar terreos francos e rexistrables as superficies ocupadas por títulos mineiros caducados.

O outorgamento dos permisos de investigación e concesións de explotación é regulado, aínda que o proxecto presentado debe esixir suficientes garantías financeiras e técnicas. Sen embargo, o outorgamento dos permisos de exploración e das prórrogas dos títulos é discrecional.

O permiso de exploración, figura creada pola Lei vixente, é como un pre-permiso de investigación, pois ten por obxecto permitir o estudo de grandes áreas (incluso de terreos non francos por ter sido obxecto doutros permisos ou concesións), mediante métodos rápidos de recoñecemento durante períodos curtos de tempo (ata un ano prorrogable por outro), co fin de seleccionar as zonas máis interesantes e obter no seu caso sobre elas os permisos de investigación correspondentes. Obtendo o permiso, o seu titular ten dereito a efectuar os estudos e recoñecementos en zonas determinadas, mediante a aplicación de técnicas que non alteren substancialmente a configuración do terreo, e se lle recoñece prioridade para posteriores permisos de investigación ou concesións directas.

O permiso de investigación é a figura xurídica cuxa finalidade é poñer de manifesto o mineral e facilitar a súa valoración. A súa virtualidade xurídica máis importante é vencer os obstáculos que ós traballos necesarios para o descubrimento do mineral poidan opor os propietarios dos terreos afectados por eles.

O efecto do permiso de investigación é conceder ó seu titular o dereito a realizar, dentro do perímetro demarcado e durante un prazo determinado, os estudos e traballos encamiñados a poñer de manifesto e definir un ou varios recursos e a que, unha vez definidos se lle outorgue a concesión de explotación sobre os mesmos. Entre os contidos positivos dun permiso de investigación están o dereito de ocupar os terreos necesarios para realizala, previo expediente de ocupación temporal se non se chega a un acordo cos propietarios, e dereito automático de obter a concesión de aproveitamento do xacemento descuberto. Entre os deberes do titular dun permiso de investigación hai que citar o de comezar os traballos nun prazo máximo de seis meses e continualos sen interrupción, salvo os casos de forza maior, non abandonar a investigación sen comunicación previa á Administración, ampliar os traballos a outras substancias cando así o acorde o Consello de Ministros por razóns de interese nacional, e abonar un canon de superficie a Facenda consistente nunha cantidade anual por cuadrícula.

A extensión mínima dun permiso de investigación é dunha cuadrícula e a máxima de 300. A súa duración é polo tempo que se solicite, que non poderá exceder de tres anos, prorrogables por outros tres e, excepcionalmente, por sucesivos períodos de tempo.

A pesar da superficie que en principio ocupan os permisos de investigación, os traballos que os acompañan, en especial as calicatas de investigación, non son tan extensas nin supoñen na maioría dos casos unha ocupación permanente nin agresiva co entorno.

A concesión de explotación confire ó seu titular o dereito de aproveitamento de tódolos recursos que se

atopen dentro do perímetro dunha extensión concreta, medida en cuadrículas mineiras, excepto daqueles que se reservara o Estado. A concesión é un dereito real “sui generis” de aproveitamento do mineral, que se pode inscribir no Rexistro da propiedade, transmisible, hipotecable e embargable nos termos propios dos demais dereitos reais.

O concesionario non só ten dereito a explotar os xacementos de tódalas substancias da Sección C) que se atopen nas cuadrículas designadas, senón tamén a ocupar os terreos necesarios para a explotación e, por suposto, apropiarse e comercializar como da súa propiedade exclusiva os minerais xa separados. A Lei considera implícita a declaración de necesidade de ocupación de terreos na aprobación do proxecto e dos plans inicial e anual de labores, sempre que se cumpran as condicións establecidas no artigo 17.2 da Lei de Expropiación Forzosa.

A extensión da concesión debe estar comprendida entre unha e cen cuadrículas mineiras. O seu prazo de duración fíxase para un período de trinta anos, prorrogables por prazos iguais ata un prazo máximo de noventa.

A concesión de explotación se pode obter por dúas vías, ben como concesión directa de explotación ou ben como concesión de explotación derivada de permiso de investigación.

A concesión directa de explotación pódese solicitar nos seguintes casos:

- a) Cando estea de manifesto un recurso da Sección C), de tal forma que se considere suficientemente coñecido e se estime viable o seu aproveitamento racional
- b) Cando, sobre recursos suficientemente recoñecidos en dereitos mineiros caducados, existan datos e probas que permitan definir a súa explotación como consecuencia de melloras tecnolóxicas ou de novas perspectivas de mercado

A concesión derivada de permiso de investigación se pode solicitar tan pronto como a investigación dun permiso demostre de modo suficiente a existencia dun recurso ou recursos da Sección C), e dentro sempre do prazo de vixencia do permiso, sobre a totalidade ou parte do terreo comprendido no perímetro de investigación.

3.1.1.4.5 Tratamento administrativo dos recursos da Sección D)

O réxime xurídico aplicable ós recursos enerxéticos incluídos na Sección D), creada pola Lei de 5 de novembro de 1980, basicamente é igual á aplicable ós recursos da Sección C) con certas matizacións e tratamento especial. Ó igual que para os recursos da sección C), establécense dous títulos mineiros, permiso e concesión. A concesión é o título que outorga dereito á explotación privativa e excluinte destes minerais e o dereito ó seu aproveitamento. O permiso outorga dereitos a explorar ou a investigar, segundo o caso, os recursos desta sección. A extensión destes títulos está unificada para todos os minerais, incluídos os da sección C), existindo un límite máximo e outro mínimo: os permisos de exploración entre 300 cuadrículas e

3000, os permisos de investigación entre 1 e 300 e as concesións de explotación entre 1 cuadrícula e 100.

A duración da concesión establécese por un período determinado de 30 anos, prorrogables por prazos iguais ata un máximo de 90.

É importante destacar que a Lei de 5 de novembro de 1980 non esixe que o terreo sexa franco para o outorgamento de recursos da sección D), pois admite a compatibilidade de labores no mesmo terreo para minerais distintos, é dicir, sobre unha mesma superficie poden outorgarse diferentes permisos ou concesións cando se trate de distintos recursos da sección D) e, ademais, as superficies comprendidas dentro de perímetros correspondentes a permisos de exploración, permisos de investigación ou concesións de explotación solicitados ou outorgados para recursos da sección C), serán consideradas francas para recursos da sección D). Ó igual que para os recursos da sección C), se esixe a celebración de concurso público para declarar terreos francos as superficies ocupadas por estes títulos mineiros caducados.

3.1.2 INFORMACIÓN DE PARTIDA

O Plan sectorial deberá partir polo tanto, da análise da información relativa ao estado actual das actividades mineiras, dos Instrumentos de Ordenación do Territorio, Plans Directores e outros plans específicos, así como de estudos, cartografías, planos, etc que se citan a continuación.

a) INSTRUMENTOS DE ORDENACIÓN TERRITORIAL, PLANS SECTORIAIS, PLANS DIRECTORES E OUTROS.

- Directrices de Ordenación do Territorio (DOT).
- Plan de Ordenación do Litoral (POL).
- Plan de estradas.
- Ferrocarrís // Novas liñas.
- Plan de xestión de residuos urbanos 2010-2020 .
- Plan de xestión de residuos industriais e solos contaminados.
- Plan galego contra ou cambio climático.
- Plan de abastecemento de Galicia.
- Plan de saneamento de Galicia 2008-2015.
- Plan hidroeléctrico de Galicia Costa.
- Plans hidrolóxicos de conca.

- Plan sectorial eólico de Galicia.
- Plan enerxético estratéxico 2010-2015.
- Plan Sectorial de Ordenación das Áreas Empresariais de Galicia (pendente de aprobación).
- Plan director de conservación da Rede Natura 2000.
- Proposta de ampliación da Rede Natura 2000. Delimitación de novos LIC e ZEPA e da ampliación dos existentes.
- Rede Galega de Espazos Naturais Protexidos: Parques Naturais, Parques Nacionais, Monumentos naturais, Brañas protexidas, Paisaxes protexidas, Zona de Especial Protección dos Valores Naturais. Rede Natura 2000. Reservas da Biosfera.
- Espazos Naturais de Interese Local (ENIL); Espazos Privados de Interese Natural (ENIL), Sitios de Interese Nacional; Área Mariña Protexida (OSPAR); Brañas de importancia internacional (RAMSAR).
- Áreas complementarias dos ENP: Espazos das Normas complementarias e subsidiarias de planeamento provinciais, Inventario de Brañas de Galicia (IHG), Áreas mariñas representativas e zonas mariñas prioritarias para WWF/Adena, Inventario de ÁA mariñas en España (SEO/BirdLife. 2009), Puntos de interese xeolóxico.
- Hábitats de interese prioritario para a súa conservación.
- Localización de elementos xeomorfolóxicos de interese: Fervenzas, Covas e Cavidades.
- Plan galego de ordenación dous recursos piscícolas e ecosistemas acuáticos continentais.
- Estratexia galega de acuicultura.
- Plans de prevención e defensa contra incendios dos Distritos afectados. Plans de ordenación dos recursos naturais e de masas de especies forestais protexidas.

b) PLANEAMENTO URBANISTICO MUNICIPAL

- Planeamento urbanístico dos municipios nos que existen actividades extractivas outorgadas.

c) ESTUDOS, CARTOGRAFÍAS, PLANOS E OUTROS

- Inventario arqueolóxico, de Bens de Interese Patrimonial, depósitos protexidos, etc.
- Traza oficial Camiño de Santiago Francés e O Pino (Decretos 227/2011 e 144/2012).
- Rutas protexidas.

- Vías de mobilidade sostible (Carril bici, senllas,...).
- Guía de estudos de impacto e integración paisaxística.
- Redes de subministración eléctrica, Rede de transporte de enerxía de alta e media tensión (INEGA) e Centrais de minihidráulica e grande hidráulica (INEGA).
- Redes de subministración de Gas e Rede de gasodutos (INEGA).
- Redes de telecomunicacións.
- Infraestruturas de xestión de residuos: Vertedoiros RCD, etc.
- Enquisa de Infraestruturas e Equipamentos Local da Coruña, Lugo e Pontevedra. (Redes de abastecemento e saneamento).
- Datos actualizados sobre poboación, poboación activa e evolución do empregos no sector primario e en concreto no sector mineiro.
- Cartografía das zonas inundables.
- Base Territorial de Galicia 1:5000.
- Hipsometría.
- Cartografía sobre orientación de abas.
- Rede fluvial.
- Toponimia actualizada.
- Ortofotomapa PNOA – PNOA2006_2007_ETRS89, PNOA2008_ETRS89 , PNOA – PNOA2009_ETRS89.
- Ortofoto 1956-1957.
- Usos do solo.
- 3º Inventario nacional forestal.
- Mapa de clases agrolóxicas (análise da capacidade produtiva do solo).
- Cartografía de solos (edafoloxía...).
- Servidumes aeronáuticas aeroportos galegos.
- Cartografía e listado de Comunidades de Montes en Man Común.

d) DOCUMENTACIÓN RELATIVA A MINARÍA

ESTUDOS

- Ditame xurídico sobre a incidencia da Lei 9/2002, de 30 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia na actividade mineira, elaborado para COMG por Garrigues Abogados y Asesores Tributarios. Ano 2002
- Base documental para a elaboración dun Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia, elaborado pola Cámara Oficial Mineira de Galicia coa colaboración da Consellería de Economía e Industria e a participación de Ceima Ingeniería, S.L. Ano 2004 .
- Estudo preliminar de las necesidades actuales y futuras para el desarrollo sostenible del sector de los áridos elaborado pola Asociación Galega de Áridos. Ano 2004.
- Estudo de Aves en canteiras do litoral galego. Elaborado para COMG por Damián Romay Cousido. Ano 2008
- Ponencia sobre el sector de los recursos mineros en Galicia. Escuela de Negocios Caixanova. Vigo, 22/02/2008. José Manuel Álvarez-Campana Gallo.
- Libro de Actas da I Conferencia Internacional de Minaría Sostible organizada pola Dirección Xeral de Industria, Enerxía e Minas, a Cámara oficial mineira de Galicia, o Colegio Oficial de Ingenieros Técnicos de Minas de Galicia, a Escola Técnica Superior de Enxeñeiros de Minas de Vigo e o Colegio Oficial de Ingenieros de Minas del Noroeste de España. Santiago de Compostela. Ano 2009
- Avaliación ambiental de proxectos mineiros e restauración en Galicia. Elaborado para COMG por Fundación Matrix - Universidade de Vigo. Ano 2009
- Protocolos ambientais para unha minaría sostible en Galicia. Elaborado para COMG por APPLUS NORCONTROL S.L.U. Ano 2009
- Lexislación e normativa de protección ambiental e ordenación do territorio de aplicación nos dereitos mineiros. Elaborado para COMG por CEIMA. Ano 2009
- Informe técnico – xurídico do Real Decreto 975/2009, do 12 de xuño, sobre xestión dos residuos das industrias extractivas e de protección e rehabilitación do espazo afectado por actividades mineiras. Elaborado pola COMG. Ano 2010
- Informe xurídico sobre a aplicación da disposición transitoria decimo segunda da Lei 9/2002, de 30 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia. Elaborado pola COMG por Gorostizu Abogados y Consultores Empresariales. Ano 2010

- Enquisa anónima ás empresas titulares de dereitos mineiros de Galicia realizada pola Cámara Oficial Mineira de Galicia para coñecer a situación urbanística das explotacións galegas. Ano 2011.
- Evaluación ambiental de proyectos mineros y restauración. Revisión estratégica en Galicia. (Estudio preliminar sobre la Evaluación Ambiental de actividades mineras y restauración en Galicia). Javier Montalvo, María Jesús Pérez.
- Análise económico – financeira das empresas do sector da minería extractiva de Galicia. Grupo de Investigación G4plus da Universidade de Vigo.
- Análise do comercio internacional do sector mineiro en España e Galicia. Grupo de Investigación G4plus da Universidade de Vigo.
- Estudo xurídico sobre o Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia: Análise, incidencia e diagnóstico do sector mineiro. M.ª Victoria Dios Viéitez, Marcos A. López Suárez. Universidade de A Coruña.
- Estudo sobre potencial hidrotermal (IGME).
- Estudo do IGME para coñecer a existencia de terras raras no noroeste de España.
- Estudo piloto sobre seguridade no sector mineiro galego.
- Censo catastral mineiro de Galicia, elaborado pola Cámara Oficial Minera de Galicia coa colaboración da Consellería de Economía e Industria.
- Licencias de actividad de las explotaciones mineras. Montserrat Álvarez .
- Observatorio de Seguridade Mineira, elaborado pola Cámara Oficial Minera de Galicia coa colaboración da Consellería de Economía e Industria
- Declaracións Ambientais de explotacións mineiras dispoñibles na Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas.
- Autorizacións Ambientais Integradas (IPPC), de proxectos mineiros que poidan existir.
- Inventario de minas abandonadas de Galicia (Estudo realizado pola Consellería de Economía e Industria).
- Proxecto europeo Atlanterra sobre patrimonio mineiro como recurso cultural e dinamizador de accións que favorezan o desenvolvemento socioeconómico das áreas mineiras abandonadas (IGME).

INFORMACIÓN DOCUMENTAL

- Base de datos de Recursos Minerais: contén toda a información xeolóxico-mineira recollida polo IGME sobre indicios e explotacións de rochas e minerais de España.
- Mapas xeolóxicos a escala 1:50.000, incluíndo xeoloxía mariña. IGME.
- Mapa de rocas y minerales industriales de Galicia elaborado pola Dirección Xeral de Enerxía e Minas e o IGME. Ano 2009.
- Mapa litolóxico e hidroxeolóxico de Galicia.
- Mapa metaloxenético nacional a escala 1:250.000 (depósitos e indicios minerais). IGME.
- Mapa de cobertura de gravimetría rexional.
- Táboas de importación-exportación do Instituto de Comercio Exterior (ICEX).
- Datos estatísticos sobre o sector mineiro galego.
- Ordenación dos residuos mineiros (IGME).

3.1.3 IDENTIFICACIÓN DE USOS E DE ZONAS DE INTERESE

Partindo da documentación citada no apartado anterior, deberán realizarse os estudos e análises precisas para identificar os usos existentes e previstos, así como as zonas de interese, polo seu valor ambiental, paisaxístico e/ou cultural, existente no territorio de Galicia.

Para a identificación dos usos existentes e previstos no territorio, deberá analizarse, por unha parte, o modelo territorial establecido nas Directrices de Ordenación do Territorio (DOT) e, por outra, as determinacións dos demais instrumentos de ordenación, como as do Plan de Ordenación do Litoral (POL) e as dos plans sectoriais que desenvolven as DOT.

Para os efectos da análise do modelo territorial establecido nas DOT, cabe resaltar que o devandito modelo está integrado por un sistema de asentamentos de poboación (rexións urbanas, áreas urbanas, cabeceiras e subcabeceiras do sistema urbano intermedio ao nodos para o equilibrio do territorio, ao que se asocia un sistema de áreas empresariais ou centros de produción, entrelazados polas infraestruturas de transporte (rede viaria e ferrocarril) e nodos de transporte (portos e aeroportos), así como polas infraestruturas de servizos (abastecemento, saneamento, enerxía eléctrica, gas, telecomunicacións...)

A estrutura territorial citada apóiase nun solo rústico, que ocupa a maior superficie de Galicia, no que se desenvolven as actividades primarias propias do solo rústico como: agricultura, gandaría, forestal, piscícola e actividades extractivas que, á súa vez, ofrece importantes valores ambientais, ecolóxicos, paisaxísticos e

culturais que é necesario protexer e conservar.

As determinacións das DOT, complementáanse coas dos instrumentos de ordenación territorial que desenvolven o contido destas. As determinacións dos plans e proxectos sectoriais, relativas á clasificación e cualificación urbanística do solo, deberán ser recollidas, por imperativo legal, no planeamento urbanístico por ser competencia municipal e do planeamento urbanístico o establecemento da clasificación e cualificación urbanística do solo.

3.1.4 DETERMINACIÓNS DO PLANEAMENTO URBANÍSTICO E RELACIÓN COAS ACTIVIDADES EXTRACTIVAS

Como se expuxo anteriormente, todos os usos do solo, existentes e previstos na ordenación territorial e urbanística, quedarán suxeitos á clasificación, categorización, cualificación urbanística e réxime de usos establecida na LOUG e no planeamento municipal. Polo tanto identificarase e localizarase cada unha das actividades extractivas outorgadas e rexistradas no catastro mineiro para comprobar a clasificación, categorización do solo rústico e réxime de usos do solo sobre o que se implanta a actividade, así como a situación xurídico-administrativa da citada actividade. Todo iso coa finalidade de respectar as actividades extractivas que dispoñan de licenza urbanística municipal, e de establecer o proceso para que as actividades extractivas carentes de ela ou doutros documentos preceptivos, poidan obtelos.

3.1.5 DIAGNÓSTICO E REDACCIÓN DO PLAN SECTORIAL

A partir da localización das actividades extractivas, da súa relación coas determinacións da planificación urbanística e da súa situación urbanística, estableceranse, de acordo coa problemática detectada e coas determinacións da lei 3/2008, de 23 de maio, de ordenación da minaría de Galicia (LOMG), os obxectivos e criterios de ordenación que debe adoptar o Plan Sectorial de Actividades Extractivas e a redacción deste sobre a base dos devanditos obxectivos e criterios.

3.2 CONTIDO DO PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS

O Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia estará integrado, de conformidade co establecido non Decreto 80/2000, nos seus arts 6 e 7, e no art.º 13 da Lei 3/2008, do 23 de maio, polos documentos co contido que se expresa a continuación:

a) DOC I.- DESCRICIÓN DO ORGANISMO PROMOTOR DO PLAN SECTORIAL

É dicir, a consellería de Economía e Industria.

b) DOC II.- MEMORIA XUSTIFICATIVA DO INTERESE PÚBLICO OU UTILIDADE SOCIAL

c) DOC III.- MEMORIA INFORMATIVA E DESCRIPTIVA

A memoria informativa e descritiva conterá tamén un diagnóstico da minaría de Galicia que inclúa referencias aos recursos existentes e en investigación, aos dereitos mineiros, para os efectos da minaría sobre o contorno económico, social e ambiental, á localización das explotacións, ao emprego no sector, con indicación das condicións laborais existentes, e ás repercusións ambientais máis relevantes das explotacións existentes (Art. 13.a) LOMG).

d) DOC IV.- ANÁLISE DA COMPATIBILIDADE E ESTUDO DA INCIDENCIA TERRITORIAL

Neste documento estudaranse, entre outros aspectos, a coordinación cos instrumentos de protección ambiental e patrimonio cultural coa determinación dos ámbitos incompatibles con actividades extractivas polas necesidades de preservación dos ditos bens sociais (Art. 13.b) LOMG).

e) DOC V.- PROPOSTA DE ESTRATEXIA DE DESENVOLVEMENTO DO PLAN

Este documento conterá entre outros aspectos, os seguintes:

- A fixación de obxectivos de desenvolvemento do sector tendo en conta os condicionamentos territoriais, agrarios e ambientais e o obxectivo de diversificación e pechamento do ciclo produtivo (Art. 13.c) LOMG)
- As liñas de actuación e os programas específicos, nomeadamente os destinados a concellos mineiros, de acordo cos seguintes principios de actuación de la LOMG (Art. 13.d) LOMG).
- A planificación mineira no marco da ordenación da economía e do territorio.
- A xestión sustentable dos recursos mineiros.
- A innovación tecnolóxica orientada á sustentabilidade e a valorización plena dos recursos mineiros.
- A mellora das condicións de seguridade e saúde laborais.
- A colaboración e cooperación das diferentes administracións públicas.
- A participación na política mineira dos sectores sociais e económicos implicados, os cales integrarán activamente a dimensión da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes.

f) DOC VI.- DIRECTRICES PARA A REDACCIÓN DOS PROXECTOS SECTORIAIS QUE DESENVOLVAN O CONTIDO PROPIO DO PLAN SECTORIAL E NORMATIVA DO PLAN

g) DOC VII.- ANÁLISE E MEDIDAS PARA O SEU ARTELLAMENTO CO PLAN URBANÍSTICO E COS DEMAIS INSTRUMENTOS DE ORDENACIÓN DO TERRITORIO

O Plan Sectorial deberá procurar a súa adecuación co plan municipal vixente no termo ou termos municipais das respectivas explotacións mineiras ou, se é o caso, sinalará as determinacións do plan municipal que deban ser modificadas como consecuencia da aprobación do plan sectorial, así como o prazo para realizar a correspondente adecuación.

h) DOC VIII.- ESTUDO DE SUSTENTABILIDADE ECONÓMICA

Os instrumentos financeiros e de xestión para a execución do plan e as liñas directrices das medidas de fomento da minaría que deberán estar presididas polos obxectivos que fixa la lei da minaría (Art. 13.e) LOMG)

i) DOC IX.- ESTUDO DE SUSTENTABILIDADE AMBIENTAL

Establecerá as bases da investigación mineira para acadar unha extracción, preparación e posta en mercado eficientes e sustentables dos recursos minerais (art.º 13.f) LOMG).

Redactarase conforme á Lei 9/2006, do 28 de abril, sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente, co contido mínimo seguinte:

- Un esbozo do contido, obxectivos principais do plan e relacións con outros plans e programas conexos.
- Os aspectos relevantes da situación actual do medio ambiente e a súa probable evolución no caso de non aplicar o plan.
- As características ambientais das zonas que se poidan ver afectadas de xeito significativo.
- Calquera problema ambiental existente que sexa relevante para o plan.
- Os obxectivos de protección ambiental fixados nos ámbitos internacionais, comunitario ou nacional que garden relación co plan e o xeito en que tales obxectivos e calquera aspecto ambiental terase en conta na elaboración.
- Os probables efectos significativos no medio ambiente, incluídos aspectos como a biodiversidade, a poboación, a saúde humana, a fauna, a flora, a terra, a auga, o ar, os factores climáticos, os bens materiais, o patrimonio cultural, incluído o patrimonio histórico, a paisaxe e a interrelación entre estes factores
- As medidas previstas para previr, reducir e, na medida do posible, contrarrestar calquera efecto significativo negativo no medio ambiente por aplicación do plan.
- Un resumo das razóns da selección das alternativas previstas e unha descrición do xeito en que se realizou a avaliación, incluídas as dificultades que puideran terse atopado á hora de recoller a información requirida.

- Unha descrición da medidas previstas para o seguimento.
- Un resumo non técnico da información facilitada en virtude dos parágrafos precedentes.
- Un informe sobre a viabilidade económica das alternativas e das medidas dirixidas a previr, reducir ou paliar os efectos negativos do plan.

j) DOC XI.- VALORACIÓN ECONÓMICA DAS ACTUACIÓNS PREVISTAS

k) DOC XII.- CARTOGRAFÍA E PLANOS

3.3 ANÁLISE DE ALTERNATIVAS

3.3.1 ALTERNATIVA 0: NECESIDADE E URXENCIA DA ELABORACIÓN DO PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS DE GALICIA (PSAEG)

Considérase como Alternativa 0 a non elaboración do Plan Sectorial. Isto implicaría manter unha situación de inadecuación urbanística e de desacomodo coa realidade do sector mineiro en Galicia.

Coa entrada en vigor da Lei 9/2002, de ordenación urbanística urbanística e protección do medio rural de Galicia (LOUG), establécese o réxime transitorio para as actividades mineiras en activo que é recollido na Disposición Transitoria Décimo Segunda da LOUG. Na súa orixinaria redacción, a súa Disposición Transitoria Décimo Segunda condiciona así mesmo a implantación de novas explotacións e actividades extractivas á previa aprobación definitiva do plan sectorial de actividades extractivas.

Este réxime transitorio é modificado sucesivamente pola lei 15/2004, do 29 de decembro, de modificación da LOUG, pola Lei 3/2008 do 23 de maio de ordenación da minaría de Galicia despois, e finalmente pola lei 2/2010 do 25 de marzo de medidas urxentes de modificación da lei 9/2002.

De acordo a esta última, as explotacións mineiras e as actividades de recursos minerais en activo con anterioridade á entrada en vigor da lei 9/2002, están autorizadas para continuar a súa actividade nos ámbitos para os que dispoñen de licenza municipal. Se carecen da mesma e desenvolven a súa actividade en solos de protección ordinaria, ou de especial protección forestal ou das augas, han de obter a citada licenza para poder continuala. Neste senso, compre salientar a dificultade coa que se atopan as empresas para tramitar esas licenzas. A consecuencia disto, son moitas as explotacións mineiras que pese a ter realizasdo os correspondentes trámites, non contan a día de hoxe coas perceptivas licenzas municipais, coa consecuente inseguridade xurídica, risco para o desenvolvemento do sector e unha inmerecida visión de “ilegalidade” por parte da opinión pública.

Nestes ultimos anos o aumento da demanda de solo supuxo a creación de instrumentos de planificación e ordenación do territorio que ignoraron as explotacións mineiras existentes. Como resultado diso, hoxe existen en Galicia solos especialmente protexidos para ámbitos nos que non se pode desenvolver a

actividade mineira, que inclúen explotacións activas preexistentes.

Respecto á apertura de novas explotacións e actividades extractivas, a Disposición Transitoria Décimo Segunda da LOUG na súa redacción vixente establece que a apertura de novas explotacións e actividades extractivas, así como a ampliación das existentes, en calquera categoría de solo rústico especialmente protexido, non poderá realizarse en tanto non sexa aprobado definitivamente o correspondente PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS DE GALICIA ou Proxecto sectorial. Todo iso, sen prexuízo da posibilidade de outorgar autorización para actividades extractivas en solo rústico de protección ordinaria e en solo rústico de especial protección forestal e agropecuaria.

A ausencia deste instrumento ordenador neste longo período de tempo, dende a entrada en vigor da precitada lei 9/2002, obviamente non impediu a exploración, investigación e explotación da riqueza mineira, pero dificulta que o seu exercicio se desenvolva dentro das canles de claridade e certeza xurídica ás que está chamado, sendo así que a confusión neste sector económico non só se mantivo senón que mesmo aumentou coa aparición de ampliacións e novas explotacións.

Non debe esquecerse a este respecto, que a necesaria protección de diferentes bens xurídicos contribuíu igualmente á proliferación dunha armazón normativa, produto de distintas regulacións sectoriais, incidente en aspectos comúns. Neste sentido corresponde ao Plan Sectorial clarificar o alcance da normativa que se superpón no marco da actividade extractiva mineira para favorecer a máxima simplificación administrativa na tramitación dos expedientes (art.º 12 L3/2008).

Convén insistir en que esta sobreabundancia de textos legais da lugar a que, leis con incidencia no aproveitamento da actividade mineira extractiva, regulen elementos xa regulados por leis especiais igualmente con incidencia no desenvolvemento do sector mineiro (v.gr lei 9/2002 de Ordenación Urbanística e Protección do Medio Rural, en relación coa lexislación de protección ambiental), se ben, contrariamente ao reclamado principio de seguridade xurídica, o fan producindo efectos xurídicos diversos.

Polo tanto, mantendo esta alternativa a única vía para a regularización das actividades extractivas e para a implantación de novas explotacións sería a vía urbanística a través do procedemento de concesión de licenzas municipais e apertura de acordo co planeamento municipal e a lexislación urbanística vixente, plantexamento que, como xa se indicou anteriormente, se revelou insuficiente dende o punto de vista da planificación estratéxica, da loxística, da operatividade e da sustentabilidade, dada a incapacidade dos instrumentos de planeamento urbanístico (gran parte deles obsoletos en materia urbanística e ambiental) para facer fronte ás esixencias derivadas das necesidades do sector mineiro en Galicia.

3.3.2 ALTERNATIVA 1

Considérase como Alternativa 1 a aprobación dun Proxecto Sectorial para cada explotación.

Isto permitiría a regularización das actividades existentes e a implantación de cada nova explotación mineira

de xeito independente, mediante a redacción dos correspondentes proxectos sectoriais sen a previa aprobación dun Plan Sectorial.

Esta alternativa eliminaría a posibilidade do establecemento dun marco de ordenación territorial global, para a totalidade da Comunidade Autónoma; non garantiría o seguimento dunha pauta común para todas as explotacións nin tan sequera a creación de liñas de coherencia entre os mesmos impedindo o establecemento unha vez máis das bases normativas necesarias para desenvolver unha minaría sostible.

3.3.3 ALTERNATIVA 2

Considérase como Alternativa 2 a aprobación dun Plan Sectorial que ordene a actividade extractiva en Galicia.

Esta alternativa permite establecer os principios e directrices para a ordenación mineira de Galicia, baseada en criterios de estabilidade e sostibilidade, regular a actividade mediante o establecemento dunha normativa necesaria para desenvolver os eixes básicos de actuación administrativa en Galicia no sector, propiciando a coordinación das accións, o seu desenvolvemento sostible, a mellora tecnolóxica e a diversificación económica e a coherencia cos instrumentos de ordenación do territorio.

Analizando as tres alternativas posibles, considérase que a figura do Plan Sectorial (alternativa 2) ofrece unhas posibilidades axeitadas ás necesidades plantexadas.

Outra das vantaxes (de gran importancia) derivadas da elaboración do Plan Sectorial serán as consecuencias de someter o mesmo ao procedemento de Avaliación Ambiental Estratéxica, de tal modo que quedaría así tamén garantido o cumprimento de criterios ambientais de sustentabilidade dun xeito conxunto sobre o territorio da Comunidade Autónoma.

4 APROXIMACIÓN AO ANÁLISE DO TERRITORIO

4.1 CLIMA

A configuración do territorio e a presenza do mar inciden de xeito decisivo na diferenciación do territorio galego en canto ao seu clima. A presenza do océano e, consecuentemente a súa maior ou menor proximidade supón unha regulación do réxime térmico e pluviométrico.

A articulación dos elementos termopluviométricos permite dar unha clasificación dos tipos de clima en Galicia, podendo establecer unha división do territorio en tres grandes espazos: clima moi húmido (Rías Baixas, Dorsal meridiana, Montañas interiores), húmido (Golfo Ártabro, Rías Altas) e subhúmido (Planicies e vales interiores). A partir destes grandes tipos diferéncianse, en base ás propiedades térmicas, en: cálidos (Rías Baixas, vales do SE e XO), moderadamente cálidos e frescos (Golfo Ártabro, Rías Altas, Dorsal), fríos

(Planicies interiores, vales do N e S) e moi fríos (Serras interiores).

A nivel sintético pódense definir once sectores de gradiente pluviométrico, entre os que cabe distinguir os de gradiente directo (I a VII), onde a precipitación aumenta de oeste a leste; sectores a barlovento dos fluxos dominantes do oeste asociados ás situacións circulatorias implicadas nas chuvias de inverno e outono principalmente. Destes, son os sectores atlánticos (I, II e III) onde se acadan os óptimos pluviométricos (gradientes de 93-100 mm por cada 100 m de ascenso altitudinal). Nos sectores interiores, os gradientes están diminuídos, debido á descarga pluviométrica experimentada nas primeiras barreiras orográficas. Así, para os sectores V e VI, o gradiente é arredor dos 75-78 mm/100 m, mentres que para o sector VII é de 39 mm/100 m, o máis baixo de todos eles e en consonancia co tortuoso percorrido ao que se ven obrigadas as masas de aire oceánico para acadar as rexións do sudeste galaico. O caso do sector IV é un pouco paradigmático, xa que cun gradiente de 45 mm/100 m aseméllase aos sectores interiores, o cal non é coherente coa súa situación xeográfica. Este feito podería ter relación coa particular orografía de Terra de Montes e do Deza.

A precipitación anual ponderada de Galicia é de 1.180 mm, se ben os valores normalizados van dende mínimos próximos aos 500-600 mm no val do Miño-Sil, ata máximos superiores aos 1.800- 2.000 mm nas serras litorais (O Barbanza, Groba) e a Dorsal Galega (Suído, Faro de Avión). Do total medio, 337 mm recóllense no inverno, 280 mm na primavera, 156 mm no verán e 407 mm no outono, que se constitúe na auténtica estación chuviosa do noroeste peninsular. Isto quere dicir que a nivel de reparto anual, no verán a contribución é dun 13%, na primavera dun 24%, no inverno dun 28% e no outono dun 35% da precipitación anual acumulada.

A temperatura media anual ponderada de Galicia é de 13'3° C. A temperatura media ponderada do inverno é de 8'5° C, na primavera de 15° C, no verán de 19° C e no outono de 11° C. É polo tanto o primeiro trimestre do ano (xaneiro-marzo) no que se rexistran os valores máis baixos de temperatura para a maior parte de Galicia.

As provincias atlánticas -A Coruña e Pontevedra- amosan as temperaturas medias ponderadas máis elevadas, lixeiramente superiores ós 14° C e da orde de 1 a 2° C máis altas que en Lugo e Ourense, respectivamente. Ó longo das estacións o contraste térmico é máximo para o inverno, con 2'7° C entre as temperaturas medias ponderadas de Ourense e A Coruña, seguido do outono con 2'4° C e do verán con 1'8° C. A primavera é a estación cun menor contraste interprovincial, de 1'4° C, cun mínimo ponderado de 14'2° C en Ourense e un máximo de 15'6° C en Pontevedra.

Os dominios ombrotérmicos son o resultado da combinación dos réximes pluviométrico e termométrico. A súa representación cartográfica é un xeito sinxelo de amosar a variedade de ambientes climáticos que caracterizan un determinado espazo xeográfico, xa que a precipitación e a temperatura son elementos básicos na configuración das paisaxes, o que se plasma, de maneira esencial, na cobertura vexetal de orixe natural. Galicia amosa unha ampla diversidade de ambientes termopluviométricos, algúns deles xeográficamente confinados e dunha extraordinaria peculiaridade climática.

A nivel de reparto espacial o ambiente dominante é o de tipo subhúmedo- temperado, cun 18% do territorio, seguido do seco-temperado cun 15%, o húmedo-cálido cun 13%, o moi húmedo-temperado cun 10% e o moi húmedo-cálido cun 6%. Cubrindo unha superficie total próxima o 5% de Galicia atópanse o subhúmedo-cálido, o húmedo-fresco, o seco-cálido, o húmedo-temperado e o subhúmedo- temperado. E xa con menor representación espacial, aínda que non de menor importancia bioxeográfica, aparecen os dominios moi secos (cálido e temperado), os hiperhúmedos (moi frío, fresco e temperado), os frescos, etc...

Respecto aos valores de evapotranspiración, a ETP anual media ponderada en Galicia é de 712 mm, variando os valores calculados entre mínimos inferiores ós 500 mm nas áreas de maior altitude das serras sudorientais, ata máximos superiores ós 800 mm na franxa litoral das Rías Baixas. Do total medio ponderado 289 mm corresponden ó verán, a estación de maior concentración da demanda pontencial de auga, seguido dos 276 mm da primavera, 77 mm do inverno e 70 mm do outono. A contribución estacional é dun 41% no verán, dun 39% na primavera, dun 9% no outono e dun 11% no inverno. Isto quere dicir que a maior demanda de auga ocorre nos meses nos que a oferta pluviométrica diminúe, dando unha primeira indicación da posible existencia dun déficit de precipitación estival.

A meirande parte de Galicia presenta valores de ETP superiores ós 700 mm, mentres que soamente os sectores máis elevados da Dorsal Galega (Suído, Faro de Avión, Montes do Testeiro) e das serras orientais e sudorientais (Os Ancares, San Mamede, Queixa, Eixo) teñen unha baixa demanda evapotranspirativa a nivel anual. A clase dominante é a de 700-750 mm, con preto dun 40% da superficie total. As seguintes clases máis representadas son as de 650-700 mm (20%) e 750-800 mm (23%).

A diferenza entre a oferta pluviométrica e a demanda evapotranspirativa, como ETP, representa a aproximación máis sinxela ao balance de auga e pon de relevo a existencia dun exceso de auga durante o período chuvioso e dun déficit durante os meses de verán especialmente nas provincias de Ourense e Lugo.

Aínda que a imaxe xeral de Galicia parece ser a dunha área con exceso de auga, unha parte importante do territorio ten un déficit anual de precipitación que pode chegar a valores superiores os -250 mm (fundamentalmente o val do Miño-Sil). Xunto a iso, tamén se atopan sectores de exceso hídrico extremo que poden superar os 1.000 mm/ano. É evidente que estes últimos ocorren nas zonas de óptimos pluviométricos, controlados polo importante papel que ten o relevo (Dorsal Galega, Groba, Barbanza, Capelada, Xistral).

4.2 XEOLOXÍA

Galicia encádrase dentro do Macizo Hercínico que corresponde xeoloxicamente a formacións de rochas consolidadas graníticas ou metamórficas (xistos, lousas, rocas carbonatadas, etc.), con algúns sectores recubertos por materiais sedimentarios detríticos pouco consolidados (fondos de val; rasas costeiras, entre outros), ou consolidados (recheos terciarios de fosas tectónicas).

Os materiais aflorantes pertencen desde o Precámbrico ao Devónico-Carbonífero Inferior. Falta na parte emerxida o Mesozoico, e o Terciario e o Cuaternario están representados en pequenas concas fluviais

actuais.

Segundo a división de LOTZE (1945) e JULIVERT (1972) en Galicia atópanse representadas as seguintes zonas:

- Zona astruoccidental-leonesa: sitúase na parte oriental de Galicia. Compreendida entre dous grandes antiformes, o do Nancea ao Leste e o do Olo de Sapo ao Oeste, na que o metamorfismo é de tipo rexional de baixo grao aumentando de Leste a Oeste. A actividade plutónica, de pouca importancia, increméntase no mesmo sentido.
- Zona centroibérica: sitúase na parte centrooriental de Galicia, limitando ao Leste coa zona Asturoccidental-Leonesa mediante as faias de Viveiro e Chao de Couso. Polo Oeste limita coas zona de Tras Os Montes mediante a faia de Valdoviño, o cabalgamento basal do Dominio xistoso de Galicia Tras Os Montes, a faia de Laza e o macizo granítico de Taboada. Metamorficamente destaca a gran variedade de condicións desde a zona da clorita ata a zona da sillimanita.
- Zona tras os montes: sitúase na parte centrooccidental de Galicia. No dominio xistoso predominan os metasedimentos políticos (xistos e paragneises) con intercalacións de rochas de orixe volcánico ou subvolcánico, así como cuarcitas e lousas entre outras.
- As rochas graníticas hercínicas: en toda Galicia son abundantes os corpos graníticos, especialmente na súa parte occidental e en gran parte de Ourense. Diferéncianse os granitos alcalinos dos de dúas micas e os granitos calcoalcalinos predominantemente biotíticos.
- As concas terciarias: a maior superficie de depósitos de idade terciaria localízase nas provincias de Lugo e Ourense.

4.2.1 HIDROXEOLOXÍA

As condicións hidroxeolóxicas dos diferentes acuíferos están determinadas por unha serie de características que definen o tipo de permeabilidade, como son características litolóxicas adecuadas, as texturas e as estruturas (porosidade e condutividade hidráulica), as características estruturais tectónicas (fracturas, etc.), a topografía (zonas cóncavas, deprimidas, etc.) e a alteración superficial (formación de mantos de alteración en granitos- xabre).

Desde o punto de vista hidroxeolóxico, as formacións sedimentarias albergan circulacións subterráneas someras, con fluxo subhorizontal frío, co nivel de auga situada a reducida profundidade.

As formacións graníticas ou metamórficas constitúen medios fisurados que, máis que acuíferos extensivos e máis ou menos homoxéneos, albergan sistemas de fluxo subterráneo que se desenvolven a favor de redes de fracturas interconectadas entre si.

En xeral, as zonas de maior permeabilidade, que albergan circulacións de auga subterránea de maior ou

menor entidade, localízanse nos contactos entre os granitos e granodioritas cos materiais paleozoicos, e en zonas de fracturas no seo das propias rocas ígneas.

As augas con implicación termal localízanse na súa práctica totalidade en sistemas de fluxo que se desenvolven nas redes de fracturación de granitos de dous micas e granitos e granodioritas biotíticas; nalgúns casos aparecen en depósitos detríticos, pero sempre proceden dalgunha das rocas ígneas dos dous grupos indicados. As augas frías, sen relación termal, localízanse en todas as zonas

4.2.2 XEOTECNIA

En xeral, os condicionantes xeotécnicos son de tipo litolóxico, xeomecánico e hidroxeolóxico debidos fundamentalmente a existencia de depósitos de alteración e pendentes pronunciadas. A combinación de factores litolóxicos e xeomorfolóxicos ou a distribución dos materiais condiciona as diferentes características xeomecánicas. En función dos materiais aflorantes pódense distinguir desde un punto de vista xeotécnico as seguintes áreas:

- Rochas graníticas e cuarcitas: Hidroxeoloxicamente son áreas de baixa permeabilidade onde se favorece, en xeral, a escorrenta superficial a favor da pendente. Xeomecanicamente a súa capacidade de carga é alta e non aparecen asentamentos diferenciais. Unicamente os posibles depósitos de alteración presentan propiedades mecánicas inferiores ás do granito san.
- Rochas xistosas e gneis: Hidroxeoloxicamente constitúen un substrato impermeable ou de baixa permeabilidade co que se ve favorecida a escorrenta superficial aínda que nas zonas máis solas pódense dar encharcamentos, polo tanto son áreas con mala drenaxe. A súa capacidade de carga oscila entre alta e media dependendo do grado de alteración das capas.
- Materiais detríticos: Hidroxeoloxicamente constitúen depósitos permeables. Configuran zonas de inundación pola súa proximidade aos leitos provocando que o nivel freático se atope próximo á superficie e que en épocas de grandes chuvias pasen a formar chairas de inundación. Posúen capacidade de carga baixa a moi baixa e pola súa composición e distribución dos materiais poden presentar asentamentos diferenciais e erosionarse por parte dos leitos fluviais.

4.3 RELEVO

Hai dous rasgos que definen con claridade o relevo de Galicia: a graduación de formas dende a costa cara ó interior e a existencia dunha evidente dicotomía horizontalidade/verticalidade en todo o seu territorio. O relevo galego sucédeuse entre a costa e os límites con Asturias, León, Zamora e Portugal. Bordeando a costa aparecen diferentes niveis aplanados entre os 30/40 e os 600 m de altitude. Estes últimos atópanse situados nas serras litorais, entre as que sobresaen A Capelada, que se ergue entre as rías de Cedeira e Ortigueira; Barbanza, que o fai entre as rías de Muros e Noia e Arousa, ou os Montes da Groba e a Serra do Argallo, localizados no suroeste de Galicia, entre o mar e a depresión tectónica do Porriño-Tui.

A medida que nos introducimos cara ó interior, o contraste altitudinal visualízase con claridade. Os solos achairados localízanse entre os 300 e os 1100 metros. Neste caso están situados nos sectores culminantes das serras occidentais que, a modo de dorsal, se alongan dende a Serra da Faladoira, ó norte, ata a Serra do Faro de Avión e os Montes de Paradanta, ó sur. Entre estas serras e as litorais destaca un conxunto de depresións tectónicas meridianas, caso das do Val do Dubra, Padrón, Caldas de Reis ou O Porriño-Tui.

Dende as serras occidentais ata as orientais, o relevo descomponse noutro amplo abano de bloques fundidos e dereitos. Polo norte, preto do mar, érguense as serras septentrionais que acadan, no Macizo do Xistral, os 1000 m; polo sur atopamos as meridionais que acadan os 1500 m no Xurés, e as sudorientais que, en Pena Trevinca, superan os 2000 m, mentres que polo oeste, se encadean as orientais, que se aproximan ós 2000 metros na Serra dos Ancares.

O sector central de Galicia caracterízase, pola súa vez, por un amplo conxunto de superficies achairadas e de depresións tectónicas como as da Terra Chá (situada na cabeceira do Miño), Sarria, Lemos, Maceda, A Limia ou Monterrei, localizadas entre os 400 e os 600 metros de altitude. E, servindo de nexo de unión entre as serras, as chairas e as depresións tectónicas atopamos numerosos vales fluviais que se incrustan nas primeiras. Por iso, se analizamos calquera sector do noso territorio é posible comprobar fortes rupturas de pendente no enlace entre os distintos niveis achairados e, sobre todo, en certas áreas nas que a incisión fluvial ten sido máis intensa. É o caso, por exemplo, de moitos sectores percorridos polos ríos Sil e Miño que rasolo bruscamente o deseño horizontal das terras de Solotada ou Lemos xerando impresionantes canóns. Incluso na costa, podemos observar como o Ulla, o Tambre, o Eume, o Sor ou o Eo, presentan profundos encaixamentos ata as proximidades da súa desembocadura. E se o río Xallas non presenta un val encaixado é porque se atopa coas granodioritas do Monte Pindo, antes de desembocar; entón, incapaz de labrar a súa canle, precipítase formando unha espectacular fervenza en Ézaro. O río das Pedras, pola súa parte, racha intensamente a planitude somital da Serra da Barbanza, xerando outro impresionante canón preto da Pobra do Caramiñal. Temos, pois, un xogo de bloques, a modo de teclas de piano, con áreas fundidas e áreas erguidas, que ten condicionado o encaixamento diferencial da red fluvial. Os ríos encaixáronse nos bloques ascendentes e flúen sen a penas labrar o seu val nos descendentes.

A costa de Galicia presenta notables particularidades de tipo bioxeográficas, derivadas, como dicíamos, da súa peculiar forma e articulación. A súa apertura, moi recortada, cara ó océano con fortes variacións orográficas acadan a mellor expresión nas súas rías. Unhas peculiaridades que xorden tamén da súa evolución morfolóxica pasada e recente e da súa posición latitudinal e que lle imprime, como xa vimos, un marcado carácter de área de transición.

Os vales costeiros son formas topograficamente deprimidas e de desenvolvemento lineal no ámbito costeiro, cuxa función consiste fundamentalmente en complementar o labor de transmisor dos trazos esenciais da oceanidade. Os vales de maior percorrido, como o do Ulla ou o Tambre, serven de enlace e vía de penetración, entre as terras da costa e do interior.

O val do Miño-Sil, como paradigma de val interior, ofrece marcados contrastes dende a súa cabeceira, na

Serra de Meira, ata a desembocadura na Guarda. En certa medida no Miño interactúan unidades morfolóxicas diferentes. Por unha parte, como sucede entre Portomarín e Ribadavia, o río discorre por un val claramente fluvial, aínda que con acusados contrastes froito tanto dos procesos de antecendencia como da diferenciación litolóxicaou estrutural. Así, augas abaixo de Lugo, ata Os Peares, o val encáixase nas chairas o ser “expulsado” da depresión de Sarria-Lemos por mor da dinámica diferencial do xogo de bloques. Este feito provoca o seu profundo encaixamento. Pola contra, na cabeceira, o Miño discorre polo fondo da depresión da Terra Chá, co que, en realidade, achega, máis que unha variablemorfolóxica, un aumento potencial da hidromorfía. Augas abaixo de Ribadavia, no val do Miño mestúranse os dous elementos citados anteriormente: sectores marcados pola propia dinámica fluvial, ou sexa vales, con depresións tectónicas aliñadas norte-sur, caso das percorridas polos ríos Deva, Tea e Louro.

Algo semellante acontece se analizamos o val do Sil no que se encadean sectores claramente fluviais, entre os que é de salientar o que se alonga entre San Clodio e Os Peares, con depresións tectónicas, caso das de Valdeorras ou Quiroga.

Outro dos elementos fundamentais na configuración do relevo galego é a presenza dun conxunto de fosas tectónicas que se localizazan tanto na costa como no interior de Galicia. Preto da costa atopamos un rosario de pequenas depresións que se estenden, de norte a sur, entre as proximidades de Carballo ata Tui. Trátase de fosas estreitas, de pequena extensión e que aparecen flanqueadas por ladeiras empinadas. Destacan entre elas as de Padrón, Caldas e Tui-Budiño.

Tamén preto da costa se atopan as depresións das Pontes de García Rodríguez e Meirama que levan unha dirección predominante oeste-leste. Son, así mesmo de pequeno tamaño e a súa pechazón é menor.

Sen embargo, é no interior de Galicia onde as fosas tectónicas teñen un maior desenvolvemento. Así, de norte a sur, atopamos a fosa da Terra Chá, a máis extensa de todas elas, que forma a cabeceira do Miño e que aparece flanqueada por un abano de serras como as do Xistral, A Loba, Montouto, Meira, etc. Máis ao sur, aparece a fosa de Lemos, máis afundida, diferencialmente protexida, dado que conecta polo oeste coa serra do Faro, a través do profundo encaixamento do Miño, polo sur co do Sil, que enlaza co Macizo de Manzaneda, mentres que polo leste se ergue a Serra do Courel.

4.4 EDAFOLOXÍA

De acordo coa clasificación da FAO, en Galicia poden atoparse as seguintes clases de solo:

- LEPTOSOLES: son solos moi delgados de espesor inferior a 30 cm sobre unha rocha dura ou capas cementadas. Estes solos aparecen en Galicia asociados a procesos de erosión recentes, e a posicións topográficas favorables á inestabilidade dos materiais como as cimas.
- REGOSOLES: algúns aparecen asociados a leptosoles. Sobre materiais orixinais soltos e con disposición máis ou menos paralela á superficie ou con roca dura por encima dos 30 cm.

- PHAEZOEMS: típicos de estepas ou praderías en climas de tendencia seca. A vexetación achega abundante materia orgánica e a escaseza de precipitacións mantén a saturación de catións básicos.
- ANDOSOLS: solos cunha alta acumulación de materia orgánica, baixa densidade, resistencia a desecarse cando están húmidos e hidrofobia cando sufriron procesos de desecación.
- AEROSOLS: solos de textura grosa e escaso desenvolvemento cunha escasa capacidade de retención de auga e polo tanto forte déficit de humidade.
- FLUVISOLS: derivados de materiais aluviais recentes que apenas sufriron procesos de evolución. As propiedades e constituíntes do solo varían en profundidade de forma aleatoria dependendo do proceso sedimentario.
- HISTOSOLS: solos orgánicos parcialmente descompostos, saturados en auga por longos períodos. A súa presenza límitase basicamente ás zonas máis elevadas e frías con alta pluviosidade.
- GLEISOLS: son solos saturados en auga nos primeiros 50 cm, pobres en osíxeno nos que se reducen elementos como o Fe, provocando cambios na coloración do solo.
- CAMBISOLS: trátase dos solos máis extensos de Galicia. Os cambisols desenvólvense sobre materiais de alteración procedentes de rochas. Orixínanse e evolucionan no mesmo lugar, presentan unha fertilidade media a baixa, ben drenados, de profundidade media, pero susceptibles á erosión.
- FERASOLS: danse en superficies estables e sempre que o material xeolóxico sexa facilmente alterable, condición que se da sobre rochas básicas ou xistos ricos en ferromagnesianos e sobre superficies antigas.
- PODSOLS: caracterízanse por unha forte acidez e infertilidade e pola mobilización en profundidade de materia orgánica e pequenas cantidades de ferro e aluminio.
- ALISOLS: en Galicia presentan moi pouca extensión. Aparecen normalmente en zonas con certa tendencia á hidromorfía, por baixa permeabilidade nas capas superiores. Son solos acedos.
- LUVISOLS: aparecen raramente e asociados a áreas con materiais calcáreos.
- ACROSOLS: normalmente sobre sedimentos antigos e conservando frecuentemente os trazos morfolóxicos de condicións edáficas do pasado.

4.5 HIDROLOXÍA

A disposición e estruturación do relevo galego da como resultado unha parte central amesetada, rodeada de montañas, que fai que os ríos que drenan o seu territorio presenten características diferenciadas en canto o seu trazado e perfil lonxitudinal.

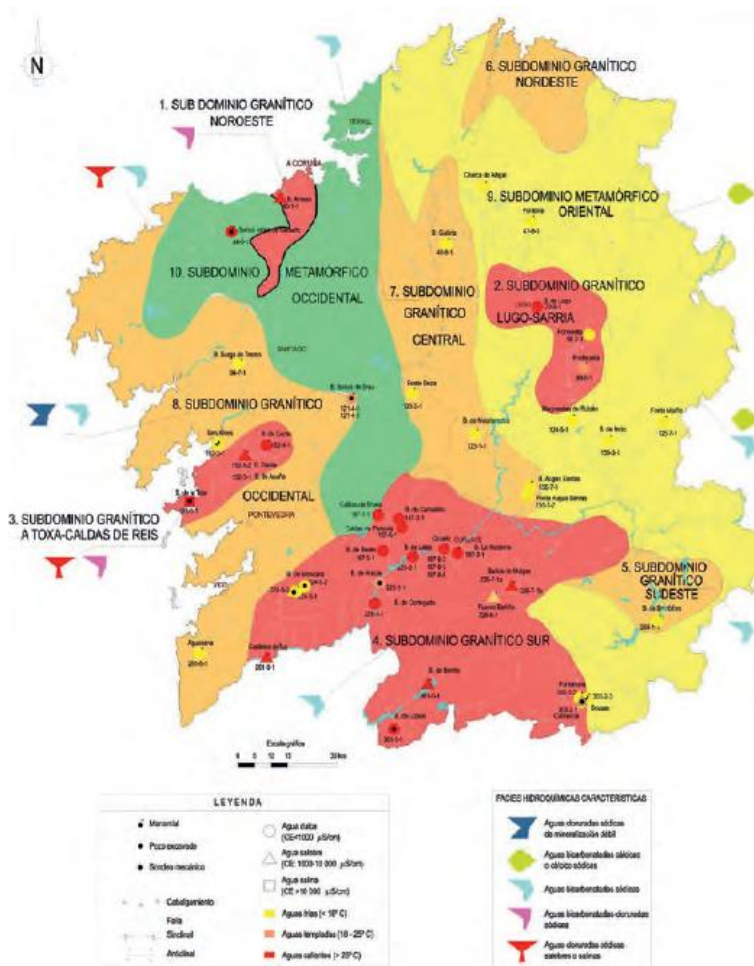
Ao mesmo tempo o clima tépedo e húmido, de abundantes precipitacións, favorece a existencia dunha ampla e densa rede de drenaxe, formada por múltiples cursos de auga que dan orixe a outras tantas concas hidrográficas de diferentes magnitudes aínda que en xeral, os ríos son curtos e de reducida superficie de conca, salvan fortes desniveis en pouco espazo, ofrecen rupturas de pendente no seu trazado e forman vales estreitos e encaixados.

Galicia conta cunha rede fluvial duns 31.950 km, dos cales 3.970 km corresponden á rede fluvial principal (ríos Anllóns, Baleo, Castro, Eo, Eume, Grande, Grande de Xuvia, Landro, Lerez, Limia, Mandeo, Masma, Mera, Mero, Miño- Sil, Navia, Oitavén, Ouro, Sor, Tambre, Ulla, Umia, Verdugo e Xallas).

Non podemos esquecer un ámbito tan propio e específico de Galicia como son as súas rías, que deben ser obxecto de especial atención e protección: ría de Ribadeo, ría de Foz, ría de Viveiro, ría do Barqueiro, ría de Ortigueira, ría de Cedeira, ría de Ferrol, ría de Ares-Betanzos, ría da Coruña, ría de Corme- Laxe, ría de Camariñas, ría de Lires, ría de Corcubión, ría de Muros- Noia, ría de Arousa, ría de Pontevedra, ría de Aldán, ría de Vigo e ría de Baiona.

Galicia é unha das rexións españolas con maior riqueza en augas minerais e termais e, en consecuencia, con mais dilatada tradición no seu uso e aplicación balneoterápica (Baeza et al., 2001). Galicia encádrase dentro do Dominio Hidromineral do Macizo Hercínico, que constitúe o dominio mais extenso e uniforme, ocupando a maior parte da metade occidental da Península Ibérica. Polas características xeolóxicas, hidroquímicas e hidroxeolóxicas do territorio identifícanse 10 subdominios hidrominerais.

Gráfico nº 1.- Subdominios hidrominerais en Galicia e situación dos aproveitamentos

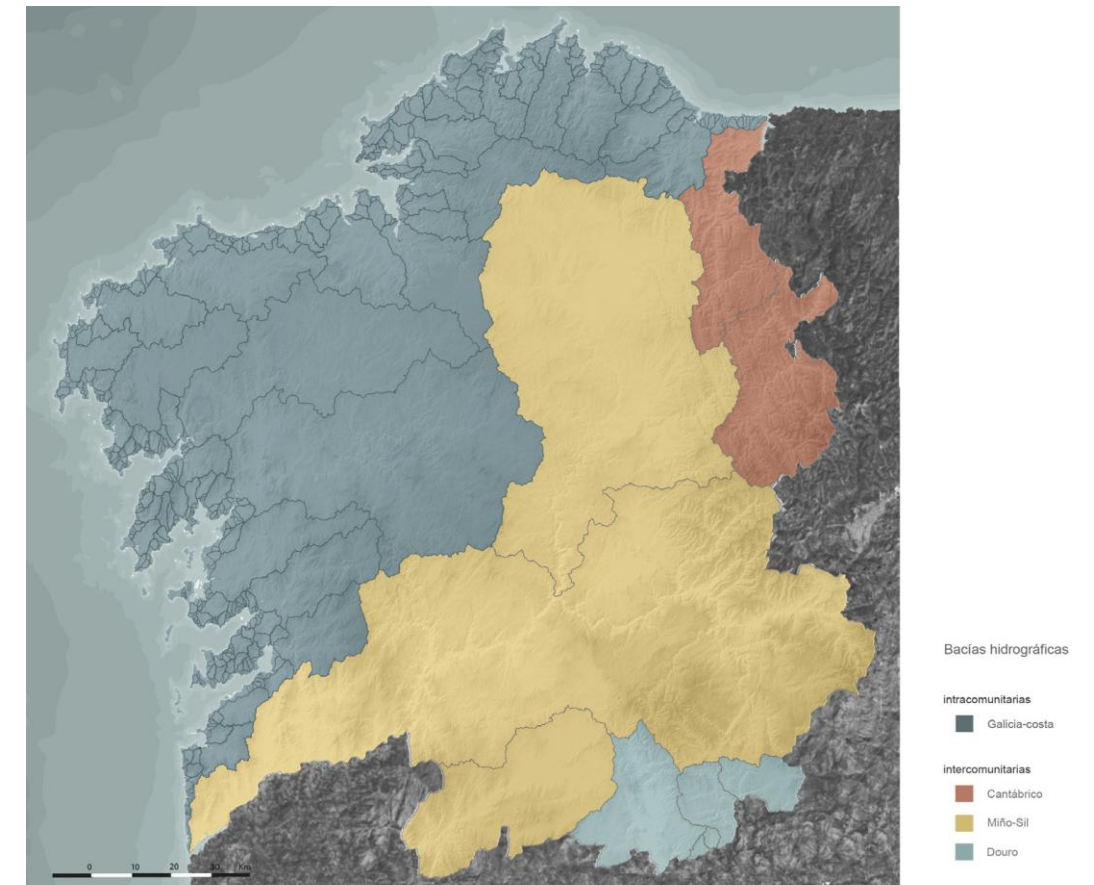
4.5.1 BACIAS

O territorio galego, pódese dividir en dous ámbitos seguindo o criterio dos cursos da auga:

- **BACÍAS INTERCOMUNITARIAS:** aquelas bacías hidrográficas que, ademais de discorrer por Galicia, pertencen a outras comunidades. Así, as bacías dos ríos Eo e Navia pertencen á Demarcación Hidrográfica do Cantábrico; as bacías do Miño, Sil e Limia á Demarcación Hidrográfica do Miño- Sil; mentres que a conca do río Tâmega pertence á Demarcación Hidrográfica do Douro.
- **BACÍAS INTRACOMUNITARIAS:** aquelas bacías que se estenden totalmente dentro do territorio da Comunidade Autónoma. Conforman o territorio da Demarcación Hidrográfica Galicia- Costa e comprenden as bacías dos ríos que verten ao mar Cantábrico (excepto dos ríos Eo e Navia) e as vertentes ao océano Atlántico (coa exclusión do sistema Miño- Sil).

Así pois, atendendo a esta división territorial na Comunidade Autónoma de Galicia, distínguense catro zonas xestionadas por diferentes organismos de conca, tal e como se reflicte a continuación.

Gráfico nº 2.- Bacías hidrográficas de Galicia

Fonte: Directrices de Ordenación do Territorio

En canto á distribución de competencias, a Administración xeral do Estado mantén a competencia exclusiva sobre as obras hidráulicas declaradas de interese xeral e a xestión e o control dos vertidos ao Dominio Público Hidráulico nas bacías intercomunitarias a través do Ministerio de Medio Ambiente, Medio Rural e Mariño e dos seus organismos de conca (Confederacións Hidrográficas do Miño-Sil, Cantábrico e Douro), mentres que a Administración autonómica ten as seguintes competencias hidráulicas exercidas a través do organismo Augas de Galicia:

- **CONCAS INTERCOMUNITARIAS:** programar, aprobar e tramitar os investimentos nas obras do seu interese en materia de abastecemento de augas, saneamento, encanamento e defensa de marxes.
- **CONCAS INTRACOMUNITARIAS:** programar, aprobar, executar e explotar os aproveitamentos e as obras hidráulicas que se realizan dentro do territorio da Comunidade Autónoma, sempre e cando esas actuacións non sexan declaradas de interese xeral e a súa realización non afecte a outra comunidade.

Ordenar e xestionar as concesións dos recursos hidráulicos así como outorgar autorizacións para o vertido en canles públicos ou para a utilización ou aproveitamento do Dominio Público Hidráulico.

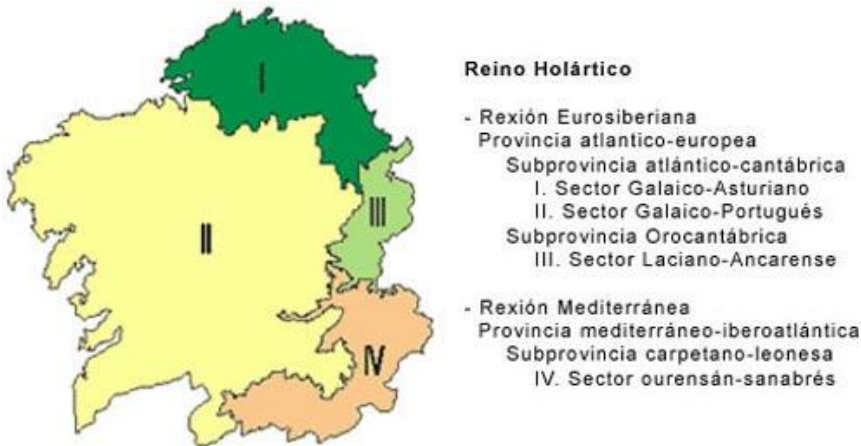
As corporacións locais tamén teñen competencias nos servizos públicos de abastecemento, redes de sumidoiros e depuración.

O novo marco de xestión das augas, introducido pola Directiva Marco da Auga, establece a necesidade de dar un tratamento integrado á ordenación do territorio en atención aos seus valores ambientais, á súa problemática hidráulica e á súa potencialidade urbanística. Sen dúbida a protección das augas resulta fundamental de cara a garantir a medio e longo prazo a dispoñibilidade do recurso en cantidade e calidade suficientes. É por iso que resulta fundamental deseñar modelos de desenvolvemento territorial que produzan as menores presións sobre o medio, evitando unha maior deterioración das masas de auga.

4.6 FLORA

Segundo as propostas máis recentes de sectorización bioxeográfica do SW europeo, a tipoloxía e distribución das unidades corolóxicas que se consideran representadas nos territorios galegos para nivel de sector é a que se mostra a continuación:

Gráfico nº 3.- Distribución das unidades corolóxicas en Galicia

- Dentro do sector galaico-asturiano inclúense, a grandes trazos, os territorios da Coruña e Lugo situados ó norte da conca do río Eume, continuando polo pé de monte meridional das serras da Carba e Monseibane, cordal de Neda e serra de Meira, e englobando a cunca alta do río Eo.
- O sector galaico-portugués comprende o resto das áreas litorais de Galicia, así como as terras interiores de topografía máis ou menos ondulada que constitúen as cabeceiras dos ríos que verten ás rías Baixas, a práctica totalidade das cuncas do Miño e Cabe, as serras do macizo de Manzaneda, Leboreiro e Xurés e a Baixa Limia.

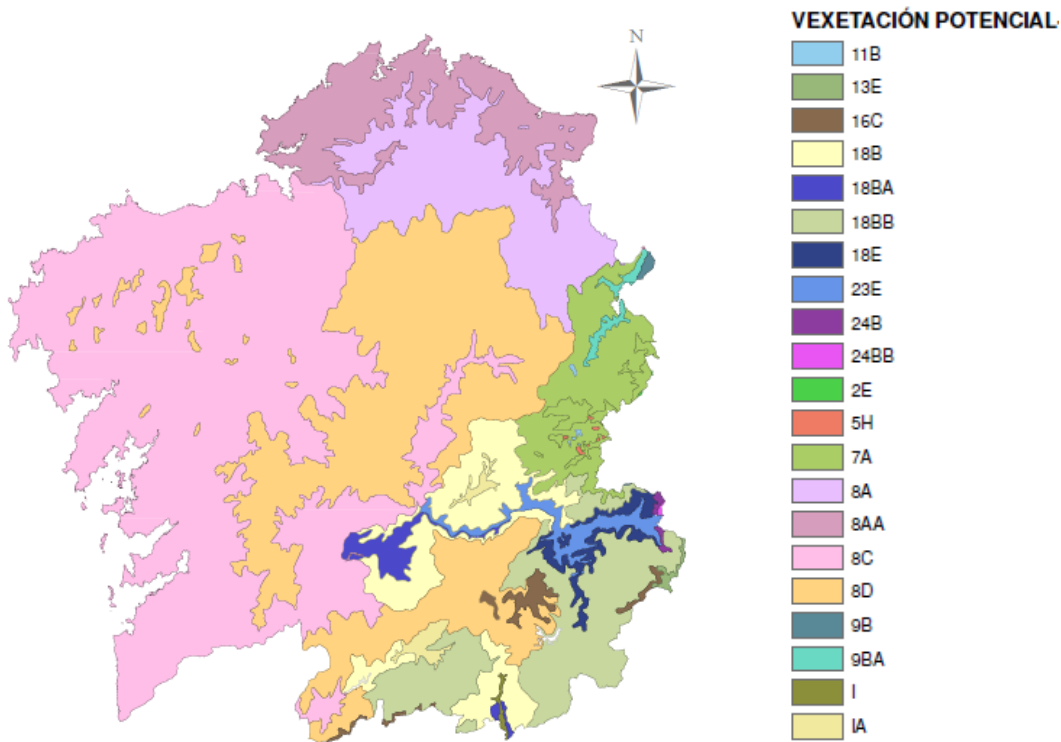
- O sector laciano-ancarense comprende as serras e vales que se estenden de N a S desde a cunca do Eo ata as proximidades dos vales de Lemos e Quiroga, englobando os vales de Becerreá, Triacastela, Lóuzara e Alto Incio, a serra dos Ancares, O Cebreiro e O Courel.
- O sector ourensán-sanabrés abrangue as comarcas situadas ó sur do sector laciano-ancarense e ó SE do galaico-portugués (Valdeorras, Val de Quiroga, Ribeira Sacra, O Bolo, A Limia, Val de Verín e A Gudiña).

Series de vexetación de Galicia

Código	Nome	Descrición
2E	Junipereto nanae-Vaccinieto uliginosi s.	subalpina orocantábrica silicícola do zimbro rastreiro (<i>Juniperus nana</i>).
5H	Luzulo henriquesii-Fageto s.	montana orocantábrica acidófila da faia (<i>Fagus sylvatica</i>).
7A	Luzulo henriquesii-Betuleto celtibericae s.	altimontana orocantábrica acidófila do bidueiro (<i>Betula celtiberica</i>).
8A	Blechno spicanti-Querceto roboris s.	colino-montana galaico-asturiana acidófila do carballo (<i>Quercus robur</i>). Faciación típica.
8AA	Blechno spicanti-Querceto roboris s.	colino-montana galaico-asturiana acidófila do carballo (<i>Quercus robur</i>). Faciación colina-templada con <i>Laurus nobilis</i> .
8C	Rusco aculeati-Querceto roboris s.	colina galaico-portuguesa acidófila do carballo (<i>Quercus robur</i>).
8D	Vaccinio myrtilli-Querceto roboris s.	montana galaico-portuguesa acidófila do carballo (<i>Quercus robur</i>).
9B	Linario triornithophorae- Querceto pyrenaicae s.	montana orocantábrica e galaico-astur acidófila do cerquiño (<i>Quercus pyrenaica</i>). Faciación típica montana con <i>Erica aragonensis</i> .
9BA	Linario triornithophorae- Querceto pyrenaicae s.	montana orocantábrica e galaico-astur acidófila do cerquiño (<i>Quercus pyrenaica</i>). Faciación termofila colina e submontana con <i>Arbutus unedo</i> ou <i>Genista falcata</i> .
11B	Cephalenthero- Querceto rotundifoliae sigmetum	Orocantábrica da encina
13E	Genisto sanabriensi- Junipereto nanae s.	oromediterránea ourensano-sanabriense silicícola do zimbro rastreiro (<i>Juniperus nana</i>).
16C	Saxifrago spathularis- Betuleto celtibericae s.	supramediterránea e altimontana estrellense, ourensano sanabriense e galaico-portuguesa silicícola do bidueiro (<i>Betula celtiberica</i>).
18B	Holco mollis-Querceto pyrenaicae s.	supra-mesomediterránea carpetana occidental, ourensano-sanabriense e leonesa húmedohiperhúmeda silicícola do cerquiño (<i>Quercus pyrenaica</i>). Faciación típica con <i>Quercus robur</i> .
18E	Genisto falcatae-Querceto pyrenaicae s.	supramediterránea salmantina e ourensano-sanabriense subhúmeda silicícola do cerquiño (<i>Quercus pyrenaica</i>).
18BA	Holco mollis-Querceto pyrenaicae s.	supra-mesomediterránea carpetana occidental, ourensano sanabriense e leonesa húmedohiperhúmeda silicícola do melojo (<i>Quercus pyrenaica</i>). Faciación mesomediterranea termofila con <i>Quercus suber</i> .
18BB	Holco mollis-Querceto pyrenaicae s.	supra-mesomediterránea carpetana occidental, ourensano sanabriense e leonesa húmedohiperhúmeda silicícola do cerquiño (<i>Quercus pyrenaica</i>). Faciación supramesomediterranea con <i>Erica aragonensis</i> .

Código	Nome	Descrición
23E	Physopermo cornubiensis- Querceto suberis s.	meso-supramediterránea ourensá subhúmido-húmeda da sobreira (<i>Quercus suber</i>).
24B	Genisto hystricis-Querceto rotundifoliae s.	supra-mesomediterránea salmatina lusitano-duriense e ourensano sanabriensense silicícola da enciñeira (<i>Quercus rotundifolia</i>). Faciacion típica o supramediterranea.
24BB	Genisto hystricis-Querceto rotundifoliae s.	supra-mesomediterránea salmatina lusitano-duriense e ourensano sanabriensense silicícola da enciñeira (<i>Quercus rotundifolia</i>). Faciacion mesomediterranea con <i>Retama sphaerocarpa</i> .

Gráfico nº 4.- Sectorización bioxeográfica de Galicia

4.6.1 FLORA AMEAZADA

A diversidade de ambientes existentes en Galicia (litoral, montañoso, estepario, etc.), determina a aparición dunha flora diversa nun territorio que é o lugar de encontro de dous mundos botánicos diferentes: o Eurosiberiano e o Mediterráneo. Así, Galicia conta con arredor de 3000 taxons vexetais, aproximadamente o 28% do total peninsular. Preto de 30 especies vexetais presentes en Galicia están incluídas no anexo II da DC 92/43/CEE.

A presión que durante séculos exerceu o ser humano sobre os distintos compoñentes da biodiversidade

(explotación, transformación, etc.) modificou inevitablemente as características orixinais do medio natural. A magnitude e intensidade destas modificacións sobre o espazo físico foi variable en función do momento histórico, o lugar onde esta acción tivo lugar e o recurso de que se tratase. Gran parte destas actuacións causaron un impacto negativo sobre o medio ambiente e a súa biodiversidade, que levou a que moitas especies, xenotipos, hábitats e ecosistemas se extinguisen, se visen seriamente decimados ou caesen nunha situación de ameaza de maior ou menor intensidade.

A extinción de especies é un fenómeno natural que ocorreu desde o inicio da evolución da vida no planeta. Porén, a taxa de desaparición á que se enfrontan actualmente as especies é cada vez maior, sobre todo a causa das actividades humanas, situación á que non é allea Galicia.

Co obxecto de poñer freo a esta situación, tras de acordos acadados en convenios internacionais as administracións públicas dispuxeron duns instrumentos normativos, coma son as Directivas Aves (79/409/CEE) e a Directiva Hábitats (92/43/CEE), que aparte de definir uns listados de especies para o seu mantemento nun estado de conservación favorable, integran a conservación de especies nunha rede ecolóxica Europea de espazos denominada "Natura 2000". Por outra banda se estableceron os Catálogos de especies ameazadas, que recollen todas aquelas especies de flora e fauna que presentan algún tipo de ameaza para a súa supervivencia, e para ás que as medidas de protección van máis alá da mera prevención en termos xerais e a conservación xenérica de espazos.

En España, o Ministerio de Medio Ambiente desenvolveu o Catálogo Nacional de Especies Amenazadas (CNEA) no ano 1990, recollido agora no artigo 55 da nova Lei 42/2007, do 13 de decembro, do "Patrimonio Natural e da Biodiversidade" (B.O.E. Nº 299, de 14 de decembro de 2007), que derroga e substitúe á anterior Lei 4/89, do 27 de marzo, de Conservación de Espazos Naturais e da Flora e Fauna Silvestre (Real Decreto 430/1990, do 30 de marzo).

No que atinxe a Galicia, o Catálogo Galego de Especies Ameazadas (CGEA) (D.O.G. Nº 89, mércores 9 de maio de 2007), está regulado polo Decreto 88/2007, de 19 de abril, modificado polo Decreto 167/2011 de 4 de agosto, e configúrase como un instrumento dinámico e revisable a tenor do coñecemento científico - técnico das especies, partindo dunha relación inicial de especies, subespecies ou núcleos poboacionais obxecto de medidas especiais de conservación no noso territorio, no que figuran un total de 193 taxons ameazados.

4.6.2 ÁRBORES SENLLEIRAS

O Decreto 67/2007, do 19 de abril, regula o Catálogo galego de árbores senlleiras, aprobado en desenvolvemento da Lei 9/2001, do 21 de agosto, de conservación da natureza.

Este decreto, modificado pola Orde do 3 de outubro de 2011, ten por obxecto aprobar o Catálogo Galego de Árbores Senlleiras, regular o procedemento para a inclusión destas árbores e formacións singulares no dito catálogo, así como establecer o réxime xurídico básico para as árbores e formacións que se inclúen nel.

Teñen a consideración de senlleiras as árbores e as formacións de calquera especie, tanto autóctona como foránea, situadas en terreos de propiedade pública ou privada, que sexan merecentes de medidas específicas de protección en atención ás excepcionais características do seu porte, dendrometría, idade, rareza, significación histórica ou cultural, interese científico, educativo, estético, paisaxístico ou calquera outra circunstancia que as faga merecentes dunha especial protección.

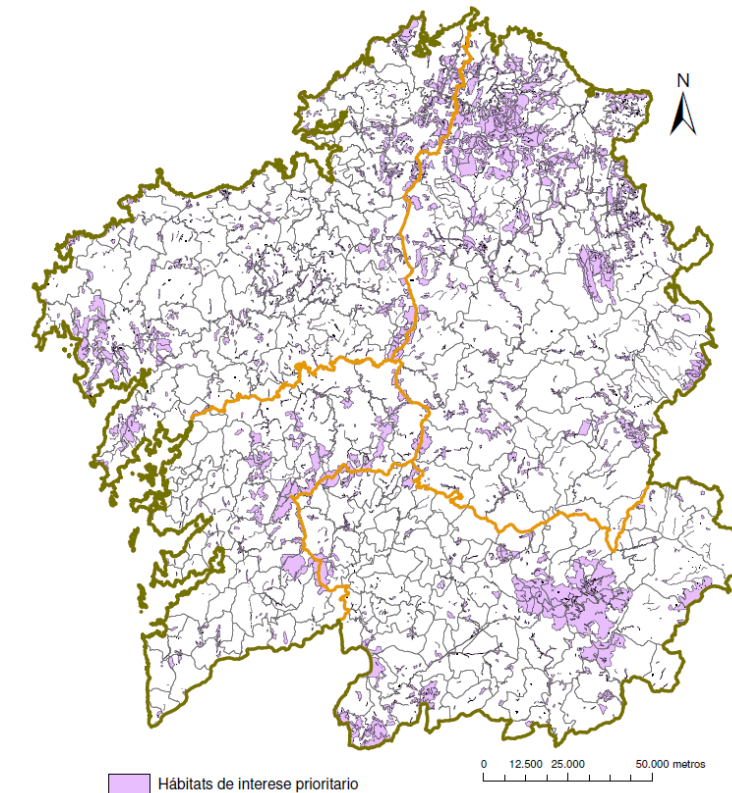
4.6.3 HÁBITATS DE INTERESE PRIORITARIO PARA A SÚA CONSERVACIÓN

Galicia conta cunha importante biodiversidade, traducida sobre todo nunha abundancia de hábitats naturais e seminaturais (estuarios, lagoas, numerosos ríos, dunas, bosques, campiña, hábitats de montaña, fondos mariños, matogueiras, prados de sega, etc.) e isto débese, por unha parte, á grande heteroxeneidade orográfica, litolóxica, edáfica e climática, e por outra, á influencia do ser humano desde o período Neolítico.

A Directiva 92/43/CEE do Consello do 21 de maio de 1992, relativa á conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres ten por obxectivo conservar, protexer e mellorar a calidade do medio ambiente, incluída a conservación dos hábitats naturais, así como da flora e fauna silvestres. Defínense como hábitats naturais ás zonas terrestres ou acuáticas diferenciadas polas súas características xeográficas, abióticas e bióticas, tanto se son enteiramente naturais como seminaturais. Entre os tipos de hábitats naturais de interese comunitario inclúense os que se atopan ameazados de desaparición na súa área de distribución natural, presentan unha área de distribución reducida ou ben constitúen exemplos representativos de características típicas dunha ou de varias das seis rexións bioxeográficas seguintes: alpina, atlántica, boreal, continental, macaronesia e mediterránea.

Os tipos de hábitats naturais prioritarios(*) son aqueles hábitats naturais ameazados de desaparición cuxa conservación supón unha especial responsabilidade para a Comunidade tendo en conta a importancia da proporción da súa área de distribución natural.

Gráfico nº 5.- Hábitats de interese prioritario en Galicia

4.7 FAUNA

O medio galego foi altamente influenciado polo home, sendo escasos os ecosistemas non alterados de ningún xeito pola acción antrópica. Constitúe en conxunto un gran mosaico de diferentes hábitats (case sempre de reducidas dimensións) nos que o solapamento entre especies é notable.

A influencia do clima atlántico- oceánico, a súa rede hidrográfica, a presenza de humidaís interiores e costeiros, ademais doutros factores de tipo social como a difusión do minifundio ou a dispersión da poboación, determinan en gran medida os ecosistemas e fauna presentes no territorio.

Segundo a Estratexia Galega para a Conservación e o Uso Sostible da Biodiversidade, en Galicia pódense atopar arredor de 563 especies de vertebrados, repartidas aproximadamente como segue:

- 12 e 296 especies de peixes de augas continentais e mariños respectivamente
- 14 especies de anfibios e 29 de réptiles

- 152 especies de aves
- 59 mamíferos

Entre os invertebrados, destacan as máis de 850 especies de moluscos (terrestres, mariños e dulceacuícolas), unha das maiores riquezas das rexistradas na península Ibérica, 72 especies de crustáceos, 577 especies de anélidos (especialmente de poliquetos), entre 8.500 e 10.000 especies de insectos e 137 especies de equinodermos.

Segundo datos proporcionados pola CMATI, respecto a ornitofauna o número de aves nidificantes en Galicia rolda as 150 especies, poden atoparse ata 14 especies de anfibios (entre urodelos e anuros) e 29 de réptiles (entre quelonios, anfisbénido, saurios e ofidios). No Atlas e libro vermello dos anfibios e réptiles de España, Galicia é considerada como unha zona cunha diversidade de hérpets relativamente elevada. Das 147 áreas de interese para a herpetofauna contempladas na dita obra, 15 están presentes en Galicia, o que a coloca como unha das comunidades con maior número de áreas de interese, que acolle tanto especies mediterráneas como eurosiberianas, así como taxons cunha marcada afinidade atlántica.

Dentro do extenso conxunto de fauna que poboa o territorio hai numerosas especies que se atopan gravemente ameazadas como é o caso de aves reprodutoras como o urogallo nos Ancares, o aventorillo, o bufo real ou o arao común no que a súa desaparición podería supor a destrución das últimas colonias de Europa.

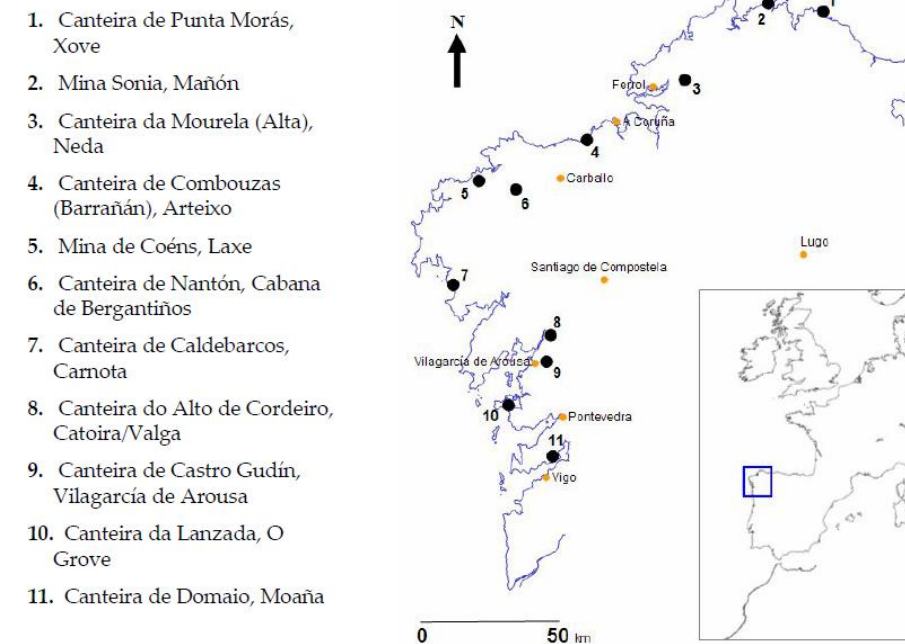
Moitas son as causas que ameazan a fauna como verteduras, desecación de humidaís, deforestación e en xeral todo tipo de actuacións humanas, aínda que cada grupo animal presenta unha serie de características que o fan máis sensibles a diversos factores. Así, hai especies animais que se atopan en situación crítica ou en grave regresión como o gato montés ou o lobo entre os mamíferos, o arao común, o chorlitejo patinegro, ou o aventorillo entre as aves, o galápagos europeo ou a ra bermeja entre os réptiles e anfibios respectivamente ou a saboga ou salmón entre os peixes que son só uns exemplos do conxunto de especies ameazadas dentro do territorio galego.

Se ben, as actividades extractivas conlevan unha alteración do medio natural da zona onde se desenvolven en moitas ocasións a nova conformación (artificial) do contorno, con novos paredóns rochosos, áreas asolagadas e entulleiras, ofrece a posibilidade a algúns seres vivos para desenvolverse, a miúdo con notable éxito. Isto aconteceu e acontece, por exemplo, coas chamadas aves rupícolas, nidificantes nos cantís e que, de non ser pola axeitada fisonomía dalgunhas canteiras abandonadas en áreas de litoral, nunca ocuparían algunhas áreas chairas ou de ondulación suave do occidente galego; o falcón peregrino (*Falco peregrinus*) é un claro exemplo disto. Mesmo nalgunhas desas explotacións mineiras, parcialmente inundadas serven de lugares de posta para anfibios, algúns deles de conservación desfavorable en Galicia, como o sapo de esporóns (*Pelobates cultripes*).

Para analizar este feito a Cámara Oficial Mineira de Galicia (COMG) realizou un estudo sobre aves en canteiras do litoral galego. Co obxectivo de coñecer a avifauna neste medio escolléronse 11 canteiras

repartidas de xeito non agregado polo litoral galego.

Gráfico nº 6.- Canteiras obxecto do estudo

Neste estudo, observouse un número maior de especies de aves nidificantes dentro das canteiras das Rías Altas e Costa da Morte, debido a que estas son de maior tamaño e, ademais, ofrecen maior número de hábitats diferentes no seu seo.

O número de especies detectadas na periferia foi sempre maior que o detectado dentro da canteira, sendo especialmente alto na canteira da Lanzada, debido, unha vez máis, á diversidade de hábitats do seu contorno.

O baixo número de especies detectadas dentro da canteira de Domaio (tres), a pesar da súa restauración completa e da elevada diversidade da súa periferia (vinte e unha especies de aves), pode ser un indicador de cómo a metodoloxía da restauración condiciona a presenza de fauna, neste caso aves.

Este proxecto das Aves en canteiras do litoral galego pretende, por unha banda, organizar a información da que se dispón sobre a avifauna presente en canteiras, ben pola publicación de rexistros en diversas revistas ou boletíns ornitolóxicos ou ben polas información subministradas por afeccionados ás aves. Complementando isto, e para obter datos fiables e comparables de forma cualitativa e cuantitativa, fíxose unha mostraxe específica ao longo do ano 2008 dun determinado número de canteiras, identificando ás especies presentes dentro delas e no seu contorno, detallando o seu status e mapeando detalladamente a distribución de todas elas, tanto no período reprodutor como non reprodutor. Ademais, o estudo analiza as actuacións compatibles coas aves que se poden realizar nas explotacións, aportando ideas para potenciar o

crecemento de poboacións de determinadas especies e deseñando itinerarios ornitolóxicos para o público na área de influencia das canteiras.

4.8 ÁREAS ESTRATÉXICAS DE CONSERVACIÓN

4.8.1 ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS

4.8.1.1 Rede Natura 2000

A Rede Ecolóxica Europea Natura 2000 é unha rede ecolóxica coherente composta polos lugares de Importancia Comunitaria (LIC), ata a súa transformación en Zonas Especiais de Conservación e as Zonas de Especial Protección para as Aves (ZEPA), cuxa xestión terá en conta as esixencias económicas, sociais e culturais, así como as particularidades rexionais e locais. Devanditas zonas terán consideración de Espazos Protexidos coa denominación de “Espazo Protexido Rede Natura 2000” co alcance e as limitacións que as Comunidades autónomas establezan na súa lexislación e nos correspondentes instrumentos de planificación.

Neste punto compre salientar a publicación da Comisión Europea “Extracción Mineral non enerxética e Natura 2000” onde se recoñece de maneira explícita a sustentabilidade da actividade mineira, considerándoa compatible cunha axeitada xestión ambiental e coa Rede Natura 2000. O documento subliña a importancia da planificación estratéxica e da avaliación axeitada das novas actividades. Asemade, as directrices conteñen exemplos de boas prácticas e mostran como algúns proxectos de extracción poden resultar mesmo beneficiosos para a biodiversidade ao proporcionar nichos ecolóxicos de calidade.

4.8.1.2 Rede galega de espazos naturais protexidos

Na Comunidade Galega establecéronse as categorías recollidas na lexislación de ámbito estatal coa promulgación da Lei 9/2001, de 21 de agosto, de Conservación da Natureza. Esta lei ten por obxecto “establecer as normas encamiñadas á protección, conservación, restauración e mellora dos recursos naturais e á adecuada xestión dos espazos naturais e da flora e da fauna silvestre, ademais da gea da comunidade autónoma galega, á difusión dos seus valores, así como á súa preservación para as xeracións futuras”.

En función dos bens e dos valores a protexer, os espazos naturais clasifícanse nas seguintes categorías:

- **RESERVAS NATURAIS** Espazos naturais coa finalidade de protección de ecosistemas, comunidades ou elementos biolóxicos, que pola súa rareza, fragilidade, importancia ou singularidade, merecen unha valoración especial.
- **PARQUES:**

- **Parques Nacionais:** Galicia conta na actualidade cun parque nacional, o Parque Nacional Marítimo Terrestre das Illas Atlánticas de Galicia, composto por 4 arquipélagos (Cíes, Ons, Sálvora e Cortegada), tal e como se reflicte na cartografía adxunta e que supón unha extensión superficial próxima ás 8.500 ha.

- **Parques Naturais:** Galicia conta con seis Parques Naturais: O complexo dunar de Corrubedo e Lagoas de Carregal e Vixán, as Fragas do Eume, o Monte Aloia, O Invernadoiro, a Serra de Enciña da Lastra e a Baixa Limia-Serra do Xurés.

- **MONUMENTOS NATURAIS:** Espazos ou elementos da natureza constituídos por formacións de notoria singularidade, rareza ou beleza que merecen ser obxecto dunha protección especial como son: a Costa de Dexo, a Praia das Catedrais, a Fraga de Catasós, o Souto da Retorta e o Souto de Rozabales.
- **HUMIDAIIS PROTEXIDOS:** Enténdese por humidal protexido as extensións de marismas, pantanos, turbeiras ou superficies cubertas de auga, sendo estas de réxime natural ou artificial, permanentes ou temporais, estancadas ou correntes, doces ou salgadas, incluídas as extensións de auga mariña cuxa profundidade en marea baixa non exceda de seis metros, que á vez cumpran unha función de importancia internacional, nacional ou autonómica na conservación dos recursos naturais, e que sexan declaradas como tales. O Decreto 110/2004, do 27 de Maio, declara como humidais protexidos os espazos naturais clasificados como Sitio Ramsar (Convenio de Ramsar) en Galicia: Complexo das praias, lagoa e duna de Corrubedo, Complexo intermareal, punta Carreirón e Lagoa Bodeira, Lagoa e Areal Valdoviño, Ría de Ortigueira e Ladrado e Ría de Ribadeo.
- **PAISAXES PROTEXIDAS:** Espazos que, polos seus valores singulares, estéticos e culturais ou ben pola relación armoniosa entre o home e o medio natural, sexan merecedores dunha protección especial; caso do Val do Río Navia e os Penedos de Paradela e Fraga.
- **ZONAS DE ESPECIAL PROTECCIÓN DOS VALORES NATURAIS (ZEPVN)** Trátase de espazos que polos seus valores ou interese natural, cultural, científico, educativo ou paisaxístico, é necesario asegurar a súa conservación e non posúen outra protección específica. Así, ao amparo da lei 9/2001 de Conservación da Natureza, os lugares recolleitos dentro da Rede Natura 2000, foron declarados polo Goberno Autónomo como Zona de Especial Protección dos Valores Naturais (ZEPVN), integrándose na Rede Galega de Espazos Protexidos.

4.8.1.3 Outras figuras

Ademais, teñen a consideración de áreas protexidas por instrumentos internacionais todos aqueles espazos naturais que sexan formalmente designados de conformidade co disposto nos Convenios e Acordos internacionais dos que sexa parte España e, en particular, os seguintes:

- HUMIDAIS DE IMPORTANCIA INTERNACIONAL, do Convenio relativo aos Humidais de Importancia Internacional (RAMSAR, 2 de febreiro de 1977, ratificado por España en 1982), especialmente como Hábitat de Aves Acuáticas.
- SITIOS NATURAIS DE INTERESE NACIONAL que abranguen A Curotiña, Cabo Vilán e Estaca de Bares.
- ÁREAS PROTEXIDAS, do Convenio para a protección do medio ambiente mariño do Atlántico do Nordeste (OSPAR) que en Galicia abrangue o Parque Nacional Marítimo-Terrestre das Illas Atlánticas.
- RESERVAS DA BIOSFERA, declaradas pola UNESCO.
- ESPAZO NATURAL DE INTERESE LOCAL
- ESPAZO PRIVADO DE INTERESE NATURAL

4.8.1.3.1 Relación de espacios naturais protexidos

Cadro nº 1.- Relación de espacios naturais protexidos

Figura de protección	Denominación do espazo	
LIC	A Marronda	Monte e lagoa de Louro
	A Ramallosa	Monte Faro
	As Catedrais	Monte Maior
	Baixa Limia	Negueira
	Baixo Miño	Ortigueira-Mera
	Betanzos-Mandeo	Os Ancares-O Courel
	Bidueiral de Montederramo	Parga-Ladra-Támoga
	Brañas de Xestoso	Pena Maseira
	Cabo Udra	Pena Trevinca
	Canón do Sil	Pena Veidosa
	Carballido	Ría de Foz-Masma
	Carnota- Monte Pindo	Río Anllóns
	Complexo húmido de Corrubedo	Río Cabe
	Complexo Ons-O Grove	Río Eo
	Costa Artabra	Río Landro
	Costa da Mariña occidental	Río Lérez
	Costa da Morte	Río Ouro
	Costa da Vela	Río Tambre
	Costa de Dexo	Río Támega
	Cruzul-Agüeira	Río Tea
	Encoro de Abegondo-Cecebre	Serra da Enciña da Lastra
	Enseada de San Simón	Serra do Candán
	Estaca de Bares	Serra do Cando

Figura de protección	Denominación do espazo	
	Esteiro do Tambre	Serra do Careón
	Fragas do Eume	Serra do Xistral
	Gándaras de Budiño	Sistema fluvial Ulla-Deza
	Illas Cies	Sobreirais do Arnego
	Illas Estelas	Veiga de Ponteliñares
	Macizo Central	Xuvia-Castro
	Monte Aloia	
ZEPA	Ancares	
	Baixa Limia-Serra do Xurés	
	Complexo intermareal Umia-O Grove, A Lanzada,punta Carreirón e lagoa Bodeira	
	Complexo litoral de Corrubedo	
	Costa da Mariña Occidental	
	Costa da Morte (norte)	
	Costa de Ferrolterra-Valdoviño	
	Esteiro do Miño	
	Illa de Ons	
	Illas Cies	
	Pena Trevinca	
	Ría de Foz	
	Ría de Ortigueira e Ladrado	
	Ribadeo	
	Serra da Enciña da Lastra	
Parque Nacional	Marítimo-terrestre das Illas Atlánticas de Galicia	
Parque Natural	Baixa Limia-Serra do Xurés	
	Complexo dunar de Corrubedo e lagoas de Carregal e Vixán	
	Fragas do Eume	
	Monte Aloia	
	O Invernadeiro	
	Serra da Enciña da Lastra	
Monumento Natural	A Carballa da Rocha	
	A praia das Catedrais	
	Costa de Dexo	
	Fraga de Catasós	
	Serra de Pena Corneira	
	Souto da Retorta	
	Souto de Rozavales	
Paisaxe Protexida	Penedos de Pasarela e Traba	
	Val do río Navea	
ZEPVN	A Limia	Fragas do Eume
	A Marronda	Gándaras de Budiño
	A Ramallosa	Illa de Ons
	Ancares	Illas Cies

Figura de protección	Denominación do espazo	
	As Catedrais	Illas Estelas
	Baixa Limia	Macizo Central
	Baixa Limia-Serra do Xurés	Miño-Neira
	Baixo Miño	Monte Aloia
	Betanzos-Mandeo	Monte e lagoa de Louro
	Bidueiral de Montederramo	Monte Faro
	Brañas de Xestoso	Monte Maior
	Cabo Udra	Negueira
	Canón do Sil	Ortigueira-Mera
	Carballido	Os Ancares-O Courel
	Carnota-Monte Pindo	Parga-Ladra-Támoga
	Complexo húmido de Corrubedo	Pena Maseira
	Complexo intermareal Umia-O Grove	Pena Trevinca
	Complexo litoral de Corrubedo	Pena Veidosa
	Complexo Ons-O Grove	Ría de Foz
	Costa Ártabra	Ría de Foz-Masma
	Costa da Mariña occidental	Ría de Ortigueira e Ladrado
	Costa da Mariña occidental	Ribadeo
	Costa da Morte	Río Anllóns
	Costa da Morte (norte)	Río Cabe
	Costa da Vela	Río Eo
	Costa de Dexo	Río Landro
	Costa de Ferrolterra-Valdoviño	Río Léz
	Cruzul-Agüeira	Río Ouro
	Encoro de Abegondo-Cecebre	Río Tambre
	Enseada de San Simón	Río Támega
	Estaca de Bares	Río Tea
	Esteiro do Miño	Serra da Enciña da Lastra
	Esteiro do Tambre	Serra do Candán
	Río Léz	Serra do Cando
	Río Ouro	Serra do Careón
	Río Tambre	Serra do Xistral
	Río Támega	Sistema fluvial Ulla-Deza
	Río Tea	Sobreirais do Arnego
	Serra do Candán	Veiga de Ponteliñares
	Serra do Cando	Río Anllóns
	Serra do Careón	Río Cabe
	Serra do Xistral	Río Eo
	Sistema fluvial Ulla-Deza	Río Landro
	Sobreirais do Arnego	Xuvia-Castro
	Veiga de Ponteliñares	
Reserva da biosfera	Área de Allariz	

Figura de protección	Denominación do espazo	
	Gêres-Xurés	
	Os Ancares lucenses e montes de Cervantes, Navia e Becerreá	
	Río Eo, Oscos e Terras de Burón	
	Terras do Miño	
Zona Húmda Protexida	Complexo dunar de Corrubedo e lagoas de Carregal e Vixán	
	Complexo intermareal Umia-O Grove, A Lanzada, punta Carreirón e lagoa Bodeira	
	Lagoa e areal de Valdoviño	
	Ría de Ortigueira e Ladrado	
Espazo Natural de Interese Local	Ría de Ribadeo	
	Illas de San Pedro	Xunqueira de Alba
	Puzo do Lago	Loio- Ruxidoira
	Voutureira	
Espazo Privado de Interese Natural	Sobreiras do Faro	
Área Mariña Protexida OSPAR	Parque Nacional Marítimo-Terrestre das Illas Atlánticas de Galicia	
Sitio Natural de Interese Nacional	A Curotiña	
	Cabo Vilán	
	Estaca de Bares	

4.8.2 ÁREAS COMPLEMENTARIAS DOS ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS

Do mesmo xeito constitúen áreas de interese natural para a súa conservación as definidas en Normativas, inventarios e catálogos seguintes:

- Normas complementarias e subsidiarias de planeamento provinciais, atendendo ao exposto no seu artigo 28 respecto da delimitación definitiva establecida a través do planeamento municipal.
- Inventario de zonas húmidas de Galicia.
- Áreas mariñas representativas e zonas mariñas prioritarias para WWF/Adena.
- Inventario de IBA mariñas en España. SEO/BirdLife. 2009.
- Puntos de interese xeolóxico. Instituto Xeolóxico e Mineiro de España e Puntos de Interese Xeolóxico do Consello da Cultura Galega. 2004.

4.9 O PATRIMONIO CULTURAL

Dende a promulgación da Lei 8/1995, a comunidade autónoma de Galiza, posúe o instrumento para a

protección e conservación do Patrimonio Cultural presente no territorio galego. Segundo dita lei, o Patrimonio Cultural de Galiza está constituído por todos os bens materiais e inmateriais que, polo seu recoñecido valor propio, haxan de ser considerados como de interese relevante para a permanencia e identidade da cultura galega a través do tempo. Integran dito patrimonio os bens mobles, inmobles e inmateriais de interese artístico, histórico, arquitectónico, paleontolóxico, arqueolóxico, etnográfico, científico e técnico. Tamén forman parte do mesmo o patrimonio documental e bibliográfico, os xacementos e zonas arqueolóxicas, así como os sitios naturais, xardíns e parques que teñan valor artístico, histórico ou antropológico, todos os cales en conxunto, conforman as características específicas da cultura galega e acadan un enorme valor como testemuño e herdanza da súa Historia.

En Galicia, cada elemento de Patrimonio Cultural posúe unha contorna de protección que é ámbito competencial da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, e que pode ser específico ou xenérico. A definición específica vén dada por dúas posibles situacións:

- A protección especial da que gozan os BIC (Bens de Interese Cultural).
- O Planeamento municipal no que se atope a entidade: se este ten as súas propias normas, é posible que os bens patrimoniais inventariados contén cunha protección ou delimitación específica.

As normas de protección xenéricas as establecen as Normas Complementarias e Subsidiarias de Planeamento das provincias de A Coruña, Lugo, Ourense e Pontevedra (NN.SS.CC)2. No artigo 30 das mesmas indícanse os seguintes ámbitos de protección:

- Elementos etnográficos (hórreos, cruces, etc.): 50 metros, dende o punto máis exterior do ben etnográfico.
- Arquitectura relixiosa, civil e militar: 100 metros, dende o punto máis exterior do ben arquitectónico.
- Restos arqueolóxicos: 200 metros, dende el punto máis exterior do elemento arqueolóxico.

Mención aparte pola súa singularidade merece o Camiño de Santiago, protexido pola Lei 3/1996, de 10 de maio, de protección dos Camiños de Santiago, que ademais do propio camiño en calquera das súas rutas, protexe o ámbito lindante.

4.10 A PAISAXE

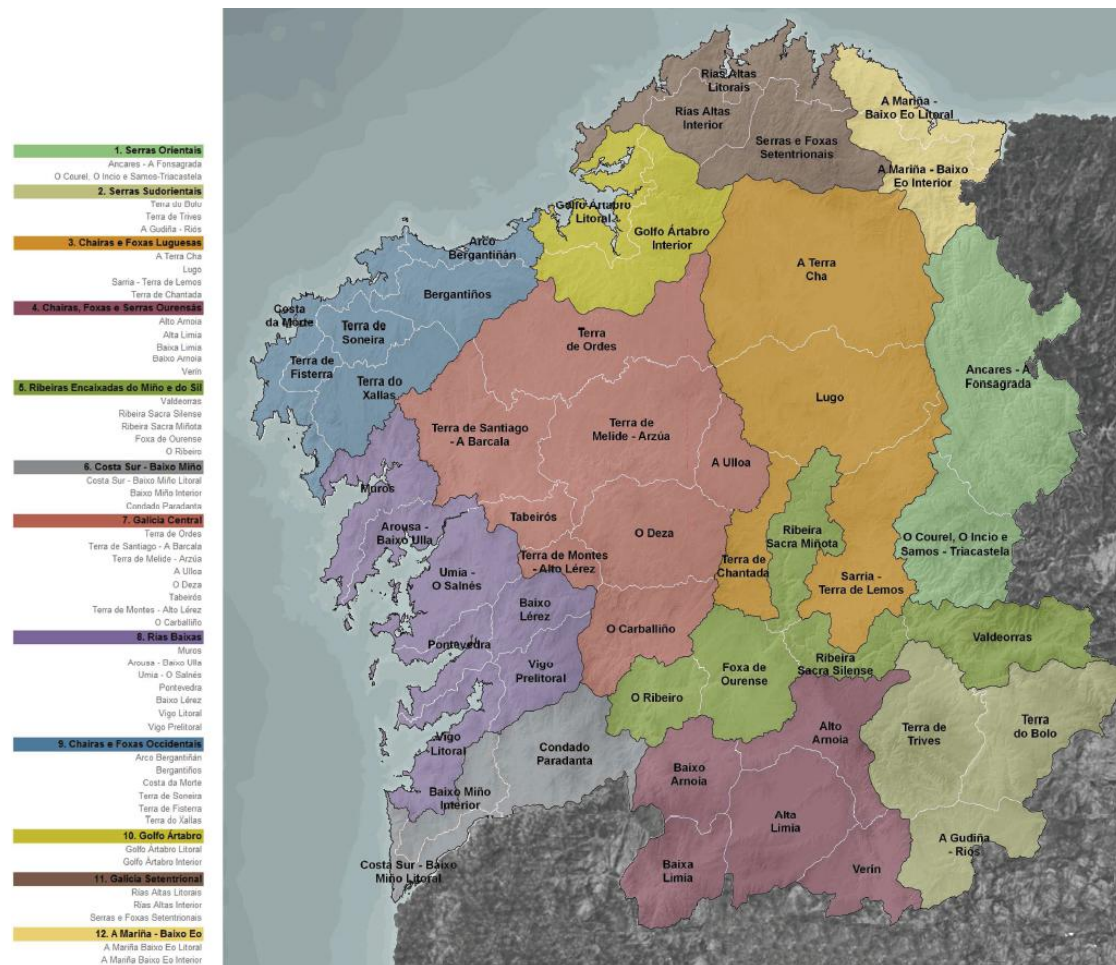
A paisaxe está formada por compoñentes físicos e biolóxicos que constitúen o medio natural, e por outros de orixe humana, que teñen que ver coa súa funcionalidade pero tamén coa súa percepción social. Desta forma, pódese dicir que a paisaxe é consecuencia da interacción entre todos eses compoñentes; ou o que é o mesmo, defínir a paisaxe como o resultado das relacións que, sobre o espazo, se establecen entre o medio natural e os seres humanos.

Nos últimos anos a revalorización da paisaxe, entendida como un recurso que require dunha axeitada protección, ordenación e xestión, derivou no seu recoñecemento xurídico. O Convenio europeo da paisaxe, que entrou en vigor en marzo de 2004, é a materialización dese obxectivo. Nel a paisaxe definiuse como “calquera anaco do territorio tal e como é percibida polas poboacións e que o seu carácter resulta da acción de factores naturais ou humanos e das súas interrelacións”. Cómpre destacar que esta protección xurídica abrangue a totalidade das paisaxes, as máis excelsas e as máis degradadas, e reclama para estas últimas a posta en marcha das necesarias medidas de recuperación. Galicia, en xuño de 2008, aprobou a Lei de protección da paisaxe (Lei 7/2008 de 7 de xullo de protección da Paisaxe de Galicia) que recolle as directrices e recomendacións emanadas do antedito Convenio, e en maio de 2010 entrou a formar parte da Rede europea de entidades rexionais e locais para a implantación de dito convenio. Trátase de preservar a identidade dos elementos valiosos e singulares que resultan críticos na percepción do espazo rexional e de valorizar os recursos paisaxísticos da Comunidade como elemento clave do atractivo do territorio e do aprecio dos cidadáns pola súa contorna.

A comprensión dos valores identitarios inherentes ás nosas paisaxes é o mellor punto de partida para o deseño dun novo modelo de organizar o territorio de Galicia. Neste contexto normativo representado pola lei da paisaxe e as DOT, e desde a asunción da importancia da paisaxe galega como recurso económico e social e como eficaz indicador do grao de calidade das políticas de ordenación territorial, a Xunta deseñou a Estratexia en materia de paisaxe.

Para a protección, xestión e ordenación da paisaxe delimitáronse as 12 grandes áreas paisaxísticas de Galicia, sobre as que se desenvolverán os Catálogos da Paisaxe.

Gráfico nº 7.- Mapa das grandes áreas e comarcas paisaxísticas

1. Serras Orientais: Ancares e A Fonsagrada e O Courel, O Incio e Samos-Triacastela.
2. Serras Sudorientais: Terra do Bolo, Terra de Trives e A Gudiña-Riós.
3. Chairas e Foxas Luguesas: A Terra Cha, Lugo, Sarria-Terra de Lemos e Terra de Solotada
4. Chairas, Foxas e Serras Ourense: Alto Arnoia, Alta Limia, Baixa Limia, Baixo Arnoia e Verín.
5. Ribeiras Encaixadas do Miño e o Sil: Valdeorras, Ribeira Sacra Silense, Ribeira Sacra Miñota, Foxa de Ourense e O Ribeiro
6. Costa Sur-Baixo Miño: Costa Sur-Baixo Miño Litoral, Baixo Miño Interior e Condado Paradanta.
7. Galicia Central: Terra de Ordes, Terra de Santiago- A Barcala, Terra de Melide-Arzúa, A Ulloa, O Deza, Tabeirós, Terra de Montes-Alto Lézrez e O Carballiño.

8. Rías Baixas: Muros, Arousa- Baixo Ulla, Umia-O Salnés, Pontevedra, Vigo Litoral e Vigo Prelitoral.

9. Chairas e Foxas Occidentais: Arco Bergantiñán, Bergantiños, Costa da Morte, Terra de Soneira, Terra de Fisterra, Terra do Xallas.

10. Golfo Ártabro: Golfo Ártabro Litoral e Golfo Ártabro Interior

11. Galicia Setentrional: Rías Altas Litorais, Rías Altas Interior e Serras e Foxas Setentrionais.

12. A Mariña-Baixo Eo: A Mariña Baixo Eo Litoral e A Mariña Baixo Eo Interior.

Na lei defínense os instrumentos dos que se dotará a administración galega para responder aos obxectivos de ordenación, xestión e protección, desde unha concepción de desenvolvemento sostible. Estes instrumentos son os catálogos de paisaxes, as directrices, os estudos de impacto e integración paisaxística e os plans de acción da paisaxe en áreas protexidas.

Os Estudos de impacto e integración paisaxística deben incorporarse aos Estudos de impacto ambiental dos proxectos que deben someterse ao procedemento de Declaración de impacto ambiental, segundo a lexislación vixente. Estes Estudos avaliarán os impactos que os proxectos analizados poidan provocar na paisaxe e as medidas de integración paisaxísticas propostas polas entidades promotoras. Os Estudos de impacto e integración paisaxística incluírán unha diagnose do estado actual da paisaxe, a xustificación da asunción das directrices correspondentes á unidade de paisaxe afectada e, finalmente, os criterios e medidas adoptadas para acadar a integración paisaxística do proxecto.

O estudo da paisaxe é unha ferramenta fundamental para definir os criterios que deben condicionar fortemente o proxecto de explotación así como o plan de restauración dunha explotación mineira. Isto é debido a que algunhas actividades mineiras provocan cambios rápidos e profundos na paisaxe, a diferenza das causas naturais que provocan cambios mais lentos e profundos.

A Lei 3/2008, establece a necesidade, dentro do procedemento de outorgamento de dereitos mineiros da presentación dun plan de restauración do espazo afectado polas actividades mineiras, cuxo contido ven regulado polo Real Decreto 975/2009, de 12 de xuño, sobre xestión dos residuos das industrias extractivas e de protección e rehabilitación do espazo afectado polas actividades mineiras.

As medidas correctoras son numerosas e permiten alcanzar un certo grado de equilibrio entre o aproveitamento dos recursos minerais e a conservación da natureza. As operacións extractivas deben considerarse como un uso transitorio do terreo, polo que é necesario despois da explotación acondicionar o solo afectado e corrixir as afeccións producidas.

4.11 USOS DO SOLO

4.11.1 SISTEMA DE ASENTAMENTOS DE POBOACIÓN DE GALICIA

O sistema de asentamentos de poboación de Galicia artéllase, segundo as determinacións das DOT, do seguinte xeito:

a) O SISTEMA DE GRANDES CIDADES DE GALICIA. Está constituído por:

- Rexións urbanas: Vigo-Pontevedra e A Coruña-Ferrol.
- Áreas urbanas: A Coruña, Vigo, Santiago de Compostela, Ourense, Lugo, Pontevedra e Ferrol.

b) O SISTEMA URBANO INTERMEDIO. Está constituído por:

b.1) AS CABECEIRAS DO SISTEMA URBANO INTERMEDIO. Comprenden 19 vilas e pequenas cidades que exercen a función de cabeceiras de carácter supracomarcal. Dichas cabeceiras, integradas por provincias son as seguintes:

- Provincia de A Coruña: Carballo, Cee-Corcubión, As Pontes de García Rodríguez, Noia e Ribeira.
- Provincia de Lugo: Ribadeo, Viveiro, Vilalba, Sarria, Monforte de Lemos e Solotada.
- Provincia de Ourense: O Barco de Valdeorras, O Carballiño, Xinzo de Limia e Verín.
- Provincia de Pontevedra: Vilagarcía de Arousa, Tui, A Estrada e Lalín.

b.2) AS SUBCABECEIRAS DO SUI. Comprenden 11 vilas con influencia supramunicipal para a prestación de servizos de forma complementaria ás cabeceiras. Dichas subcabeceiras, integradas por provincias, son as seguintes:

- Provincia de A Coruña: Muros, Porto do Son, Boiro e Rianxo.
- Provincia de Lugo: Burela e Foz
- Provincia de Ourense: A Rúa
- Provincia de Pontevedra: Cambados, O Grove, A Guarda e Silleda.

c) OS NODOS PARA O EQUILIBRIO DE TERRITORIO (NET). Comprenden 26 vilas con influencia supramunicipal que actúan como centros para a prestación de servizos e de dinamización dous espazos rurais. Os nodos para o equilibrio do territorio, integrados por provincias son os seguintes:

- Provincia de A Coruña: Ortigueira, Padrón, Negreira, Vimianzo, Santa Comba, Ordes, Melide, Curtis e Arzúa
- Provincia de Lugo: Mondoñedo, Meira, A Fonsagrada, Becerreá, Quiroga, Guitiriz e Monterroso.
- Provincia de Ourense: A Pobra de Trives, Viana do Bolo, Castro Caldelas, Maceda, Allariz, Celanova, Bande e Ribadavia.
- Provincia de Pontevedra: A Cañiza e Caldas de Rei.

d) OS NÚCLEOS PRINCIPAIS DOS RESTANTES CONCELLOS E DAS PARROQUIAS RURAIS.

No plano seguinte (obtido das DOT), gráfiase o sistema de asentamentos de poboación establecido nas DOT.

No estudo socio-económico do Plan Sectorial de Actividades Extractivas, deberán identificarse, en liña co exposto no art.º 13.d) LOMG, os "municipios mineiros" con vistas a establecer as liñas de actuación e os programas específicos, conforme aos principios de actuación contidos no art.º 3 LOMG. Dos municipios mineiros citados, será conveniente diferenciar aqueles que se integran no sistema de asentamentos de poboación establecidos nas DOT, relacionados anteriormente, e que polo tanto se integran no modelo territorial establecidos nas DOT.

4.11.2 ESTRUCTURA TERRITORIAL

4.11.2.1 As infraestruturas e os nodos de transporte

4.11.2.1.1 Infraestruturas viarias

a) RELACIÓN CO DESENVOLVEMENTO DE SOLO EMPRESARIAL E DO SECTOR MINEIRO

A estrutura empresarial de Galicia está constituída fundamentalmente por pequenas e medianas empresas. O abastecemento de materias primas destas empresas e a distribución dos produtos finais son transportados basicamente por estrada, polo que a rede viaria constitúe tamén un dos elementos clave no desenvolvemento do tecido empresarial. En contraposición a industria pesada, os complexos industriais e unha parte das mercadorías procedentes do desenvolvemento das actividades extractivas dependen, fundamentalmente polo volume de mercadorías movidas, do transporte ferroviario e marítimo.

Por outra parte, resulta necesaria cara ao desenvolvemento futuro das actividades extractivas, a identificación da estrutura viaria territorial de Galicia e as previsións dos novos trazados que complementarán a citada estrutura viaria, conforme ás determinacións das DOT.

b) AUTOVIAS, AUTOESTRADAS E VIAS DE ALTAS PRESTACIÓNS

As principais vías de altas prestacións que vertebran Galicia son as seguintes:

- o A Autovía do Noroeste A-6 (Madrid-A Coruña) e a autovía das Rías Baixas A-52 (Benavente-Vigo), que constitúen os eixos principais de comunicación coa Meseta.
- o A Autoestrada do Atlántico AP-9 (A Coruña-Ferrol-Pontevedra-Frontera Portuguesa), que une cinco das sete cidades principais de Galicia.

Atópanse asemade en servizo as seguintes vías de altas prestacións: Autovía A-8 entre Barreiros e Ribadeo, Autovía Ferrol-Vilalba; acceso ao porto de Ferrol, conexión da AP-9 con Ares e Mugardos, Autoestrada A Coruña-Carballo, Autovía de Santiago ao aeroporto de Lavacolla, Autovía Santiago-Brión e a súa conexión mediante corredor coa N-550 nas Galanas, Autovía de Santiago ata A Ramallosa, Autovía de Padrón a Ribeira, Variante de Vilagarcía, Corredor Cambados-Vilagarcía, Autovía de Curro (na AP-9) a Sanxenxo e corredor Sanxenxo-O Grove, Vía de alta capacidade Poio-Campaño en Pontevedra, Treito II do corredor da variante de Marín, Corredor do Morrazo, Autoestrada Puxeiros-Val Miñor, Autovía Vigo a Tui, Autoestrada Santiago-alto de Santo Domingo e autovía de alto de Santo Domingo ata a A-52 en Ourense, e ramal mediante autovía ao Carballiño, Corredor alto do Faro-Solotada e Escalón-Monforte e Corredor Nadela-Sarria.

c) INFRAESTRUTURAS VIARIAS DE CONEXIÓN EXTERIOR

A estratexia de futuro de Galicia, respecto a infraestruturas viarias, pasa polo fortalecemento das grandes infraestruturas de conexión exterior. Para iso as DOT apostan por unha conexión exterior constituída por grandes infraestruturas que, a súa vez, se configuran como un dos elementos clave do modelo territorial de futuro que se propón. As grandes conexións exteriores propostas nas DOT, que complementan as xa existentes, son as seguintes:

- o Con Madrid e Castela a través da A-6 desde a Rexión urbana Ártabra e da A-52 desde a Rexión urbana das Rías Baixas. Ás vías citadas, xa existentes, unirase no futuro un novo acceso central coa conexión “Ourense-Ponferrada”.
- o Con Porto a través da AP-9 e a ponte internacional da autovía Vigo-Tui. A esta comunicación contribuirá tamén a nova vía de altas prestacións Tui-A Guarda e a súa conexión a través da ponte de Goián coa autovía costeira en Portugal que enlazará Camiña, Viana do Castelo e Porto.

Por outra banda, tamén se facilitará o acceso a través da nova vía de altas prestacións Ourense-Celanova.

- o Coa Área central asturiana e o norte de España a través da autovía do Cantábrico A-8.

Son accións fundamentais a conectividade desta vía co litoral norte de Galicia, a través do eixo de altas prestacións Ferrol-Viveiro-Ribadeo e a súa conexión con Santiago desde a A-6 en Guitiriz.

No plano seguinte grafíanse as principais conexións existentes e previstas por estrada, entre os principais núcleos urbanos de Galicia e o exterior. Nos planos das áreas funcionais se grafían a localización das explotacións mineiras en relación coa estrutura viaria territorial.

d) AS ESTRADAS DE ARTELLAMENTO INTERNO

As DOT identifican unha rede estruturante que optimice as comunicacións entre os principais centros do sistema urbano de Galicia, facilitando as relacións entre eles e mellorando a súa accesibilidade xeral.

4.11.2.1.2 Infraestruturas ferroviarias

Actualmente as comunicacións, por ferrocarril, de Galicia co resto de España realízanse a través de tres puntos: Lubián (liña Zamora-Ourense) e Covas (liña León-Monforte de Lemos) na rede ADIF de largo ibérico, e Ribadeo na conexión do cantábrico da rede FEVE. Existe tamén unha conexión internacional coa rede portuguesa a través da ponte internacional do río Miño en Tui.

A efectos do presente Plan Sectorial de Actividades Extractivas, interesa coñecer a infraestrutura ferroviaria actual e as previsións futuras, en relación co transporte de mercadorías.

As DOT establecen como obxectivos, en relación co transporte de mercadorías por ferrocarril, os seguintes:

- Potenciación e mellora das relacións ferroviarias convencionais e de mercadorías coa Meseta dende as Rexións Urbanas da Coruña-Ferrol e Vigo-Pontevedra”.
- Potenciación do uso do ferrocarril no transporte de mercadorías, o que implica desenvolver o acceso ferroviario aos novos portos exteriores de A Coruña e Ferrol e a compatibilidade do tráfico mixto de mercadorías e viaxeiros.

A construción dunha nova infraestrutura no corredor Lubián-Ourense para os servizos de alta velocidade de pasaxeiros permitirá manter os dous corredores de comunicación coa Meseta (o de Sanabria e o do Bierzo) abertos á circulación dos trens de mercadorías. Neste intre, a consideración da liña de Monforte-León como de altas prestacións en tráfico mixto, permitirá alcanzar o dobre obxectivo de establecer unha relación competitiva de viaxeiros co norte de España e Cataluña e, simultaneamente, facilitar a mobilidade das mercadorías con orixe/destino en Galicia cara ao norte de España e a Europa.

O Plan Estratéxico para o Impulso do Transporte Ferroviario de Mercadorías en España PEI-TFME do Ministerio de Fomento, indica que o tráfico por ferrocarril, en relación co tráfico por estrada, é en países como Alemaña, Francia e Italia catro veces maior (16,5 %) que o que se transporta en España (4,1 %).

4.11.2.1.3 Portos

Un dos principais activos cos que conta Galicia en materia de infraestruturas é o sistema portuario, que á súa

vez constitúe unha peza fundamental na ordenación do territorio. Nesta liña, as DOT propoñen, como obxectivo, un meirande fortalecemento dos principais portos comerciais de Galicia, que permita reforzar as vantaxes competitivas dunhas instalacións con magníficas condicións naturais, e lograr unha posición sólida ante a crecente competencia entre portos, que tende a concentrar a maioría dos fluxos de transporte nun número moi reducido de localizacións.

Entre as liñas de actuación que establecen as DOT relativas a portos destacan, pola súa contribución ao desenvolvemento de las actividades productivas, as seguintes:

- Desenvolvemento dos novos portos exteriores da Coruña e Ferrol e dos seus accesos viarios e ferroviarios.
- Mellora dos accesos aos portos, sobre todo os ferroviarios e desenvolvemento dos espazos loxísticos asociados aos portos.

4.11.2.1.4 Aeroportos

As relacións aeroportuarias configúranse como un dos elementos máis importantes para a proxección internacional da Comunidade Galega e o aproveitamento das oportunidades de desenvolvemento rexional en tres aspectos clave: relacións persoais e de negocios, atracción turística e movemento de mercadorías. Non obstante este modo transporte de mercadorías asociado á actividade extractiva, é nulo.

Pola contra, cara ao desenvolvemento da actividade mineira, convén coñecer as servidumes de protección establecidas por aviación civil, que se estenden non só ás proximidades dos aeroportos de Santiago (Lavacolla), Vigo (Peinador) e A Coruña (Alvedro), senón ás zonas de aproximación e despegue, así como ao ámbito dos radares. En todas estas zonas están limitadas as actividades que poidan comprometer a seguridade da navegación aérea.

4.11.2.2 Infraestruturas de servizos urbanos

No que respecta ás infraestruturas de servizos urbanos, o principal obxectivo das Directrices de Ordenación do Territorio, no que respecta ás infraestruturas de abastecemento de auga, enerxía eléctrica e gas, e garantir o subministro en cantidade e calidade para ou desenvolvemento de novas zonas urbanas ou industriais e a conservación e desenvolvemento das xa consolidadas.

No que respecta ao saneamento, a Directiva marco da auga establece como obxectivo ineludible acadar un bo estado ecolóxico das masas de auga para o ano 2015.

Polo tanto no desenvolvemento das actividades extractivas e para o outorgamento de dereitos mineiros, deberán terse en conta a localización dos recursos de auga para abastecemento, así como os trazados das infraestruturas de abastecemento, saneamento, electricidade e gas. Tamén deberán adoptarse no

desenvolvemento das actividades extractivas os sistemas idóneos de saneamento e depuración de augas de escurrentía e arrastres de materias minerais para reducir a contaminación que chega ao medio receptor, así como unha correcta explotación das instalacións de depuración.

Considerando que as previsións relativas ao desenvolvemento das principais infraestruturas de servizos urbanos se establecen mediante a redacción dos correspondentes plans sectoriais que desenvolven as determinacións das Directrices de Ordenación do Territorio, será necesario que os proxectos sectoriais que desenvolvan o Plan Sectorial de Actividades Extractivas teñan en conta as determinacións dos plans sectoriais que poidan verse afectados polo desenvolvemento da minaría, como o plan hidrolóxico de Galicia Costa e os demais Plans de Conca, o Plan de Abastecemento, Plan de Saneamento, Plan Eólico, e, en xeral, con todos aqueles plans sectoriais de infraestruturas de transporte ou de servizos urbanos

4.11.3 O ESPAZO RURAL

a) CARACTERIZACIÓN XERAL

a.1) OS ESPAZOS RURAIS INTEGRADOS

Correspóndense con aquelas áreas máis próximas ás áreas urbanas de xeito que as súas dinámicas móstranse claramente marcadas pola súa influencia. Caracterízanse por un adecuado acondicionamento territorial e unha considerable presión dos usos urbanos (equipamentos, dotacións, infraestruturas, segundas residencias...), impulsados por unha evolución positiva da demografía, en ocasións actuando como satélites da expansión urbana de cidades veciñas, ata conformar áreas urbanas máis ou menos cohesionadas.

Localízanse estes fundamentalmente nos concellos urbanos litorais, así como na contorna das capitais interiores, e reflicten un modelo fortemente difuso de ocupación do territorio.

a.2) OS ESPAZOS RURAIS INTERMEDIOS

Sitúanse en espazos relativamente distantes dos centros urbanos principais. Contan cun nivel infraestrutural aceptable e organízanse funcionalmente a partir das áreas de gravitación dos núcleos do Sistema urbano intermedio.

Distribúense polos vales interiores e as áreas chairas interiores de maior potencial agrolóxico.

a.3) OS ESPAZOS RURAIS PERIFÉRICOS

Correspóndense coas áreas de montaña de complexa topografía ou de difícil accesibilidade así como de maior dureza climática. Son tamén os máis afastados das áreas máis densamente poboadas, e polo tanto tamén das principais dotacións, servizos e centros de lecer, caracterizándose por un forte illamento e unha deficiencia infraestrutural significativa.

Presentan unha moi acusada crise demográfica, cunha evolución da poboación nas últimas tres décadas claramente negativas, aínda cando en tempos recentes foran ámbitos fortemente poboados. Así, o risco de despoboamento é moi elevado e ten mesmo derivado no abandono de

moitos núcleos cunhas tendencias obxectivas que apuntan, habitualmente de xeito irreversible para moitos outros asentamentos, na mesma dirección, así como nunha debilidade funcional dos centros de referencia destes contornos.

b) ACTIVIDADES EXTRACTIVAS

Para os efectos do Plan Sectorial de Actividades Extractivas, faise necesario afondar na influencia que o sector da minaría exerce sobre o conxunto de actividades primarias e sobre a economía de determinadas zonas de Galicia. As DOT en relación coas actividades mineiras, referíndose á cabeceira comarcal do Barco de Valdeorras especifican: "A clave de futuro está en potenciar ás actividades ligadas aos sectores económicos máis dinámicos, moi especialmente a lousa, facendo evolucionar o importante conglomerado produtivo actual cara a un verdadeiro clúster de relevancia internacional neste sector". Agora ben, o sector mineiro esténdese tamén a outros recursos e a outras zonas de Galicia e as actividades extractivas repártense nos tres tipos principais de espazos rurais: integrados, intermedios e periféricos citados anteriormente, como se reflicte nos planos das áreas funcionais.

4.12 ANÁLISE SOCIOECONÓMICO

4.12.1 POBOACIÓN

A comunidade galega presenta no periodo analizado (1991-2010) un incremento de poboación do 2,83 %, grazas sobre todo ás áreas funcionais de A Coruña e Vigo, que cun 7,72 % e un 9,28% respectivamente son as que presentan un maior aumento, seguidas das de Santiago e Pontevedra, as catro únicas áreas que gañan poboación entre 1991 e 2010, pese a que Santiago sufriu un descenso de aproximadamente 2.500 habitantes na década 1.991-2.001.

Pola contra, as que presentan un meirande descenso poboacional son as de Terra de Lemos (-23,84%) e Lalín (-13,15%), situándose o resto das áreas funcionais en torno a unha porcentaxe que se sitúa entre o -3,76% (As Mariñas) e -8,91% (Verín).

No último periodo analizado, correspondente ao ano 2010, a área funcional de A Coruña e a de Vigo presentan o maior número de habitantes da comunidade, seguidas tamén neste caso polas de Santiago e Pontevedra. As restantes áreas funcionais non superan en ningún caso o 10% do total da poboación, presentando as áreas funcionais de O Barco de Valdeorras, Verín e Terra de Lemos as porcentaxes máis baixas, cun 1,18%, 1,27% e 1,95% respectivamente.

No tocante á densidade de poboación, a provincia de Pontevedra é a única que presenta un lixeiro descenso respecto ao ano 1991, presentando o total da comunidade un aumento de case tres puntos.

Por áreas funcionais, tan só Santiago (que descende máis de 30 puntos), Vigo e Ourense presentan unha cifra inferior no ano 2010 respecto ao ano 1.991. No caso de Vigo este descenso foi constante, namentres

que no de Santiago e Ourense, ámbalas dúas áreas presentaron un lixeiro aumento respecto ao ano 2.001, aínda que no ano 2010 todavía non conseguiron acadar a cifra de poboación do ano 1.991. Pola contra, Coruña e Pontevedra son as áreas funcionais que sofren un meirande aumento de poboación, superando no 2010 a cifra de 10 puntos respecto ao ano 1.991.

Cadro nº 2.- Evolución da poboación total entre 1991 e 2010

Provincia / Área funcional	2010		2001		1991		Diferenza 2010/1991 (nº hab.)	Diferenza 2010/1991 (%)
	Nº hab.	Porcentaxe	Nº hab.	Porcentaxe	Nº hab.	Porcentaxe		
A CORUÑA	1.146.458	40,98	1.091.674	40,72	1.092.193	40,18	54.265	4,73
AF A Coruña	548.672	19,61	509.411	19,00	495.328	18,22	53.344	9,72
AF Ferrol	204.063	7,29	205.563	7,67	217.655	8,01	-13.592	-6,66
AF Santiago	393.723	14,07	376.700	14,05	379.210	13,95	14.513	3,69
LUGO	353.504	12,64	355.021	13,24	381.792	14,04	-28.288	-8,00
AF Lugo	223.560	7,99	222.958	8,32	236.026	8,68	-12.466	-5,58
AF As Mariñas	75.477	2,70	74.283	2,77	78.315	2,88	-2.838	-3,76
AF Terra de Lemos	54.467	1,95	57.780	2,16	67.451	2,48	-12.984	-23,84
OURENSE	335.219	11,98	334.510	12,48	350.970	12,91	-15.751	-4,70
AF-Ourense	266.616	9,53	264.491	9,87	276.636	10,18	-10.020	-3,76
AF-Verín	35.508	1,27	36.193	1,35	38.671	1,42	-3.163	-8,91
AF-O Barco de Valdeorras	33.095	1,18	33.826	1,26	35.663	1,31	-2.568	-7,76
PONTEVEDRA	962.472	34,40	899.820	33,56	893.474	32,87	68.998	7,17
AF-Vigo	535.052	19,13	493.524	18,41	485.384	17,86	49.668	9,28
AF-Pontevedra	354.416	12,67	331.338	12,36	325.483	11,97	28.933	8,16
AF-Lalín	73.004	2,61	74.958	2,80	82.607	3,04	-9.603	-13,15
GALICIA	2.797.653	100,00	2.681.025	100,00	2.718.429	100,00	79.224	2,83

Fonte: IGE e elaboración propia

Cadro nº 3.- Densidade de poboación (hab/km²)

Provincia/Área funcional	Densidade de poboación 1991	Densidade de poboación 2001	Densidade de poboación 2010
A CORUÑA	141,80	142,43	150,30
AF A Coruña	190,30	195,70	210,80
AF Ferrol	131,30	132,30	140,10
AF Santiago	103,80	99,30	100,00
LUGO	38,70	38,93	42,20
AF Lugo	34,50	34,40	36,40
AF As Mariñas	54,10	53,20	56,10
AF Terra de Lemos	27,50	29,20	34,10
OURENSE	37,03	36,30	37,43
AF-Ourense	67,20	64,20	64,70
AF-Verín	20,30	20,60	22,10
AF-O Barco de Valdeorras	23,60	24,10	25,50
PONTEVEDRA	208,03	201,37	207,10
AF-Vigo	332,20	306,50	301,40
AF-Pontevedra	245,00	249,40	266,80
AF-Lalín	46,90	48,20	53,10
GALICIA	106,39	104,76	109,26

Fonte: IGE e elaboración propia.

Polo que respecta á poboación por tramos de idade, na provincia de A Coruña aumentou en máis de 30.000 habitantes a poboación maior de 64 anos respecto ao ano 2000, á vez que descendeu a dos menores de 16 (en tódalas áreas funcionais salvo na de A Coruña). A poboación comprendida entre estas dúas franxas de idade (entre os 16 e os 64 anos) presenta unha variación que vai dende os case 14.000 habitantes máis (caso da área funcional de A Coruña) ata unha perda de 8.000 entes (caso de Ferrol).

Pasando á provincia de Lugo, vemos que en tódalas áreas funcionais a poboación entre os 16 os 64 anos descendeu lixeiramente, sendo o caso máis significativo o de Terra de Lemos, cunha perda de máis de 3.000 habitantes. A poboación menor de 16 anos tamén descendeu, ao contrario que a maior de 64 a cal, salvo no caso de Terra de Lemos, experimentou un pequeno ascenso.

Ourense tamén segue a mesma tendencia que Lugo, presentando un descenso de poboación en tódalas franxas de idade salvo na dos maiores de 65 anos que, agás na área de o Barco de Valdeorras (onde

descende en máis de 100 habitantes) presenta un incremento que ascende ata case 3.500 habitantes (no caso da área funcional de Ourense).

Cadro nº 4.- Poboación por tramos de idade

Provincia/Área funcional	2000			2005			2010		
	Menos de 16	De 16-64	Máis de 64	Menos de 16	De 16-64	Máis de 64	Menos de 16	De 16-64	Máis de 64
A CORUÑA	145.515	752.309	210.597	136.724	763.242	226.741	141.219	761.588	243.651
AF A Coruña	66.576	352.921	94.120	64.913	364.232	103.496	68.602	366.701	113.369
AF Ferrol	24.355	141.884	44.015	22.391	138.428	46.420	22.965	133.119	47.979
AF Santiago	54.584	257.504	72.462	49.420	260.582	76.825	49.652	261.768	82.303
LUGO	42.742	225.271	97.606	36.968	221.844	98.813	35.639	219.601	98.264
AF Lugo	27.599	141.899	59.086	24.100	140.597	60.156	23.048	140.019	60.493
AF As Mariñas	9.137	49.015	18.033	7.851	48.763	18.573	7.997	48.649	18.831
AF Terra de Lemos	6.006	34.357	20.487	5.017	32.484	20.084	4.594	30.933	18.940
OURENSE	40.089	212.262	92.890	35.486	208.803	95.266	34.220	204.564	96.435
AF-Ourense	31.254	168.801	72.321	28.005	166.433	74.647	27.422	163.401	75.793
AF-Verín	4.314	22.265	11.132	3.510	21.273	11.230	3.240	20.943	11.325
AF-O Barco de Valdeorras	4.521	21.196	9.437	3.971	21.097	9.389	3.558	20.220	9.317
PONTEVEDRA	134.461	624.183	143.977	129.331	455.463	166.317	132.054	649.060	181.358
AF-Vigo	73.575	347.317	80.290	71.938	359.982	87.430	74.033	364.379	96.640
AF-Pontevedra	51.335	228.460	44.398	49.453	48.763	59.206	50.490	238.967	64.959
AF-Lalín	9.551	48.406	19.289	7.940	46.718	19.681	7.531	45.714	19.759
GALICIA	362.807	1.814.025	545.070	338.509	1.649.352	587.137	343.132	1.834.813	619.708

Fonte: IGE e elaboración propia.

Pola contra, na provincia de Pontevedra, no tocante á poboación menor de 16 anos, tan só aumenta no caso da área funcional de Vigo (case 500 habitantes), namentres que ao falar da franxa comprendida entre os 16 e os 64 anos, percíbese un considerable aumento, agás no caso de Lalín. No que se refire á poboación maior de 64 anos, esta aumentou en máis de 10.000 habitantes tanto no caso de Vigo como no de Pontevedra, namentres que o incremento no caso da área funcional de Lalín non superou os 500 habitantes,

No caso da poboación por sexos, en tódalas áreas funcionais a poboación de mulleres é superior á dos homes presentando, por provincias, as seguintes características:

En A Coruña, a poboación foi sufrindo un lixeiro aumento que se sitúa en torno aos 20.000 habitantes máis por xénero, cun incremento lixeirament superior no caso dos homes. Porén, na área funcional de Ferrol, os homes descenderon na década de estudo nunha cifra maior de 2.000 e no caso das mulleres, esta cifra chegou ata case 4.000.

4.12.2 DESENVOLVEMENTO ECONÓMICO

4.12.2.1 Renda e poder adquisitivo

A renda familiar por habitante descendeu en tódalas áreas funcionais salvo no caso de A Coruña, As Mariñas, Ourense e Pontevedra (cun aumento no período 2003-2007 en torno aos 4.000 euros/habitantes), descendendo no total da comunidade en máis de 1.200 euros/habitante.

Por provincias, a de Lugo é a que sofre un descenso maior, superando unha caída de máis de 1.300 euros por habitante dende o ano 2003 ata o 2007, seguida pola de Pontevedra e pola de A Coruña.

No que respecta ás áreas funcionais que sufriron un descenso na renda atopamos a Vigo, que perde case 4.300 euros/habitante no período analizado, Lugo (con máis de 4.000) e as restantes áreas funcionais que, en tódolos casos, sofren un descenso de máis de 3.000 euros/habitante.

Cadro nº 5.- Renda familiar dispoñible e por habitante

Provincia/Área funcional	Renda Familiar dispoñible por habitante		
	(€/hab) 2003	(€/hab) 2005	(€/hab) 2007
A CORUÑA	11.971,97	11.008,97	10.837,96
AF A Coruña	9.724,48	11.319,60	13.819,49
AF Ferrol	13.123,36	10.878,26	9.285,30
AF Santiago	13.068,08	10.829,05	9.409,09
LUGO	12.208,46	11.719,89	10.882,10
AF Lugo	13.758,96	11.893,62	9.694,33
AF As Mariñas	9.745,34	11.757,52	13.565,56
AF Terra de Lemos	13.121,08	11.508,53	9.386,42
OURENSE	11.980,65	11.741,85	10.870,73
AF-Ourense	9.969,91	12.241,85	13.892,71
AF-Verín	12.850,95	11.475,16	9.333,07
AF-O Barco de Valdeorras	13.121,08	11.508,53	9.386,42
PONTEVEDRA	11.948,96	11.036,90	10.722,14

Provincia/Área funcional	Renda Familiar dispoñible por habitante		
	(€/hab) 2003	(€/hab) 2005	(€/hab) 2007
AF-Vigo	13.893,14	11.470,61	9.597,94
AF-Pontevedra	9.264,33	11.064,35	13.294,36
AF-Lalín	12.689,40	10.575,75	9.274,12
GALICIA	12.027,51	11.376,90	10.828,23

Fonte: IGE e elaboración propia.

No tocante ao PIB per cápita, as citadas diferenzas mantéñense, con cifras que varían dende un incremento no ano 2007 respecto ao 2003 de case 7.500 euros (caso de A Coruña) ata perdas que superan os esta cifra (na área funcional de Vigo), presentando por provincias un descenso do PIB no período analizado que varía entre os valores de 1.670 (A Coruña) e 2.472 (Pontevedra)

Cadro nº 6.- PIB per cápita

Provincia/Área funcional	PIB por habitante		
	2003	2005	2007
A CORUÑA	17.493,69	16.999,99	15.823,19
AF A Coruña	15.372,31	19.442,64	22.845,28
AF Ferrol	18.502,91	15.765,25	12.252,68
AF Santiago	18.605,86	15.792,07	12.371,60
LUGO	16.704,29	15.724,94	14.594,18
AF Lugo	19.009,57	15.375,80	11.434,17
AF As Mariñas	13.264,47	17.385,77	21.547,02
AF Terra de Lemos	17.838,83	14.413,24	10.801,34
OURENSE	15.286,94	14.349,15	13.106,69
AF-Ourense	12.032,28	14.788,75	17.047,32
AF-Verín	15.989,70	13.845,46	11.471,42
AF-O Barco de Valdeorras	17.838,83	14.413,24	10.801,34
PONTEVEDRA	16.718,34	15.974,53	14.246,52
AF-Vigo	21.527,99	18.360,68	13.998,37
AF-Pontevedra	11.228,45	14.889,54	17.492,97
AF-Lalín	17.398,58	14.673,37	11.248,22
GALICIA	16.550,82	15.762,15	14.442,64

Fonte: IGE e elaboración propia.

4.12.2.2 Mercado de traballo

O número de persoas afiliadas á Seguridade Social descendeu no período 2006-2010 en case 30.000 habitantes na provincia de Pontevedra, 20.000 na de A Coruña e arredor de 7.000 no caso de Lugo e Ourense.

Por áreas funcionais, en ningunha aumentou o número de afiliacións, senón que descendeu, situación que xa se viña tiña producido no período 2006-2008, agás no caso das áreas funcionais de A Coruña, Santiago e Lugo.

A área funcional de Vigo foi a que se viu máis afectada, cunha perda de afiliados que ronda os 17.600 habitantes, e a que menos perdas sufriu –aínda que acadou un descenso de máis de 200 afiliados- foi a área de Verín. Entre estas sitúanse as áreas de A Coruña e Pontevedra (con perdas de máis de 9.000 afiliacións), O Barco de Valdeorras e Terra de Lemos (ambas con perdas de 1.135 afiliados) e as restantes, cuxas perdas oscilan entre os 2.085 de As Mariñas e os 5.552 de Santiago.

Cadro nº 7.- Número de persoas afiliadas á Seguridade Social

Provincia/Área funcional	Afiliados Decembro 2006	Afiliados Decembro 2008	Afiliados Decembro 2010
A CORUÑA	420.227	421.252	401.589
AF A Coruña	209.860	211.039	200.701
AF Ferrol	66.830	66.548	62.903
AF Santiago	143.537	143.665	137.985
LUGO	130.944	130.502	123.524
AF Lugo	85.724	86.024	81.524
AF As Mariñas	28.220	27.793	26.135
AF Terra de Lemos	17.000	16.685	15.865
OURENSE	115.146	114.213	108.596
AF-Ourense	89.279	88.812	84.578
AF-Verín	8.867	8.716	8.153
AF-O Barco de Valdeorras	17.000	16.685	15.865
PONTEVEDRA	359.629	354.059	330.227
AF-Vigo	206.956	202.757	189.345
AF-Pontevedra	125.722	124.538	116.359

Provincia/Área funcional	Afiliados Decembro 2006	Afiliados Decembro 2008	Afiliados Decembro 2010
AF-Lalín	26.951	26.764	24.523
GALICIA	1.025.946	1.020.026	963.936

Fonte: IGE e elaboración propia.

Os contratos laborais descendieron no período 2002-2010 en torno a 10.000 ou 14.000 na provincia de A Coruña ou na de Pontevedra respectivamente. Tan só na de Ourense o número total por provincia aumentou, namentres que en Lugo esta cifra sitúase en torno a unha perda de case 9.800 contratos.

No tocante ás áreas funcionais, A Coruña e Vigo, cun descenso do número de contratos superior a 15.000, son os máis afectados, namentres que a área funcional de Ourense presenta unha situación oposta, cun aumento de máis de 5.000 contratos. Ourense, xunto con Ferrol, Santiago e Pontevedra son as únicas áreas funcionais que presentan un aumento na cifra de contratos, que vai dende os 2.653 en Ferrol ata os 4.634 en Pontevedra.

Porén, o número de contratos na provincia de A Coruña e Pontevedra segue a ser superior a 250.000 en cada unha delas –cunha cifra en torno a 150.000 contratos nas áreas funcionais do mesmo nome-, namentres que na de Lugo e Ourense é inferior a 60.000.

A cifra de parados aumenta considerablemente en tódalas áreas funcionais, sendo máis significativo no caso de Vigo, A Coruña e Pontevedra (22.430, 16.913 e 14.708 respectivamente). As áreas de O Barco de Valdeorras (aumento de 1.051 parados), Verín (aumento de 1.109), Terra de Lemos (aumento de 1.623) e Lalín (eumento de de 2.667) son as únicas áreas funcionais nas que a diferenca entre marzo de 2011 e decembro de 2006 non supera a cifra de 5.000 parados. Nas restantes áreas, o número de parados sitúase entre 5.170 (caso de Ferrol) e 10.039 (caso de Santiago).

Por outra banda, tamén se pode observar que o crecemento destes valores foi considerablemente superior nos derradeiros períodos analizados

Cadro nº 8.- Número de parados

Provincia/Área funcional	Parados Decembro 2006	Parados Decembro 2008	Parados Decembro 2010	Parados Marzo 2011
A CORUÑA	65.681	75.767	93.673	97.803
AF A Coruña	30.115	35.197	45.283	47.028
AF Ferrol	13.316	14.726	17.483	18.486
AF Santiago	22.250	25.844	30.907	32.289
LUGO	16.162	17.861	23.352	24.808
AF Lugo	10.142	11.159	14.973	16.114
AF As Mariñas	3.261	3.621	4.756	4.884
AF Terra de Lemos	2.759	3.081	3.623	3.810
OURENSE	20.907	23.421	27.650	29.477
AF-Ourense	15.575	17.254	20.473	21.985
AF-Verín	2.573	3.086	3.554	3.682
AF-O Barco de Valdeorras	2.759	3.081	3.623	3.810
PONTEVEDRA	58.944	73.834	93.808	98.449
AF-Vigo	33.899	43.127	53.092	56.329
AF-Pontevedra	22.095	27.368	35.620	36.803
AF-Lalín	2.950	3.339	5.096	5.317
GALICIA	161.694	190.883	238.483	250.537

Fonte: IGE e elaboración propia.

Cadro nº 9.- Empleados sector mineiro 2007-2010

	Nº EMPREGADOS 2007	Nº EMPREGADOS 2008	Nº EMPREGADOS 2009	Nº EMPREGADOS 2010
A CORUÑA	1.895	900	908	861
LUGO	1.446	1.065	990	871
OURENSE	2.515	2.340	2.216	2.075
PONTEVEDRA	915	860	785	745
TOTAL GALICIA	6.771	5.165	4.899	4.552

Unha vez realizada a análise a nivel da Comunidade Autónoma podemos contrastar a evolución cos datos de que dispoñemos facilitados pola Cámara Mineira do número de empregados para ver que existe unha traxectoria paralela entre o número de empregados no sector e a evolución do mercado de traballo. Cos datos dispoñibles sabemos que o sector mineiro contaba con 6.771 empregados en Galicia no ano 2007, e pasou a 4.552 empregados no ano 2010, caíndo un 32,77%. Practicamente a metade dos empregados pertencían á provincia de Ourense para os catro anos da análise, repartíndose a porcentaxe restante case equitativamente nas tres restantes provincias galegas. Segundo os datos analizados anteriormente a evolución negativa en contratos e afiliacións á Seguridade Social vese dalgún xeito reflectida no descenso tamén de empregos no sector.

4.12.3 ACTIVIDADE ECONÓMICA

4.12.3.1 Poboación activa

a) TAXAS DE ACTIVIDADE, PARO E OCUPACIÓN

A taxa de actividade é inferior en tódalas áreas funcionais no caso das mulleres (que en ningún caso, salvo en Pontevedra, supera o 40%). As provincias de A Coruña e Pontevedra son as que presentan unha maior taxa de actividade, seguida moi de preto por Lugo no referente á taxa de ocupación feminina. Dentro destas provincias, as áreas funcionais de Ferrol e Lalín, respectivamente, son as que presentan unha taxa de ocupación menor, situándose no extremo oposto A Coruña e Pontevedra. Porén, na provincia de Pontevedra, a taxa de tódalas áreas funcionais –incluído Lalín– supera amplamente ás restantes áreas.

Por outra banda, a área funcional de Ourense é a que presenta unha taxa de ocupación total menor, situación que se ve reflectida no caso particular dos homes –cunha taxa de 50,53– e no das mulleres –cunha taxa que non acada o terzo da poboación–.

Lugo, pola súa parte, presenta situacións dispares entre cada unha das áreas funcionais que a compoñen: así, temos que Lugo e As Mariñas presentan unhas cifras similares ás de A Coruña, cunha poboación feminina ocupada que supera o terzo e a masculina cunhas cifras de 56,10 (Lugo) e 59,10 (As Mariñas); namentres que a de Terra de Lemos sitúase en torno ao 50% de ocupación masculina e 33% feminina.

Cadro nº 10.- Taxa de actividade

Provincia/Área funcional	Total	Homes	Mulleres
A CORUÑA	47,29	59,65	36,19
AF A Coruña	48,72	61,42	38,08
AF Ferrol	44,70	56,70	33,50
AF Santiago	48,45	60,83	37,00
LUGO	45,33	55,17	36,06
AF Lugo	47,16	56,10	38,39
AF As Mariñas	47,50	59,10	36,80
AF Terra de Lemos	41,33	50,30	33,00
OURENSE	41,97	53,06	31,26
AF-Ourense	40,00	50,53	30,48
AF-Verín	41,95	52,65	31,20
AF-O Barco de Valdeorras	43,95	56,00	32,10
PONTEVEDRA	50,72	63,73	38,99
AF-Vigo	50,00	64,48	37,00
AF-Pontevedra	53,07	66,32	40,97
AF-Lalín	49,10	60,40	39,00
GALICIA	46,33	57,90	35,63

Fonte: IGE e elaboración propia

Ao referirmos á taxa de paro, tamén é superior no caso das mulleres, situándose neste caso en torno ao 15% (con extremos como Lalín, con 11,85, e Ferrol, con 20,40). A poboación total varía entre a cifra de Terra de Lemos (7,00) e a de Verín (16,25).

Cadro nº 11.- Taxa de paro

Provincia/Área funcional	Total	Homes	Mulleres
A CORUÑA	12,06	9,45	16,13
AF A Coruña	11,08	8,84	14,60
AF Ferrol	13,80	9,60	20,40
AF Santiago	11,30	9,90	13,40
LUGO	8,95	8,56	13,05
AF Lugo	10,04	9,21	11,11
AF As Mariñas	9,80	6,70	14,50
AF Terra de Lemos	7,00	9,77	13,53
OURENSE	13,97	13,32	14,86
AF-Ourense	14,36	13,16	16,03
AF-Verín	16,25	16,05	16,45
AF-O Barco de Valdeorras	11,30	10,75	12,10
PONTEVEDRA	11,43	9,04	15,01
AF-Vigo	12,43	10,23	15,88
AF-Pontevedra	12,57	9,40	17,30
AF-Lalín	9,30	7,50	11,85
GALICIA	11,60	10,09	14,76

Fonte: IGE e elaboración propia.

Por provincias, na de A Coruña vemos que a cifra dos homes varía entre o 8,84 e o 9,90 e a das mulleres sitúase en 16,13, a maior da comunidade, aumentada polo caso particular de Ferrol. Lugo, pola súa banda, presenta a menor taxa de toda Galicia, coa área funcional do mesmo nome como a de menor taxa de paro –tanto masculina como feminina- de toda a comunidade. Por outra banda, Ourense é a provincia que presenta unha taxa total maior, tamén no caso dos homes (Verín é nestes dous casos a que presenta unha maior cifra de toda a comunidade, situándose no caso das mulleres tan só por detrás de Ferrol e Pontevedra). A provincia de Pontevedra, pola súa parte, presenta unhas cifras intermedias entre as restantes provincias, destacando a área funcional de Pontevedra, na que a taxa de paro feminina é case o dobre da masculina.

Polo que respecta á taxa de ocupación, a situación no caso das mulleres presenta a mesma tendencia que nos casos anteriores, cunha taxa de actividade menor que incluso chega a estar próxima ao 50% da dos homes, como é o caso de Ferrol, cun 51,2 no caso dos homes e un 26,7 no das mulleres. A provincia

de Ourense, e en concreto a área funcional do mesmo nome, é a que presenta unha menor taxa de actividade, sendo a de Pontevedra no caso dos homes e a de Lalín no caso das mulleres as que presentan unha taxa superior.

Cadro nº 12.- Taxa de ocupación

Provincia/Área funcional	Total	Homes	Mulleres
A CORUÑA	41,59	53,99	30,38
AF A Coruña	43,3	55,98	31,54
AF Ferrol	38,5	51,2	26,7
AF Santiago	42,97	54,8	32,9
LUGO	40,68	50,52	31,10
AF Lugo	42,46	50,96	34,1
AF As Mariñas	42,9	55,2	31,5
AF Terra de Lemos	36,67	45,4	27,7
OURENSE	36,17	46,08	26,60
AF-Ourense	34,31	43,93	25,6
AF-Verín	35,15	44,15	26,05
AF-O Barco de Valdeorras	39,05	50,15	28,15
PONTEVEDRA	44,90	57,99	33,13
AF-Vigo	43,83	57,95	31,13
AF-Pontevedra	46,37	60,12	33,87
AF-Lalín	44,5	55,9	34,4
GALICIA	40,83	52,15	30,30

Fonte: IGE e elaboración propia

b) POBOACIÓN ACTIVA POR RAMAS DE ACTIVIDADE

No tocante á rama de actividade, en tódalas áreas funcionais o sector servizos ocupa a meirande parte da poboación, sendo o sector pesqueiro o que ocupa a un menor número de habitantes, salvo no caso de Pontevedra, onde esta derradeira posición se ve substituída pola gandería, que tamén ocupa un papel preponderante ao falar de Lugo e A Mariñas, áreas funcionais onde este sector se sitúa tan só por detrás do de servizos. A construción e a industria sitúanse nun lugar intermedio, na meirande parte dos casos entre o sector servizos e o da gandería ou pesca, sendo a poboación adicada á industria sempre

lixeramente maior que a adicada á construción, salvo no caso de Verín, onde se invirte esta tendencia. Como se pode observar non dispoñemos dos datos desagregados para a industria extractiva, non podendo constatar o seu peso.

No tocante á poboación activa, A Coruña, Vigo e Pontevedra son as que presentan unhas cifras superiores, tanto de ocupados como de parados. No caso da poboación inactiva, os tres primeiros lugares ocúpanos as áreas funcionais de A Coruña, Vigo e Santiago, aínda que no caso de poboación xubilada, Ourense pasa a ocupar un lugar destacado, con máis de 62.000 habitantes.

4.12.3.2 Actividade económica

En tódalas áreas funcionais, o número total de empresas incrementouse, sendo Vigo e Pontevedra as áreas que presentan unha maior porcentaxe, ámbalas dúas superiores ao 33%. Santiago é outra área que presenta unha cifra semellante. As porcentaxes das restantes áreas funcionais varían dependendo da provincia á que pertencen: así, na provincia de A Coruña esta cifra varía entre un 26,23% (área funcional de A Coruña) e 13,95 (área de Ferrol); na provincia de Lugo, As Mariñas e Terra de Lemos sitúanse cun 13,23% e 12,01% respectivamente, ascendendo ata un 21,08% no caso da área funcional de Lugo. Na provincia de Ourense, as cifras das áreas funcionais non superan o 17%, presentando tamén a porcentaxe inferior de toda a comunidade, no caso de O Barco de Valdeorras, que incrementou en 201 as empresas existentes no período analizado, cifra similar á de Verín (197) que as aumentou nun 10,63%. A provincia de Pontevedra é, con diferenza, a que experimentou un maior incremento de empresas, como xa se comentou anteriormente.

Desagregando as empresas por grandes sectores de actividade, vemos que tanto no de construción como no de servizos, o número de empresas incrementouse tanto no período 2000-2005 como no 2005-2009. Non sucede o mesmo no caso da industria, que aínda que en xeral segue a mesma tendencia que as anteriores, presenta nas Mariñas e Verín un retroceso (máis significativo no caso de As Mariñas) nos dous períodos analizados.

Cadro nº 13.- Número de empresas por grandes sectores de actividade

Provincia/Área funcional	2000			2005			2009		
	Industria, incluída a enerxía	Construc.	Servizos	Industria, incluída a enerxía	Construc.	Servizos	Industria, incluída a enerxía	Construc.	Servizos
A CORUÑA	5.805	8.126	55.427	6.276	10.470	62.176	6.414	12.381	69.084
AF A Coruña	3.121	4.391	29.235	3.390	5.625	33.210	3.397	6.532	36.458
AF Ferrol	699	1.157	8.668	759	1.369	9.322	772	1.621	9.599
AF Santiago	1.985	2.578	17.524	2.127	3.476	19.644	2.245	4.228	23.027
LUGO	2.022	2.934	16.898	2.053	3.485	18.217	2.057	4.045	19.703
AF Lugo	1.206	1.723	11.087	1.253	2.092	12.094	1.268	2.479	13.223
AF As Mariñas	467	709	3.365	429	795	3.546	409	933	3.800
AF Terra de Lemos	349	502	2.446	371	598	2.577	380	633	2.680
OURENSE	2.180	3.559	15.230	2.326	4.067	16.509	2.373	4.315	17.426
AF-Ourense	1.725	2.865	12.427	1.841	3.281	13.529	1.890	3.485	14.389
AF-Verín	186	277	1.391	184	315	1.454	181	350	1.520
AF-O Barco de Valdeorras	269	417	1.412	301	471	1.526	302	480	1.517
PONTEVED	4.789	6.360	42.725	5.442	8.724	50.666	5.747	10.134	56.191
AF-Vigo	2.736	3.063	24.623	3.046	4.191	28.938	3.219	5.045	32.609
AF-Pontevedra	1.526	2.589	15.025	1.787	3.598	18.183	1.913	4.041	19.718
AF-Lalín	527	708	3.077	609	935	3.545	615	1.048	3.864
GALICIA	14.796	20.979	130.280	16.097	26.746	147.568	16.591	30.875	162.404

Fonte: IGE e elaboración propia.

a) ACTIVIDADE INDUSTRIAL

A variación das actividades industriais nos períodos 2000-2005 e 2005-2009 é diferente dependendo do sector do que estemos a falar: así, as industrias de produción e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga, creceron en número nos dous períodos analizados, agás no caso da área funcional de Ferrol, onde descendeu unha unidade no ano 2009 respecto ao 2005, e na de Verín, que no ano 2000 carecía deste tipo de industria, namentres que no 2005 tiña unha unidade, que volve a desaparecer no ano 2009.

No caso das industrias manufactureiras, o número crece en tódalas áreas funcionais no período 2000-2009, salvo nas áreas funcionais de As Mariñas e Verín, áreas onde se mantén constante en 174 unidades dende 2005, descendendo dende as 178 unidades coas que contaba no ano 178. No período

2000-2005, tan só diminúe o número de empresas nas citadas áreas (As Mariñas e Verín), namentres que no 2005-2009 aumenta a cifra en tódalas áreas salvo na de A Coruña (onde descende en 6 unidades en 2009 respecto a 2005), na de Lugo e na de As Mariñas. En Terra de Lemos e Verín, a cifra obtida no ano 2005 mantense constante en 2009.

Ao falar das industrias extractivas, no período 2000-2005 aumenta o número en tódalas áreas funcionais salvo en Santiago, onde descende de 24 a 23 unidades. Isto non é así no período 2005-2009, onde se pode observar que en toda a provincia de Ourense (áreas funcionais de Ourense, Verín e O Barco de Valdeorras) diminúe o número de empresas, ademais de nas áreas funcionais de Ferrol, Terra de Lemos, Pontevedra e Lalín (este último volve descender ata a cifra na que se atopaba no ano 2000). Destacar neste punto que as áreas funcionais de Verín e Ferrol presentan no ano 2009 unha cifra de empresas extractivas mesmo inferior á do ano 2000.

Cadro nº 14.- Número de empresas industriais por grandes sectores

Provincia/Área funcional	2000			2005			2009		
	Ind. Extrac.	Ind. Manuf.	Prod. e distr. de enerxía eléctrica, gas e auga	Ind. Extrac.	Ind. Manuf.	Prod. e distr. de enerxía eléctrica, gas e auga	Ind. Extrac.	Ind. Manuf.	Prod. e distr. de enerxía eléctrica, gas e auga
A CORUÑA	62	5.666	77	68	6.082	126	70	6.193	151
AF A Coruña	25	3.058	38	29	3.306	55	31	3.297	69
AF Ferrol	13	670	16	16	721	22	12	739	21
AF Santiago	24	1.938	23	23	2.055	49	27	2.157	61
LUGO	74	1.931	17	78	1.942	33	83	1.908	66
AF Lugo	44	1.153	9	41	1.194	18	47	1.183	38
AF As Mariñas	22	441	4	23	398	8	24	375	10
AF Terra de Lemos	8	337	4	14	350	7	12	350	18
OURENSE	84	2.087	9	102	2.200	24	94	2.179	100
AF-Ourense	40	1.677	8	51	1.771	19	49	1.744	97
AF-Verín	8	178	-	9	174	1	7	174	
AF-O Barco de Valdeorras	36	232	1	42	255	4	38	261	3
PONTEVED	182	4.584	20	184	5.218	40	180	5.470	97
AF-Vigo	147	2.578	11	139	2.887	20	142	3.020	57
AF-Pontevedra	21	1.498	4	29	1.742	16	24	1.854	35
AF-Lalín	14	508	5	16	589	4	14	596	5
GALICIA	402	14.268	123	432	15.442	223	427	15.750	414

Fonte: IGE e elaboración propia

b) ACTIVIDADE DE SERVIZOS

Desagregando as empresas de servizos por grandes sectores, vemos que o comercio ocupa en tódalas áreas a primeira posición no tocante ao número de entidades, seguida pola das actividades inmobiliarias e de aluguer, e servizos empresariais (agás na área funcional de Verín, onde esta segunda posición é ocupada pola hostalería). No derradeiro lugar en número de empresas sitúanse as de educación, e en penúltimo, as de intermediación financeira, agás no caso das áreas funcionais de Ferrol e Santiago, onde estas posicións se intercambian. A hostalería, salvo no caso citado, ocupa unha terceira posición, antes dos sectores de transporte-almacenaxe-comunicación, actividades sanitarias-veterinarias-servizos sociais e outras actividades de servizos.

Cadro nº 15.- Número de empresas de servizos por grandes sectores

Provincia/Área funcional	Comercio 2009	Hostalería 2009	Transporte almacen. e comun. 2009	Intermed. financeira 2009	Actividad. Inmobil. e de alugueiro; servizos empres. 2009	Educación 2009	Activid. sanitarias e veterin., servizos sociais 2009	Outras actividades de servizos 2009
A CORUÑA	22.640	9.526	5.352	1.686	18.826	1.723	3.407	5.924
AF A Coruña	11.773	4.371	2.875	887	11.123	807	1.740	2.882
AF Ferrol	3.181	1.692	685	280	2.095	287	465	914
AF Santiago	7.686	3.463	1.792	519	5.608	629	1.202	2.128
LUGO	7.239	2.828	2.161	465	4.103	414	941	1.552
AF Lugo	4.648	1.763	1.549	307	2.997	296	670	993
AF As Mariñas	1.508	633	353	94	644	76	165	327
AF Terra de Lemos	1.083	432	259	64	462	42	106	232
OURENSE	6.370	2.793	1.405	450	3.851	397	771	1.389
AF-Ourense	5.113	2.224	1.101	371	3.393	342	678	1.167
AF-Verín	633	296	180	33	207	25	38	108
AF-O Barco de Valdeorras	624	273	124	46	251	30	55	114
PONTEVEDRA	20.782	7.352	4.618	1.308	14.311	1.272	2.313	4.235
AF-Vigo	11.730	3.831	2.804	803	8.941	773	1.344	2.383
AF-Pontevedra	7.528	2.923	1.371	405	4.695	404	848	1.544
AF-Lalín	1.524	598	443	100	675	95	121	308
GALICIA	57.031	22.499	13.536	3.909	41.091	3.806	7.432	13.100

Fonte: IGE e elaboración propia

4.13 A MINERÍA DE GALICIA

A extensa gama de indicios e depósitos minerais, así como explotacións localizadas en Galicia, fan desta rexión unha zona de grande importancia no contexto dos recursos minerais de España. O coñecemento xeolóxico - mineiro que existe sobre Galicia debido ós proxectos de investigación mineira realizados polo Instituto Xeolóxico Mineiro de España, dos Mapas Xeolóxicos a escala 1: 50.000 que cobren toda a nosa xeografía, do Mapa Metaloxenético Nacional a escala 1: 200.000 e do “Mapa de Rocas y Minerales Industriales de Galicia” a escala 1: 250.000 que resumen o conxunto de indicios mineiros, xacementos e minas de Galicia relacionadas cos seus respectivos metalotectos con bases litolóxicas e estruturais, permítenos definir as áreas de interese mineiro.

Da observación destes documentos, dedúcese que Galicia e unha comunidade de enorme riqueza mineral xa que as áreas con recursos de interese ocupan a case totalidade do seu territorio.

4.13.1 XACEMENTOS MINERAIS POR RECURSOS

4.13.1.1 Augas minerais e termais

As augas minerais e termais se poden clasificar en dous grupos; minerais e termais.

Se consideran augas minerais aquelas que conteñen sales disoltas, tanto se o contido total salino é alto coma se contén unha substancia concreta, aínda que o contido total salino sexa baixo. Á súa vez estas augas se subdividen en:

- Augas mineromedicinais: as afloradas natural ou artificialmente e que polas súas características e calidades sexan declaradas de utilidade pública. En función do seu uso estas se clasifican en:
 - Augas minero-medicinais con fins terapeutico.
 - Augas minerais naturais
 - Augas de manatíal
 - Augas mineroindustriais: as que permiten o aproveitamento racional das substancias que conteñen, entendéndose incluídas.

As augas termais son aquelas cuxa temperatura de afloramento é superior, polo menos en 4°C, á media anual do lugar no que emerxen.

A procedencia das augas minerais e termais é de auga de choiva que se infiltra en zonas altamente fracturadas e que se van cargando de minerais segundo van atravesando distintos terreos e que logo volven á superficie en zonas de topografía máis baixas. Cando isto ocorre a altas profundidades, a auga, debido ó

gradiente xeotérmico se vai quecendo, alcanzándose unha media de 100°C con profundidades medias de 2.500 m. O mecanismo de afloramento nestes casos é a carga hidrostática do circuíto ou pola presión de vapor alcanzada polo quecemento da auga, dando lugar ós mananciais termais.

Os aproveitamentos das augas minerais e termais na nosa Comunidade abarcan dende as captacións de auga a pe de manancial ou os baños en pozas, ata espectaculares complexos termais, onde se ofertan modernos tratamentos terapéuticos, pasando polas económicas termas, tanto públicas coma privadas, ou casas de baños, moi populares anos atrás. Por outra parte, a tendencia ó consumo de produtos naturais orixinou unha gran expansión na comercialización das augas minerais naturais que se reflexa tanto a nivel nacional como na Comunidade Autónoma de Galicia.

O territorio galego é unha das rexións con maior riqueza en augas minerais e termais de toda a península ibérica.

O aproveitamento destes recursos hidrominerais remóntase á época romana, durante a cal a creación de vías de comunicación e a fundación de cidades, vilas e campamentos, xirará puntualmente, en torno a importantes afloramentos termais, como Lobios, Carballo, As Burgas de Ourense, campamento de Aquis Querquennis en Bande, ou as termas romanas de Lugo, cuxos restos foron declarados Monumento Histórico - Artístico en 1932, entre outras.

Dende entón a utilización da auga mineiro - medicinal e termal foi ininterrompida, podéndose datar os primeiros documentos históricos en 1697, tralos cales distintos tratados puxeron de manifesto a importancia terapéutica das augas. Non é ata 1947 cando se aborda o tema do termalismo dende o punto de vista científico, realizándose diversas tarefas de investigación ata a posta en valor do recurso termal.

O final do século XIX e principios do XX, constitúe unha época dourada, durante a que se constrúen importantes edificios balnearios (Mondariz, O Carballiño, Guitiriz, Incio, Cabreiroá, etc.), que chegaron ata os nosos días despois de acertadas restauracións. Tras estes primeiros anos de bonanza, xurde a decadencia do sector, motivada tanto polo auxe da farmacoloxía, como pola crise e a Guerra Civil, que afunden a economía nacional e propician a reconversión en hospitais e cuarteis ou, no peor dos casos, o peche de abundantes instalacións balnearias.

A partir das últimas décadas do século XX, experimentase unha recuperación da actividade balnearia, debido en grande parte á bonanza económica e ó auxe experimentado polo que hoxe denominamos turismo de saúde, motivando o aproveitamento de antigos mananciais, restauración de vellos balnearios e casas de baños e investigación de novos recursos.

Ademais, a aparición no mercado das augas minerais naturais de recoñecido prestixio, non so en España, senón tamén no resto de Europa, deron lugar á creación de numerosas plantas de envasado para satisfacer a crecente demanda destas augas.

Das 18 instalacións balnearias rexistradas, practicamente todas teñen unha historia centenaria respecto á

utilización da auga, se ben unhas dispoñen de maior patrimonio arquitectónico que outras, como é o caso de Mondariz, Arteixo, Lugo ou Guitiriz. As últimas incorporacións ós grandes balnearios de Galicia sucedéronse durante os primeiros anos do século XXI, primeiro coa triloxía do grupo Caldaria (Lobios, Arnoia e Laias), e despois cos balnearios de Compostela, Pambre e Augas Santas. Paralelamente acometéronse importantes reformas en instalacións como Carballo, Acuña e Cuntis, devolvendo o esplendor que antano tiveron algúns dos edificios.

4.13.1.2 Substancias enerxéticas

As substancias enerxéticas son aquelas que poden ser aproveitadas para a xeración de enerxía. Entre as substancias enerxéticas que podemos atopar en Galicia destacaremos como combustible fósil o lignito pardo, como combustible nuclear o uranio, e como recurso renovable, os reservorios xeotérmicos.

a) LIGNITO PARDO

Existen en Galicia concas terciarias con contidos en lignito, que foron investigadas polo Instituto Geológico y Minero de España (IGME) e algunhas pola Empresa Nacional de Electricidad, S.A. (ENDESA), ou por Lignitos de Meirama, S.A. (LIMEISA).

Ata o momento só se teñen explotados os coñecidos xacementos de lignito pardo de As Pontes de García Rodríguez, no concello do mesmo nome, e Meirama, no concello de Cerceda, ambos na provincia de A Coruña. Estes xacementos, explotados dende os anos 1.942 e 1.980 respectivamente ata finais do ano 2007 en ambos casos, fixeron do enerxético o sector mineiro máis relevante na nosa Comunidade durante as décadas dos 80 e os 90.

Ambas explotacións se levaban a cabo a ceo aberto, con método de explotación de tipo corta, realizando o arranque do lignito con rotopala ou escavadora de eirugas, e do estéril mediante voadura, e o transporte mediante cintas transportadoras ata estación de transferencia dende onde se enviaba o lignito á central térmica ou ben o estéril á entulleira.

O xacemento de As Pontes, cunha extensión de 2.500 ha, xerou un oco de 900 Mm³. A restauración da súa entulleira exterior, onde se conseguiron elevados índices de biodiversidade, así como a do oco mineiro, formando un enorme lago que se comezou a encher en xaneiro de 2008 e se rematou en abril do presente 2012, resultan un claro exemplo de restauración a imitar.

A explotación de Meirama, que alcanzou unha profundidade duns 225 m, tamén está sendo restaurada co enchido de auga para a formación dun lago e un entorno para uso lúdico.

As investigacións realizadas puxeron de manifesto importantes recursos de lignito na conca de Xinzo de Limia, na paraxe denominada Lagoa de Antela, na provincia de Ourense, pero os estudos de viabilidade realizados sitúan o xacemento por debaixo do límite de rendibilidade actual, polo que non parece existir

unha estratexia para unha posta en explotación a medio prazo.

Existen outras concas terciarias en Galicia, entre as que destacan a conca de Xubia, en Narón, a do río Boedo, en Guitiriz, a do río Louro en O Porriño, a de Lendo, en Laracha e a de Boimil en Boimorto.

b) URANIO

No que respecta ós minerais radioactivos, a “Junta de Energía Nuclear” (1967-1972) e o “Consortio Estado Español-CEPSA-BP” (1981-1982) realizaron investigacións sobre a posible existencia de uranio en Galicia, chegando a estimar unha certa cantidade de mineral na mina Incógnita, no macizo granítico de Ombreiro, na provincia de Lugo, e localizando outras mineralizacións na provincia de Ourense (macizo granítico de Montederramo e outras localidades). Se trata en xeral de mineralizacións con autunita e torbernitita, superficiais de tipo superxénico, que reellen fracturas, brechas ou zonas caolinizadas, de escaso volume e interese.

c) RESERVORIOS XEOTÉRMICOS

Nos últimos anos, se están realizando importantes tarefas de exploración e investigación para afondar no coñecemento xeotérmico, e identificar a existencia de reservorios xeotérmicos explotables.

4.13.1.3 Minerais metálicos

En Galicia paralizouse a produción de minerais metálicos no ano 1.991. Sen embargo, nos últimos anos, debido fundamentalmente ó incremento dos prezos dos metais, se están solicitando numerosos permisos de investigación e exploración para coñecer mineralizacións en zonas con indicios xa detectados, ou para investigar outros minerais que se poden considerar como estratéxicos.

Entre os minerais metálicos dos que existen xacementos en Galicia, destacan: ouro, estaño e volframio, chumbo e zinc, ferro e cobre.

a) OURO

As explotacións de ouro existentes en Galicia deixaron de funcionar a principios do século XX, obténdose dende esa data tan só pequenas cantidades a partir dos concentrados de cobre procedentes da mina de Arinteiro, no concello de Touro, ou do lavado de areas de aluviós procedentes dos ríos Miño e Sil.

As mineralizacións de ouro de Galicia se agrupan en 5 áreas xeográficas principais, en xeral relacionadas con bandas de cizalla ou con redes filonianas intra e perigraníticas: aliñación de Covas - Corcoesto - Santa Comba - Noia, aliñamento de Pontedeume, zona de O Carballiño e zona de Tomiño, ademais do ouro aluvionar nalgúns ríos, destacando o Miño e o Sil.

As altas cotizacións que está alcanzando este metal pode que leven a iniciar novamente traballos nos

depósitos de ouro que resultaron con potenciais interesantes polas investigacións mineiras, como é o caso de Corcoesto, onde o proxecto mineiro foi declarado proxecto industrial estratéxico segundo a Lei 13/2011, do 16 de decembro, reguladora da política industrial de Galicia.

b) ESTAÑO E VOLFRAMIO

En Galicia existiu o maior potencial mineiro de España en Estaño - Volframio. Esta minaría acadou o seu máximo esplendor durante a 2ª Guerra Mundial. As minas fóronse pechando nos anos 80 debido ó forte descenso do prezo destes metais nos mercados internacionais, a pesares do seu importante contido en Sn e WO₃ metal. Pero unha nova subida na cotización destes metais está producindo un rexurdimento desta minaría feito que queda xa constatado coa reapertura das minas de San Finx e Santa Comba.

Os minerais destas substancias, sobre todo casiterita, wolframita e scheelita, soen aparecer asociados nos mesmos xacementos. Os indicios e as explotacións destes minerais agrúpanse tradicionalmente en tres bandas:

A banda máis oriental se localiza na provincia de Ourense, cos xacementos de Penouta (Viana do Bolo), Barxa, Casaio (Carballeda de Valdeorras) e Hermisende.

A banda central, que contén as máis importantes mineralizacións, se inicia na costa de Arteixo e a Mina Monteneme, continuando cara ó sur coas minas de Santa Comba e San Finx, na provincia de A Coruña, e entra na de Pontevedra na que se localizan os xacementos de Carbia, Fontao, Silleda, Montes e Forcarei. Xa na provincia de Ourense se atopan as minas da zona de Beariz-Avión e máis ó sur as de Ribadavia, Arnoia, Cartelle, Gomesende e Sarreaus. Continuando cara ó sueste as mineralizacións se agrupan en dúas ramas, a occidental de Blancos-Baltar e a oriental da zona de Monterrei (Arcucelos e Vilar de Cervos).

A banda occidental, que bordea a costa nas provincias de A Coruña e Pontevedra, inclúe as mineralizacións do sector de Camariñas, Noia e Boiro na provincia de A Coruña, e xa en Pontevedra, a zona de Sanxenxo e as mineralizacións da zona de O Rosal - Tomiño.

Os xacementos de estaño e volframio de Galicia son de dous tipos; xacementos primarios de tipo hidrotermal relacionados con rochas graníticas ácidas a intermedias, e xacementos secundarios de tipo placer.

A última mina de estaño e volframio explotada en Galicia foi a de San Finx, no municipio de Lousame, que cesou a súa extracción no ano 1991, volve a estar en activo grazas ó incremento da cotización destes minerais. A mineralización desta explotación se asocia a filóns de cuarzo, en xeral de menos de 1 m de potencia, e orientados NE-SO, que encaixan en xistos.

Nos municipios de Santa Comba e Coristanco (A Coruña) a coñecida como mina de Santa Comba, explotada ata o ano 1.985, se atopa tamén novamente en activo. A mineralización consiste en filóns de

cuarzo orientados NE-SO e con fortes buzamentos, sobre todo na parte sur do macizo granítico de Varilongo, que presenta tamén mineralización diseminada.

c) CHUMBO E ZINC

A única mina de importancia para esta substancia foi a de Rubiales, en Pedrafita do Cebreiro (provincia de Lugo) explotada ata o seu peche por esgotamento das reservas en 1.991. Nesta explotación beneficiouse unha mineralización de chumbo-zinc-prata que se localiza na Serie de Transición (Cámbrico Inferior), en relación coa intersección dunha zona de cizalla subvertical cun sistema de fallas normais lonxitudinais, estruturas que afectan ós niveis calcarios (máis permeables e reactivos) nos que se instalou a mineralización.

A explotación se realizaba por minaría subterránea, polo novidoso método “vertical crater retreat” consistente en grandes cámaras con piares de sostemento, entre cámaras que logo son recuperados efectuando o recheo das cámaras con estériles e grava-cemento.

Ata o día de hoxe non se coñecen novos xacementos destes minerais, non descartándose a aparición de zonas de interese no entorno de Rubiales, dentro do metalotecto das calcarias de Vegadeo.

d) FERRO

As mineralizacións de ferro máis importantes en Galicia corresponden ó tipo sedimentario sinxenético que se atopan nas lousas da Formación Lousas de Luarca. Outro tipo corresponde a xacementos superxénicos polo recheo de ocos en lousas, areniscas e cuarcitas (Incio, Formigueiros...). Un terceiro tipo o constitúen algúns filóns de magnetita orixinados por metamorfismo de contacto (Os Peares e Costa d'Arca, no SE de Galicia). En función das súas características mineralóxicas, os xacementos de ferro de Galicia se agrupan nas seguintes zonas:

- Zona de Viveiro, Guntín, Xestoso; caracterizada pola presenza de magnetita, en grandes cristais, siderita e cloritas como minerais principais
- Zona de Vilaodríz-San Pedro del Río e Orrea-Fontaneira; caracterizadas pola presenza de siderita e cloritas ferríferas

No ano 1.983 cesou a extracción de mineral de ferro en Galicia. As explotacións máis importantes, foron as de Vilaodríz e Viveiro, pero o mineral non supera en xeral o 50% en ferro e presenta bastantes impurezas, entre elas o fósforo, elemento indesexable no produto final. Os recursos coñecidos non presentan posibilidades de explotación nun futuro próximo.

e) COBRE

As últimas explotacións de cobre en Galicia se realizaron a partir dos anos corenta na zona de Moeche e ata os anos sesenta nas áreas de A Barqueira, Maruxa e grupo mineiro Piquito, estando a mineralización

constituída por sulfuros metálicos asociados a rochas de tipo anfibólico. Na mina de Arinteiro, nas proximidades de Santiago de Compostela, se traballou ata o ano 1.987. Tamén nas proximidades de Santiago se explotou a mina de Fornás, cesando ambas polo esgotamento das reservas.

Existe outro xacemento próximo e ó oeste do de Arinteiro, coñecido como o xacemento de Bama, onde parecen existir recursos deste mineral. En calquera caso esta zona constitúe un área de interese con recursos moi considerables aínda que con leis moi baixas, polo que non teñen interese no mercado actual de metais. Existen outras mineralizacións na zona de Moeche, onde tamén se consideran esgotadas as reservas.

f) OUTROS METAIS

En Galicia existen recursos doutos metais como antimonio, titanio e arsénico, que foron explotados noutras épocas. As mineralizacións de arsenopirita son moi frecuentes en relación cos procesos hidrotermais asociados ó magmatismo ácido e intermedio, principalmente en filóns de cuarzo: Montefaro, Pereiro, Pumar, Castro de Rei, son algúns dos moitos indicios existentes, algúns deles explotados xa con certa intensidade. Os recursos de antimonio atópanse como mineralizacións de estibina na zona de Vilarbacú (Quiroga) e Santa Eufemia, en O Courel, no municipio de Cervantes, e na zona de Ordes (Mina Pandeiro).

Os volumes son pequenos e xa foron na súa maior parte explotados.

Existen numerosos indicios de minerais de titanio na provincia de A Coruña en relación co macizo de Monte Castelo. Trátase de pequenos depósitos secundarios, procedentes da alteración de gabro, formándose concentracións de ilmenita e rutilo como minerais principais, que foron moi explotados noutras épocas. Os recursos atópanse no entorno do citado macizo e dende 1973 non se explotan por falta de rendibilidade económica. As mineralizacións de cromo, titanio e níquel sinaladas nos macizos ultrabásicos de Limo e Herbeira, foron investigadas por diversas institucións mediante sondaxes e gabias. Trátase de pequenas concentracións primarias e concentracións secundarias no mesmo sector. Cabe citar os indicios de cromita en Teixedelo, no macizo de Herbeira.

Nos anos 70 e 80 se realizou unha investigación do IGME para coñecer a existencia de terras raras no noroeste de España. Se atoparon abundantes indicios de monacita repartidos por toda Galicia e preferentemente nos depósitos costeros (praias e dunas) que se atopan na provincia de A Coruña e nas beiras do río Miño. Desta investigación resultaron ademais as seguintes zonas de interese:

- Zona de Valadouro: amplo val por onde discorre o río Ouro; ó NE está situada unha mina de caolín. O val está cuberto por unha formación cuaternaria de terrazas e aluviós
- Zona de Caselas - río Deza: son 2 vales, o do Deza sinuoso e pechado e o de Caselas con suaves pendentes e aberto. Nesa área está tamén a antiga mina de estaño de Fontao e a graveira de Bascuas

- Zona de minas Zarinas: amplo val con relevos moi suaves, percorrido polo regueiro de Ponte Maior, en Lobios
- Zona de Chaguazoso: zona ampla de relevos suaves

4.13.1.4 Minerais industriais

Os minerais industriais con presenza na nosa Comunidade Autónoma son as arxilas, o caolín, o cuarzo, os feldespatos, a magnesita e a turba.

a) ARXILA

Nalgúns depósitos do terciario e do cuaternario se explotan en Galicia arxilas para a fabricación de cerámica estrutural. Nalgunhas explotacións se extraen arxilas máis ou menos caoliníferas que se empregan na obtención de gres, sendo escasa a utilización para refractarios.

As arxilas atópanse presentes en Galicia en cantidade abundante e con boa calidade repartidas polas catro provincias. Na provincia de A Coruña destacan as concas de Lendo, Pedroso, Visantón e Xanceda, na de Lugo as de Monforte de Lemos, Barreiros, Guntín e Portomarín, Ourense conca de Maceda e na de Pontevedra as concas de O Grove e do río Louro.

b) CAOLÍN

Galicia reviste un grande interese dende o punto de vista do potencial de caolines existentes, cunhas importantes reservas aptas para a súa utilización en cerámica fina e papel. O caolín procede da alteración das rochas ácidas de formacións hercínicas ou prehercínicas.

Existen dous tipos de xacementos, un denominado de tipo Laxe, que procede da alteración de granitos de dúas micas e se explota en Vimianzo (A Coruña) e Cervo (Lugo). O outro tipo é felsítico, e procede da alteración de diques felsíticos que intrúen materiais do Cámbrico da parte norte da provincia de Lugo, onde se explotan no concello de Foz.

As zonas recoñecidas por traballos de investigación, polo seu metalotecto ou pola existencia de explotacións actuais, son:

- Zona de Laxe - Carballo - Meirama - Santa Comba, na provincia de A Coruña, onde existe unha forte caolinización e explotacións tanto en activo como paradas.
- Zona de San Cibrao - Foz, na provincia de Lugo, na que existen explotacións en activo, destaca como zona de interese unha banda duns 5 km de anchura que vai pola costa dende cabo San Cibrao a Foz.

c) CUARZO

O cuarzo é un importante recurso en Galicia, sendo a Comunidade líder na produción desta substancia para usos de alto valor (metalurxia do silicio, química). Os xacementos galegos son de tres tipos: sedimentarios, filonianos e metamórficos, sendo os filonianos os máis abundantes, existindo máis de 100 xacementos, aínda que non todos economicamente viables.

Destacan os filóns de O Barqueiro, no concello de Mañón, e o de Pico Sacro, nos de Boqueixón e Vedra. Se trata de filóns de gran corrida e potencias decamétricas. Tamén destacan os depósitos de gravas de cuarzo e cuarcita, do Cuaternario, no termo de Begonte (Lugo).

d) FELDESPATO

Os xacementos de feldespatos en Galicia aparecen asociados a complexos plutónicos ou metamórficos, tanto de tipo aplítico como pegmatítico. Estes xacementos se clasifican en tres grandes grupos:

- Tipo sódico - potásico: xeralmente asociados a granitos de dúas micas
- Tipo potásico: asociados a granodioritas postectónicas
- Tipo sódico: asociados con complexos metamórficos, son os de maior valor económico

O destino principal é a industria cerámica.

Existen numerosos diques feldespáticos pero xeralmente teñen escasa corrida e pequena potencia, o que lles dá escaso valor económico. As áreas de interese atópanse nas provincias de Lugo e Ourense, e comprenden a zonas das actuais explotacións. Na provincia de Lugo, nos municipios de Barreiros e Muras, e na provincia de Ourense, onde dende hai poucos anos se explotan no concello de Sarreaus, áreas feldespáticas nos depósitos do cuaternario da conca de Xinzo de Limia.

e) MAGNESITA

O único xacemento de magnesitas que se explota en Galicia é o que se atopa na provincia de Lugo, no termo municipal de O Incio. Neste xacemento se extrae este mineral de niveis carbonatados intercalados nas capas do Cámbrico inferior. Os seus usos principais son para corrección de solos, alimentación animal e como neutralizador de efluentes ácidos.

A explotación se realiza por minaría subterránea mediante el método de cámaras e piares.

A área de interese atópase no entorno desta explotación, nunha banda duns 5 km de potencia entre Sarria ó norte e Quiroga ó sur.

f) TURBA

En Galicia existen diversos indicios de turbas, en formacións de tons pardo-negruzcos ligadas a relevos orográficos acusados e zonas planas de escasa drenaxe. As zonas de máis interese están na provincia de Lugo, nas serras de Buio e Xistral, en Mondoñedo, e entre o Val do Ouro, Cangas de Foz e tamén Viveiro. Na provincia de Ourense hai indicios no entorno de Chaguazoso. O destino das turbas e para usos hortícolas e floricultura.

4.13.1.5 Rocha ornamental

O tamén chamado sector da pedra natural engloba aquelas rochas que despois dun proceso de elaboración son aptas para o seu emprego como materiais nobres de construción, en pavimentos, recubrimientos de fachadas, solados ou outros fins ornamentais. Entre as rochas ornamentais explotadas en Galicia destacan os granitos e as lousas, existindo tamén explotacións de cuarcitas, calcarias máis ou menos marmóreas, gneises ou serpentinitas.

a) GRANITO

Os afloramentos graníticos atópanse amplamente representados por toda a xeografía galega, sendo a provincia de A Coruña a que concentra un menor número de explotacións de granito ornamental. Aproximadamente un 50% da superficie de Galicia está ocupada por estes afloramentos, formando bandas que seguen, en certo modo, as directrices hercínicas, o que fai á nosa Comunidade líder tanto en cantidade como en variedade de recursos.

A explotación de granitos para pedra natural se realiza en maior medida nos macizos postcinemáticos, e é dos granitoides biotíticos, de gran medio a groso, equigranulares a porfídicos, con coloracións grises, rosadas e beiges, sen deformación significativa, onde se obteñen os maiores volúmenes de granito ornamental en bloque. Os macizos máis importantes deste tipo son os de O Porriño, Ribadavia, Caldas de Reis, Ourense e Lugo, con aportacións tamén dende os macizos de Crespos, Castroverde, Corrubedo, Neira, Confurco e A Toxiza.

Nos granitos sincinemáticos a actividade se concentra nas aliñacións graníticas de Donón - Tomiño, Campo Lameiro - Borbén, Salvaterra - A Cañiza - Cerdedo, Ourense - O Carballiño - Rodeiro, Xinzo de Limia - Allariz - Chantada, Laxe - Dumbría - Muros - Barbanza, e nos macizos de Parga, Friol, Agolada - Palas de Reis, Pedrada, Ombreiro e algún outro. Se extraen granitoides de dúas micas, máis habitualmente de gran fino a medio, de coloracións claras a grises (a crema e marrón en zonas con alteracións), máis ou menos deformados, polo que a produción de granito en bloque é menor, sendo o seu destino maioritario como pedra de construción.

As zonas de extracción se concentran maioritariamente na área de O Porriño - Salceda de Caselas, na provincia de Pontevedra, e as zonas de Pontearreas, Tui, Gondomar, Oia, Meis, Vilagarcía de Arousa,

Lalín, Pontevedra e algunha outra, tamén na provincia de Pontevedra. Na provincia de Ourense destacan as zonas de Carballeda de Avia, Leiro, Toén, Ourense, Melón e Cenlle. Na provincia de Lugo son as zonas de Guitiriz e de Friol, Lugo e O Corgo, as de maior actividade.

b) LOUSA

Galicia conta cun potencial incalculable de reservas de lousa, sendo a primeira potencia mundial en produción de lousa para teitar.

As condicións litolóxicas, de metamorfismo e estruturais se dan nos sectores suroriental e noroccidental da Zona Centro - Ibérica, e no sector oriental da Zona Asturoccidental - leonesa, onde se localizan os maiores recursos- As explotacións se sitúan en varias formacións xeolóxicas do Cámbrico e Ordovícico: Luarca, Rozadais, Casaio. Tamén existe unha certa actividade e recursos nas zonas de Cándana, Soldón, Losadilla e Berducedo.

As principais zonas de produción para cubertas e pedra de construción son as de Valdeorras (Ourense), Ortigueira (A Coruña), e na provincia de Lugo, nas zonas de Quiroga e A Pastoriza - Pol. Tamén se atopan algunhas litoloxías explotables nos concellos de O Incio, Samos, Pol, Riotorto e Lugo, todos eles na provincia de Lugo.

c) CUARCITAS E ARENISCAS

Estes materiais, empregados basicamente para revestimentos, solos e muros, e moi ocasionalmente teitos, se extraen na súa maior parte da zona oriental de Galicia, no Dominio do Manto de Mondoñedo e no Dominio do Ollo de Sapo, e as reservas existentes son tamén incalculables.

As unidades xeolóxicas aparecen en bandas que cruzan Galicia de norte a sur, tendo unha maior potencia na aliñación Ribadeo - Mondoñedo - A Fonsagrada - este de Becerreá. Outra masa importante atópase ó este de Verín e SO de Viana do Bolo.

A actividade se concentra nos concellos de Mondoñedo, Ribadeo, A Pobra de Brollón, O Incio, Muras, Vilalba e algún outro, todos eles na provincia de Lugo.

d) CALCARIAS

As calcarias máis ou menos marmóreas e mármores que se extraen para pedra natural adquiren en poucos casos un certo valor ornamental ó ser tratados mediante corte e diversos acabados de superficie (pulido, apomazado...). As explotacións sitúanse no dominio do Manto de Mondoñedo e se concentran en materiais do Cámbrico, sobre todo na formación calcaria de Vegadeo e algunhas nas calcarias de Cándana. O habitual é a extracción de planchón, que se traballa manualmente a pe de canteira ou de pequenos bloques que se elaboran mediante corte.

Noutras épocas extraéronse bloques de tamaños maiores que se trataban en talleres de serrado de

pedra. As zonas de extracción localízanse actualmente nos municipios de Mondoñedo e Lourenzá, e noutras épocas tamén en O Incio e Abadín, todas elas na provincia de Lugo.

e) GNEISES

Na provincia de A Coruña, nos municipios de Santiago de Compostela e Cabana de Bergantiños, e en menor medida en Val do Dubra, extráense gneises félsicos que se traballan manualmente para a obtención de pedra natural para revestimentos, solos e muros. As unidades xeolóxicas actualmente en explotación encádranse no Dominio dos Complexos Alóctonos: Ortogneis de Santiago (Unidade de Santiago), Ortogneises dos Molinos e Ortogneises de Borneiros, da unidade de Malpica – Tui, e outros como os Ortogneises glandulares de San Adrián. Tamén foron explotados con certa intensidade outros gneises entre os que destaca o Ortogneis de Mámoa (Grupo de Lalín – Forcarei).

f) SERPENTINITAS

Aínda que nos anos setenta do século XX houbo unha actividade significativa de extracción de serpentinita como pedra ornamental con distintos acabados, obténdose unha ampla gama de produtos de uso construtivo e ornamental a partir de bloques moi heterométricos que se traballaban manualmente, actualmente a extracción destas rochas queda limitada a unha extracción intermitente en dúas canteiras situadas nos municipios de Moeche e As Somozas, na provincia de A Coruña. Estas serpentinitas encádranse na denominada Mélange de Somozas, no dominio dos Complexos Alóctonos.

4.13.1.6 Áridos para a construción e a industria

Galicia é unha importante produtora de áridos para a construción de viais e formigóns, obténdose tamén algúns materiais con aplicacións na industria, sobre todo fabricación de cementos e cales e nas industriais metalúrxica e química.

Os áridos se clasifican segundo a súa procedencia en áridos naturais e áridos de machaqueo.

Os áridos naturais proceden de depósitos sedimentarios detríticos do Terciario e Cuaternario, onde se extraen areas e gravas de natureza cuarcítica e de cuarzo. Tamén se obteñen áridos naturais de tramos alterados de macizos rochosos de diversa natureza.

As zonas máis importantes de extracción actual de áridos naturais se sitúan nos depósitos do cuaternario da conca de Xinzo de Limia (Ourense) na que se explota, mediante dragado por debaixo do nivel freático, un depósito de areas de gravas finas para o seu uso en morteros, revocos, recheos, etc. Outra importante zona, neste caso para a extracción de gravas grosas, cantos e areas, se localiza nas terrazas do Miño (provincia de Pontevedra), para a fabricación de formigóns e outros produtos para a construción de viais.

En canto ós áridos de machaqueo, as explotacións se reparten por toda Galicia, principalmente no entorno das zonas de maior desenvolvemento construtivo e poboacional, explotándose unha ampla variedade de

litoloxías. As rochas que se utilizan son granitos, calcarias e dolomías, cuarcitas e areniscas, anfibolitas, esquistos, gneises, gabros, migmatitas, cuarzo, pórfidos e peridotitas.

Segundo o “Estudio preliminar de las necesidades actuales y futuras para el desarrollo sostenible del sector de los áridos” realizado pola Asociación Galega de Áridos no ano 2004, a porcentaxe da superficie de Galicia cun aproveitamento potencialmente útil para uso como áridos, se sitúa aproximadamente no 45%.

Nalgunhas canteiras se realiza simultaneamente a explotación de granito como rocha ornamental e para a obtención de áridos de machaqueo, e noutras se empregan os rechazos da explotación e elaboración da pedra natural para a fabricación de áridos de machaqueo para a construción, como sucede por exemplo en explotacións situadas nos macizos graníticos de O Porriño, Caldas de Reis, Crespos, e outros.

En xeral se obteñen áridos graníticos nos mesmos macizos e aliñamentos sinalados para a rocha ornamental, e tamén noutras zonas próximas a grandes centros de consumo como nos macizos de A Silva, Orro e Monticaño, no entorno de A Coruña, e nos macizos de Ferrol e de Espenuca, no sector NO da mesma provincia. Algúns macizos máis se explotan nas provincias de A Coruña (Varilongo, Negreira, Vilardoa, O Pindo), Lugo (macizos de Lugo, Chantada - Taboada, Neira) e Ourense (macizos de Ourense, Crespos e Celanova - Bande). Na produción de áridos de machaqueo destacan os concellos de O Porriño (a partir de rechazos do granito Rosa Porriño), Pontearreas, A Coruña e Arteixo.

As unidades de calcarias de Vegadeo, Cándana e Aquiana, da parte oriental de Galicia, aportan unha cantidade importante de áridos de machaqueo. O destino fundamental é como áridos de machaqueo para viais e formigóns, empregándose nalgunhas explotacións para a fabricación de cementos (calizas de Cándana) e para a industria química (caliza da Aquiana).

A actividade se desenrola nun bo número de municipios da provincia de Lugo (Mondoñedo, Lourenzá, Pol, A Pastoriza, Becerreá, Baralla, Samos e Folgoso do Courel) e da provincia de Ourense (Rubiá e O Barco de Valdeorras).

Outra rocha que aporta un importante volume de áridos de machaqueo, fundamentalmente para viais e formigóns, é a anfibolita. A práctica totalidade desta produción provén das unidades de Purrido, Bazar, Fornás e Melide, localizándose as zonas de extracción na provincia de A Coruña, concellos de Melide, San Sadurniño, Moeche, Touro e Val do Dubra.

Outras rochas que tamén se explotan para obter áridos de machaqueo con gneises que se obteñen na actualidade das unidades de Lalín, Borneiro e de San Adrián, tanto na provincia de A Coruña (concellos de Boiro, Ponteceso e Lousame) como de Pontevedra (concellos de Lalín e Silleda). Na parte norte da provincia de Lugo (municipio de Xove) tamén se explotan para áridos rochas migmatíticas.

No dominio dos Complexos Alóctonos na provincia de A Coruña (concellos de Valdoviño e Arteixo) tamén cos mesmos fins (viais e formigóns), e para a industria siderúrxica, se extraen rochas peridotíticas no municipio de Cariño. Tamén se explotan rochas ultrabásicas nos macizos de Carballo - Santa Comba, así como no

municipio de Silleda, destinándose tamén estes materiais para o seu uso como balastro de ferrocarril.

Ademais, as explotacións de cuarzo para metalurxia producen tamén importantes volumes de áridos de machaqueo para o seu uso en obras de construción.

4.13.2 DEREITOS MINEROS

Como xa se explicou no apartado 3.1.1.2, os recursos mineiros clasifícanse de acordo coa vixente Lei 22/1973, de Minas, en 4 seccións, dentro das cales podemos atopar diferentes autorizacións e concesións administrativas que dan lugar a distintos tipos de dereitos mineiros.

Segundo o Censo catastral mineiro de Galicia elaborado pola Cámara Oficial Mineira de Galicia e a Consellería de Economía e Industria no ano 2010 e actualizado ata a data, existen a 9 de novembro de 2012, un total de 2.281 dereitos mineiros, dos cales 1.042 están vixentes. O resto dos dereitos atópanse nos estados recollidos no seguinte gráfico:

Gráfico nº 8.- Clasificación dos dereitos mineiros por estado

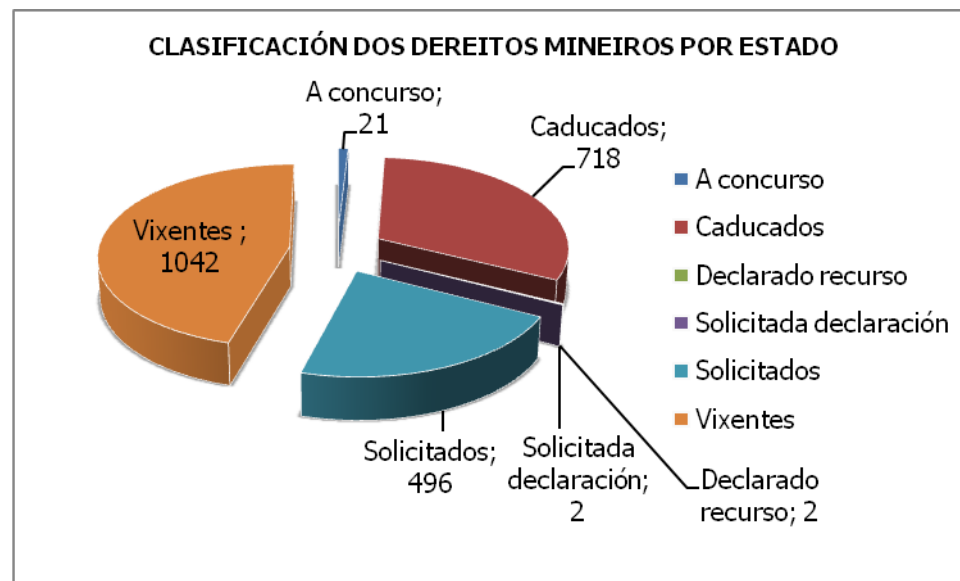
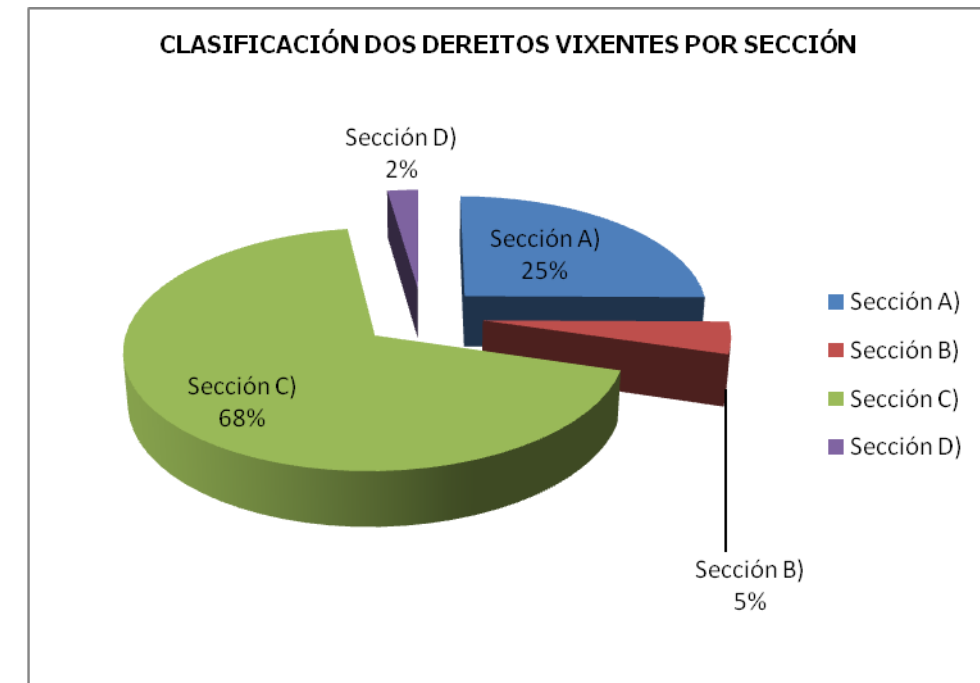

Gráfico nº 9.- Clasificación dos dereitos vixentes por sección

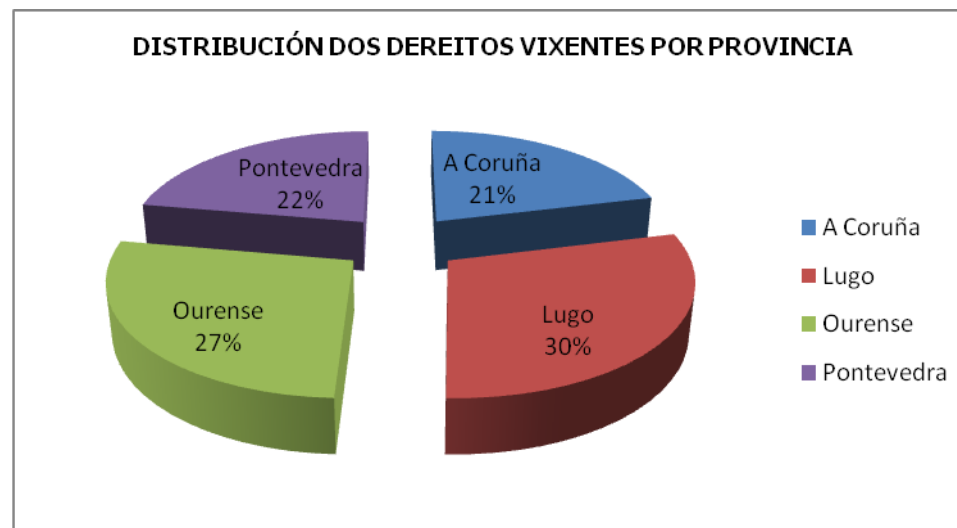
Estes dereitos mineiros vixentes, distribúense a súa vez nas seguintes autorizacións e concesións administrativas:

- RECURSOS DA SECCIÓN A):
 - Autorización de aproveitamento: 262
- RECURSOS DA SECCIÓN B):
 - Autorización de aproveitamento de augas minerais ou termais: 45
 - Concesión de aproveitamento de augas minerais ou termais: 1
 - Autorización de aproveitamento de residuos mineiros: 0
 - Autorización para aproveitar unha estrutura subterránea: 0
- RECURSOS DA SECCIÓN C):
 - Permiso de exploración: 1
 - Permiso de investigación: 233
 - Concesión de explotación

- Concesión directa de explotación: 191
- Concesión de explotación derivada de un PI: 285
- RECURSOS DA SECCIÓN D):
 - Permiso de exploración: 4
 - Permiso de investigación: 2
 - Concesión de explotación
 - Concesión directa de explotación: 14
 - Concesión de explotación derivada de un PI: 4

Da análise do catastro mineiro obtemos tamén que a provincia cun maior número de dereitos vixentes é a de Lugo, cun total de 306, existindo ademais 10 dereitos que afectan a máis dunha provincia, 3 de eles con parte noutra Comunidade Autónoma, quedando a distribución de dereitos no resto da Comunidade como segue:

Gráfico nº 10.- Distribución dos dereitos vixentes por provincia

E resumindo os anteriores gráficos se mostra no seguinte cadro unha clasificación dos dereitos mineiros por sección e provincia:

Cadro nº 16.- Número total de dereitos mineiros por sección e provincia

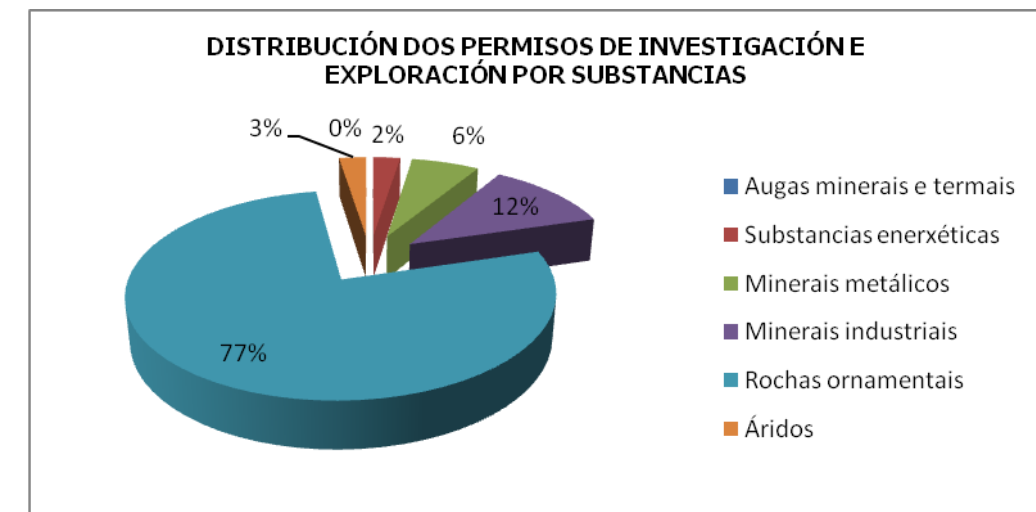
PROVINCIA	Nº DEREITOS MINEIROS POR SECCIÓN				TOTAL
	A	B	C	D	
A Coruña	52	6	144	19	221
Lugo	118	9	178	1	306
Ourense	48	18	215	2	283
Pontevedra	44	13	173	2	232
TOTAL GALICIA	262	46	710	24	1042

Os recursos obxecto dos dereitos mineiros vixentes se clasifican nun total de 25 substancias beneficiables diferentes, o que da idea da gran riqueza mineira que ten a nosa Comunidade.

4.13.2.1 Dereitos mineiros vixentes. Permisos de investigación e exploración

En función da clasificación por sectores realizada ó longo deste documento, o número de permisos de investigación e exploración vixentes se reparte como se expón no seguinte gráfico:

Gráfico nº 11.- Distribución dos permisos de investigación e exploración por substancias

E de forma máis detallada, se expón no seguinte cadro o número de permisos de investigación e exploración segundo a substancia obxecto de investigación e provincia na que se sitúan:

Cadro nº 17.- Número de permisos de investigación e exploración segundo a substancia e provincia

SUBSTANCIAS	PROVINCIAS				TOTAL GALICIA
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
Augas minerais e termais	0	0	0	0	0
Augas balneario	0	0	0	0	0
Augas envasadas	0	0	0	0	0
Substancias enerxéticas	1	1	2	2	6
Carbón	0	1	0	0	1
Lignito	0	0	0	0	0
Recursos xeotérmicos	1	0	2	2	5
Minerais metálicos	1	7	6	1	15
Cobre	1	0	0	0	1
Columbo - tantalita	0	0	1	0	1
Estaño e volframio	0	0	5	1	6
Ferro	0	1	0	0	1
Ouro	0	4	0	0	4
Zinc	0	2	0	0	2
Minerais industriais	5	13	7	3	28
Arxila	0	0	3	2	5
Caolín	0	12	1	0	13
Cuarzo	5	0	2	1	8
Feldespatos	0	0	1	0	1
Magnesita	0	0	0	0	0
Turba	0	1	0	0	1
Rochas ornamentais	13	66	62	44	185
Granito	12	21	40	43	116
Lousa	1	41	19	1	62
Cuarcita e arenisca	0	4	2	0	6
Calcaria	0	0	1	0	1
Gneis	0	0	0	0	0
Serpentina	0	0	0	0	0
Áridos	1	1	0	4	6
Áridos de machaqueo	1	1	0	2	4
Áridos naturais	0	0	0	2	2
TOTAL	21	88	77	54	240

Por subsectores destacan en número os dereitos mineiros onde o recurso obxecto dos mesmos é o granito ornamental, 116, concentrados nas provincias de Pontevedra e Ourense, seguidos dos da lousa, 62, concentrados nas provincias de Lugo e Ourense.

Dos 315 concellos que existen en Galicia, 194 teñen algún permiso de investigación/exploración na súa superficie, o que supón que a investigación mineira está presente nun 62% dos municipios da nosa Comunidade.

Da análise do catastro mineiro e a súa incidencia territorial destaca tamén o feito de que 127 permisos de investigación/exploración están situados sobre máis dun concello, afectando 6 de eles a máis dunha provincia e 3 a outras comunidades autónomas.

Cadro nº 18.- Número de Concellos afectados pola actividade extractiva

PROVINCIA	Nº CONCELLOS	Nº CONCELLOS AFECTADOS	PORCENTAXE
A Coruña	94	33	35%
Lugo	67	50	75%
Ourense	92	58	63%
Pontevedra	62	53	85%
TOTAL GALICIA	315	194	62%

Para analizar o grao de afección da actividade de investigación mineira sobre os concellos galegos, a continuación se amosan as táboas de concellos afectados co número de permisos de investigación/exploración existentes en cada concello, o que sen dúbida será determinante para a declaración de concellos mineiros segundo o indicado no artigo 45 da Lei 3/2008, de ordenación da minaría de Galicia. Hai que ter en conta que a suma dos dereitos clasificados por concello non vai coincidir co total dos dereitos mineiros exposto no apartado anterior posto que cando un dereito afecta a máis dun concello, este se contabiliza en tódolos concellos afectados, xa que neste apartado se está avaliando a incidencia territorial da actividade de investigación.

Cadro nº 19.- Concellos con permisos de investigación/exploración (A Coruña, Lugo)

Nº Permisos de investigación e exploración vixentes provincia de A Coruña	
CONCELLO	Nº
A CORUÑA	1
AMES	1
ARANGA	2
ARTEIXO	2
BOIMORTO	1
BOIRO	1
CABANA DE BERGANTIÑOS	1
CARNOTA	1
CULLEREDO	2
FERROL	2
FRADES	2
LARACHA	1
LAXE	1
LOUSAME	1
MELIDE	2
MESÍA	1
MONFERO	1
MUROS	1
NEDA	1
O PINO	2
OROSO	2
ORTIGUEIRA	1
PADRÓN	2
SANTA COMBA	1
SANTIAGO	1
SANTISO	1
TOQUES	1
TORDOIA	1
TOURO	1
TRAZO	2
VAL DO DUBRA	2
VIMIANZO	1
ZAS	1

Nº Permisos de investigación e exploración vixentes provincia de Lugo	
CONCELLO	Nº
A FONSAGRADA	4
A PASTORIZA	2
A POBRA DO BROLLÓN	4
A PONTENOVA	2
ABADÍN	4
ALFOZ	2
ANTAS DE ULLA	2
BALEIRA	1
BARREIROS	2
BECERREÁ	1
CASTRO DE REI	4
CASTROVERDE	4
CERVANTES	2
CERVO	4
FOLGOSO DO COUREL	5
FOZ	3
FRIOL	6
GUIRIZ	8
GUNTÍN	1
LÁNCARA	1
LOURENZÁ	5
LUGO	8
MEIRA	2
MONDOÑEDO	8
MONFORTE DE LEMOS	1
MURAS	1
NAVIA DE SUARNA	4
NEGUEIRA DE MUÑIZ	2
O CORGO	3
O INCIO	5
O VALADOURO	5
O VICEDO	1
OUROL	1
OUTEIRO DE REI	2
PALAS DE REI	1
PARADELA	1
POL	5
QUIROGA	13
RIBADEO	4
RIBAS DE SIL	3
RIBEIRA DE PIQUIN	1
RIOTORTO	1
SAMOS	12
SARRIA	2
TRABADA	4
TRIACASTELA	1
VILALBA	4
VIVEIRO	3
XERMADE	8
XOVE	1

Cadro nº 20.- Concellos con permisos de investigación/exploración (Ourense e Pontevedra)

Nº Permisos de investigación e exploración vixentes provincia de Ourense	
CONCELLO	Nº
A GUDIÑA	4
A MEZQUITA	5
A RUA	1
A POBRA DE TRIVES	1
A VEIGA	4
ALLARIZ	1
AMOEIRO	2
ARNOIA	1
AVIÓN	3
BALTAR	3
BAÑOS DE MOLGAS	1
BEADE	2
BEARIZ	1
CARBALLEDA DE AVIA	4
CARBALLEDA DE VALDEORRAS	12
CARTELLE	1
CASTRELO DE MIÑO	1
CASTRO CALDELAS	1
CENLLE	3
COLES	1
CORTEGADA	1
CUALEDRO	2
GOMESENDE	1
LAROUCO	1
LEIRO	3
LOBIOS	1
MACEDA	2
MANZANEDA	1
MASIDE	1
MELÓN	4
MONTERREI	2
NOGUEIRA DE RAMUÍN	1
O BARCO DE VALDEORRAS	5
O IRIXO	3
OÍMBRA	4
OS BLANCOS	2
OURENSE	1
PADRENDA	1
PETÍN	1
PORQUEIRA	1
RAIRIZ DE VEIGA	1
RAMIRÁS	1
RIBADAVIA	1
RIÓS	1
RUBIÁ	2
SAN AMARO	1
SANDIÁS	3
SARREAU	1
TOÉN	1
TRASMIRAS	1
VERÍN	1
VIANA DO BOLO	6
VILAMARTÍN DE VALDEORRAS	11
VILAR DE SANTOS	3
VILARDEVÓS	1
XINZO DE LIMIA	2
XUNQUEIRA DE AMBÍA	1
XUNQUEIRA DE ESPADAÑEDO	2

Nº Permisos de investigación e exploración vixentes provincia de Pontevedra	
CONCELLO	Nº
A CAÑIZA	3
A ESTRADA	3
A LAMA	5
AGOLADA	5
ARBO	2
AS NEVES	3
BARRO	1
BUEU	1
CALDAS DE REIS	1
CAMPO LAMEIRO	1
CANGAS	1
CATOIRA	2
CERDEDO	3
COTOBADE	5
COVELO	3
CRECENTE	3
CUNTIS	1
DOZÓN	1
FORCAREI	4
FORNELOS DE MONTES	9
GONDOMAR	6
LALÍN	5
MARÍN	2
MEIS	2
MONDARIZ	5
MONDARIZ-BALNEARIO	1
MOAÑA	1
MORAÑA	1
MOS	1
NIGRÁN	1
OIA	2
PAZOS DE BORBÉN	1
POIO	1
PONTEAREAS	2
PONTE CALDELAS	3
PONTEVEDRA	3
PORRIÑO	5
PORTAS	2
REDONDELA	1
RODEIRO	2
SALCEDA DE CASELAS	1
SALVATERRA DE MIÑO	2
SANXENXO	1
SILLEDA	3
SOUTOMAIOR	2
TOMIÑO	2
TUI	6
VALGA	3
VIGO	2
VILABOA	2
VILA DE CRUCES	2
VILAGARCÍA DE AROUSA	3
VILANOVA DE AROUSA	1

Na provincia de A Coruña non existe ningún concello con máis de 2 permisos vixentes.

Na provincia de Lugo destacan Quiroga e Samos, con 13 e 12 Permisos respectivamente.

Na provincia de Ourense destacan os concellos de Carballada de Valdeorras, con 12 Permisos e Vilamartín de Valdeorras, con 11, sendo practicamente a totalidade dos mesmos para a investigación de lousa.

Na provincia de Pontevedra o concello que conta cun maior número de Permisos é o de Fornelos de Montes, con 9, seguido polos concellos de Gondomar e Tui, con 6 Permisos cada un, todos eles destinados á investigación de granito ornamental.

O procedemento para o outorgamento dos dereitos mineiros está regulado polo título IV da Lei 3/2008, do 23 de maio, de ordenación da minaría de Galicia, que constitúe a lexislación propia da Comunidade Autónoma en materia de minas. No artigo 35, se establece que os terreos francos resultantes do levantamento dunha zona de reserva ou a declaración de caducidade dun permiso de exploración, un permiso de investigación ou unha concesión mineira poderán ser declarados rexistrables unha vez realizado o necesario concurso público previsto na Lei 22/1973, do 21 de xullo, de minas, e as súas modificacións posteriores, polo que se resolverá, conforme os artigos 53 e 64, o outorgamento de permisos de investigación e concesións directas de explotación sobre os ditos terreos.

Os largos períodos sen publicación de convocatorias de concurso público de terreos francos provinciais, propiciaron a existencia de grandes extensións de terreo franco non rexistrable en toda a Comunidade, e por tanto a imposibilidade de solicitar dereitos mineiros nesas grandes superficies.

A prol de fomentar e dinamizar a minaría no noso territorio, a Consellería de Economía e Industria está sacando a concurso público estes terreos francos.

Así, no ano 2010, se publica a Orde de 17 de xuño, pola que se convoca concurso público dos terreos francos resultantes da declaración de caducidade de dereitos mineiros correspondentes á provincia de Ourense, un ano máis tarde se publica a Orde de 7 de xullo, coa mesma convocatoria para á provincia de A Coruña e en febreiro do presente ano 2013 se publica a Orde de 7 de febreiro referente á provincia de Pontevedra, tendo previsto a curto prazo a convocatoria de concurso da provincia de Lugo.

Co desbloqueo destes terreos francos se produce unha reactivación do sector. Dos 121 dereitos a concurso en Ourense, un de cada catro foron obxecto dunha solicitude, admitíndose finalmente a trámite 37 proxectos, algúns deles para o mesmo dereito. Estes proxectos se dividiron en 2 concesións de explotación, para granito, estaño e volframio, e 35 permisos de investigación entre os que destacan 6 proxectos que buscarán ouro e prata no macizo central ourensán e en zonas limítrofes da provincia de Lugo. Ademais tamén existen permisos para investigación doutros minerais metálicos como cobre, cobalto, volframio, estaño e terras raras, e varios de rocha ornamental.

En canto ó concurso de A Coruña, se solicitaron 39 dereitos, 8 de concesión directa de explotación e 31 para permisos de investigación, destacando entre as substancias a aproveitar o ouro, granito, áridos e serpentina.

No que respecta ó recén publicado concurso da provincia de Pontevedra, aínda non se ten coñecemento das solicitudes realizadas, pero cabe destacar que saen a concurso un total de 8 concesións de explotación e 170 permisos de investigación.

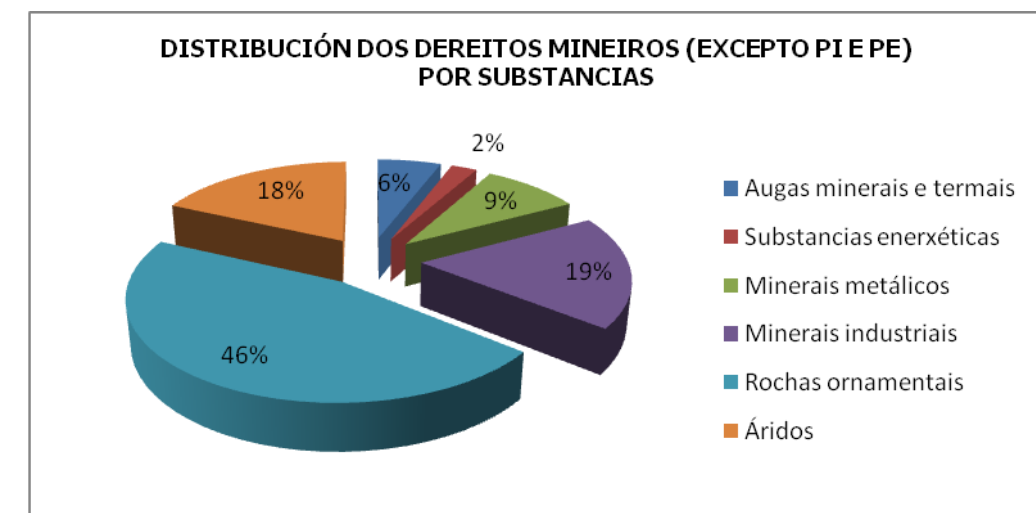
A maiores destes permisos de investigación solicitados tras os concursos de dereitos mineiros caducados de Ourense e A Coruña, cabe destacar que nos últimos 5 anos, se teñen solicitado outros 25 permisos de investigación para minerais metálicos, xunto con 3 permisos de exploración tamén para este tipo de substancias.

Destacar tamén o interese suscitado nos últimos anos polos recursos xeotérmicos, que propiciaron as solicitudes de 8 permisos de exploración e 5 de investigación para estes recursos, estendidos por toda a xeografía galega.

4.13.2.2 Dereitos mineiros vixentes de explotación e aproveitamento

En función da clasificación por sectores realizada ó longo deste documento, o número de dereitos mineiros, exceptuando os permisos de investigación e exploración, é dicir, os de explotación e aproveitamento xa expostos no apartado anterior, se reparte como se expón no seguinte gráfico:

Gráfico nº 12.- Distribución dos dereitos mineiros de explotación e aproveitamento por substancias

E de forma máis detallada, se expón no seguinte cadro o número de dereitos mineiros (excepto PI e PE) por

substancia e provincia na que se sitúan:

Cadro nº 21.- Número de dereitos mineiros de explotación e aproveitamento segundo a substancia

SUBSTANCIAS	PROVINCIAS				TOTAL GALICIA
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
Augas minerais e termais	6	9	19	13	47
Augas balneario	4	5	11	10	30
Augas envasadas	2	4	8	3	17
Substancias enerxéticas	18	1	0	0	19
Carbón	0	0	0	0	0
Lignito	18	1	0	0	19
Recursos xeotérmicos	0	0	0	0	0
Minerais metálicos	41	2	6	23	72
Cobre	0	0	0	0	0
Columbo - tantalita	0	0	0	0	0
Estaño e volframio	28	0	4	17	49
Ferro	10	2	2	6	20
Ouro	3	0	0	0	3
Zinc	0	0	0	0	0
Minerais industriais	53	63	7	25	148
Arxila	15	9	4	4	32
Caolín	20	27	0	21	68
Cuarzo	18	9	3	0	30
Feldespató	0	5	0	0	5
Magnesita	0	8	0	0	8
Turba	0	5	0	0	5
Rochas ornamentais	28	95	155	92	370
Granito	13	30	65	91	199
Lousa	10	33	83	0	126
Cuarcita e arenisca	0	29	4	0	33
Calcaria	0	3	3	0	6
Gneis	3		0	0	3
Serpentina	2		0	1	3
Áridos	54	48	19	25	146
Áridos de machaqueo	54	47	15	22	138
Áridos naturais	0	1	4	3	8
TOTAL	200	218	206	178	802

Por subsectores destacan en número os dereitos mineiros onde o recurso explotado é o granito ornamental, 199, concentrados nas provincias de Pontevedra e Ourense, seguidos dos de áridos, con 146 dereitos e dos da lousa, 126, concentrados nas provincias de Ourense e Lugo.

Dos 315 concellos que existen en Galicia, 216 teñen algún dereito mineiro vixente (excepto PI e PE) na súa

superficie, o que supón que a actividade extractiva está presente nun 69% dos municipios da nosa Comunidade.

Da análise do catastro mineiro e a súa incidencia territorial destaca tamén o feito de que 149 dereitos mineiros están situados sobre máis dun concello, afectando 1 de eles a máis dunha provincia.

Cadro nº 22.- Número de Concellos afectados pola actividade extractiva

PROVINCIA	Nº CONCELLOS	Nº CONCELLOS AFECTADOS	PORCENTAXE
A Coruña	94	70	74%
Lugo	67	53	79%
Ourense	92	51	55%
Pontevedra	62	42	68%
TOTAL GALICIA	315	216	69%

Para analizar o grao de afección da actividade extractiva sobre os concellos galegos, a continuación se amosan as táboas de concellos afectados co número de dereitos mineiros existentes (excepto PI e PE) en cada concello, o que sen dúbida será determinante para a declaración de concellos mineiros segundo o indicado no artigo 45 da Lei 3/2008, de ordenación da minaría de Galicia. Hai que ter en conta que a suma dos dereitos clasificados por concello non vai coincidir co total dos dereitos mineiros exposto no apartado 4.13.2 posto que cando un dereito afecta a máis dun concello, este se contabiliza en tódolos concellos afectados, xa que neste apartado se está avaliando a incidencia territorial da actividade extractiva.

Cadro nº 23.- Concellos con dereitos mineiros de explotación e aproveitamento (A Coruña, Lugo)

Nº Dereitos mineiros vixentes (excepto PI e PE) provincia de A Coruña	
CONCELLO	Nº
A CAPELA	3
A CORUÑA	3
ABEGONDO	1
AMES	1
ARANGA	1
ARTEIXO	12
ARZÚA	1
AS PONTES	24
AS SOMOZAS	3
BERGONDO	1
BETANZOS	1
BOIRO	2
BOQUEIXÓN	2
BRIÓN	1
CABANA DE BERGANTIÑOS	4
CAMARIÑAS	1
CAMBRE	4
CARBALLO	19
CARIÑO	2

Nº Dereitos mineiros vixentes (excepto PI e PE) provincia de Lugo	
CONCELLO	Nº
A FONSAGRADA	5
A PASTORIZA	5
A POBRA DO BROLLÓN	5
A PONTENOVA	2
ABADÍN	2
ANTAS DE ULLA	1
BARALLA	5
BARREIROS	8
BECKERREÁ	3
BEGONTE	3
BÓVEDA	3
BURELA	4
CASTRO DE REI	3
CASTROVERDE	5
CERVANTES	2
CERVO	14
CHANTADA	1
COSPEITO	7
FOLGOSO DO COUREL	6

CARNOTA	3
CARRAL	5
CEDEIRA	2
CERCEDA	8
CESURAS	1
CORCUBIÓN	1
CORISTANCO	8
CULLEREDO	4
DUMBRÍA	2
FENE	3
FERROL	3
FISTERRA	1
FRADES	5
IRIXOA	1
LARACHA	11
LOUSAME	22
MALPICA DE BERGANTIÑOS	8
MAÑÓN	3
MAZARICOS	3
MELIDE	2
MESÍA	10
MOECHE	4
MUROS	2
MUXÍA	1
NARÓN	3
NEDA	1
NEGREIRA	1
NOIA	1
O PINO	1
OLEIROS	2
ORDES	4
OROSO	4
ORTIGUEIRA	12
PADERNE	1
PADRÓN	1
PONTECESO	5
PONTEDEUME	1
RIBEIRA	1
SADA	1
SAN SADURNIÑO	2
SANTA COMBA	6
SANTIAGO	5
TEO	1
TORDOIA	1
TOURO	1
TRAZO	4
VAL DO DUBRA	3
VALDOVIÑO	3
VEDRA	2
VIMIANZO	4
ZAS	1

FOZ	20
FRIOL	13
GUITIRIZ	11
GUNTÍN	1
LÁNCARA	2
LOURENZÁ	8
LUGO	19
MONDOÑEDO	11
MONFORTE DE LEMOS	2
MURAS	7
O CORGO	3
O INCIO	14
O VALADOURO	6
O VICEDO	3
OUROL	1
OUTEIRO DE REI	2
PALAS DE REI	2
PANTÓN	1
POL	3
PORTOMARÍN	1
QUIROGA	7
RIBADEO	8
RIBAS DE SIL	2
RIBEIRA DE PIQUIN	1
RIOTORTO	3
SAMOS	9
SARRIA	4
SOBER	1
TRABADA	1
TRIACASTELA	1
VILALBA	8
VIVEIRO	2
XERMADE	4
XOVE	5

Cadro nº 24.- Concellos con dereitos mineiros de explotación e aproveitamento (Ourense e Pontevedra)

Nº Dereitos mineiros vixentes (excepto PI e PE) provincia de Ourense	
CONCELLO	Nº
A GUDIÑA	2
A VEIGA	1
ALLARIZ	1
AMOIEIRO	1
ARNOIA	2
AVIÓN	1
BALTAR	2
BAÑOS DE MOLGAS	3
BARBADÁS	1
BEADE	1
BOBORÁS	2
CARBALLEDA DE AVIA	16
CARBALLEDA DE VALDEORRAS	79
CARTELLE	1
CASTRO CALDELAS	1
CENLLE	4
CORTEGADA	1
CUALEDRO	4
LAROUCO	1
LAZA	1
LEIRO	14
LOBIOS	3
MACEDA	2
MELÓN	9
MONTERREI	5
NOGUEIRA DE RAMUÍN	1
O BARCO DE VALDEORRAS	2
O BOLO	1
O IRIXO	1
OÍMBRA	4
O CARBALLIÑO	4
OS BLANCOS	1
OURENSE	1
PADRENDIA	2
PEREIRO DE AGUIAR	1
PORQUEIRA	1
RIBADAVIA	1
RUBIÁ	5
SAN CIBRAO DAS VIÑAS	4
SAN CRISTOVO DE CEA	1
SAN XOÁN DE RÍO	1
SANDÍAS	3
TOÉN	5
VEREA	1
VERÍN	7
VIANA DO BOLO	2
VILAMARÍN	1
VILAMARTÍN DE VALDEORRAS	5
XINZO DE LIMIA	2
XUNQUEIRA DE AMBÍA	1
XUNQUEIRA DE ESPADAÑEDO	4

Nº Dereitos mineiros vixentes (excepto PI e PE) provincia de Pontevedra	
CONCELLO	Nº
A CAÑIZA	2
A ESTRADA	2
A LAMA	1
AGOLADA	8
AS NEVES	3
BAIONA	1
BARRO	1
CALDAS DE REIS	7
CAMPO LAMEIRO	2
CANGAS	2
CATOIRA	1
CERDEDO	1
CUNTIS	3
FORCAREI	2
GONDOMAR	7
LALÍN	9
MEAÑO	1
MEIS	5
MONDARIZ	2
MONDARIZ-BALNEARIO	1
MOS	2
NIGRÁN	1
O GROVE	1
OIA	2
PONTEAREAS	14
PONTE CALDELAS	5
PONTECESURES	2
PONTEVEDRA	4
PORRIÑO	30
PORTAS	2
RODEIRO	4
SALCEDA DE CASELAS	22
SALVATERRA DE MIÑO	4
SANXENXO	2
SILLEDA	16
SOUTOMAIOR	2
TOMIÑO	2
TUI	20
VALGA	3
VILA DE CRUCES	23
VILAGARCÍA DE AROUSA	6
VILANOVA DE AROUSA	1

Destacan na provincia de A Coruña os concellos de As Pontes, Lousame e Carballo, sen que ningún deles exceda dos 24 dereitos mineiros.

Na provincia de Lugo destacan os concellos de Foz e Lugo, con 20 e 19 dereitos respectivamente (sen contar PI e PE).

Na provincia de Ourense se concentran máis dun 38% dos dereitos mineiros nun só concello, Carballeda de Valdeorras, cun total de 79 dereitos vixentes (sen contar PI e PE), todos eles de lousa. Lle seguen moi de lonxe os concellos de Carballeda de Avia e Leiro, con 16 e 14 dereitos respectivamente.

Na provincia de Pontevedra destaca a acumulación de dereitos no concello de Porriño, con 30, seguido do concello de Vila de Cruces, con 23 dereitos, Salceda de Caselas e Tui, con 22 e 20 dereitos vixentes (excepto PI e PE).

4.13.3 ANALISE SOCIO ECONOMICO DO SECTOR MINEIRO EN GALICIA

4.13.3.1 Análise xeral das empresas do sector da minería extractiva de Galicia

A análise económica– financeira das empresas de actividade mineira en Galicia para o exercicio económico 2010 realizada sobre un total de 368 empresas, revela que as inversións en activos non correntes representan un 61,68% e, en consecuencia, a porcentaxe de inversión en activo corrente é dun 38,32%. Neste tipo de empresas é normal esta estrutura dada a importancia da inversión na estrutura fixa das sociedades que o integran.

Dita análise revela tamén que os recursos permanentes (patrimonio neto + pasivo non corrente) representan un 67,06% e en cambio o pasivo corrente representa unha porcentaxe dun 32,94%.

Como consecuencia do anteriormente exposto, o fondo de manobra, definido dende a perspectiva de longo prazo (exceso de recursos permanentes sobre o activo non corrente) é positivo, o que evidencia que o financiamento permanente das empresas do sector da minería extractiva de Galicia financian ademais do activo non corrente, tamén unha parte do activo corrente. En caso contrario ó vencer os seus compromisos antes de obter a liquidez necesaria, obrigaría ás empresas a liquidar parte do inmovilizado.

No tocante á rendibilidade económica, débese saber que esta mide o rendemento dos activos totais netos a marxe da estrutura de financiamento, e polo tanto, é un compoñente económico puro que mide a eficiencia económica da empresa. De feito, a rendibilidade económica equivale á relación entre beneficios económicos e inversións reais.

Tendo en conta o anterior, a rendibilidade económica neste estudo é negativa para o ano 2010 (-0,79), amosando o seu mellor valor no ano 2007 (1,74). Dende este punto de vista, considérase que as rendibilidades do sector deben ser máis elevadas, polo que se deben de tomar unha serie de medidas para mellorar a situación, medidas que poden ir dende a optimización na xestión de compras, ou dos recursos humanos, ata un incremento das vendas, unha mellor xestión dos almacéns ou incluso unha mellor xestión da carteira de clientes.

Polo que respecta á rendibilidade financeira, esta mide a capacidade das empresas para remunerar ós seus accionistas, propietarios dos fondos propios das devanditas empresas. Os factores que inflúen na

rendibilidade financeira dependen da capacidade das empresas para xerar beneficios suficientes, e da cuantía do capital empregado, así como do seu custe. A rendibilidade financeira despois de impostos, equivale polo tanto, á relación entre o resultado neto e os recursos propios.

No caso das empresas do sector da minería extractiva de Galicia, a rendibilidade financeira pódese considerar normal nos dous primeiros exercicios (2007/2008) e unha rendibilidade con tendencia á baixa nos anos 2009 e 2010 dado o seu baixo valor.

4.13.3.2 Importancia do sector extractivo na economía de Galicia

Segundo os últimos datos publicados polo Instituto Galego de Estatística respecto ás industrias mineiras en Galicia (ano 2010), con respecto ao territorio español temos que:

- O número de explotacións en Galicia era de 304, o que representa un 8,4% aproximadamente na totalidade do territorio español que contaba con aproximadamente 3.612 explotacións.
- O persoal empregado no sector ascendía a 4.549 persoas un 12,06% do total de empregados en España,(37.698).
- A cifra de produción do sector en Galicia (produción vendible) ascende a 321.508.080.000 €, un 9,38% da produción española (3.427.175.777.000 €)
- A facturación do sector en 2010 foi do orde de 322 millóns de euros, o que supón unha contribución ó produto interior bruto de aproximadamente o 0,5%, parece escasa pero débense ter en conta os efectos indirectos desta industria sobre o desenvolvemento económico e a creación de emprego noutros sectores.

A propia condición da actividade mineira como actividade fundamentalmente extractiva de recursos naturais (stocks de materias primas) confírelle características especiais dende a lo menos tres puntos de vista: estratéxico, económico e ambiental. Pola vertente económica a minería xera máis riqueza no senso de que orixina maior valor engadido en relación á media da actividade económica e industrial española. Isto débese fundamentalmente a que necesita relativamente menos consumos intermedios para desenvolverse, neste sentido o valor engadido da minería pode situarse en valores do 50%-60% do total do valor da produción, fronte a valores do 30% de media para a industria ou totalidade da economía, inda que nos últimos anos a dificultade na extracción fixo baixar este valor.

Co obxecto de dar unha idea sobre a importancia do sector mineiro en sociedades desenvolvidas, dicir que de media, cada europeo consume ó longo da súa vida máis de 400 t de produtos minerais, sen incluír os minerais enerxéticos. Isto equivale a 5 – 10 t/hab./ano.

Máis do 90% en peso dos materiais empregados en edificación, son materiais de orixe mineral: o xeso dos teitos, os carbonatos das pinturas, a arxila en tellas e ladrillos, a calcaria nos cementos, os áridos dos

formigóns, o cuarzo dos cristais, a lousa das cubertas, o granito das fachadas, o aceiro dos armados, o aluminio das fiestras, etc.

O 75% da enerxía procede de fontes de orixe mineral: minerais radioactivos, carbón, petróleo e gas natural.

No tocante ao comercio internacional do sector da minería en Galicia destacar o crecemento en xeral das exportacións vinculadas ó sector extractivo e das actividades de transformación do sector mineiro en máis dun 50% e dun 14% respectivamente para España e en Galicia (52% e 16%) dende o 2009, cun saldo comercial positivo no 2011 dos produtos transformados do sector cunha tendencia crecente, así como un incremento das exportacións de produtos elaborados doutros minerais industriais diferentes do cuarzo e do caolín e das rochas ornamentais a partir do 2009 ata o 2011. A balanza comercial do granito arroxa superavit con tendencias crecentes, a países de fora da UE como Turquía ou Marrocos e superavit tamén na balanza comercial da lousa, inda que neste caso a diferenza exportacións e importacións e cada vez menor. A balanza dos produtos extractivos da minería industrial arroxa un saldo positivo maior en Galicia que no resto de España o cal se amosa como unha fortaleza do noso sector, fortaleza que se une as seguintes:

- Tendencia estable no mantemento do peso das exportacións de produtos da actividade extractiva con respecto a España, non variando apenas do 2006 ó 2011.
- Importante peso das exportacións galegas de cuarzo e de caolín de Galicia sobre o total nacional (92% e 22% respectivamente).
- Importante peso das exportacións galegas de granito e de lousa de Galicia sobre o total nacional (75% e 70%), incrementándose o peso das mesmas sobre o conxunto de España, tanto nas actividades extractivas coma nas transformadoras.
- Lixeiro incremento (3%) das exportacións de granito tallado ou serrado dende o ano 2006
- Maiores cotas de exportación a países como Marrocos ou Turquía que incrementan a demanda de granito galego nun 112% en un 65% respectivamente, un ritmo maior ca no conxunto de España dende o 2006.
- Incremento da representatividade das exportacións de lousa en bruto galega sobre o total nacional (do 36% ó 70%), ó igual que no granito (62% a 72%).
- Incremento do peso como destinos da lousa galega dos mercados de fora da Unión Europea dende o 2006, se ben a súa importancia segue a ser relativamente baixa.
- Aumento das exportacións vinculadas á extracción doutras rochas ornamentais diferentes do granito e da lousa (máis dun 70%), chegando a ter saldo positivo a finais do ano 2011 (758 mil Euros).

Segundo os datos da Estatística Mineira de España (EME), o emprego mineiro directo en Galicia no ano 2010, superaba lixeiramente os 4.500 traballadores. Este valor supón un notable descenso respecto ó ano

2007, debido ós efectos da crise, onde o total do emprego mineiro en Galicia se achegou ós 6.800 traballadores.

Segundo os datos dispoñibles na Estatística Mineira de España (EME), que corresponden ó ano 2010, e na Cámara Oficial Mineira de Galicia, que ofrece datos de ese mesmo ano, Galicia dispón do 8,4% das explotacións de substancias minerais de España, preto dun 12% do emprego mineiro e un valor da produción mineira vendible en torno ó 9,4% do valor da produción de España, sendo a cuarta autonomía por detrás de Andalucía, Cataluña e Castela e León.

a) DATOS XERAIS DE PRODUCCIÓN DO SECTOR

A produción de substancias minerais en Galicia (EME 2010) superou os 24,25 Mt, das cales o 83% corresponden a áridos para a construción e industria, o 4,8% a rocha ornamental e un 12,2% a minerais industriais.

Os principais sectores de destino da produción son a industria da construción (revestimentos, solos e teitos, viais, formigóns e morteiros), a cerámica, a papeleira, a siderúrxica e tamén a metalurxia do silicio.

a.1) Galicia representa aproximadamente o 7% da produción mineira de España, destacando os seguintes subsectores:

a.2) Minerais industriais:

- Cerámica (arxila, caolín e feldespato): 6,5% da produción nacional
- Outros (cuarzo, magnesita, turba, serpentina e dunita industrial): 70% da produción nacional

a.3) Rocha ornamental:

- Granito (incluíndo outras ornamentais): 59% da produción nacional
- Lousa: 47% da produción nacional

a.4) Áridos para construción e industria: 8% da produción nacional

Mención especial merece o sector das augas minerais e termais, con 24 explotacións en activo, tanto de aproveitamento de augas para envasado ou como aproveitamento termal, sendo Galicia a Comunidade Autónoma onde existe maior número de Balnearios, concentrados maioritariamente nas provincias de Pontevedra e Ourense. A produción de augas envasadas teñen tamén unha gran importancia económica, existindo en Galicia un total de 11 plantas envasadoras.

Na seguinte táboa, realizada cos datos dispoñibles na Estatística Mineira de España do ano 2010, aparecen 304 unidades de explotación con certa actividade recente, onde se obteñen máis de 20 substancias, algunhas das cales aparecen agrupadas na táboa.

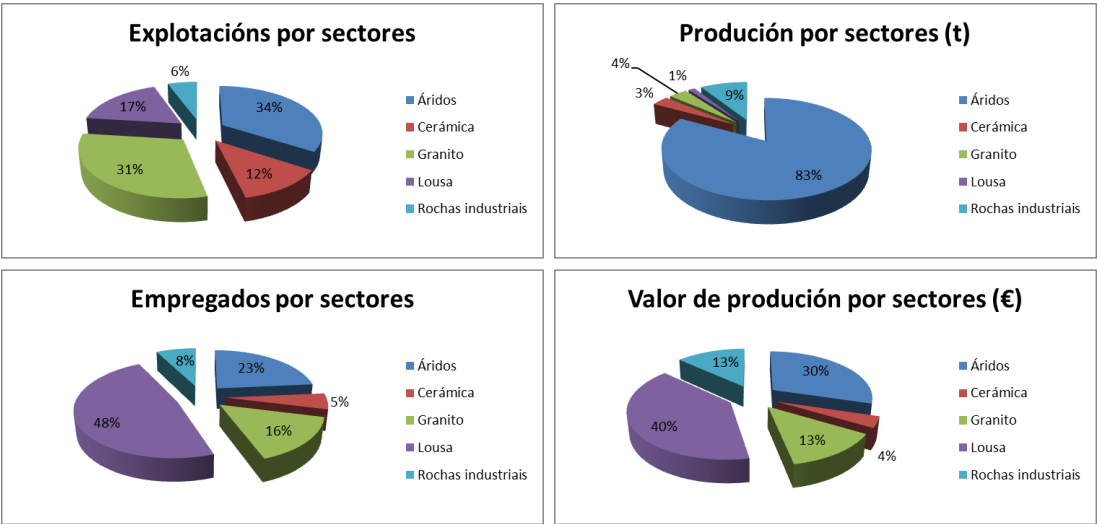
Nesta aproximación se observa o importante número de explotacións dos subsectores da rocha ornamental, granitos e lousa, con importantes producións, e un emprego conxunto que representa o 64% do emprego mineiro en Galicia.

Cadro nº 25.- Actividade mineira en Galicia. 2010

Substancias minerais		Explotacións	Emprego	Produción (t)	Produción (€)
M Enerxéticos	Lignito	0	0	0	0
Subtotal		0	0	0	0
M Industriais	Caolín (cer)	3	90	88.431	9.119.227
	Caolín (Area)	0	0	186.406	227.891
	Cuarzo	10	236	631.063	19.659.823
	Cuarzo (Area e grava)	0	0	1.831.023	10.667.388
	Feldespató	2	10	23.125	769.115
	Feldespató (caolín)	0	0	12.000	186.000
	Magnesita	1	20	72.500	11.630.680
	Turba	1	6	5.112	383.985
Subtotal		17	362	2.849.660	52.644.109
Rochas ornamentais	Arenisca	1	6	143	4.427
	Caliza	4	10	7.847	523.339
	Cuarcita	16	58	25.474	1.880.858
	Cuarcita outros usos			20.563	123.378
	Granito	72	634	643.437	40.065.691
	Granito outros usos	0	0	129.430	654.860
	Pizarra	53	2.184	275.871	128.529.257
	Pizarra outros usos	0	0	34.000	204.000
Subtotal		146	2.892	1.136.765	171.985.810
Produtos de canteira	Anfibolita	4	82	1.257.662	5.469.942
	Arxila	32	146	673.658	2.164.313
	Area silicea	1	3	11.200	152.822
	Areas e Gravas	25	157	2.154.726	8.802.986
	Arenisca	0	0	0	0
	Calcaria	14	122	2.461.258	10.997.241
	Corneana	1	30	855.000	3.489.386
	Cuarcita	8	57	957.707	5.590.842
	Granito	49	600	10.188.805	49.514.015
	Pizarra (outros usos)	2	19	237.283	1.040.709
	Serpentina e dunita (ind)	5	82	1.469.499	10.797.610
Subtotal		141	1.298	20.266.798	98.019.866
TOTAL		304	4.552	24.253.223	322.649.785

A continuación se muestran 4 gráficos que recollen estas magnitudes divididas por subsectores de produción:

Gráfico nº 13.- Actividade mineira por sectores

A produción de rocha ornamental en Galicia baséase actualmente na lousa, granitos, cuarcitas e metarenisca, gneises, esquistos e calcarias, con escasa participación de gabros e serpentinitas. As explotacións de lousa se concentran na área xeográfica da comarca de Valdeorras, e as de granito na de O Porriño. A produción total é do orde de 1,1 Mt, e ten un ámbito de comercialización dende local a internacional, sendo Galicia a primeira rexión mundial en produción de lousa, e unha das primeiras produtoras de granito ornamental. Ademais Galicia tamén é a primeira produtora de cuarcita como pedra natural en España.

A produción de áridos, fundamentalmente para a construción, se achega ós 18,8 Mt anuais, e para a industria siderúrxica 1,47 Mt anuais (peridotitas). Os áridos se obteñen na súa maioría a partir de rochas graníticas, e en menor medida de calcarias, cuarcitas, areniscas, areas e gravas, cuarzo e anfibolitas, situándose a maior parte destas explotacións nas contornas dos núcleos urbanos máis grandes.

En canto ós minerais industriais destaca a produción de cuarzo, na que Galicia é líder, comercializando esta substancia para o seu uso na metalurxia do silicio. Tamén é importante a aportación de magnesita á produción española desta substancia, así como o feldespató albítico. A produción de caolín (mica como subproduto) e arxilas, completan este sector da minaría de Galicia.

No seguinte cadro pode verse a distribución provincial da produción e o emprego mineiro, destacando o emprego na provincia de Ourense, debido á activade de produción de lousa.

Cadro nº 26.- Distribución provincial da produción e o emprego mineiro

	Explotacións	Empregados	Produción (t)	Produción (€)
A Coruña	69	861	9.899.083	71.461.623
Lugo	90	871	5.460.986	66.669.168
Ourense	77	2.075	3.061.052	129.552.664
Pontevedra	68	745	5.856.539	55.072.951
TOTAL	304	4.552	24.277.660	322.756.407

Gráfico nº 14.- Distribución provincial das explotacións, emprego, produción e valor da produción de rochas e minerais industriais.

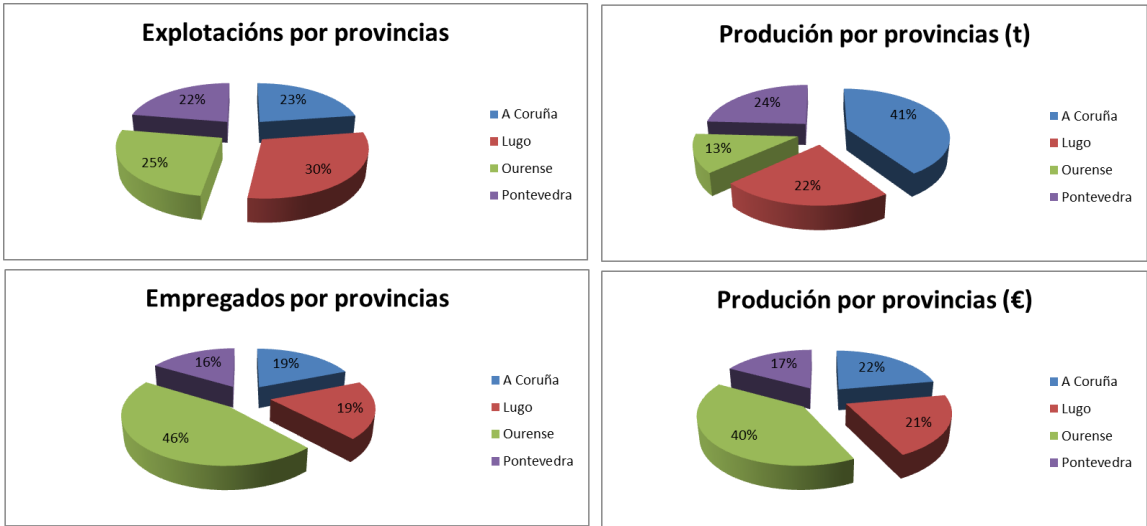
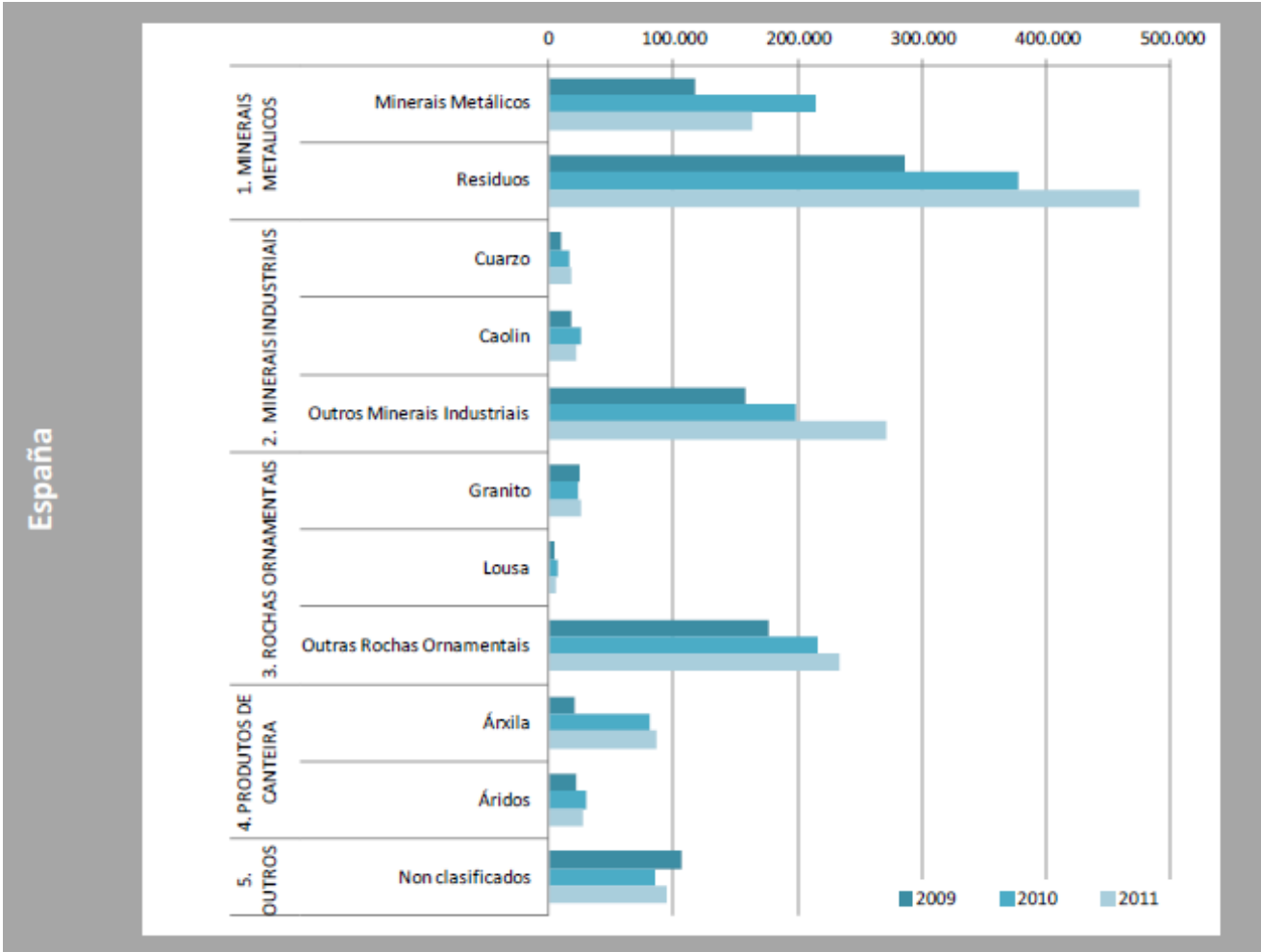

Gráfico nº 15.- Exportacións do sector da minería extractiva en España (2009-2011) (Miles de Euros)

Fonte: "Análise e diagnóstico do comercio internacional do sector mineiro en España e Galicia". Universidade de Vigo. Grupo G4+

A provincia de Ourense é a que presenta un maior valor da produción, o que se debe á importante produción de lousa ornamental. As outras tres provincias se sitúan en niveis similares, se ben destacan a de Lugo, debido tamén á produción de lousa ornamental e ós áridos, e a de A Coruña polos áridos e minerais industriais. O valor da produción en Pontevedra se debe principalmente ó granito como pedra natural, e os áridos.

b) EXPORTACIÓNS E IMPORTACIÓNS DE PRODUTOS MINEROS

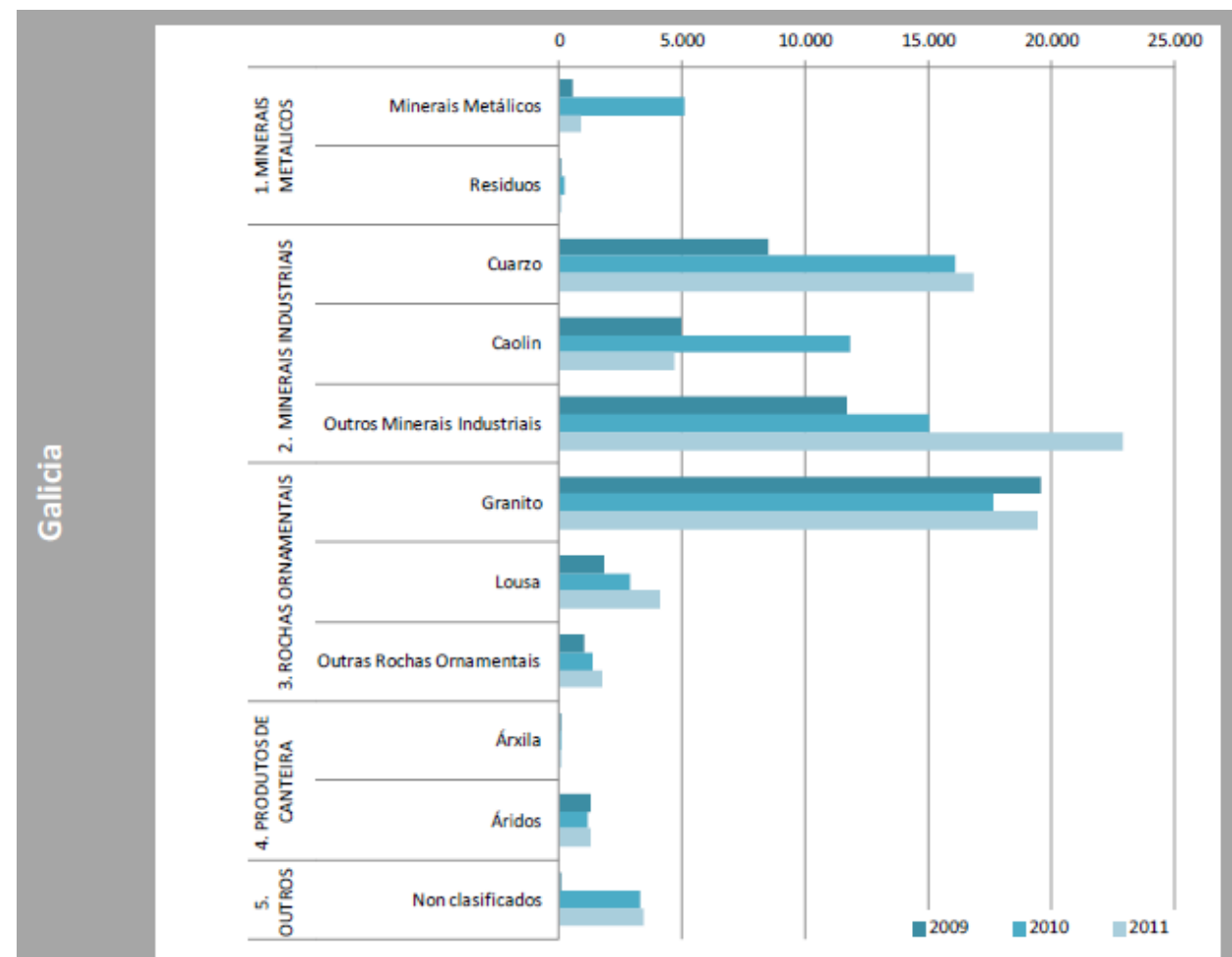
Galicia exporta un gran número de produtos mineiros, tales como areas, cuarzo, caolín, dunita, magnesita, etc., pero destaca especialmente pola exportación de pedra natural (granito e lousa).

Por outra banda, a potente estrutura industrial transformadora da pedra natural instalada no sur de Pontevedra, importa un volume importante de bloques de rocha procedentes de todo o mundo, para

seren transformados en Galicia, e posteriormente exportados cun maior valor engadido.

A estrutura das exportacións en España e Galicia é moi diverxente, de tal forma que o maior valor das exportacións no conxunto de España acádano os produtos asociados ós residuos metálicos derivados da extracción deste tipo de minerais, sendo tamén importante o peso dos minerais metálicos que acadan un valor no ano 2011 de preto de 475 e 165 millóns de Euros respectivamente. Pola contra en Galicia ambas categorías non teñen apenas peso cun valor que apenas supera os 850.000€ no conxunto das exportacións de minerais metálicos.

Gráfico nº 16.- Exportacións do sector da minería extractiva en Galicia (2009-2011) (Miles de Euros)

Fonte: "Análise e diagnóstico do comercio internacional do sector mineiro en España e Galicia". Universidade de Vigo. Grupo G4+

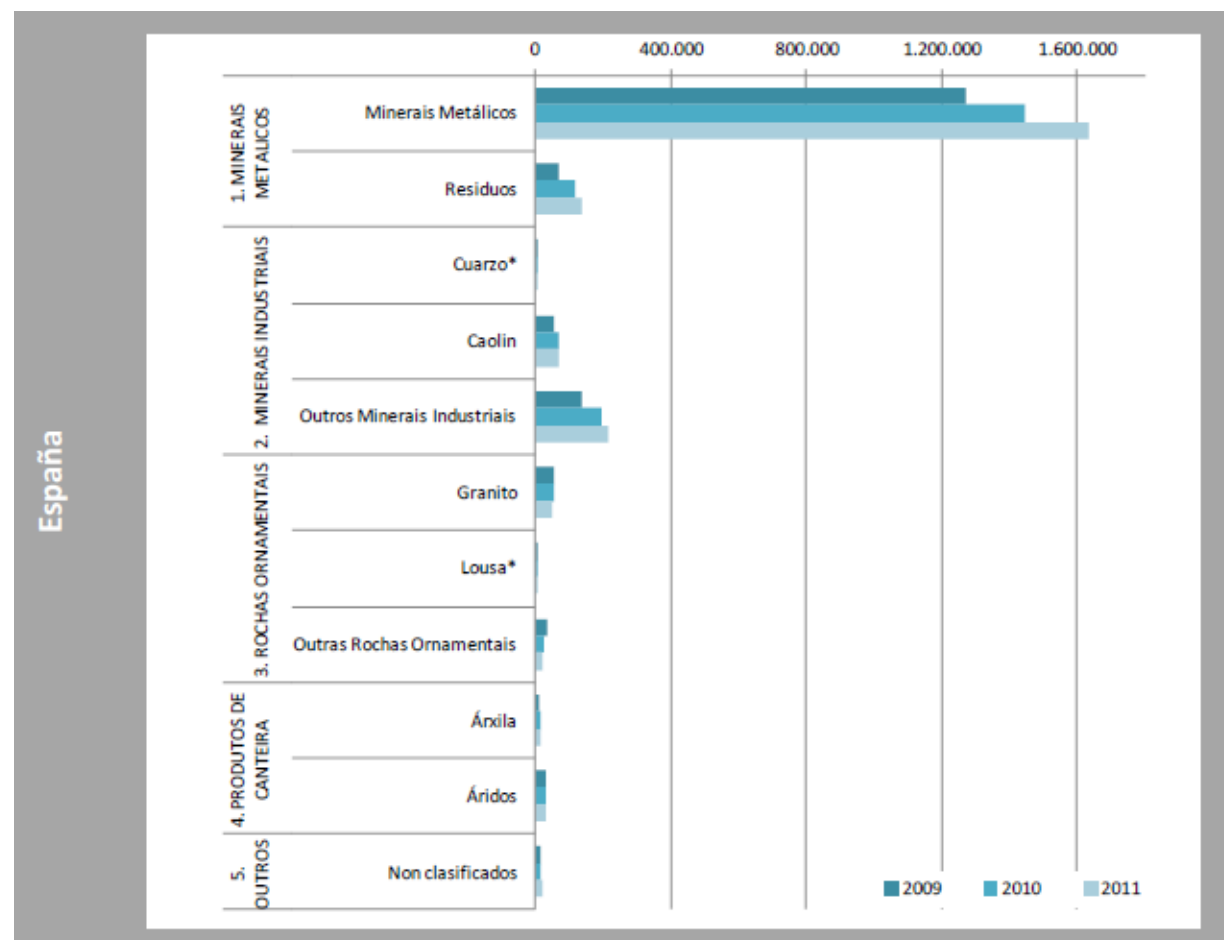
En España tamén destacan as exportacións asociadas á outras rochas ornamentais diferentes do granito e da lousa, e as de outros minerais industriais que non sexan o caolín ou o cuarzo ambas categorías con exportacións valoradas en máis de 200 millóns de Euros. Pola súa banda en Galicia adquiren relevancia as exportacións vinculadas ós tres tipos de minerais industriais que se manexan (cuarzo, caolín e outros)

cun valor de preto de 45 millóns de Euros, así como as asociadas ó Granito que no ano 2011 chegaron a ter un valor de 20 millóns de Euros.

En canto á evolución sufrida nos últimos anos destaca o crecemento en xeral das exportacións vinculadas ó sector extractivo da minería en España, pois todas as categorías posúen unhas dinámicas de crecemento positivas, se exceptuamos aqueles produtos non clasificados noutras categorías. De entre estes valores, destacan os asociados ós produtos de canteira (168% dende o ano 2009), sobre todo no que se refire á actividade de extracción de arxila cun crecemento de máis de 300 puntos porcentuais dende o ano 2009 ó 2011. Tamén as exportacións de cuarzo están a sufrir unha importante evolución cun crecemento de aproximadamente o 90% para o mesmo período.

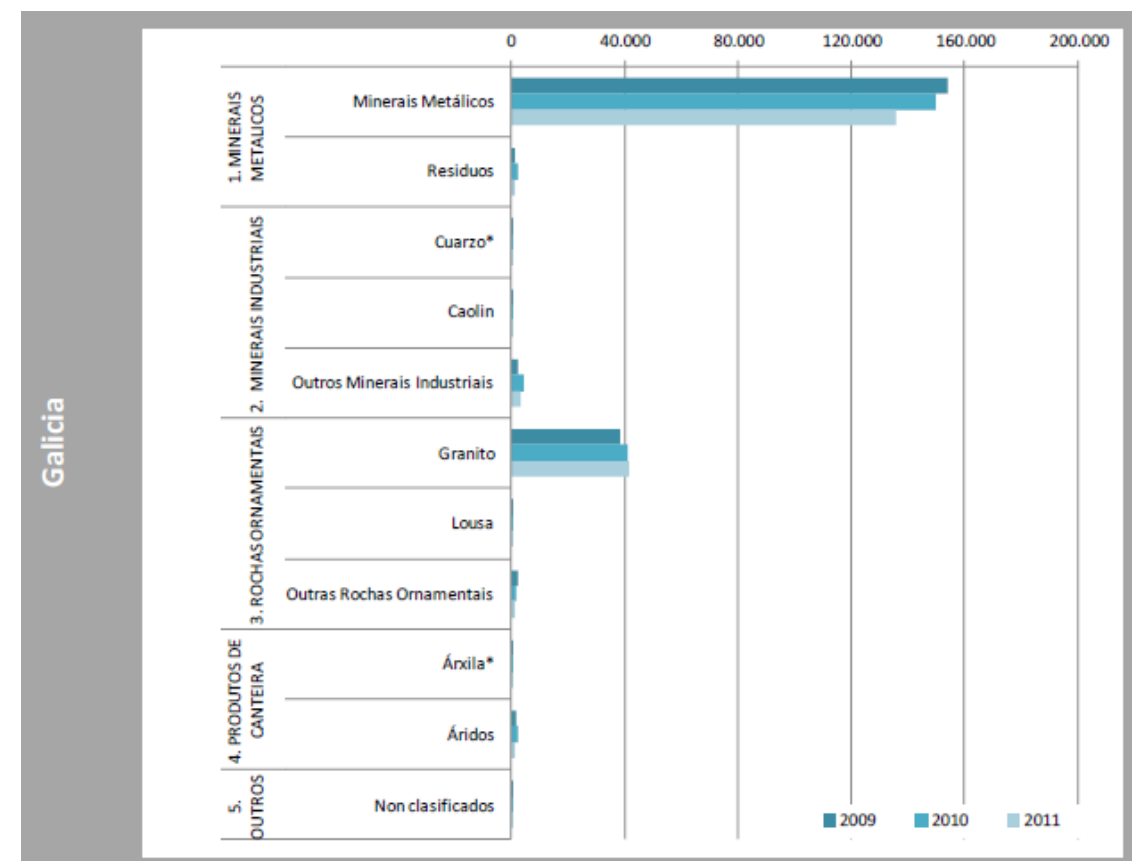
Polo que respecta á evolución das exportacións do sector extractivo en Galicia, estas posúen unha dinámica máis irregular que no conxunto de España, pois obsérvanse tendencias moi dispares entre os diferentes produtos. Así atópanse crecementsos relativamente significativos, dentro das cantidades menores que se manexan nas exportacións vinculadas a produtos como a lousa (125%) ou a outras rochas ornamentais diferentes do granito e da Lousa (fundamentalmente cuarcita) que chega a acadar un crecemento de máis do 70%, que contrastan coa diminución ou os escasos crecementsos de produtos como o caolín cuxa exportación diminúe en 5 puntos porcentuais dende o ano 2009, ou o granito cunha diminución dun 0,55%.

Gráfico nº 17.- Importacións do sector da minería extractiva en España 2009-2011) (Miles de Euros)

Fonte: Análise e diagnóstico do comercio internacional do sector mineiro en España e Galicia. Universidade de Vigo. Grupo G4+

Gráfico nº 18.- Importacións do sector da minería extractiva en Galicia (2009-2011) (Miles de Euros)

Fonte: "Análise e diagnóstico do comercio internacional do sector mineiro en España e Galicia". Universidade de Vigo. Grupo G4+

Pódese observar claramente unha estrutura de importacións centrada nos minerais metálicos tanto no caso do conxunto de España como na Comunidade Autónoma de Galicia, de tal xeito que a relevancia destes produtos provoca unha importancia relativa moito menor na estrutura das importacións do sector de actividades extractivas da minería do resto de produtos aquí sinalados. En canto ós valores concretos destas importacións, no último ano as importacións españolas de minerais metálicos superaron os 1.750 millóns de Euros, chegando as importacións galegas deste produto a superar os 135 millóns.

Por outra banda é importante sinalar que na estrutura das importacións mineiras de Galicia, destaca tamén o importante peso do sector do Granito con valores que chegan os 42 millóns de Euros, importando España no seu conxunto granito en bruto ou simplemente desbastado por un valor de 50 millóns.

En canto á evolución das importacións ó longo dos últimos anos estas en xeral incrementáronse nun 30% en España, diminuíndo en Galicia nun 8%. Así no caso Español destaca o importante incremento das importacións de produtos como cuarzo e outros minerais industriais cun 155% e un 57% dende o ano

2009, fronte a diminucións das importacións de produtos como os englobados no bloque de rochas ornamentais que viu reducida a súa importación en preto dun 20% pasando de superar os 90 millóns de Euros no ano 2009 ós 74 do ano 2011.

No caso galego, diminuíron practicamente as importacións da totalidade dos produtos do sector extractivo mineiro aquí contemplados, a excepción de produtos como a Lousa, cuxas importacións aumentaron en case un 80% ou os englobados dentro da categoría doutros minerais industriais que viron as súas importacións aumentadas nun 60%, sen esquecerse do pequeno incremento sufrido polos produtos vinculados ó granito (9%). Por outro lado as maiores variacións negativas sófrenas produtos como o cuarzo ou o caolín, produto este último que pasou de ter un valor de importacións que superaba os 730.000€ no ano 2009 ós 470.000€ actuais, cunha redución polo tanto de máis do 35%.

No cadro nº 27, elaborado a partir dos datos facilitados polo Instituto de Comercio Exterior (ICEX), se mostran as importacións e exportacións de minerais e produtos de canteira (agrupadas segundo o seu código TARIC) en Galicia e España, durante o ano 2011. Pódese apreciar o peso específico que sobre as exportacións de minerais en España, teñen sectores como o do granito, a lousa ou o cuarzo. Este aspecto queda de manifesto nos seguintes cadros (nº 27, 28 e 29) específicos para estes sectores, elaborados cos datos do ICEX.

Nos cadros nº 31, 32 e 33 analízase a distribución da exportación destes sectores por provincias, e se observa que Pontevedra é a principal exportadora de produtos de graníticos, Ourense a máxima exportadora de lousa, e A Coruña líder na exportación de cuarzo e os seus produtos derivados.

Cadro nº 27.- Importacións e exportacións de minerais e produtos de canreira. Ano2011:

TARIC	EXPORTACIÓN 2011			IMPORTACIÓN 2011		
	España	Galicia	% Galicia	España	Galicia	% Galicia
	Miles de Euros	Miles de Euros		Miles de Euros	Miles de Euros	
2501 -- SAL, CLORURO DE SODIO PURO, INCLUSO EN DISOLUCIÓN ACUOSA, AUGA DE MAR.	62.827,418	9	0%	15.418,565	1.698,59	11%
2502 -- PIRITAS DE FERRO SEN TOSTAR.	110		0%	443		0%
2503 -- AZUFRE, CON EXCLUSION DO SUBLIMADO, PRECIPITADO E COLOIDAL.	62.545,593	8.069,166	13%	28.812,462	5	0%
2504 -- GRAFITO NATURAL.	1.584,089		0%	7.472,449	520	7%
2505 -- AREAS NATURAIS DE CALQUERA CLASE, CON EXCLUSIÓN DAS DO CAPITULO 26.	11.777,722	691	6%	18.963,889	901	5%
2506 -- CUARZO; CUARCITA, INCLUSO DESBASTADA OU SIMPLEMENTE TROCEADA, EN BLOQUES OU PLACAS CUADRADAS O RECTANGULARES.	18.713,636	16.860,643	90%	8.495,512	525	6%
2507 -- CAOLIN E DEMAIS ARXILAS CAOLINICAS, INCLUSO CALCINADAS.	21.309,733	4.688,908	22%	69.191,904	471	1%
2508 -- AS DEMAS ARXILAS (CON EXCLUSION DAS ARXILAS DILATADAS DA PARTIDA 68.06), ANDALUCITA, CIANITA E SILIMANITA, INCLUSO CALCINADAS; MULLITA; TERRAS DE CHAMOTA OU DE DINAS.	87.729,421	2	0%	33.774,331	86	0%
2509 -- CRETA.	5.674,936	2	0%	522	164	31%
2510 -- FOSFATOS DE CALCIO NATURAIS, FOSFATOS ALUMINOCALCICOS NATURAIS E CRETAS FOSFATADAS.	1.392,731	13	1%	35.728	0	0%
2511 -- SULFATO DE BARIO NATURAL (BARITINA); CARBONATO DE BARIO NATURAL (WITHERITA), INCLUSO CALCINADO, CON EXCLUSION DO OXIDO DE BARIO DA PARTIDA 28.16.	11.036,659		0%	8.526	456	5%
2512 -- FARIÑAS SILÍCEAS FOSILES E DEMAIS TERRAS SILÍCEAS ANALOGAS	3.623,481	0	0%	4.183,304	127	3%
2513 -- PEDRA POMEZ; ESMERIL; CORINDÓN NATURAL, GRANATE NATURAL E DEMAIS ABRASIVOS NATURALES, INCLUSO TRATADOS TERMICAMENTE.	461	1	0%	2.339	34	1%
2514 -- LOUSA, INCLUSO DESBASTADA OU SIMPLEMENTE TROCEADA, EN BLOQUES OU EN PLACAS CUADRADAS OU RECTANGULARES.	5.721,426	4.054,224	71%	1.793	178	10%
2515 -- MARMORE, TRAVERTINOS, "ECAUSSINES" E DEMAIS PEDRAS CALIZAS DE TALLA OU DE CONSTRUCCIÓN E ALABASTRO, INCLUSO DESBASTADOS OU TROCEADOS, EN BLOQUES OU PLACAS CADRADAS OU RECTANGULARES.	224.180,392	1.405,592	1%	15.493,696	69	0%
2516 -- GRANITO, PORFIDO, BASALTO, ARENISCA E DEMAIS PEDRAS DE TALLA OU DE CONSTRUCCION, INCLUSO DESBASTADOS OU SIMPLEMENTE TROCEADOS, EN BLOQUES OU EN PLACAS CADRADAS OU RECTANGULARES.	32.011,589	19.481,186	61%	52.595,266	41.578,225	79%
2517 -- CANTOS, GRAVA, PEDRA MACHACADA, DOS UTILIZADOS PARA FORMIGONADO OU CONSTRUCCION DE ESTRADA, VIA FERREA OU OUTROS	15.732,21	592	4%	5.643,66	194	3%
2518 -- DOLOMITA, INCLUSO SINTERIZADA OU, EN BLOQUES OU EN PLACAS CADRADAS OU RECTANGULARES; AGLOMERADO DE DOLOMITA.	5.972,035		0%	1.299,727	44	3%
2519 -- CARBONATO DE MAGNESIO NATURAL (MAGNESITA); MAGNESIA ELECTROFUNDIDA; MAGNESIA CALCINADA A MUERTE (SINTERIZADA),	62.234,309	14.718,094	24%	42.241,787	69	0%
2520 -- XESO NATURAL; ANHIDRITA; XESOS CALCINADOS	41.984,821	72	0%	3.249,372	59	2%
2521 -- CASTINAS; PEDRAS PARA A FABRICACIÓN DE CAL OU DE CEMENTO.	643		0%	6		0%
2522 -- CAL VIVA, CAL APAGADA E CAL HIDRAULICA, CON EXCLUSION DO OXIDO E DO HIDROXIDO DE CALCIO DA PARTIDA 28.25.	15.681,564	142	1%	1.536,261	342	22%
2523 -- CEMENTOS HIDRAULICOS (INCLUIDOS OS CEMENTOS SEN PULVERIZAR OU CLINKER), AÍNDA QUE ESTEAN COLOREADOS.	228.475,003	10.362,223	5%	53.082,905	906	2%
2524 -- AMIANTO (ASBESTO).	1		0%	3		0%

TARIC	EXPORTACIÓNS 2011			IMPORTACIÓNS 2011		
	España	Galicia	% Galicia	España	Galicia	% Galicia
	Miles de Euros	Miles de Euros		Miles de Euros	Miles de Euros	
2525 -- MICA, INCLUIDA A MICA EXFOLIADA EN LAMINILLAS IRREGULARES	836	310	37%	1.133	56	5%
2526 -- ESTEATITA NATURAL, INCLUSO DESBASTADA OU TROCEADA, EN BLOQUES OU EN PLACAS CADRADAS OU RECTANGULARES; TALCO.	5.647,882	4	0%	18.611,054	231	1%
2528 -- BORATOS NATURAIS E OS SEUS CONCENTRADOS (INCLUSO CALCINADOS), CON EXCLUSION DOS BORATOS EXTRAIDOS DAS SALMOURAS NATURAIS; ACIDO BORICO NATURAL	2.817,689		0%	10.962,51		0%
2529 -- FELDESPATO; LEUCITA; NEFELINA E NEFELINA SIENITA; ESPATO FLUOR.	8.834,774		0%	38.398,835		0%
2530 -- MATERIAS MINERAIS NON COMPRENDIDAS NOUTRAS PARTIDAS.	94.840,647	3.409,776	4%	18.139,307	317	2%
2601 -- MINERAIS DE FERRO E OS SEUS CONCENTRADOS, INCLUIDAS AS PIRITAS DE FERRO TOSTADAS (CINZAS DE PIRITAS)	1.292,166		0%	661.179,855	23	0%
2602 -- MINERALES DE MANGANESO E OS SEUS CONCENTRADOS, INCLUIDOS MINERAIS DE FERRO MANGANESIFEROS	387		0%	87.218,689	26.117,48	30%
2603 -- MINERAIS DE COBRE E OS SEUS CONCENTRADOS.	1.002.551,901		0%	2.636.630,981		0%
2604 -- MINERAIS DE NIQUEL E OS SEUS CONCENTRADOS.	17.573,793		0%	13		0%
2605 -- MINERAIS DE COBALTO E OS SEUS CONCENTRADOS.	67		0%	36	18	49%
2606 -- MINERAIS DE ALUMINIO E OS SEUS CONCENTRADOS.	2.511,909	260	10%	122.946,945	109.309,881	89%
2607 -- MINERAIS DE CHUMBO E OS SEUS CONCENTRADOS.	16.674,887		0%	5.350,973		0%
2608 -- MINERAIS DE CINC E OS SEUS CONCENTRADOS.	56.834,179	313	1%	498.856,437		0%
2609 -- MINERAIS DE ESTAÑO E OS SEUS CONCENTRADOS.	637	104	16%	80		0%
2610 -- MINERAIS DE CROMO E OS SEUS CONCENTRADOS.	555		0%	3.134,909		0%
2611 -- MINERAIS DE VOLFRAMIO (TUNGSTENO) E OS SEUS CONCENTRADOS.	14.857,37	171	1%	441		0%
2612 -- MINERAIS DE URANIO OU DE TORIO E OS SEUS CONCENTRADOS.	52		0%	43		0%
2613 -- MINERAIS DE MOLIBDENO E OS SEUS CONCENTRADOS.			0%	55.009,26		0%
2614 -- MINERAIS DE TITANIO E OS SEUS CONCENTRADOS.	768		0%	13.449,681	151	1%
2615 -- MINERAIS DE NIOBIO, DE TANTALO, DE VANADIO OU DE CIRCONIO E OS SEUS CONCENTRADOS.	49.546,057		0%	181.834,24		0%
2616 -- MINERAIS DOS METAIS PRECIOSOS E OS SEUS CONCENTRADOS.	1.103,146		0%	1.479,942		0%
2617 -- OS DEMAIS MINERAIS E OS SEUS CONCENTRADOS.	138		0%	2.732,866	1	0%
2618 -- ESCORIAS GRANULADAS (AREA DE ESCORIAS) DA SIDERURXIA.	4.456,551		0%	2.399,868		0%
2619 -- ESCORIAS (EXCEPTO AS GRANULADAS), BATIDURAS E DEMAIS DESPERDICIOS DA SIDERURXIA.	1.844,236		0%	10.475,258		0%
2620 -- CINZAS E RESIDUOS (EXCEPTO OS DA SIDERURXIA) QUE CONTEÑAN METAL OU COMPOSTOS METALICOS.	460.290,288	6	0%	114.760,501	1.037,795	1%
2621 -- AS DEMAIS ESCORIAS E CINZAS, INCLUIDAS AS CINZAS DE ALGAS.	5.578,894		0%	1.757,649	90	5%
6801 -- LASTRAS, ENCINTADOS E LOUSAS PARA PAVIMENTOS, DE PEDRA NATURAL (EXCEPTO A LOUSA).	11.278,371	3.147,738	28%	6.193,501	540	9%
6802 -- PEDRA DE TALLA OU DE CONSTRUCCION TRABALLADA (EXCEPTO A LOUSA) E AS SUAS MANUFACTURAS (CON EXCLUSION DAS DA PARTIDA 68.01); CUBOS, DADOS E ARTIGOS SIMILARES, PARA MOSAICOS, DE PEDRA NATURAL (INCLUIDA A LOUSA), AINDA QUE ESTEAN SOBRE SOPORTE; GRANULOS, FRAGMENTOS, TASQUILES E PO DE PEDRA NATURAL (INCLUIDA A LOUSA), COLOREADOS ARTIFICIALMENTE.	291.595,353	67.646,064	23%	56.731,494	4.418,073	8%
6803 -- LOUSA NATURAL TRABALLADA E MANUFACTURAS DE LOUSA NATURAL OU AGLOMERADA (EXCEPTO EN LOUSETAS, CUBOS, DADOS E ARTIGOS SIMILARES, DE CALQUERS FORMA NOS QUE A SUPERFICIE MAIOR POIDA INSCRIBIRSE NUN CADRADO DE LADO INFERIOR A 7 CM; E EN GRANULOS, TASQUILES E PO, COLOREADOS ARTIFICIALMENTE).	273.868,535	183.234,851	67%	11.970,144	987	8%
6804 -- MOAS E ARTIGOS SIMILARES, SEN BASTIDOR, PEDRAS DE AFAR OU PUIR A MAN, E AS SUAS PARTES, DE PEDRA NATURAL, DE ABRASIVOS NATURAIS OU ARTIFICIAIS AGLOMERADOS DE CERAMICA, INCLUSO CON PARTES DOUTRAS	62.970,89	979	2%	67.879,693	4.592,167	7%

TARIC	EXPORTACIÓNS 2011			IMPORTACIÓNS 2011		
	España	Galicia	% Galicia	España	Galicia	% Galicia
	Miles de Euros	Miles de Euros		Miles de Euros	Miles de Euros	
MATERIAS.						
6805 -- ABRASIVOS NATURAIS O ARTIFICIAIS EN PO OU EN GRANULOS CON SOPORTE DE PRODUTOS TEXTIS, PAPEL, CARTON OU OUTRAS MATERIAS, INCLUSO RECORTADOS, COSIDOS OU UNIDOS DOUTRA FORMA.	40.289,059	510	1%	63.017,016	1.528,813	2%
6806 -- LA DE ESCORIA, DE ROCHA E AS MINERAIS SIMILARES, VERMICULITA DILATADA, ARXILA DILATADA, ESCUMA DE ESCORIA E PRODUTOS MINERAIS SIMILARES DILATADOS; MEZCLAS E MANUFACTURAS DE MATERIAS MINERAIS PARA ILLAMENTO TERMICO OU ACUSTICO OU PARA A ABSORCION DO SON, CON EXCLUSION DAS DAS PARTIDAS 68.11, 68.12 OU DO CAPITULO 69.	34.963,761	186	1%	46.186,148	520	1%
6807 -- MANUFACTURAS DE ASFALTO OU DE PRODUTOS SIMILARES.	37.051,425	270	1%	6.950,468	27	0%
6808 -- PANEIS, PRANCHAS, BALDOSAS, BLOQUES E ARTICGOS SIMILARES, DE FIBRASVEXETAIS DE PALLA OU DE VIRUTAS, PLAQUIÑAS, PARTICULAS, SERRIN OU OUTROS DESPERDICIOS DE MADEIRA, AGLOMERADOS CON CEMENTO, XESO OU OUTROS AGLUTINANTES MINERAIS.	11.702,233	50	0%	11.052,298	94	1%
6809 -- MANUFACTURAS DE XESO OU DE PREPARACIONS A BASE DE XESO.	73.193,567	357	0%	18.793,564	251	1%
6810 -- MANUFACTURAS DE CEMENTO, DE FORMIGON OU DE PEDRA ARTIFICIAL, INCLUSO ARMADAS.	253.572,545	8.167,219	3%	53.554,633	3.321,553	6%
6811 -- MANUFACTURAS DE AMIANTO-CEMENTO, CELULOSA-CEMENTO OU SIMILARES.	1.764,76	23	1%	3.538,594	203	6%
6812 -- AMIANTO (ASBESTO) TRABALLADO EN FIBRAS; MESTURAS A BASE DE AMIANTO OU A BASE DE AMIANTO E CARBONATO DE MAGNESIO; MANUFACTURAS DESTAS MESTURAS OU DE AMIANTO, INCLUSO ARMADAS, EXCEPTO AS DAS PARTIDAS 68.11 O 68.13.	274	2	1%	1.082,359	7	1%
6813 -- GUARNICIONS DE FRICCION SEN MONTAR, PARA FREOS, EMBRAGUES OU CUALQUERA ORGANO DE FROTAMENTO, A BASE DE AMIANTO (ASBESTO), DOUTRAS SUSTANCIAS MINERAIS OU DE CELULOSA, INCLUSO COMBINADAS CON TEXTIS OU OUTRAS MATERIAS.	34.739,319	86	0%	9.371,288	84	1%
6814 -- MICA TRABALLADA E MANUFACTURAS DE MICA, INCLUIDA A MICA AGLOMERADA OU RECONSTITUIDA, INCLUSO CON SOPORTE DE PAPEL, CARTON OU OUTRAS MATERIAS.	1.574,909		0%	4.617,603	3	0%
6815 -- MANUFACTURAS DE PEDRA OU DE OUTRAS MATERIAS MINERAIS (INCLUIDAS AS MANUFACTURAS DE TURBA), NON EXPRESADAS NIN COMPRENDIDAS NOUTRAS PARTIDAS.	65.645,951	111	0%	87.195,38	11.036,203	13%
74 -- COBRE E AS SUAS MANUFACTURAS	2.407.214,06	34.439,667	1%	1.719.588,584	52.237,982	3%
75 -- NIQUEL E AS SUAS MANUFACTURAS	23.653,762	617	3%	366.802,128	1.059,074	0%
76 -- ALUMINIO E AS SUAS MANUFACTURAS	2.326.267,276	323.941,845	14%	2.183.211,568	255.038,271	12%
78 -- CHUMBO E AS SUAS MANUFACTURAS	41.796,583	881	2%	255.501,088	539	0%
79 -- CINC E AS SUAS MANUFACTURAS	719.538,953	2.302,356	0%	84.069,757	3.574,065	4%
80 -- ESTAÑO E AS SUAS MANUFACTURAS	61.275,119	1.041,509	2%	165.636,698	1.727,963	1%
81 -- OUTROS METAIS COMUS; CERMETS	33.297,425	62	0%	137.357,908	1.674,523	1%

Cadro nº 28.- Comparativa exportacións e importacións de granito de Galicia e España 2011

TARIC	EXPORTACIÓNS 2011			IMPORTACIÓNS 2011		
	España	Galicia	% Galicia	España	Galicia	% Galicia
	Miles de Euros	Miles de Euros		Miles de Euros	Miles de Euros	
251611 -- GRANITO, EN BRUTO OU DESBASTADO.	17.746,01	15.037,83	85%	47.802,42	40.540,49	85%
251612 -- GRANITO, SIMPLEMENTE TROCEADO POR ASERRADO OU DE OUTRO MODO, EN BLOQUES OU EN PLACAS CADRADAS OU RECTANGULARES.	8.199,85	4.417,78	54%	2.350,09	908,81	39%
680223 -- GRANITO SIMPLEMENTE TALLADO OU ASERRADO, CON SUPERFICIE PLANA OU LISA.	12.707,08	9.200,63	72%	4.772,01	1.061,3	22%
680293 -- GRANITO TRABALLADO E AS SÚAS MANUFACTURAS (EXCEPTO SIMPLEMENTE TALLADO OU ASERRADO, CON SUPERFICIE PLANA OU LISA; EN LOSETAS, CUBOS, DADOS E ARTICULOS SIMILARES, DE CALQUERA FORMA NOS QUE A SUPERFICIE MAIOR POIDA INSCRIBIRSE NUN CADRADO DE LADO INFERIOR A 7 CM; E EN GRANULOS, TASQUILES E PO, COLOREADOS ARTIFICIALMENTE).	75.395,04	53.961,97	72%	18.614,78	2.818,46	15%

Cadro nº 29.- Comparativa exportacións e importacións de lousa de Galicia e España 2011

TARIC	EXPORTACIÓNS 2011			IMPORTACIÓNS 2011		
	España	Galicia	% Galicia	España	Galicia	% Galicia
	Miles de Euros	Miles de Euros		Miles de Euros	Miles de Euros	
2514 -- LOUSA, INCLUSO DESBASTADA OU SIMPLEMENTE TROCEADA, POR ASERRADO OU DOUTRO MODO, EN BLOQUES OU EN PLACAS CADRADAS OU RECTANGULARES.	5.721,43	4.054,22	71%	1.793,33	177,95	10%
6803 -- LOUSA NATURAL TRABALLADA E MANUFACTURAS DE LOUSA NATURAL OU AGLOMERADA (EXCEPTO EN LOSETAS, CUBOS, DADOS E ARTIGOS SIMILARES, DE CALQUERA FORMA NOS QUE A SUPERFICIE MAIOR POIDA INSCRIBIRSE NUN CADRADO DE LADO INFERIOR A 7 CM; E EN GRANULOS, TASQUILES E POLVO, COLOREADOS ARTIFICIALMENTE).	273.868,53	183.234,85	67%	11.970,14	987,04	8%

Cadro nº 30.- Comparativa exportacións e importacións de cuarzo e sílice de Galicia e España 2011

TARIC	EXPORTACIÓNS 2011			IMPORTACIÓNS 2011		
	España	Galicia	% Galicia	España	Galicia	% Galicia
	Miles de Euros	Miles de Euros		Miles de Euros	Miles de Euros	
250510 -- AREAS SILICEAS E AREAS CUARZOSAS, INCLUSO COLOREADAS, CON EXCLUSION DAS AREAS METALIFERAS DO CAPITULO 26.	17.363,91	16.856,29	97%	9.785,33	688,91	7%
250610 -- CUARZO, (EXCEPTO AS AREAS NATURAIS).	6.088,35	436,25	7%	6.559,99	3,13	0%

Cadro nº 31.- Exportacións de granito dende Galicia en 2011 por provincias

TARIC	A Coruña	%	Lugo	%	Ourense	%	Pontevedra	%
	Miles de Euros		Miles de Euros		Miles de Euros		Miles de Euros	
251611 -- GRANITO, EN BRUTO OU DESBASTADO.	8,03	0,05%	0,00	0,00%	729,73	4,21%	16.588,75	95,74%
251612 -- GRANITO, SIMPLEMENTE TROCEADO POR ASERRADO OU DE OUTRO MODO, EN BLOQUES OU EN PLACAS CADRADAS OU RECTANGULARES.	11,16	0,22%	57,96	1,15%	25,49	0,51%	4.940,87	98,12%
680223 -- GRANITO SIMPLEMENTE TALLADO OU ASERRADO, CON SUPERFICIE PLANA OU LISA.	85,37	0,93%	1,98	0,02%	0,00	0,00%	9.098,99	99,05%
680293 -- GRANITO TRABALLADO E AS SÚAS MANUFACTURAS (EXCEPTO SIMPLEMENTE TALLADO OU ASERRADO, CON SUPERFICIE PLANA OU LISA; EN LOSETAS, CUBOS, DADOS E ARTICULOS SIMILARES, DE CALQUERA FORMA NOS QUE A SUPERFICIE MAIOR POIDA INSCRIBIRSE NUN CADRADO DE LADO INFERIOR A 7 CM; E EN GRANULOS, TASQUILES E PO, COLOREADOS ARTIFICIALMENTE).	24,40	0,04%	3.348,11	6,13%	0,00	0,00%	51.207,20	93,82%

Cadro nº 32.- Exportacións de lousa dende Galicia en 2011 por provincias

TARIC	A Coruña	%	Lugo	%	Ourense	%	Pontevedra	%
	Miles de Euros		Miles de Euros		Miles de Euros		Miles de Euros	
2514 -- LOUSA, INCLUSO DESBASTADA OU SIMPLEMENTE TROCEADA, POR ASERRADO OU DOUTRO MODO, EN BLOQUES OU EN PLACAS CADRADAS OU RECTANGULARES.	2.138,11	52,76%	0,00	0,00%	1.087,38	26,83%	827,30	20,4%
6803 -- LOUSA NATURAL TRABALLADA E MANUFACTURAS DE LOUSA NATURAL OU AGLOMERADA (EXCEPTO EN LOSETAS, CUBOS, DADOS E ARTICGOS SIMILARES, DE CALQUERA FORMA NOS QUE A SUPERFICIE MAIOR POIDA INSCRIBIRSE NUN CADRADO DE LADO INFERIOR A 7 CM; E EN GRANULOS, TASQUILES E POLVO, COLOREADOS ARTIFICIALMENTE).	156,54	0,09%	4.734,48	2,59%	177.459,29	97,01%	578,96	0,3%

Cadro nº 33.- Exportacións de cuarzo e sílice dende Galicia en 2011 por provincias

TARIC	A Coruña	%	Lugo	%	Ourense	%	Pontevedra	%
	Miles de Euros		Miles de Euros		Miles de Euros		Miles de Euros	
250510 -- AREAS SILICEAS E AREAS CUARZOSAS, INCLUSO COLOREADAS, CON EXCLUSION DAS AREAS METALIFERAS DO CAPITULO 26.	16.856,29	100,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
250610 -- CUARZO, (EXCEPTO AS AREAS NATURAIS).	0,00	0,00%	0,00	0,00%	436,08	99,96%	0,16	0,04%

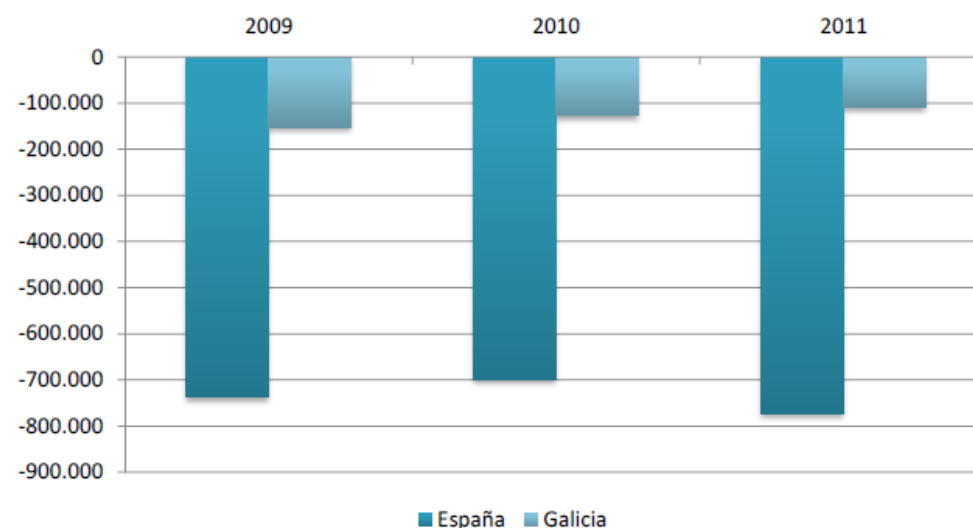
A balanza comercial destas actividades presenta unha situación deficitaria, onde son maiores as importacións que as exportacións.

Deste xeito, destaca o importante saldo negativo da partida de minerais metálicos cunhas importacións que superaron ás exportacións en 1.132 millóns de Euros en España e os 135 millóns en Galicia. Pese a isto hai diversos produtos dos aquí reflectidos, que presentan unha balanza positiva, é dicir, nos que son maiores as exportacións que as importacións, destacando en España os vinculados ó sector das rochas ornamentais cun saldo positivo de 190 millóns de Euros, ó contrario do que parece acontecer en Galicia, onde o saldo deste produto é negativo debido na súa meirande parte a que a potente estrutura industrial transformadora da pedra natural instalada no sur de Pontevedra, importa un volume importante de bloques de rocha procedentes de todo o mundo, para seren transformados en Galicia, e posteriormente exportados cun maior valor engadido.

Así as cousas, en Galicia, o produto con maior diferenza positiva entre as exportacións e as importacións son os relacionados coa minería industrial con 40 millóns de Euros de superávit.

En canto ás evolucións destes saldos destaca o feito de que se dan varios casos nos que a balanza comercial pasa dunha situación negativa no ano 2009 a un saldo positivo no 2011, non ocorrendo esta situación a inversa, como ocorre cos minerais industriais en España, capítulo que pasa dun déficit de 6 millóns de Euros a un superávit de máis de 20, ou cos áridos e coas outras rochas ornamentais diferentes da lousa e do granito en Galicia.

Gráfico nº 19.- Saldo da balanza comercial da minería extractiva de Galicia e España (Miles de Euros)

Fonte: "Análise e diagnóstico do comercio internacional do sector mineiro en España e Galicia". Universidade de Vigo. Grupo G4+

As exportacións Galegas representaron o 5,29% das exportacións de España no ano 2011 e as importacións un 8,40%.

Se se fai unha análise por produtos, hai diversas categorías onde as exportacións galegas son fundamentais para o conxunto das exportacións españolas. Así ocorre por exemplo no caso do cuarzo, onde Galicia representa un 97% das exportacións españolas, no do Granito cun peso do 75% e no da Lousa cun 70%, a máis do Caolín exportado por Galicia que tamén posúe unha certa importancia sobre as exportacións españolas, pois supón o 22% destas.

No tocante ás importacións destaca sobre todo a importancia dos produtos asociados ás rochas ornamentais, en parte derivado do gran peso que posúen as importacións de Granito a Galicia sobre o conxunto de España. Así mesmo tamén é importante aínda que en menor medida o peso que posúen as importacións de produtos asociados á extracción de minerais metálicos que se aproximan ó 10%.

En canto á evolución destas cifras que se pode observar na Táboa 7e na Táboa 8 do anexo, estas mantéñense máis ou menos estables nos tres anos analizados, se ben destacan o incremento do peso de Galicia nas exportacións de Lousa, pois pasa de representar o 40% das exportacións deste produto en España no ano 2009 ó 70% no ano 2011, así como o incremento neste caso, nas importacións de Granito que pasan de representar o 69% das importacións deste produto en España a representar case o 85%.

b.1) ANÁLISE ESPECÍFICA DA BALANZA COMERCIAL E DOS FLUXOS DE COMERCIO DO SECTOR DA LOUSA.

O principal país receptor de lousa galega ó igual que no caso español é Francia, se ben posúe un peso bastante menor, pois recibe un 38% das exportacións de lousa de Galicia, fronte a case o 50% nacional.

O segundo país con máis peso nos destinos das exportacións de lousa galega é Alemaña que está a recibir máis do 25% deste produto, sendo o terceiro destino o Reino Unido con máis do 15%. Pese a isto cumpre sinalar que ó igual que acontece en España, estes destinos están a diminuír o seu peso no conxunto das exportacións galegas durante o período 2006 – 2010.

Tendo en conta isto o primeiro país importador de lousa a Galicia, a diferenza do que acontece en España, é Brasil que importa o 82% de toda a lousa demandada por Galicia dos mercados internacionais, sendo o segundo país China que tan só importa o 15%. Pódese sinalar polo tanto, que estes dous países concentran a práctica totalidade das importacións de lousa a Galicia, se ben o valor das súas importacións sufriu unha importante redución de case un 75% en ambos países durante o período 2006 – 2011.

Destaca a importancia que China posúe sobre o conxunto das importacións de lousa, pois o xigante asiático importa máis do 50% da lousa que compra España nos mercados internacionais, se ben as importacións que proveñen deste país estanse a reducir significativamente, en concreto fálase dunha redución de case o 20% dende o ano 2006.

b.2) ANÁLISE ESPECÍFICA DA BALANZA COMERCIAL E DOS FLUXOS DE COMERCIO DO SECTOR DO GRANITO.

Polo que respecta ás exportacións de granito, obsérvase un mercado non tan concentrado como no caso da lousa, de tal xeito que o principal destino das exportacións españolas de lousa é Portugal que absorbe máis dun 15% das mesmas seguido por Francia que supón o 10% das exportacións españolas. Sen embargo, as exportacións españolas de granito a estes países sufriu unha diminución bastante significativa de entorno ó 50%, dende o ano 2006 ata o 2011. O terceiro mercado con máis cota de exportación durante este período, é o de Turquía, que dende o ano 2009 ata o 2011 absorbeu tamén o 10% do granito exportado por España, e o que é máis importante é un dos poucos mercados cara o que as exportacións deste produto non deixaron de medrar dende o ano 2006, falando dun incremento das exportacións de máis do 55% dende entón.

Outro destino con importancia, e no que as exportacións españolas de granito tamén medran, é Marrocos que dende o 2009 absorbeu o 9% do granito exportado por España, producíndose un incremento de máis do 100% no valor das exportacións españolas de granito a este país africano. Incremento que tamén adquire esa relevancia noutro país como Tunicia aínda que con unha absorción menor das exportacións de granito españolas, que se acerca ó 3%.

Finalmente non se pode deixar de mencionar a importancia que tamén posúen outros mercados como o de Estados Unidos (5%) ou o propio mercado interno da Unión Europea, aínda que o valor das exportacións de granito a estes países estea a descender paulatinamente dende o ano 2006.

Dito isto, o primeiro país cunha maior cota de importación a España é China, que durante o 2009 - 2011 importou o 25% do granito que precisou mercar España nos mercados internacionais. Sobre este país, é destacable o feito de que dende o ano 2006 as súas importacións a España véñense reducindo aproximadamente en torno a un 50%.

O seguintes países cunha maior taxa de importación a España de granito son Portugal e Brasil que supoñen o 18% e o 15% respectivamente das importacións deste produto. Tamén neste caso, como na maioría dos países incluídos nesta lista o valor das súas importacións a España de granito se está a ver reducido significativamente dende o ano 2006.

Outros mercados con importancia á hora de recibir importacións de granito por parte de España son o do Brasil, Sudáfrica, Angola, Noruega ou Mozambique. País este último que é un dos poucos que incremento o valor das súas importacións a España dende o ano 2006, concretamente en máis dun 6%.

Novamente volve a ser Portugal o principal país ó que se exporta granito, neste caso dende Galicia. A absorción das exportacións deste produto galego é de aproximadamente o 20%, o que fai que o Comercio Internacional deste produto dende Galicia teña unha maior dependencia deste país, que o conxunto do estado onde Portugal representaba un 15% das exportacións de granito. No tocante á evolución sufrida dende o ano 2006, a tónica ó decrecemento vólvese a facer patente, pois as exportacións galegas de granito ó país veciño diminuíron dende entón en case un 50%.

Nos seguintes postos da lista de países ós que máis exporta granito Galicia, existe un intercambio das posicións con respecto a España, pois neste caso é Turquía o segundo país por orde de importancia cun 15% das exportacións, sendo Marrocos o terceiro cun 11% e descendendo Francia á cuarta posición, absorbendo o 8% das exportacións galegas de Granito.

O primeiro país que aparece na lista, cun maior valor das importacións de granito a Galicia, é Portugal (segundo importador para España), que importa o 30% do granito que demanda Galicia dos mercados internacionais, fronte o 18% do demandado por España, pese á redución que se está producindo neste valor dende o ano 2006, que acada cifras de preto do 50%.

O seguinte país con maior valor das importacións a Galicia, reflectido no mapa, é Sudáfrica (cuarto en España), que importa o 16% do granito que precisa Galicia, e que segue ocupando posicións de privilexio na lista dos principais países importadores, pese á importante redución sufrida neste período analizado, ó igual que acontece coa India, que sitúa o seu porcentaxe das importacións de granito a Galicia nun 11%.

Polo que respecta a China, principal importador de granito nacional, sitúase na oitava posición en Galicia, por detrás de países coma Angola, Brasil, Mozambique, Noruega ou Venezuela, representando pouco máis do 1% do total das importacións galegas de granito e tras sufrir un importante decaemento das súas importacións a Galicia de case un 75% dende o ano 2006.

b.3) ANÁLISE ESPECÍFICA DOS FLUXOS DE EXPORTACIÓN DO SECTOR DO CUARZO E DO CAOLÍN

primeiro país, con un maior valor das exportacións españolas de cuarzo é Noruega, que absorbe aproximadamente o 22% das mesmas durante o período 2009 - 2011, sendo este ademais un mercado que está a crecer nos últimos anos, pois dende o ano 2006 as exportacións españolas de cuarzo a este país nórdico incrementáronse nun 25%, superando os 25 millóns de Euros.

O seguinte país con maior importancia no conxunto das exportacións de cuarzo dende España é Venezuela, país que supón o 22% do mercado exterior de España de cuarzo no período 2009 -2011. Cumpre destacar neste senso, que durante o inicio do período obxecto do análise (2006) non existían exportacións de cuarzo dende España a este país, concluíndose polo tanto o feito de que é este entón un mercado novo pero que xa posúe unha importante relevancia nas exportacións deste produto.

O terceiro país que aparece reflectido neste mapa, é Francia, país ó que se exportou un 12% de todo o cuarzo exportado por España., sendo o cuarto Islandia cun 5%.

o primeiro país que aparece na lista como principal destino das exportacións de cuarzo con orixe en Galicia sexa Noruega, que absorbe case o 60% do cuarzo que envía Galicia ós mercados internacionais. Ó igual que acontecía no caso español, as exportacións galegas deste produto tamén se viron incrementadas dende o inicio do período aquí tratado (ano 2006), concretamente en máis dun 25%.

Tampouco no segundo país con maior recepción de cuarzo galego hai variacións con respecto a

España, pois este é Venezuela que recibe o 23% deste produto, e no que como xa se comentaba con anterioridade, destaca o feito de que se partía ó inicio do período analizado dunhas exportacións de cuarzo a este país latinoamericano practicamente nulas ou inexistentes.

Outro mercado no que o cuarzo galego non tiña cabida no ano 2006, é o mercado francés que na actualidade se converteu no terceiro máis importante grazas á absorción de máis do 12% do cuarzo que Galicia oferta nos mercados internacionais.

Finalmente, tamén cumpre mencionar a importancia para o comercio internacional de cuarzo galego de Islandia, país ó que se exporta o 5% sobre o total de cuarzo, pese a que a súa importancia ven decrecendo no tempo, dado que dende o ano 2006 o valor das exportacións de cuarzo dende Galicia a este país diminuíron en case un 25%.

obsérvase que durante os últimos anos o país que maior importancia posúe á hora de exportar caolín dende España é Noruega, que dende o ano 2009 absorbeu máis do 17% do caolín que España exporta, e que ademais está tamén neste caso, a incrementar o valor das súas exportacións, chegando dende o ano 2006 a falar duns incrementos de máis do 100%.

pódese sinalar en primeiro lugar o país ó que Galicia exporta unha maior cantidade de caolín é Italia con moita diferenza, pois recibe máis do 80% do caolín que Galicia oferta nos mercados internacionais deste produto. Así as cousas, curiosamente, ó contrario do que sucedía en España, as exportacións Galegas deste produto a Italia, sufriron un gran incremento ó longo do período analizado (2006-2011), en concreto os datos arrojan unhas cifras dun aumento de máis do 100%.

Outros países ós que Galicia exporta caolín, con representatividade tamén no conxunto nacional, son Noruega e Marrocos, ambos con cotas de absorción de máis do 5% do total das exportacións galegas deste produto. Sen embargo e novamente a tendencia evolutiva, é contraria ó acontecido no resto de España, pois mentres que en España as exportacións de caolín a estes dous países se están a incrementar, en Galicia diminúen en máis do 50% ó longo de todo o período.

c) PASADO, PRESENTE E FUTURO DO SECTOR EXTRACTIVO

Galicia é unha comunidade cunha traxectoria histórica moi importante en relación coa actividade mineira, que se remonta a épocas remotas, e tivo un papel sobresaínte na época romana, na que aparte dalgúns minerais metálicos, entre os que destacaba o ouro, se empregaron rochas para a construción e ornamentación, así como algúns minerais industriais tales como a arxila cerámica.

Dende o século XVI ate principios do século XIX, se avanzou na descrición, exploración e explotación dos recursos minerais, pero sempre dende unha perspectiva tradicional.

Os primeiros traballos sistemáticos de xeoloxía e minaría en Galicia foron realizados por Guillermo Schulz (nomeado Comisario de Minas do Servizo do Goberno Español, con sede en Ribadeo) no ano 1830, quen aportou o primeiro mapa xeolóxico-mineiro de Galicia (Schulz 1835), sendo o primeiro ou un dos primeiros de España.

Durante a segunda metade do século XIX, se realizan por parte de mineiros ingleses, franceses e vascos, exploracións sistemáticas centradas na minaría metálica, especialmente no ferro existente na provincia de Lugo.

No primeiro cuarto do século XX, coa crise posterior á 1ª Guerra Mundial, decrece a minaría do ferro, mentres que aumenta o interese polo estaño e o volframio, e polos materiais de construción. Comeza a adquirir especial importancia nesta época o sector dos balnearios e as augas termais. Esta tendencia se prolongará ate mediados de século.

É nesta época, dende mediados de século, e ate 1975, cando se comezan a explorar os xacementos de minerais enerxéticos (lignito), comeza o declive da minaría metálica, e adquire maior importancia o sector extractivo enfocado ós materiais de construción.

No último cuarto do século XX ten lugar a explotación dos xacementos de lignito de As Pontes e Meirama. Adquiren especial relevancia o sector das rochas ornamentais (granito e lousa), e os áridos para construción. Aparecen tamén explotacións de minerais industriais (cuarzo, dunitas, magnesitas), e se ve impulsado o sector das augas minerais.

Nos primeiros anos do século XXI chegan a súa fin os xacementos de lignito. Están en pleno auxe as explotacións de rochas ornamentais (lousa e granito) e as de áridos, impulsadas pola demanda destes produtos dende o sector da construción. Os minerais industriais e o sector das augas minerais manteñen a tendencia ascendente. Comeza o interese polo ouro, titanio e terras raras, co desenvolvemento de distintas campañas de exploración.

A actividade mineira en Galicia segue sendo na actualidade unha das principais por comunidades autónomas de España. A pesar de que a extracción de minerais metálicos cesou en 1991, e a de recursos enerxéticos (lignitos) a finais de 2007, para substancias como o granito e a lousa, Galicia é o produtor máis importante, non só de España, senón tamén de Europa, xa que Galicia é unha das principais rexións produtoras destes materiais de todo o mundo. A actual minaría de rochas e minerais industriais segue constituíndo unha actividade económica principal, cunha importante repercusión social, debida ós volumes de produción alcanzados, e o emprego que esta actividade xera.

Galicia tamén é líder nacional na produción de cuarcita ornamental e cuarzo, sendo a única comunidade produtora de serpentinita-dunita, unha importante produtora de caolín e magnesita, e ate finais de 2007 era a única produtora de lignito pardo de España.

No seu territorio se extraen máis de 20 substancias minerais, incluíndo minerais industriais tales como o cuarzo, caolín, arxilas, feldespatos e turba, así como un variado grupo de rochas para áridos para estradas, balastro de ferrocarril e formigóns, e tamén para a industria química e metalúrxica (dunitas e calcarias).

Ademais das substancias sinaladas, hai en Galicia explotacións paradas ou indicios tamén doutros

minerais industriais, tales como: sillimanita, minerais de litio, baritina, grafito, granate, berilio, circón, ocre, asbestos, talco, Terras Raras, mica, andalucita-cianita e algúns outros que, segundo o seu uso, poden ser agrupados con minerais industriais ou metálicos (minerais de titanio, columbita-tantalita, cromita...)

A minaría ligada ó sector construtivo e á obra pública, que nos primeiros anos deste século alcanzou máximos históricos en canto a producións e vendas, está a sufrir de maneira moi considerable a crise global na que nos atopamos, o estar directamente relacionada co sector da construción, atopándose neste momento nun escenario de incerteza.

En tempos de crise económica e financeira, como a que se está a sufrir de forma moi xeneralizada na actualidade, dispor de recursos minerais propios e dun sector mineiro ben arraigado, coma o que existe na nosa comunidade, cuxa actividade é básica para o progreso industrial e o desenvolvemento socioeconómico, resulta un activo moi importante fronte a dependencias externas.

Á vista desta situación, o futuro da minaría de Galicia pasa pola apertura de antigas ou novas explotacións de minerais metálicos, o mantemento dos sectores de minerais industriais e das augas minerais e termais e a reestruturación do mercado dos sectores de áridos e rocha ornamental, para adaptarse á demanda actual, facendo especial fincapé nas exportacións deste último sector.

É previsible unha lenta recuperación do sector dos áridos e a rocha ornamental, directamente relacionados co sector da construción, sen chegar a alcanzar os niveis dos primeiros anos deste século.

Mención aparte merecen os minerais industriais, sobre os que a actual crise tivo unha incidencia moito menor, o non estar a súa produción directamente ligada á construción, e ter unha grande parte do seu mercado no exterior.

Por outra banda a minaría metálica presenta un escenario de crecente demanda de recursos minerais e derivados. O mercado internacional de minerais se atopa nunha dinámica e nivel de prezos non coñecidos ate o momento, especialmente nos metais e minerais industriais. Esta dinámica está directamente relacionada cunha demanda crecente e unha escaseza na oferta.

Dende Bruselas alertouse sobre esta situación. A comisión Europea identificou en xuño de 2010 un catálogo de catorce substancias minerais estratéxicas, cuxo abastecemento non estaría garantido para a industria do continente. Isto débese a que Europa depende das importacións dos países produtores, entre eles Brasil ou China, e isto supón un problema despois da decisión de China de bloquear as exportacións para satisfacer a súa demanda interna.

Os altos prezos dos minerais na actualidade, permiten a explotación de xacementos xa coñecidos en Galicia, e a apertura de novas explotacións, de aí o rexurdimento que se está a dar da minaría metálica, con máis de 40 solicitudes de permisos de investigación para estas substancias nos últimos 4 anos.

Especial mención merece o proxecto para a explotación de ouro no coñecido como Grupo Mineiro Corcoesto, situado nos concellos de Ponteceso, Cabana de Bergantiños e Coristanco, na provincia de A Coruña, declarado como proxecto industrial estratéxico segundo a Lei 13/2011, do 16 de decembro, reguladora da política industrial de Galicia.

Tamén cabe destacar o interese suscitado pola procura de reservorios xeotérmicos explotables, pola consideración de Galicia como un enclave privilexiado para a explotación da enerxía xeotérmica, con 8 permisos de exploración e 5 de investigación solicitados nos últimos 4 anos para estes recursos.

Por outra banda, a gran cantidade de residuos xerados polas canteiras de pedra de construción a partir de granito, lousa e cuarcita, constitúen un reto para o seu aproveitamento e minimización do impacto, empregándose para recheos e áridos de calidade media e baixa. O uso dos ocos mineiros abandonados se ten dado en moi poucos casos (recheos con estériles, vertedoiros controlados, áreas de recreo, etc.) pero é unha práctica que convén xeneralizar no posible, para aquelas explotacións sen interese mineiro previsible (esgotamento de reservas, antropización, etc.).

5 AVALIACIÓN DO DESENVOLVEMENTO PREVISBLE DO PLAN, DOS EFECTOS AMBIENTAIS E DOS EFECTOS SOBRE OS ELEMENTOS ESTRATÉXICOS DO TERRITORIO, A PLANIFICACIÓN E A NORMATIVA DE APLICACIÓN.

5.1 DESENVOLVEMENTO PREVISBLE DO PLAN

A Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia (DOG 16/05/07), establece no seu artigo 5 que de conformidade co que se dispón nos artigos 3 e 4 da Lei 9/2006, do 28 de abril, sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente, serán obxecto de avaliación ambiental estratéxica os instrumentos de ordenación do territorio regulados na Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio.

O artigo 7 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia establece que o proceso de avaliación ambiental estratéxica dos instrumentos de ordenación do territorio tramitarase simultaneamente co procedemento legalmente establecido para a súa aprobación.

Así pois débese conxugar co procedemento establecido na Lei 10/1995, de 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, así como no Decreto 80/ 2000, polo que se regulan os plans e proxectos sectoriais de incidencia supramunicipal.

Os traballos a realizar de cara á aprobación do Plan Sectorial pódense concretar nas tarefas que se describen no apartado 3 do presente documento.

5.1.1 FASE I: AVALIACIÓN AMBIENTAL ESTRATÉXICA

5.1.1.1 Documento de inicio

O proceso de AAE comeza coa elaboración, por parte da Cámara Oficial Mineira de Galicia e da Consellería de Economía e Industria, do presente Documento de Inicio no que se recollen de xeito resumido os principais obxectivos e características da problemática á que pretende dar resposta o Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia (PSAEG).

O Presente Documento deberá ser remitido á Secretaría Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental (SXCAA) que no prazo de dous meses informará, a través do Documento de Referencia do PSAEG, sobre a amplitude, o nivel de detalle e grao de especificación do informe de sustentabilidade ambiental, tras identificar e consultar ás administracións públicas afectadas e o público interesado, de conformidade co disposto no artigo sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente.

5.1.1.2 Consultas

Para a redacción do documento de referencia, o órgano ambiental deberá identificar e consultar ás Administracións públicas afectadas e ao público interesado, establecendo un prazo de 30 días para que se acheguen as consideracións e suxerencias.

Consideraranse Administracións públicas afectadas aquelas que teñen competencias específicas nas seguintes materias: biodiversidade, poboación, saúde humana, fauna, flora, terra, auga, aire, factores climáticos, bens materiais, patrimonio cultural, incluído o patrimonio histórico, paisaxe, a ordenación do territorio e o urbanismo. A consulta poderase ampliar a outras persoas físicas ou xurídicas, públicas ou privadas, vinculadas á protección do medio ambiente.

5.1.1.3 Documento de referencia

Validado o Documento de Inicio, e tras realizar consultas coas Administracións públicas afectadas e o público interesado acerca das variables ambientais que poden ser afectadas e os criterios de sustentabilidade aplicables ao PSAEG (Art. 9 da Lei 9/2006, do 28 de abril), no prazo de dous meses desde que reciba a documentación completa, a Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas, (CMATI) trasladará ao órgano promotor o documento de referencia onde se establecerán as pautas e criterios a seguir no proceso de Avaliación Ambiental Estratéxica do plan.

No mesmo documento de referencia estableceranse tanto a amplitude, nivel de detalle e o grado de especificación do Informe de Sostibilidade Ambiental (ISA) como as modalidades, amplitude e prazos de información e consultas, e incluírá ademais os criterios ambientais estratéxicos e indicadores dos obxectivos ambientais e principios de sustentabilidade aplicables.

O contido do documento de inicio e do de referencia será público.

5.1.1.4 Informe de sostibilidade ambiental

O órgano promotor terá en conta o contido do documento de referencia para elaborar o Informe de Sostibilidade Ambiental (ISA) e a proposta de plan ou programa identificando, describindo e avaliando os probables efectos significativos sobre o entorno.

5.1.2 FASE II: DECLARACIÓN DE INCIDENCIA SUPRAMUNICIPAL

5.1.2.1 Informe preceptivo

Segundo o apartado 1 do artigo 13 do Decreto 80/2000, polo que se regulan os plans e proxectos sectoriais de incidencia supramunicipal, o Consello da Xunta declarará o plan sectorial como de incidencia supramunicipal a proposta do Conselleiro competente por razón da materia, e logo de informe preceptivo do Conselleiro de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas.

5.1.3 FASE III: INFORMACIÓN PÚBLICA E PUBLICACIÓN

Será publicada no Diario Oficial de Galicia, quedando aberto un prazo de audiencia non inferior a dous meses (apartado 5 do artigo 7 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia), dentro do cal as distintas administracións e entidades públicas e privadas poderán expoñer cantas observacións e suxestións estimen convenientes.

Débese ter en conta que segundo o procedemento de avaliación ambiental estratéxica, o órgano promotor someterá a versión preliminar do plan, incluíndo o informe de sostibilidade ambiental, ás consultas definidas nos prazos e modalidades establecidas no documento de referencia, responderá motivadamente ás observacións e alegacións que se formulen e elaborará un documento de consultas no que se xustifique cómo se toman en consideración.

Dada a integración de procedementos establecida no artigo 7 da Lei 6/2007, do 11 de maio, estas consultas faranse simultaneamente co período de audiencia previsto na Lei 10/1995, e no Decreto 80/2000.

5.1.3.1 Memoria ambiental

Finalizado o período de consultas e información pública, e con carácter previo á aprobación, o órgano promotor enviaralle ao órgano ambiental a documentación completa do plan que tome en consideración o informe de sostibilidade, as alegacións e os informes presentados no período de consultas, así como unha proposta de memoria ambiental de conformidade co disposto na Lei 9/2006, do 28 de abril.

Deberá tamén enviar os informes sectoriais e un Informe sobre a participación pública e as consultas no que se describirá o procedemento seguido e se xustificará cómo se tomaron en consideración as observacións e alegacións realizadas, así como os informes sectoriais recibidos.

O órgano ambiental, no prazo de dous meses desde a recepción da documentación, elaborará a memoria ambiental cuxas determinacións terán carácter vinculante e deberán quedar reflectidas no documento do plan que se aprobe definitivamente.

Se transcorre o prazo para elaborar a memoria ambiental sen que lle fose comunicado ao órgano promotor, entenderase aceptada a proposta de memoria ambiental enviada ao órgano ambiental e poderase continuar a tramitación do plan.

5.1.4 FASE IV: APROBACIÓN

5.1.4.1 Informe preceptivo

Segundo o artigo 13.3 do Decreto 80/2000, concluído o prazo ó que fai referencia o número anterior e á vista do resultado do trámite de audiencia, realizaranse, se é o caso, as modificacións que procedesen, logo do cal se remitirá á CMATI para informe preceptivo, previo á elevación para a súa aprobación.

5.1.4.2 Elevación ó Consello da Xunta para aprobación do PSAEG

O Conselleiro de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas elevará ó Consello da Xunta de Galicia o Plan Sectorial para a súa aprobación definitiva.

5.1.4.3 Publicación

O Acordo de Aprobación definitiva do Plan Sectorial deberá publicarse no Diario Oficial de Galicia para a súa entrada en vigor.

Unha vez aprobado o PSAEG o órgano promotor cumprirá os requirimentos de publicidade establecidos no artigo 14 da lei 9/2006, poñéndoo a disposición do órgano ambiental, das Administracións públicas consultadas e do público afectado, xunto coa documentación especificada no mesmo artigo.

5.1.5 VIXENCIA

De conformidade co establecido nas Directices de Ordenación do Territorio, os plans sectoriais axustaranse aos obxectivos e criterios plasmados nas DOT. Neste senso, as DOT establecen as seguintes determinacións:

- Cando se formule un plan sectorial, o departamento responsable procurará que teña un carácter integrador, e por tanto que se refira ao conxunto de actuacións que pol a súa función ou destino requiran dunha planificación conxunta.
- Respecto ao seu alcance territorial, os plans sectoriais referiranse a toda a Comunidade Autónoma.
- Os plans sectoriais desenvolveranse por medio de proxectos sectoriais de conformidade co previsto na Lei 10/1995. Cando se tivera aprobado un plan sectorial só poderán formularse, con esa mesma finalidade, os proxectos sectoriais que desenvolvan o plan sectorial. A realización dunha actuación non prevista no plan sectorial requirirá a súa modificación, que en ningún caso poderá supor unha alteración substancial dos obxectivos e criterios de implantación territorial nel establecidos, pois en caso contrario o plan deberá ser revisado.
- Con carácter xeral os proxectos sectoriais que impliquen a transformación urbanística do solo non se referirán a actuacións previstas no planeamento urbanístico vixente.

5.2 EFECTOS AMBIENTAIS PREVISIBLES

En xeral, os efectos ambientais relacionados coa actividade extractiva de maior magnitude afectan a xeoloxía e xeomorfoloxía xa que resulta obxecto da explotación mineira. En xeral, o feito de realizar unha investigación previa do recurso o efecto vese reducido ao extraer recursos so naquelas áreas de interese, evitando posibles ocos fallidos.

O efecto potencial sobre a paisaxe tamén é salientable aínda considerando que a explotación non se localice en zonas fráxiles desde un punto de vista paisaxístico. Neste senso, o apantallamento da explotación, por exemplo mediante a conservación das masas arbóreas inmediatas e a restauración parcial das superficies alteradas durante a vida da explotación poden contribuír a minimizar o impacto visual dos frentes e das entulleiras.

A perda de uso do solo, os riscos de contaminación, a produción de residuos sólidos e os efectos sobre o patrimonio natural e cultural se poden prever ou minimizar a súa magnitude mediante a implementación de medidas preventivas e correctoras e a eficacia do deseño do plan de restauración.

A continuación identifícanse de maneira simplificada os posibles efectos sobre o medio xerados polas actividades extractivas:

Cadro nº 34.- Aproximación aos efectos ambientais previsibles das actividades extractivas

VARIABLE	ELEMENTOS ESTRATÉGICOS DO TERRITORIO	EFEECTO	ACTUACIÓN	CONDICIONANTES DO EFECTO
ATMOSFERA	Fontes emisoras	-Alteración da calidade do aire -Contaminación acústica	- Emisións de partículas de po e gaseosas debido á creación de ocos e entulleiras, perforacións, voladuras e labores mecanizadas realizadas na explotación. - Tráfico de maquinaria relacionado coas operación de carga e transporte do material extraído.	- Estado previo da variable - Localización e tipoloxía da explotación - Existencia de factores sinérxicos –acumulativos - Incidencia sobre outras fontes de cont. Atmosférica e / ou acústica. - Volumes de produción
XEOLOXÍA	Xeomorfoloxía Recursos	- Alteración-consumo de recursos	- Aproveitamento do recurso xeolóxico	- Localización e tipoloxía da explotación - Carácter do factor na zona de localización
SOLO	Riscos Usos e coberturas Asentamentos Xeoformas	- Ocupación do solo - Destrución de horizontes superficiais e compactación - Modificación dos usos do solo - Incremento de riscos de desprendemento, deslizamentos, etc.	- Transición de usos á actividade extractiva - Creación de ocos, galerías, entulleiras, balsas, acopios. - Creación de pistas, edificios, plantas de tratamento, etc. - Tráfico de maquinaria pesada relacionado coas operacións de carga e transporte.	- Localización e tipoloxía da explotación - Carácter do factor na zona de localización - Xestión dos residuos - Deseño do plan de restauración
AUGAS SUPERFICIAIS E AUGAS SUBTERRÁNEAS	Usos e consumo Recursos Infraestruturas Calidade das augas Ciclos naturais	- Alteración da rede hidrográfica - Alteración das redes de drenaxe superficial - Modificación da calidade das augas - Alteración temporal do réxime dos caudais	- Creación de ocos para aproveitamento e construción de entulleiras, galerías e bombeos de augas dos niveis freáticos alcanzados - Arrastre de augas de escorrenta - Contaminación de acuíferos por lixiviados.	- Localización e tipoloxía da explotación - Necesidades de ocupación do D.P.H. - Necesidades de desvío de leitos e redes de escoreita - Existencia de factores sinérxicos – acumulativos - Prácticas construtivas - Intercepción de líneas de fluxo - Alteracións en zonas de recarga - Incidencia sobre o sistema de augas subterráneas - Xestión de efluentes - Plan de restauración
PATRIMONIO NATURAL	Áreas estratégicas de conservación Conectividad	- Eliminación / alteración de hábitats vexetais - Desprazamento/ concentración de especies. - Cambio das pautas de comportamento da fauna - Perda de solo fértil.	- Apertura de ocos e entulleiras - Creación de pistas - Incremento do tráfico de maquinaria relacionado coas operación de carga e transporte do material extraído.	- Localización e tipoloxía da explotación - Carácter do factor na zona de localización - Existencia de factores sinérgicos – acumulativos - Incidencia sobre outros factores: atmósfera, suelos, augas... - Xestión de residuos - Xestión de efluentes - Incidencia lumínica das instalacións - Incidencia sobre corredores de desplazamento da fauna - Plan de restauración
PATRIMONIO CULTURAL	Elementos do patrimonio cultural de Galicia	- Alteración e/ou destrución de recursos	- Apertura de ocos e entulleiras - Creación de pistas - Incremento do tráfico de maquinaria	- Localización da explotación - Carácter do factor na zona de localización - Existencia de factores sinérgicos – acumulativos

VARIABLE	ELEMENTOS ESTRATÉXICOS DO TERRITORIO	EFECTO	ACTUACIÓN	CONDICIONANTES DO EFECTO
PAISAXE	Integración paisaxística Sociedade Elementos texturais e estruturais	- Perturbación da paisaxe: alteración das condicións de visibilidade, da morfoloxía, das cores e texturas, etc.	- Creación de ocos e entullerías - Construción de edificios, plantas de tratamento, acceso a infraestruturas, etc. - Desaparición da cobertura vexetal - Presenza da explotación	- Localización e tipoloxía da explotación - Carácter do factor na zona de localización - Existencia de factores sinérgicos – acumulativos - Incidencia sobre outros factores: atmósfera, suelos, augas... - Xestión de residuos - Incidencia lumínica das instalacións - Incidencia sobre corredores de desplazamento da fauna - Plan de restauración - Deseño das edificacións e construcións accesorias
SOCIEDADE E ECONOMÍA	- Poboación - Asentamentos - Infraestruturas - Seguridade e saúde no traballo. - Reconversión de espazos. - Dispoñibilidade de recursos. - Productividade - Competitividade empresarial	- Alteración de formas e modos de vida - Valor engadido ao uso do solo - Xeración de emprego - Mellora das perspectivas económicas da zona da explotación	- Incremento da circulación e vehículos pesados nas estradas cercanas á explotación. - Creación de postos de traballo e posibilidade de fixación de poboación no contorno da explotación. - Incremento da demanda de servizos diversos das empresas do contorno: hostelería, repostos, subministro de combustible, etc.	- Localización e tipoloxía da explotación - Carácter do factor na zona de localización - Ocupación de espazos dedicados a outros usos - Xestión de préstamos, sobrantes - Incidencia lumínica - Xestión de residuos - Xestión de efluentes - Incidencia sobre outros factores: atmósfera, acústica, solos, augas... - Xeneración de emprego - Diversificación de oportunidades de emprego - Fomento do dinamismo socioeconómico - Incidencia positiva sobre tecido económico local, municipal e comarcal - Existencia de factores sinérgicos - acumulativos

5.3 EFECTOS SOBRE A PLANIFICACIÓN SECTORIAL IMPLICADA, SOBRE A PLANIFICACIÓN TERRITORIAL E SOBRE AS NORMAS APLICABLES

5.3.1 NORMATIVA DE APLICACIÓN

5.3.1.1 Normativa europea

a) MEDIO E ORDENACIÓN DO TERRITORIO

- Directiva 2008/99/CE do Parlamento Europeo e do Consello de 19 de novembro de 2008, relativa á protección do medio mediante o Dereito penal (DOCE n.º L 328/28 de 6/12/2008).
- Directiva 2004/35/CE, de 21 abril do Parlamento Europeo e do Consello, sobre responsabilidade medioambiental en relación coa prevención e reparación de danos medioambientais (DOL n.º 143 de 30/4/2004).
- Directiva 2003/35/CE do 26 de maio de 2003, pola que se establecen as medidas para a participación do público na elaboración de determinados plans e programas relacionados co ambiente e pola que se modifican, no que se refire á participación do público e o acceso á xustiza, as Directivas 85/337/ CEE e 96/61/CE do Consello.
- Directiva 2003/4/CE, de 28 de xaneiro, do Parlamento Europeo e do Consello, relativa ao acceso ao público da información medioambiental e pola que se derroga a Directiva 90/313/CEE do Consello (DOCE n.º L 41/26 de 14/2/2003).
- Directiva 2001/42/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 27 de xuño de 2001, relativa á avaliación dos efectos de determinados plans e programas no ambiente.

b) MINERIA

- Directiva 2009/54/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 18 de xuño de 2009, sobre explotación e comercialización de augas minerais naturais.
- Lista de augas minerais naturais recoñecidas polos estados membros (Texto pertinente para os efectos do EEE).

c) NATUREZA, PAISAXE E PATRIMONIO

- Directiva 2009/147/CEE do Parlamento Europeo e do Consello de 30 de novembro de 2009, relativa á conservación das aves silvestres (DOCE n.º L 20/7 de 26/1/2010).
- Directiva 92/43/CEE do Consello, de 21 de maio de 1992, relativa á conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres.

- Directiva Aves 79/409/CEE, do 2 de abril de 1979.

d) CICLO HÍDRICO E RISCOS ASOCIADOS

- Directiva 2008/105/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 16 de decembro de 2008, relativa ás normas de calidade ambiental no ámbito da política de augas.
- Directiva 2007/60/CE do Parlamento Europeo e do Consello de 23 de outubro de 2007, relativa á avaliación e xestión dos riscos de inundación (DOCE n.º L 288/27 de 6/11/2007).
- Directiva 2000/60/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 23 de outubro de 2000, pola que se establece un marco comunitario de actuación no ámbito da política de augas. (Directiva Marco da Auga)

e) ENERXÍA

- Directiva 2006/32/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 5 de abril de 2006, sobre a eficiencia do uso final da enerxía e os servizos enerxéticos.
- Directiva 2003/55/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 26 de xuño de 2003, sobre normas comúns para o mercado interior do gas natural.
- Directiva 2002/91/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 16 de decembro de 2002, relativa ao rendemento enerxético dos edificios.

f) ATMOSFERA E CAMBIO CLIMÁTICO

- Directiva 2008/50/CE do Parlamento Europeo e do Consello de 21 de maio de 2008, relativa á calidade do aire ambiente e a unha atmosfera máis limpa en Europa.
- Directiva 2002/49/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 25 de xuño de 2002, sobre avaliación e xestión do ruído ambiental.
- Directiva 1999/30/CE do Consello, de 22 de abril de 1999, relativa aos valores límite de dióxido de xofre, dióxido de nitróxeno e óxidos de nitróxeno, partículas e chumbo no aire ambiente.
- Directiva 96/62/CE do Consello, de 27 de setembro de 1996, sobre avaliación e xestión da calidade do aire ambiente.

g) CONTAMINACIÓN

- Directiva 2008/1/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 15 de xaneiro de 2008, relativa á prevención e ao control integrados da contaminación.

h) RESIDUOS

- Directiva 2006/12/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 5 de abril de 2006, relativa aos residuos. Directiva 2008/98/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 19 de novembro de 2008, sobre os residuos.
- Directiva 1999/31/CE do Consello, de 26 de abril de 1999, relativa á vertedura de residuos.
- Directiva 94/62/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 20 de decembro de 1994, relativa aos envases e os seus residuos. Modificada pola Directiva 2004/12/CE e pola Directiva 2005/20/CE.

5.3.1.2 Normativa estatal

a) MEDIO E ORDENACIÓN DO TERRITORIO

- Lei 2/2011 de Economía Sostible.
- Lei 6/2010, de 24 de marzo, de modificación do texto refundido da Lei de avaliación de impacto ambiental de proxectos, aprobado polo Real Decreto Lexislativo 1/2008, de 11 de xaneiro (BOE n.º 73 de 25/3/2010).
- Real Decreto Lexislativo 2/2008, de 20 de xuño, polo que se aproba o texto refundido da Lei do solo (BOE 26/6/2008).
- Lei 8/2007, de 28 de maio, do solo.
- Lei 26/2007, do 23 de outubro, de Responsabilidade medioambiental (BOE 24/10/2007). Real Decreto 2090/2008, do 22 de decembro, polo que se aproba o Regulamento de desenvolvemento parcial da Lei 26/2007 (BOE 23/12/2008).
- Lei 27/2006, do 18 de xullo, pola que se regulan os dereitos de acceso á información, de participación pública e de acceso á xustiza en materia de ambiente (incorpora as Directivas 2003/4/CE e 2003/35/CE) (BOE n.º 171 de 19/7/2006).
- Lei 9/2006 de 28 de abril, sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio (BOE n.º 102 de 29/4/2006).
- Lei 316/2006, do 17 de marzo, polo que se aproba o Código Técnico da Edificación.
- Lei 38/1999, do 5 de novembro, de Ordenación da edificación (BOE 6/11/1999).
- Real Decreto 1131/1988, de 30 de setembro, Regulamento de execución do Real Decreto Lexislativo 1302/1986, de avaliación de impacto ambiental (BOE n.º 239 de 5/10/1988).

- Lei 22/1988, de 28 de xullo, de Costas (BOE 29/7/1988). Real Decreto 1471/1989, de 1 de decembro polo que se aproba o Regulamento xeral para o desenvolvemento e execución da Lei 22/1988 de costas (BOE 12/12/1989; corrección de erros en BOE 23/1/1990).
- Constitución española. 6 de decembro de 1978
- Decreto 584/1972, do 24 de febreiro, de servidumes aeronáuticas
- Lei 48/1960, do 21 de xullo, sobre Navegación Aérea

b) MINERIA

- Real Decreto 2857/1978 de 25 de agosto, Regulamento Xeral para o Réxime da Minería.
- Lei 6/1977, de 4 de xaneiro, de fomento da minería.
- Lei 22/1973, do 21 de xullo de minas desenvolvida polo Real Decreto 2857/1978, de 25 de agosto, polo que se aproba o Regulamento Xeral para o Réxime da Minería, e pola Lei 6/1977, de 4 de xaneiro, de fomento da minería. Modificada pola Lei 12/2007, de 2 de xullo, pola que se modifica a Lei 34/1998, de 7 de outubro, do Sector de Hidrocarburos.
- Real Decreto Lei do 25 de abril de 1928 polo que se aproba o Estatuto da Explotación de mananciais de augas mineiro-medicinais.
- Real Decreto 1798/2010, de 30 de decembro, polo que se regula a explotación e comercialización de augas minerais naturais e augas de manancial envasadas para consumo humano.
- Real Decreto 975/2009, de 12 de xuño, sobre xestión dos residuos das industrias extractivas e de protección e rehabilitación do espazo afectado polas actividades mineras.
- Real Decreto 107/1995, de 27 de xaneiro, polo que se fixan os criterios de valoración para configurar a Sección A) da Lei de Minas.
- Real Decreto 863/1985, de 2 de abril, polo que se aproba o Regulamento Xeral de Normas Básicas de Seguridade Mineira e Instrucións técnicas complementarias (RGNBSM).
- Lei 54/1980, de 5 de novembro, sobre modificación da Lei de Minas, que presta especial atención ós recursos minerais enerxéticos

c) NATUREZA, PAISAXE E PATRIMONIO

- Real Decreto 139/2011, do 4 de febreiro, para o desenvolvemento do listado de especies silvestres en réxime de protección especial e do Catálogo Español de Especies Ameazadas.

- Real Decreto 1432/2008, de 29 de agosto, polo que se establecen medidas para a protección da avifauna contra a colisión e a electrocución en liñas eléctricas de alta tensión (BOE n.º 222 de 13/9/2008).
- Lei 42/2007, do 13 de decembro, do Patrimonio natural e da biodiversidade (BOE 14/12/2007).
- Real Decreto 1421/2006, do 1 de decembro, polo que se modifica o Real Decreto 1997/1995, do 7 de decembro, polo que se establecen medidas para contribuír a garantir a biodiversidade mediante a conservación dos hábitats naturais e da flora e fauna silvestre (BOE 2/12/2006).
- Real Decreto 435/2004, de 12 marzo, que regula o Inventario nacional de zonas húmidas (BOE 25/3/2004).
- Decreto 110/2004, do 27 de maio, polo que se regulan os humidais protexidos.
- Lei 43/2003, do 21 de novembro, de Montes (BOE 22/11/2003), (modificada pola Lei 10/2006, do 28 de abril).
- Lei 38/1995, do 12 de decembro, sobre o dereito de acceso á información en materia de medio ambiente.
- Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio histórico español (BOE 28/6/1985). Real Decreto 111/1986, do 10 de xaneiro, de desenvolvemento parcial da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do Patrimonio histórico español (BOE 27/1/1986).
- Decreto 449/1973, do 22 de febreiro, polo que se colocan baixo a protección do Estado os “hórreos” ou “cabazos” antigos existentes en Galicia e Asturias.
- Decreto 571/1963, do 14 de marzo, sobre protección dos escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico-artístico.
- Decreto do 22 de abril de 1949 sobre os Castelos españois.

d) CICLO HÍDRICO E RISCOS ASOCIADOS

- Real Decreto 1514/2009, do 2 de outubro, polo que se regula a protección das augas subterráneas contra a contaminación e a deterioración (BOE 22/10/2009).
- Real Decreto 9/2008, do 11 de xaneiro, polo que se modifica o Regulamento do Dominio Público Hidráulico aprobado polo Real Decreto 849/1986, do 11 de abril.
- Real Decreto 1341/2007, do 11 de outubro, sobre a xestión da calidade das augas de baño (BOE 26/11/2007).

- Real Decreto 907/2007, de 6 xullo polo que se aproba o Regulamento de planificación hidrolóxica (BOE 7/7/2007). Desenvolvido por Orde ARM/2656/2008 que aproba a Instrución de planificación hidrolóxica.
- Real Decreto Lexislativo 1/2001, do 20 de xullo, polo que se aproba o texto refundido da Lei de augas (BOE 24/7/2001).

e) ENERXÍA

- Lei 34/1998, de 7 de outubro do sector de hidrocarburos (BOE 8/10/1998).
- Lei 54/1997, de 27 de novembro do sector eléctrico (BOE 28/11/1997).

f) MOBILIDADE E INFRAESTRUTURAS

- Lei 17/2007, do 4 de xullo, pola que se modifica a Lei 54/1997, do 27 de novembro, do Sector Eléctrico. Lei 39/2003, de 17 de novembro, do Sector Ferroviario
- Real Decreto 401/2003, de infraestruturas de Telecomunicacións.
- Decreto 1812/1994, do 2 de setembro, polo que se aproba o Regulamento xeral de estradas.
- Lei 25/1988, de 29 de xullo de estradas e camiños estatais.
- Lei 16/1987, do 30 de xullo, de Ordenación dos transportes terrestres (BOE 31/7/1987). Real Decreto 1211/1990, do 28 de setembro, polo que se aproba o Regulamento da Lei de ordenación dos transportes terrestres (BOE 8/10/1990).

g) ATMOSFERA E CAMBIO CLIMÁTICO

- Real Decreto 100/2011, do 28 de xaneiro, polo que se actualiza o catálogo de actividades potencialmente contaminadoras da atmosfera e se establecen as disposicións básicas para a súa aplicación.
- Real Decreto 1370/2006, do 24 de novembro, polo que se aproba o plan nacional de asignación de dereitos de emisión de gases de efecto invernadoiro, 20008-2012.
- Lei 34/2007, do 15 de novembro, de calidade do aire e protección da atmosfera (BOE 16/11/2007).

h) CONTAMINACIÓN

- Real Decreto 9/2005, do 14 de xaneiro, polo que se establece a relación de actividades potencialmente contaminantes de solo e os criterios e estándares para a declaración de solos contaminados (BOE n.º 15 de 18/1/2005).

- Lei 16/2002, do 1 de xullo, de prevención e control integrado da contaminación (BOE n.º 157 de 2/7/2002), modificada pola Lei 1/2005, pola que se regula o réxime de comercio de dereitos de emisión de gases de efecto invernadoiro.

i) RESIDUOS

- Real Decreto 105/2008, de 1 de febreiro, polo que se regula a produción e xestión dos residuos de construción e demolición (BOE n.º 38 de 13/2/2008).
- Real Decreto 106/2008, de 1 de febreiro, sobre pilas e acumuladores e a xestión ambiental dos seus residuos (BOE n.º 27 de 12/2/2008).
- Real Decreto 208/2005, do 20 de decembro, sobre aparellos eléctricos e electrónicos e a xestión dos seus residuos.
- Lei 10/1998, de 21 de abril, de Residuos (BOE n.º 96 de 22/4/1998).
- Real Decreto 21168/1998, polo que se establecen as normas aplicables ao tratamento das augas residuais.
- Lei 11/1997, de 24 de abril, de residuos e envases.

5.3.1.3 Normativa autonómica

a) MEDIO E ORDENACIÓN DO TERRITORIO

- Real Decreto 1332/2012, de 14 de setembro, polo que se aproba o Plan Hidrolóxico da Demarcación Hidrográfica de Galicia -Costa.
- Decreto 19/2011, do 10 de febreiro, polo que se aproban definitivamente as Directrices de Ordenación do Territorio.
- Decreto 20/2011, do 10 de febreiro, polo que se aproba definitivamente o Plan de Ordenación do Litoral.
- Lei 13/2011, de 16 de decembro, reguladora da política industrial de Galicia
- Decreto 262/2007, do 20 de decembro, polo que se aproban as normas do Hábitat Galego.
- Lei 18/2008, de 29 decembro, de vivenda de Galicia 2008 (DOG 20/1/2009, BOE 17/3/2009).
- Lei 14/2008, de 3 decembro, do Turismo de Galicia 2008 (DOG 19/12/2008, BOE 16/3/2009).
- Decreto 133/2008, do 12 de xuño, polo que se regula a avaliación de incidencia ambiental (DOG 1/7/2008).

- Decreto 158/2005, do 2 de xuño, de competencias autonómicas na zona de servidume de protección do dominio público marítimo-terrestre (DOG 16/6/2005).
- Lei 9/2002, de 30 de decembro, de Ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia. Lei 15/2004, do 29 de decembro, de modificación da Lei 9/2002, do 30 de decembro, de Ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia (DOG 31/12/2004). Lei 6/2007, de 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia. Lei 6/2008, do 19 de xuño, de medidas urxentes en materia de vivenda e solo, pola que se modifica á Lei 9/2002, do 30 de decembro, de Ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia (DOG 30/6/2008). Lei 2/2010, do 25 de marzo, de medidas urxentes de modificación da Lei 9/2002, do 30 de decembro, de Ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia
- Decreto 80/2000, do 23 de marzo, polo que se regulan os plans e proxectos sectoriais de incidencia supramunicipal (DOG n.º 75 de 17/4/2000).
- Decreto 455/1996, de 7 de novembro, de fianzas en materia ambiental
- •Lei 10/1995, do 23 de novembro, de Ordenación do territorio de Galicia (DOG 5/12/1995).
- Lei 1/1995, de 2 de Xaneiro, de Protección Ambiental de Galicia (DOG n.º 29 de 10/2/1995, e corrección de erros DOG n.º 72 de 12/4/1995). Lei 2/1995, do 31 de marzo, pola que se da nova redacción á disposición derogatoria única da Lei 1/1995, de Protección ambiental de Galicia (DOG n.º 72 de 12/4/1995).
- Decreto 327/1991 de avaliación de efectos ambientais para Galicia (DOG n.º 199 de 15/10/1991).
- Decreto 442/1990, de Avaliación do impacto ambiental para Galicia (DOG n.º188 de 25/9/1990).
- Plans xerais de ordenación municipal dos concellos afectados e/ou instrumento de planeamento vixente.
- Lei 9/1985, de 30 de xullo de protección de pedras ornamentais

b) MINERIA

- Lei 3/2008, de 23 maio, de Minaría de Galicia (DOG 6/6/2008, BOE 9/7/2008). Desenvolvida por Resolución de 22 de decembro de 2008 (DOG 29/1/2009; rect. DOG 9/2/2009).
- Orde de 7 de xullo de 2011, da Consellería de Economía e Industria pola que se convoca concurso público dos terreos francos resultantes da declaración de caducidade de dereitos mineiros correspondentes á provincia de A Coruña.

- Orde de 17 de xuño de 2010, da Consellería de Economía e Industria pola que se convoca concurso público dos terreos francos resultantes da declaración de caducidade de dereitos mineiros correspondentes á provincia de Ourense.
- Orde de 7 de febreiro de 2013, da Consellería de Economía e Industria pola que se convoca concurso público dos terreos francos resultantes da declaración de caducidade de dereitos mineiros correspondentes á provincia de Pontevedra.
- Instrución 10/2011, de 29 de junio, da Consellería de Economía e Industria, sobre a aplicación da disposición transitoria duodécima da Lei 9/2002, de 30 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, en relación ó recoñecemento administrativo da Dirección Xeral de Industria, Enerxía e Minas.
- Decreto 116/2001, de 10 de maio, polo que se modifica o Decreto 402/1996, de 31 de outubro, polo que se aproba o Regulamento de aproveitamento de augas mineromedicinais, termais e dos establecementos balnearios da Comunidade Autónoma de Galicia
- Decreto 402/1996, que aproba o Regulamento de aproveitamento de augas mineromedicinais, termais e dos establecementos balnearios da Comunidade Autónoma de Galicia.
- oDecreto 400/1996, de 31 de outubro, polo que se crea a ventanilla única para establecementos balnearios e explotacións de augas minerais, termais e de manantial.
- Lei 5/1995, de 7 de xuño, de regulación das augas minerais, termais, de manantial e dos establecementos balnearios da Comunidade Autónoma de Galicia.

c) NATUREZA, PAISAXE E PATRIMONIO

- Lei 7/2012, de 28 de xuño, de Montes de Galicia
- Decreto 167/2011, do 4 de agosto, polo que se modifica o Decreto 88/2007, do 19 de abril, polo que se regula o Catálogo galego de especies ameazadas e se actualiza o dito catálogo.
- Decreto 232/2008, do 2 de outubro, sobre o Inventario xeral do patrimonio cultural de Galicia.
- Lei 7/2008, de 7 de xullo de 2008, de protección da paisaxe de Galicia (DOG n.º 139 de 18/7/2008).
- Decreto 127/2008 polo que se desenvolve o réxime xurídico das zonas húmidas protexidas e se crea o Inventario de zonas húmidas de Galicia (DOG 25/6/2008), (corrección de erros de 30/6/2008).
- Decreto 124/2005, de 6 de maio, polo que se regula a figura de espazo natural de interese local e a figura do espazo privado de interese natural (DOGA 23/05/2005).
- Resolución do 30 de abril de 2004, da Dirección xeral de conservación da natureza, pola que se dispón a publicación no DOG da cartografía onde se recollen os límites dos espazos naturais

declarados Zonas de especial protección dos valores naturais polo Decreto 72/2004, do 2 de abril (DOG 19/5/2004).

- Decreto 72/2004 do 2 de abril, polo que se declaran determinados espazos como Zonas de especial protección dos valores naturais (DOG 12/4/2004).
- Lei 9/2001, do 21 de agosto, de Conservación da natureza (BOE 25/9/2001).
- Decreto 45/2001, de 1 febreiro, de refundición da normativa en materia do Camiño de Santiago (DOG 20/2/2001). Modificado polo Decreto 209/2002, de 13 xuño (DOG 25/6/2002).
- Orde do 28 de Outubro de 1999 para a declaración provisional das zonas propostas para á súa inclusión na rede europea Natura 2000, como espazos naturais en réxime de protección xeral (DOG 9/11/1999).
- Decreto 199/1997, de 10 xullo, polo que se regula a actividade arqueolóxica de Galicia (DOG 6/8/1997).
- Lei 3/1996 do 10 de maio, de protección dos Camiños de Santiago de Galicia (DOG 23/5/1996).
- Lei 8/1995 do 30 de outubro, do patrimonio cultural de Galicia (DOG 8/11/1995, BOE 1/12/1995).
- Lei 13/1989, de 10 de outubro, reguladora dos Montes veciñais en man común.

○ CICLO HÍDRICO E RISCOS ASOCIADOS

- Lei 9/2010, do 4 de novembro, de augas de Galicia.
- Lei 5/2006, do 30 de xuño, para a protección, conservación e mellora dos ríos galegos.
- Lei 8/2001, do 2 de agosto, de protección da calidade das augas das rías de Galicia e de ordenación do servizo público de depuración de augas residuais urbanas (BOE de 25/9/2001).
- Lei 8/1993, de 23 xuño, de Administración hidráulica de Galicia (DOG 2/7/1993; rect. DOG 10/9/1993, BOE 18/8/1993).

d) MOBILIDADE E INFRAESTRUTURAS

- Lei 8/1997, do 20 de agosto, de accesibilidade e supresión de barreiras na Comunidade Autónoma de Galicia. Decreto 35/2000, do 28 de xaneiro polo que se aprobou o seu Regulamento.
- Lei 6/1996, de 9 xullo, de coordinación dos servizos urbanos e interurbanos de Galicia (DOG 18/7/1996, BOE 22/8/1996).
- Lei 4/1994, do 14 de setembro, de Estradas de Galicia (DOG 31/10/1994, BOE 20/12/1994), (modificada pola Lei 7/2002, do 27 de decembro, de Medidas fiscais e de réxime administrativo).

e) ATMOSFERA E CAMBIO CLIMÁTICO

- Lei 8/2002, do 18 de decembro, de protección do ambiente atmosférico de Galicia (DOG 31/12/2002, BOE 21/1/2003).
- Real Decreto 1796/03 do 26 de decembro, relativo ao ozono no aire ambiente (DOG n.º 11 de 13/1/2004).

f) CONTAMINACIÓN

- Lei 16/2002 de 1 de xullo, de prevención e control integrados da contaminación (DOG n.º 157 de 2/7/2002).

g) RESIDUOS

- Real Decreto 59/2009, do 20 de febreiro, polo que se regula a rastrexabilidade dos residuos.
- Orde de 20 de xullo de 2009, pola que se regula a construción e a xestión dos vertedoiros no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia (DOG n.º 168 de 27/8/2009).
- Lei 10/2008, do 3 de novembro, de residuos de Galicia (BOE 6/12/2008).
- Decreto 298/2000, do 7 de decembro, polo que se regula a autorización e notificación de produtor e xestor de residuos de Galicia e se crea o Rexistro Xeral de Produtores de Residuos de Galicia.
- Lei 10/1997, de 22 de agosto, de residuos sólidos urbanos de Galicia (DOG n.º 180 de 18/9/1997).

5.3.2 ANÁLISE DA SITUACIÓN DO SECTOR E O MEDIO AMBIENTE

O sector mineiro é pioneiro na protección do medio ambiente, como xa queda recollido no artigo 5 da Lei preconstitucional que regula o sector, Lei 22/1973, de minas, que establece que as condicións de protección medioambiental son imperativas no aproveitamento de tódolos recursos mineiros, chegando incluso á caducidade dos dereitos mineiros por reiterada ou grave infracción das condicións esixidas para a protección do medio ambiente.

O sector está regulado como se verá máis adiante por diversa lexislación, que obriga á realización de avaliacións ambientais e plans de restauración como requisito previo ó outorgamento da autorización de aproveitamento ou concesión de explotación, existindo na nosa Comunidade Autónoma exemplos de restauración mineira que son un referente a nivel estatal, como é o caso da mina de As Pontes.

O sector extractivo se caracteriza dende o punto de vista ambiental pola xeración de impactos que afectan

en maior ou menor medida ó medio ambiente. Sen embargo as operacións extractivas deben considerarse como un uso transitorio do terreo, dado que a duración das explotacións é limitada, e por tanto a meirande parte dos impactos son temporais, existindo a obriga, garantida mediante a constitución de avais bancarios, de acondicionar o solo afectado e corrixir os impactos producidos, previo o abandono definitivo das labores de explotación.

En xeral, a actividade mineira que se realiza en Galicia xera impactos globais que poden considerarse medios a baixos, a excepción dalgunhas substancias, tamaños de explotación ou concentración de explotacións, onde o impacto se pode considerar alto ou moi alto, segundo se recolle no “Mapa de rocas y minerales industriales de Galicia” elaborado pola Dirección Xeral de Enerxía e Minas e o “Instituto Geológico y Minero de España” no ano 2009. Predominan os impactos visuais e paisaxísticos, consecuencia da escavación de ocos de tamaño pequeno a medio, que nos casos da minaría abandonada poden implicar ademais certos riscos para persoas e bens.

Un caso significativo é o das zonas de extracción de lousas de Valdeorras e O Courel onde a concentración de actividade baséase en numerosas explotacións de tamaños pequenos a grandes, que constitúen unidades de explotación cunha planificación independente. O mesmo sucede en O Porriño, para a explotación de granito, se ben aquí parece que se están a realizar avances para conseguir unha planificación común.

A actuación común favorece a minoración dos impactos. Así, na zona de Valdeorras, os produtores, a Administración Autonómica e a Confederación Hidrográfica acordaron accións de saneamento e corrección de impactos a cauces e estableceron áreas comúns de vertedura de residuos con obxecto de diminuír no posible as afeccións ó medio.

As explotacións a ceo aberto de tipo corta son favorables para o seu reenchido, adecuación de solo e revexetado, método de restauración que se ven empregando en moitas explotacións de rochas básicas, arxilas, cuarzo, calcarias, feldespato, granito, lousas, etc. Noutros casos simplemente se procede á inundación dos ocos. As explotacións a ceo aberto de tipo ladeira soen presentar con rapidez certa revexetación natural arbustiva e herbácea, sendo nalgúns casos retaluzadas e revexetadas con especies arbóreas entre as que predomina o eucalipto.

Dentro do marco legal que engloba ó sector mineiro e o medio ambiente, convén nomear en primeiro lugar o artigo 45 da Constitución Española, que establece que os poderes públicos velarán pola utilización racional de tódolos recursos naturais, co fin de protexer e mellorar a calidade de vida e defender e restaurar o medio ambiente.

Así, no ano 1982, se aproba o Real Decreto 2994/1982, de 15 de outubro, sobre restauración do espazo natural afectado por actividades mineiras, que obriga a realizar traballos de restauración do terreo a quen realice aproveitamentos de calquera dos recursos da Lei de Minas. Este Real Decreto establece que con carácter previo ó outorgamento dunha autorización de aproveitamento ou dunha concesión de explotación, o

solicitante deberá presentar ante o órgano competente un plan de restauración do espazo afectado polas labores. A aprobación deste plan farase conxuntamente co outorgamento da autorización de aproveitamento ou da concesión de explotación e terá a consideración de condición especial de ditos títulos. Para as explotacións en activo antes da entrada en vigor deste Real Decreto se lles outorgaba un prazo máximo dun ano para presentar unha avaliación de impacto ambiental e o órgano competente debía estimar se era ou non oportuno presentar un plan de restauración. En base a este Real Decreto, realizaron o seu Plan de Restauración a maioría das explotacións vixentes.

Este Real Decreto foi derogado o 14 de xuño do ano 2009, polo Real Decreto 975/2009, de 12 de xuño, sobre xestión dos residuos das industrias extractivas e de protección e rehabilitación do espazo afectado por actividades mineiras. En base a esta lexislación todo solo afectado temporalmente por actividades extractivas deberá ser rehabilitado e acondicionado para outros usos, podendo ser reclasificado dentro do planeamento en que se atope.

O outorgamento dunha autorización de aproveitamento ou dunha concesión de explotación de recursos mineiros tamén está condicionado á realización dunha avaliación ambiental, como instrumento de xestión ambiental esencial para o desenvolvemento sostible da actividade, que permite identificar, previr e minimizar os efectos negativos que a actividade pode xerar. Neste procedemento interveñen ademais do promotor e a administración, outros organismos ou persoas que poidan verse afectados pola implantación da actividade, xa que este procedemento sempre será sometido a información pública e o organismo competente pedirá consulta a outros organismos implicados para a aprobación do mesmo. Leva consigo, polo tanto, un procedemento administrativo cuxo resultado compromete tanto o interese privado como o xeral da sociedade.

A continuación se expoñen os tres tipos de procedementos ambientais posibles en función das características da actividade e do lugar onde se implante a mesma, e a lexislación que regula estes procedementos na nosa Comunidade Autónoma:

5.3.2.1 Avaliación de impacto ambiental

No ano 1990, apróbase o Decreto 442/1990, de 13 de setembro, de avaliación de impacto ambiental para Galicia, que establece a obrigatoriedade de someter a avaliación de impacto ambiental os proxectos consistentes na realización de obras, instalacións ou actividades, cunha maior repercusión sobre o medio ambiente, comprendidas no seu anexo I. Na actualidade este Decreto atópase derogado e este procedemento régulase polo Real Decreto Lexislativo 1/2008, de 11 de xaneiro, polo que se aproba o Texto Refundido da Lei de Avaliación de Impacto Ambiental de Proxectos, e a súa modificación pola Lei 6/2010, de 24 de marzo.

Este Real Decreto di, no seu apartado 1 do artigo 3, o seguinte:

“Os proxectos, públicos e privados, consistentes na realización de obras, instalacións ou calquera outra

actividade comprendida no Anexo I, deberán someterse a unha avaliación de impacto ambiental na forma prevista nesta lei”.

O Anexo I di, no referente á industria extractiva, o seguinte:

“Grupo 2. Industria extractiva.

a.Explotacións e fronteiras dunha mesma autorización ou concesión a ceo aberto de xacementos minerais e demais recursos xeolóxicos das seccións A, B, C e D, cuxo aproveitamento estea regulado pola Lei 22/1973, de 21 de xullo, de Minas e normativa complementaria, cando se dea algunha das circunstancias seguintes:

1.Explotacións nas que a superficie do terreo afectado supere as 25 ha.

2.Explotacións que teñan un movemento total de terras superior a 200.000 m³/ ano.

3.Explotacións que se realicen por debaixo do nivel freático, tomando como nivel de referencia o máis elevado entre as oscilacións anuais, ou que poidan supoñer unha diminución da recarga de acuíferos superficiais ou profundos.

4.Explotacións de depósitos ligados á dinámica actual: fluvial, fluvio-glacial, litoral ou eólica. Aqueles outros depósitos e turbeiras que polo seu contido en flora fósil poidan ter interese científico para a reconstrución palinolóxica e paleoclimática. Explotación de depósitos mariños.

5.Explotacións visibles dende autopistas, autovías, estradas nacionais e comarcais ou núcleos urbanos superiores a 1.000 habitantes ou situadas a distancias inferiores a 2 km de tales núcleos.

6.Explotacións situadas en espazos naturais protexidos ou nun área que poida visualizarse dende calquera dos seus límites establecidos, ou que supoñan un menoscabo ós seus valores naturais.

7.Explotacións de substancias que poidan sufrir alteracións por oxidación, hidratación, etc., e que induzan, en límites superiores ós incluídos nas lexislacións vixentes, a acidez, toxicidade ou outros parámetros en concentracións tales que supoñan risco para a saúde humana ou o medio ambiente, como as menas con sulfuros, explotacións de combustibles sólidos, explotacións que requiran tratamento por lixiviación in situ e minerais radioactivos.

8.Explotacións que estean localizadas en terreos de dominio público hidráulico ou en zona de policía dun cauce cando se desenvolven en zonas especialmente sensibles, designadas en aplicación da Directiva 79/409/CEE do Consello, de 2 de abril de 1979, relativa á conservación das aves silvestres e da Directiva 92/43/CEE do Consello, de 21 de maio de 1992, relativa á conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres, ou en brañas incluídas na lista do Convenio Ramsar.

9.Extraccións que, aínda non cumprindo ningunha das condicións anteriores, se sitúen a menos de 5 quilómetros dos límites da área que se prevea afectar polo laboreo e as instalacións anexas de calquera

explotación ou concesión mineira a ceo aberto existente.

b. Minería subterránea nas explotacións nas que se dea algunha das circunstancias seguintes:

1. Que a súa paraxénese poida, por oxidación, hidratación ou disolución, producir augas ácidas ou alcalinas que dean lugar a cambios no pH ou liberen ións metálicos ou non metálicos que supoñan unha alteración do medio natural.

2. Que exploten minerais radioactivos.

3. Aquelas cuxos minados se atopen a menos de 1 quilómetro (medido en plano) de distancia de núcleos urbanos, que poidan inducir riscos por subsidencia.

En tódolos casos inclúense todas as instalacións e estruturas necesarias para o tratamento do mineral, acopios temporais ou residuais de estériles de mina ou do aproveitamento mineralúrxico (entulleiras, presas, e balsas de auga ou de estériles, plantas de machaqueo ou mineralúrxicas, etc.).

c. Dragados:

1. Dragados fluviais cando se realicen en tramos de cauces ou zonas húmidas protexidas designadas en aplicación das Directivas 79/409/CEE do Consello, de 2 de abril de 1979 e 92/43/CEE do Consello, de 21 de maio de 1992, ou en brañas incluídas na lista do Convenio Ramsar e cando o volume extraído sexa superior a 20.000 metros cúbicos/ano.

2. Dragados mariños para a obtención de area, cando o volume a extraer sexa superior a 3.000.000 de metros cúbicos/ano.

d. Extracción de petróleo e gas natural con fins comerciais, cando a cantidade extraída sexa superior a 500 toneladas por día no caso do petróleo e de 500.000 metros cúbicos por día no caso do gas, por concesión.”

Así mesmo, no apartado 2 do artigo 3, do antedito Real Decreto Lexislativo 1/2008, di:

“Só deberán someterse a unha avaliación de impacto ambiental na forma prevista nesta Lei, cando así o decida o órgano ambiental en cada caso, os seguintes proxectos:

a) Os proxectos públicos ou privados consistentes na realización das obras, instalacións ou de calquera outra actividade comprendida no Anexo II.

b) Os proxectos públicos ou privados non incluídos no Anexo I que poidan afectar directa ou indirectamente ós espazos da Rede Natura 2000.”

E no Anexo II o Real Decreto di:

“Grupo 3. Industria extractiva.

a. Perforacións profundas, con excepción das perforacións para investigar a estabilidade dos solos, en particular:

1. Perforacións xeotérmicas

2. Perforacións para o almacenamento de residuos nucleares

3. Perforacións para o abastecemento de auga

4. Perforacións petrolíferas.

b. Instalacións industriais no exterior para a extracción de carbón, petróleo, gas natural, minerais e lousas bituminosas.

c. Instalacións industriais no exterior e no interior para a gasificación do carbón e lousas bituminosas.

d. Dragados mariños para a obtención de area (proxectos non incluídos no anexo I).

e. Explotacións (non incluídas no anexo I) que se atopen localizadas en terreo de dominio público hidráulico para extraccións superiores a 20.000 metros cúbicos/ano ou en zona de policía de cauces e a súa superficie sexa maior de 5 hectáreas.

f. Dragados fluviais (non incluídos no anexo I) cando o volume de produto extraído sexa superior a 100.000 metros cúbicos.”

5.3.2.2 Avaliación de efectos ambientais

Aproximadamente un ano máis tarde da entrada en vigor do Decreto 442/1990, de 13 de setembro, que regulaba inicialmente o procedemento de avaliación de impacto ambiental para Galicia, se aproba o Decreto 327/1991, de 20 de outubro, de avaliación de efectos ambientais de Galicia, previsto para a avaliación de efectos ambientais de proxectos cunha menor repercusión ambiental que os suxeitos á avaliación de impacto.

Este Decreto di, no seu artigo 1:

“No ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia será obrigatorio o sometemento á avaliación de efectos ambientais de tódolos proxectos, públicos ou privados, de execución de obras, instalacións ou calquera outra actividade contemplada nas diferentes lexislacións sectoriais, tanto da Comunidade Autónoma de Galicia como do Estado, que precisen ou prevexan a necesidade da realización dun estudo ambiental e non estean contemplados no Anexo I do *Decreto 442/1990*, así como as modificacións ou ampliacións de proxectos que figuren no mesmo Anexo do *Decreto 442/1990* e cuxo proxecto inicial fora obxecto de declaración.

* O Decreto 442/1990 foi derogado, como xa se especificou anteriormente, polo Real Decreto Lexislativo

1/2008, de 11 de xaneiro, polo que se aproba o Texto Refundido da Lei de Avaliación de Impacto Ambiental de Proxectos, polo que debemos remitirnos ó indicado no Anexo I citado no apartado anterior, de avaliación de impacto ambiental.

5.3.2.3 Avaliación de incidencia ambiental

O procedemento de avaliación de incidencia ambiental ten por obxecto a emisión do ditame de incidencia ambiental como trámite previo para o outorgamento da correspondente licenza de actividade polo concello onde se instale a actividade.

O procedemento de incidencia ambiental, previsto para aqueles proxectos, obras e instalacións, que non estean contemplados nos dous procedementos xa descritos, está regulado polo Decreto 133/2008, do 12 de xuño, que derroga o Decreto 2414/1961, de 30 de novembro, polo que se aproba o Regulamento de Actividades Molestas, Insalubres, Nocivas e Perigosas (RAMINP).

Este Decreto di:

“Están sometidos ó procedemento de avaliación de incidencia ambiental os proxectos, obras e instalacións, así como o seu traslado ou modificación substancial, das actividades, de titularidade pública ou privada, que figuran no Anexo I.

Tamén estarán sometidas a este procedemento aquelas outras actividades que non estando incluídas en dito Anexo I, merezan a consideración de molestas, insalubres, nocivas ou perigosas, conforme ás definicións do artigo 13 da Lei 1/1995, de 2 de xaneiro, de Protección Ambiental de Galicia. Neste caso corresponderá á Consellería de Medio Ambiente da Xunta de Galicia a decisión de someter ou non estas actividades á avaliación de incidencia ambiental, decisión que deberá ser motivada e axustarse ós criterios obxectivos que se determinan non Anexo II.

Pola súa parte, se exclúen deste procedemento aquelas actividades contempladas no Anexo III, debido á súa menor incidencia sobre o medio ambiente”.

Dado que os Anexos ós que se fai referencia neste Decreto son demasiado extensos, procederemos a indicar o que se di nos apartados referentes á industria extractiva.

O Anexo I di:

“Grupo 1. Actividades xenéricas.

1.8 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos (en xeral instalacións de elaboración ou fabricación de produtos minerais)

1.9 Metalurxia, fabricación de produtos metálicos, excepto maquinaria e equipo

Grupo 2. Actividades potencialmente contaminadoras da atmosfera incluídas no grupo B do anexo IV da Lei 34/2007, do 15 de novembro, de calidade do aire e protección da atmosfera.

2.2 Minaría

2.3 Siderurxia e fundición

2.4 Metalurxia non férrea

2.10 Industria de materiais para a construción

Grupo 3. Actividades potencialmente contaminadoras da atmosfera incluídas no grupo C do anexo IV da Lei 34/2007, do 15 de novembro, de calidade do aire e protección da atmosfera.

3.2 Minaría

3.3 Siderurxia e fundición

3.4 Metalurxia non férrea

3.10 Industria de materiais para a construción

Por outra parte, o Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia someterase ó procedemento de Avaliación Ambiental Estratéxica de plans e programas que establece a Lei 9/2006, do 28 de abril, sobre a avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente, a desenvolver seguindo o procedemento integrado de Avaliación Ambiental Estratéxica de instrumentos de planeamento urbanístico previsto no artigo 7 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia.

A Lei 9/2006, do 28 de abril incorpora ó ordenamento xurídico español a Directiva 2001/42/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 27 de xuño de 2001, relativa á avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente, e supón a realización dun proceso de Avaliación Ambiental Estratéxica para os plans e programas que elaboren as diferentes Administracións Públicas, entendido como un instrumento de integración do medio ambiente nas políticas sectoriais, co obxectivo de garantir un desenvolvemento sustentable mais duradeiro, xusto e saudable que permita afrontar os grandes retos da sustentabilidade como o uso racional dos recursos naturais, a prevención e redución da contaminación, a innovación tecnolóxica e a cohesión social, ó tempo que fomenta a transparencia e a participación cidadá.

A maiores dos requirimentos descritos, que obrigan á elaboración dun plan de restauración e dunha avaliación ambiental e teñen que ser aprobados para o outorgamento da autorización de aproveitamento ou da concesión de explotación, en forma de Declaración Ambiental, no ano 1996 apróbase o Decreto 455/1996, de 7 de novembro, de fianzas en materia ambiental, que establece que o órgano administrativo competente para autorizar un proxecto, obra ou actividade, que fose susceptible de afectar ó medio

ambiente, nos termos da Lei 1/1995, de 2 de xaneiro, de protección ambiental de Galicia, cando en dita autorización se impoñan medidas correctoras (é dicir, sempre), poderá esixir a constitución dunha garantía mediante aval que garanta, suficientemente, o cumprimento de ditas medidas e a reparación dos posibles danos que se lle poidan causar ó medio ambiente e o custo de restauración. A constitución do aval será condición previa para o inicio dos traballos e a súa contía será fixada polo órgano outorgante da autorización, por proposta do órgano ambiental. Posteriormente, coa entrada en vigor da Lei 3/2008, do 23 de maio, de ordenación da minaría de Galicia, se substitúe a fianza ambiental regulada polo Decreto 455/1996, por unha garantía financeira obrigatoria, que terán que constituír os titulares dos dereitos mineiros no prazo dun mes dende a notificación de outorgamento, e cuxa contía corresponderá á suma de dous conceptos, un fixo, para responder do cumprimento das obrigas de financiamento e da viabilidade dos traballos mineiros, e outro variable, para responder do cumprimento do Plan de restauración ambiental.

Noutro sentido, pero tamén en materia ambiental, no ano 2007, se aproba a Lei estatal 26/2007, de 23 de outubro, de responsabilidade medioambiental, onde, segundo o indicado no seu artigo 24, se establece que os operadores das actividades incluídas no seu Anexo III, entre as que se atopa a actividade extractiva, deberán dispor dunha garantía financeira que lles permita facer fronte á responsabilidade medioambiental inherente á actividade que pretendan desenrolar.

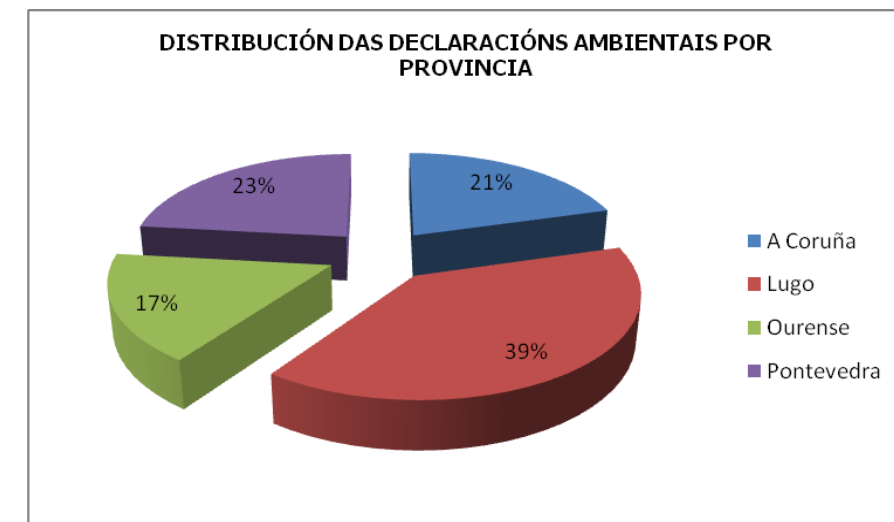
Para analizar a situación actual do sector mineiro e o seu grao de cumprimento coa antedita lexislación en materia ambiental, se analizaron as declaracións ambientais que aparecen na páxina web da Secretaría Xeral de Avaliación e Calidade Ambiental da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas, e os datos existentes no catastro mineiro. Segundo estes datos, as primeiras avaliacións ambientais se presentaron en Galicia no ano 1991 (hai que ter en conta que faltan por tanto tódolos Plans de Restauración realizados con anterioridade á entrada en vigor desta lexislación ambiental). Dende ese ano e ata o día de hoxe, se teñen solicitado do orde de 462 avaliacións ambientais de proxectos mineiros, que constitúen o 32% dos aproximadamente 1428 proxectos que se sometieron o procedemento de avaliación ambiental. Esta porcentaxe aumenta ó 45% se falamos só daqueles proxectos presentados por promotores privados. Os proxectos mineiros constitúen por tanto, a primeira categoría de proxecto sometido a este trámite, a distancia da seguinte en importancia, os proxectos hidroeléctricos, co 17% dos casos. O número de proxectos de minaría aínda sería superior, se temos en conta que aproximadamente o 10% das solicitudes se cancelaron antes de finalizar o trámite.

Se analizaron un total de 112 declaracións ambientais de explotacións en activo, e se extraeron os seguintes datos:

- A porcentaxe de declaracións de efectos ambientais é de 36%, fronte o 62% de proxectos sometidos a declaración de impacto ambiental. O 2% restante se corresponden con ditames ambientais de aprobación de plans de restauración.

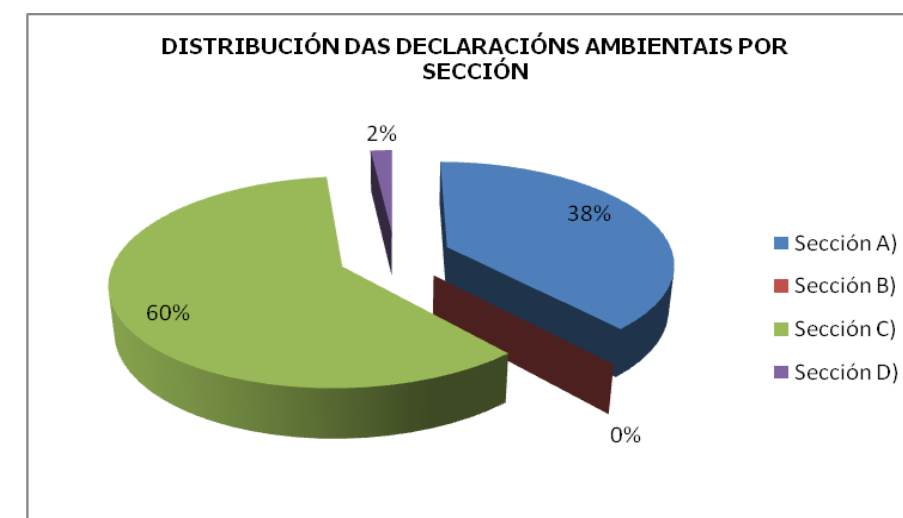
- Das 112 declaracións de explotacións en activo analizadas, destaca o dato de que case o 40% son de explotacións mineiras situadas na provincia de Lugo, quedando o reparto por provincias como se mostra no seguinte gráfico:

Gráfico nº 20.- Declaracións de impacto ambiental por provincia

- En canto á distribución das declaracións por Sección, esta quedaría como se mostra no seguinte gráfico, destacando o feito de que non consta ningunha explotación da Sección B) sometida a declaración ambiental:

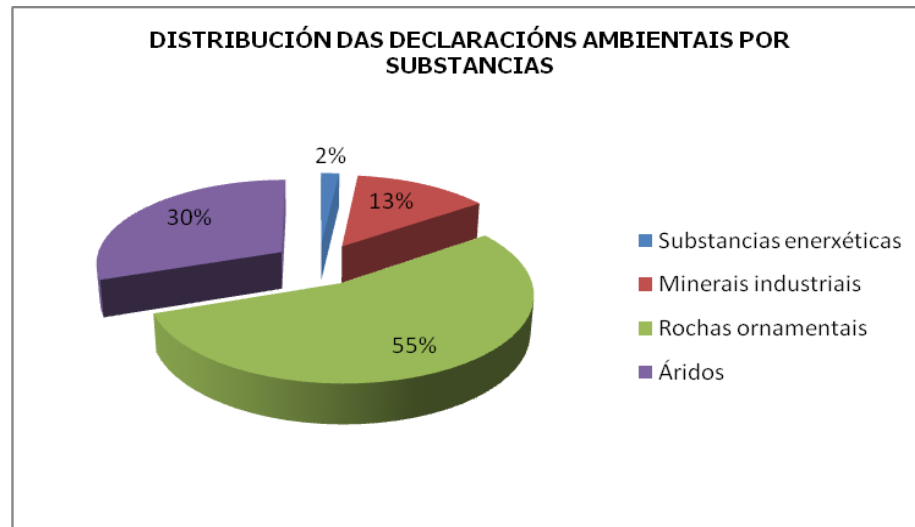
Gráfico nº 21.- Declaracións de impacto ambiental por sección

- O 55% dos proxectos sometidos a trámite de avaliación ambiental son de explotacións de rocha ornamental, seguidos polo sector dos áridos que engloba un 30%. No gráfico seguinte obsérvase esta distribución de proxectos por recurso ou substancia beneficiable:

•

Gráfico nº 22.- Declaracións de impacto ambiental por substancia

Para analizar un pouco máis en profundidade a situación actual, se revisou a información contida no “Estudio preliminar sobre la Evaluación Ambiental de actividades mineras y restauración en Galicia”, destacando os seguintes datos:

- O 10,5% dos proxectos mineiros se declaran ambientalmente inviables, algo pouco frecuente en outros tipos de proxectos, sobre todo en aqueles públicos.
- A fase de tramitación dunha avaliación ambiental nos últimos anos, é da orde de 37 meses. Esta duración se considera excesiva e constitúe un dos aspectos de mellora a abordar dende este Plan Sectorial. A ausencia de fase de consultas inicial, feito contrario ó que prescribe o regulamento da avaliación ambiental, é probablemente un dos factores que máis contribúe a dilatar o procedemento.
- Na tramitación dos expedientes o órgano ambiental inicia consultas con outros organismos, sendo a porcentaxe de resposta de patrimonio cultural e conservación da natureza do 96-100%, da consellería de economía e industria (antes industria e turismo) do 78-83%, dos organismos de conca escasa e practicamente nula doutros organismos, entre os que destacan os concellos, polo seu papel regulador no tema das licenzas de actividade, segundo o que víamos no apartado III.2.8.5.2.2 Análise da situación do sector e a ordenación do territorio.
- No 63% das Declaracións ambientais analizadas non se esixe información sobre o grao de cumprimento da mesma.

Sen embargo esta circunstancia vese corrixida trala aprobación da Resolución de 22 de decembro de 2008, pola que se aproba e se fai público o novo modelo do Plan de labores de actividades mineiras, onde se obriga ás empresas a presentar como anexo ó Plan de labores anual, un informe de seguimento ambiental anual, cun contido determinado, independente das medidas que poida conter a declaración ambiental de cada explotación.

Durante o proceso de avaliación ambiental se describen os impactos da actividade extractiva sobre o medio ambiente e se propoñen unha serie de medidas preventivas, protectoras e correctoras que permitirán alcanzar un certo grao de equilibrio entre o aproveitamento dos recursos minerais e a conservación do medio natural.

Cando se aproba a declaración ambiental se recollen estas medidas e se completan aquelas outras que a administración competente considera necesarias.

Dado que as actividades extractivas son os motores do crecemento económico da rexión na que se desenvolven, o papel que deben asumir, en aras a contribuír ó desenvolvemento sustentable da zona, está directamente relacionado coa preservación do medioambiente. A pesar de que as empresas controlen as súas repercusións ambientais, a incidencia global resultante pode, en ocasións, desbordar a capacidade de asimilación da contorna receptora.

5.3.3 A PLANIFICACIÓN TERRITORIAL E A MINARÍA

5.3.3.1 O Marco legal

a) LEI 3/2008, DE 23 DE MAIO, DE ORDENACIÓN DA MINERÍA DE GALICIA (LOMG)

A nivel estatal a normativa de referencia, aínda que é cronoloxicamente anterior ao marco de distribución competencial plasmado no Texto constitucional, está constituída pola aínda vixente Lei 22/1973, de 21 de xullo de minas (LM), obxecto de desenvolvemento polo Real Decreto 2857/1978, de 25 de agosto, polo que se aproba o Regulamento Xeral para o Réxime da Minería (RGRM), e pola Lei 6/1977, de 4 de xaneiro, de fomento da minería (LFM).

Pode afirmarse que a importancia social e económica que as actividades mineiras revisten no conxunto da economía nacional é unha realidade incontrovertida. De feito, esta relevancia do sector da minería veu traducíndose, a nivel estatal, na aprobación de diversas normas tendentes a lograr unha adecuada planificación e ordenación das actuacións en materia mineira.

Neste contexto, cabe facer referencia, en primeiro lugar, á Lei 6/1977, de 4 de xaneiro, de fomento da minería (LFM), coa que se pretende asegurar unha eficiente subministración de materias primas que permita o normal funcionamento do sistema industrial, mediante a promoción e desenvolvemento de actividades mineiras dentro do territorio nacional e, complementariamente, fóra do mesmo.

Entre as medidas de fomento da minería contempladas na LFM, considerábase un aspecto fundamental a elaboración dun estatuto do mineiro. Con iso perseguíase non só regular a súa actividade laboral, senón tamén dignificar e mellorar o seu hábitat, tendo en conta que a localización da actividade vén obrigada pola situación do xacemento e tamén polas condicións moi singulares nas que se desenvolven os traballos. De aí as previsións que na Lei 22/1973, de 21 de xullo, e no Real Decreto 2857/1978, de 25 de agosto, contéñense sobre os cotos mineros (arts. 108 a 111 LM e arts. 134 a 137 RGRM, respectivamente) e os establecementos de beneficio (arts. 112 e 113 LM e arts. 138 e 139 RGRM).

No ámbito autonómico, ao amparo do establecido no art. 28.3 do Estatuto de Autonomía de Galicia, promúlgase a Lei 3/2008, de 23 de maio, de ordenación da minería de Galicia (LOMG), a través da cal a Comunidade Autónoma galega define, con carácter xeral, o marco organizativo de intervención no sector. Esta normativa básica completase, así mesmo, con outras normas de carácter sectorial, tales como a Lei 9/1985, de 30 de xullo, de protección de pedras ornamentais e a Lei 5/1995, de 7 de xuño, de regulación das augas minerais, termais, de manancial e dos establecementos balnearios da Comunidade Autónoma de Galicia.

Así, no marco normativo da Comunidade Autónoma de Galicia, o carácter estratéxico da actividade mineira ponse igualmente de manifesto na LOMG, que inclúe entre os seus principios inspiradores “a planificación mineira no marco da ordenación da economía e do territorio” (art. 3, letra a, LOMG) e fixa, así mesmo, como criterios orientadores do Plan sectorial de actividades extractivas de Galicia, no que aquí puidese resultar de interese, “o establecemento das bases do desenvolvemento dunha minería sustentable” (art. 12, letra a, LOMG), “a procura dunha maior vinculación da minería coa mellora da economía das zonas en que se sitúen as explotacións e o fomento da creación de emprego” (art. 12, letra h, LOMG), ou, en fin, “a mellora da produtividade das empresas do sector mineiro e o apoio á implantación de industrias que permitan o peche de todos os ciclos de transformación dos materiais mineiros extraídos en Galicia” (art. 12, letra j, LOMG).

En consonancia co exposto, a propia Lei galega 3/2008, de 23 de maio, establece unhas específicas medidas de fomento da actividade mineira. En concreto, no referido Texto legal contéplanse actuacións en materia de investigación e formación (arts. 39 a 41 LOMG), incentivos económicos (arts. 42 a 44 LOMG) e declaración de municipios mineiros (art. 45 LOMG).

No que incumbe á investigación e á formación, a Xunta de Galicia, no marco do Plan galego de investigación, desenvolvemento e innovación tecnolóxica, promoverá o desenvolvemento da investigación científica e técnica, así como a experimentación e os estudos en materia mineira e de recursos mineiros (cfr. art. 39 LOMG). De igual modo, a Xunta fomentará a reciclaxe e o perfeccionamento dos traballadores do sector (cfr. art. 40 LOMG) e impulsará a difusión da actividade mineira entre a sociedade, garantindo a conservación, mantemento e recuperación da documentación mineira (cfr. art. 41 LOMG).

En canto aos incentivos económicos, a LOMG remite a un plan estratéxico, que deberá ser elaborado de acordo coas xa citadas orientacións e principios do Plan sectorial, a fixación de “os incentivos

económicos, os obxectivos e efectos que se pretenden coa súa aplicación, o prazo necesario para a súa consecución e os custos previsibles” (art. 42.1 LOMG), aínda que quedan excluídos, de antemán, “os traballos, obras ou estudos que veñan impostos como consecuencia da obrigación de restauración, nin os que se deriven da reparación dos danos causados por unha actuación que fose obxecto dunha sanción” (art. 44 LOMG)²³.

E en relación cos municipios mineiros, que serán aqueles “nos que exista ou existise unha dependencia da minería para a súa economía” (art. 45.1 LOMG), a LOMG remite igualmente ao Plan sectorial de actividades extractivas de Galicia a concreción de medidas e plans específicos “de adaptación das infraestruturas, de mellora ambiental e seguridade e de diversificación do tecido produtivo” (art. 45.2 LOMG). Ao mesmo tempo, contéplase o compromiso da Xunta de Galicia de impulsar a celebración de convenios cos municipios mineiros, aos fins de regular as formas de asistencia e cooperación técnica e financeira.

A consideración do interese xeral de aproveitamento dos recursos minerais e xeolóxicos determina dous aspectos esenciais en relación coas actividades extractivas e o uso do solo; a saber: motivar calquera disposición restritiva en relación coa ordenación territorial das actividades mineiras e o impedimento das prohibicións xenéricas. Así, o art. 14.2 da LOMG dispón respecto diso que “calquera prohibición contida nos instrumentos de ordenación sobre actividades incluídas na Lei 22/1973, de 21 de xullo, de Minas, e na presente Lei haberá de ser motivada e non poderá ser de carácter xenérico”. É conveniente pór de manifesto que esta última disposición vén precedida doutra art.14.1- en virtude da cal “Para a elaboración de instrumentos de planificación con incidencia na minería teranse en conta as solicitudes e os dereitos mineiros outorgados ou concedidos no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia, para o que será obrigatorio solicitar da consellería competente en materia de minas un informe dos datos reflectidos no Rexistro Mineiro de Galicia”. O Rexistro Mineiro de Galicia regúlase no art. 9 da LOMG e no mesmo deberán inscribirse todos os dereitos mineiros autorizados ou concedidos no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia. Á súa vez, o art. 10 establece o Rexistro de Solicitudes de Dereitos Mineiros, o cal se articula como unha sección independente dentro do Rexistro Mineiro de Galicia.

Esta previsión de motivación e de prohibicións xenéricas, que se reproduce tamén nas DOT, tal e como se expuxo anteriormente, trae causa da modificación operada na Lei 22/1973, de 21 de xullo, de Minas pola Lei 12/2007, de 2 de xullo, pola que se modifica a Lei 34/1998, de 7 de outubro, do Sector de Hidrocarburos, co fin de adaptala ao disposto na Directiva 2003/55/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de 26 de xuño de 2003, sobre normas comúns para o mercado interior do gas natural. A Disposición Adicional 1ª deste último Texto legal, á marxe de modificar o art. 121 da Lei de 1973, incorporou o art. 122 co seguinte tenor: “calquera prohibición contida nos instrumentos de ordenación sobre actividades incluídas na Lei de Minas deberá ser motivada e non poderá ser de carácter xenérico”. A reforma de 2007 ofrece unha solución aos habituais conflitos entre desenvolvemento económico-minería, medio ambiente e urbanismo, en difícil equilibrio a STC 64/1982, de 4 de novembro, que xa negaba a posibilidade de que as Comunidades Autónomas prohibisen con carácter xeral o desenvolvemento de actividades extractivas nunha serie de espazos declarados de interese natural por

norma con rango de lei. Con maior énfase aínda -conclúe a citada autora- a tamén coñecida e posterior STC 170/1989, de 19 de outubro, veta calquera prohibición xeral que subtraía posibles recursos mineiros á riqueza nacional, mesmo no marco dos espazos naturais protexidos.

Finalmente, en orde á configuración da actividade mineira como un dos sectores económicos estratéxicos, habería que referirse tamén ás disposicións da Lei 13/2011, de 16 de decembro, reguladora da política industrial de Galicia (LPIG). En efecto, na Exposición de Motivos da citada Lei sostense, de modo expreso, a compatibilidade dos obxectivos que se persegue coa norma (innovación, internacionalización e competitividade) co impulso da excelencia de subsectores estratéxicos que mostraron unha especial capacidade de contribuír a un rápido progreso da economía galega e entre os que figura, de acordo co “Plan estratéxico de Galicia 2010-2014: Horizonte 2020”, a industria da pedra e rocas ornamentais.

Mais, á marxe do citado Preámbulo, no que incumbe ao contido normativo da Lei, cabe destacar que esta ten por obxecto, entre outros aspectos, “*deseñar os instrumentos precisos para a eficaz e eficiente realización das actividades de planificación e promoción*” das actividades industriais (art. 1 LPIG), entre as que se inclúe, explicitamente, “*as actividades das industrias extractivas*” (art. 2, letra a, LPIG). En consecuencia, a actividade mineira, en canto actividade industrial, poderá ser obxecto de fomento, fundamentalmente, a través de dúas medidas: por unha banda, os proxectos de execución dos programas de impulso da actividade industrial, que “*executaranse mediante proxectos que poderán revestir a forma de concesión de subvencións, axudas, incentivos públicos ou outro tipo de medidas*” (art. 38 LPIG)²⁸; por outro, os proxectos industriais estratéxicos, destinados a captar investimentos relevantes que melloren ou consoliden o tecido industrial galego (art. 39 LPIG).

Partindo da configuración dos recursos mineiros como bens de dominio público, e do carácter estratéxico das actividades extractivas, é preciso potenciar, a través do Plan sectorial, os incentivos económicos para o adecuado desenvolvemento do sector da minería. A tal fin, poden tomarse como referente, entre outras, as concretas medidas de estímulo contempladas no art. 41 da Lei 13/2011, de 16 de decembro, reguladora da política industrial de Galicia; e en particular, polos efectos que se seguen da análise que se efectuará en sede de procedemento, “*a non suxeción a licenza urbanística municipal*”, así como “*a declaración de prevalencia sobre outras utilidades públicas*” nos supostos e cos requisitos que se fixen no referido Plan sectorial.

Compre salientar tamén que a declaración de municipios mineiros debe supor a adopción no PSAEG de disposicións específicas en materia de infraestruturas, mellora ambiental e seguridade, así como diversificación do tecido produtivo; medidas que haberán de deseñarse, en todo caso, en función das concretas necesidades de cada municipio mineiro.

Finalmente, nesta orde de ideas, sobre a base de que a explotación dos recursos mineiros ha de cohonestarse coa protección do medio ambiente, estímase igualmente conveniente reforzar a compatibilidade entre extracción e tutela ambiental. Neste sentido, puidesen resultar orientativas as

propostas formuladas polo Comité Económico e Social Europeo, no seu Ditame 2009/C 27/19, de 9 de xullo de 2008, sobre “A minería non enerxética en Europa”, entre as que cabería destacar a de asegurar unha formulación harmonizada, coa consecuente redución de tempo de entrega, das avaliacións de impacto ambiental, proporcionando así unha maior estabilidade e previsibilidade xurídica no sector.

b) LEI 10/1995, DO 23 DE NOVIEMBRE, DE ORDENACIÓN DO TERRITORIO DE GALICIA (LOTG)

O art. 11.1 da lei 3/2008, do 23 de maio, de ordenación da minaría de Galicia (LOMG), configura o Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia como un Plan Sectorial de Incidencia Supramunicipal dos regulados na lei 10/1995, do 23 de Novembro, de ordenación do territorio de Galicia (LOTG).

A LOTG, establece un sistema de instrumentos de ordenación para a planificación integral do territorio da Comunidade Autónoma de Galicia e para cada instrumento de ordenación, establece a súa funcionalidade e ou seu contido, así como o procedemento para a súa elaboración e aprobación. Así a ordenación territorial de Galicia se levará a cabo, de conformidade co establecido no art.º 4 LOTG, a través dos seguintes instrumentos de ordenación territorial:

- Directrices de ordenación do territorio.
- Plans territoriais integrados.
- Programas coordinados de actuación.
- Plans e proxectos sectoriais de incidencia supramunicipal.
- Plans de ordenación do medio físico.

O Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia, intégrase no grupo de “plans e proxectos sectoriais de incidencia supramunicipal” e redáctase, conforme ao establecido na LOM e no marco da Lei 10/1995, do 23 de novembro, de Ordenación do Territorio de Galicia (a partir deste momento LOTG).

c) DECRETO 80/2000, DO 23 DE MARZO, POLO QUE SE REGULAN OS PLANS E PROXECTOS SECTORIAIS DE INCIDENCIA SUPRAMUNICIPAL (DECRETO 80/2000)

No marco de la LOTG, o Decreto 80/2000, do 23 de marzo, regula especificamente os plans e proxectos sectoriais de incidencia supramunicipal. Estes plans e proxectos, de conformidade co establecido no art.º 2º. 1 do Decreto 80/2000, teñen por obxecto “*regular a implantación territorial de solo destinado a vivendas protexidas, infraestruturas, dotacións e instalacións de interese público ou utilidade social cando a súa incidencia transcenda do termo municipal no que se localicen, pola súa magnitude, importancia, demanda social ou especiais características, ou que se asenten sobre varios termos*” (art. 22.1 LOTG).

Para os efectos do establecido no art.º 2º. 1 do Decreto 80 /2000 e en concordancia co disposto no art.º

3.3 do devandito Decreto, o Plan Sectorial de Actividades Extractivas intégrase dentro do grupo de "instalacións" ao considerarse estas como: "as destinadas a realización de actividades económicas primarias, secundarias e terciarias" e responde ao contido de dito decreto.

De maneira específica no que incumbe aos plans sectoriais, o art. 8 do Decreto 80/2000 sinala que "1. As determinacións contidas nos plans sectoriais de incidencia supramunicipal terán forza vinculante para as administracións públicas e para os particulares e prevalecerán sobre as determinacións do plan urbanístico vixente. 2. Os municipios nos que se asenten as infraestruturas, dotacións ou instalacións obxecto dun plan sectorial deberán adaptar o seu plan urbanístico ao contido do citado plan, no prazo que determine este último e, en todo caso, na primeira modificación ou revisión do plan urbanístico. 3. A execución das infraestruturas, dotacións ou instalacións obxecto dun plan sectorial requirirá a previa aprobación dun ou varios proxectos sectoriais".

5.3.3.2 Relación do PSAEG cos instrumentos de ordenación do territorio

De conformidade co establecido no Art. 5º do Decreto 80/2000 o Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia (PSAEG), non poderá vulnerar as determinacións contidas nos instrumentos de ordenación do territorio regulados na LOTG. Polo tanto o PSAEG deberá adaptarse ás determinacións dos instrumentos de ordenación do territorio que se describen nos apartados seguintes.

5.3.3.2.1 Directrices de ordenación do territorio (DOT)

a) DETERMINACIÓNS RELATIVAS AO PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS

Na determinación 10.1.12 das DOT establécense os Plans Sectoriais que desenvolverán ás previsións das DOT e no apartado c) da devandita determinación, cítase, entre outros, o "Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia". Polo tanto o presente Plan Sectorial dá resposta ás determinacións das DOT, redáctase no marco da LOTG e da LOMG e intégrase dentro do grupo dos plans e proxectos sectoriais de incidencia municipal a que se refire o Decreto 80/2000.

b) DETERMINACIÓNS DAS DOT EN RELACIÓN COA EXPLOTACIÓN DOS RECURSOS MINERAIS E XEOLÓXICOS

En relación cos recursos minerais e xeolóxicos, as DOT establecen as seguintes determinacións:

b.1) DETERMINACIÓNS EXCLUÍNTES

- Det. 3.3.17.- A Xunta de Galicia elaborará un plan específico para a ordenación dos recursos minerais e xeolóxicos na Comunidade Autónoma como soporte ao desenvolvemento da actividade mineira, considerando os valores da contorna natural polas súas características xeolóxicas, morfolóxicas, ecolóxicas e paisaxísticas diferenciadas, variables dun lugar a outro, e as

potencialidades de aproveitamento propias de cada zona. O devandito plan establecerá as directrices e previsións para conxugar o necesario aproveitamento racional destes recursos naturais e a protección, rehabilitación, conservación e mellora do espazo natural afectado polo laboreo e o seu beneficio.

- Det. 3.3.18.- Os instrumentos de ordenación e o plan urbanístico na elaboración das súas propostas terán en conta as solicitudes e os dereitos mineiros outorgados na Comunidade Autónoma de Galicia. Estes instrumentos, entre as súas previsións para a compatibilización dos usos existentes e potenciais do territorio, deberán motivar calquera disposición restritiva en relación ás actividades incluídas na Lei 3/2008, de 23 de maio, de Minas.

- Det. 3.3.19.- A planificación e ordenación dos recursos minerais e xeolóxicos concederá especial atención á función ecolóxica que poidan desempeñar os terreos afectados polo seu aproveitamento e a mellora das condicións iniciais de uso destes terreos como consecuencia da súa rehabilitación posterior.

b.2) DETERMINACIÓNS ORIENTATIVAS

Det. 3.3.20. Acometeranse estudos co obxecto de ponderar as diversas circunstancias e tecnoloxías que concorren no aproveitamento dos recursos minerais e xeolóxicos coas técnicas de rehabilitación dos terreos afectados e cos requirimentos que se derivan das características da contorna natural e social. Entre os resultados destes estudos figurará a elaboración dun manual de boas prácticas que recolla estratexias de integración paisaxística e de minimización de impactos para as explotacións de recursos mineiros e xeolóxicos.

Do contido das determinacións citadas, cabe resaltar que coa elaboración do Plan Sectorial de Actividades Extractivas, se dará resposta ao contido da determinación 3.3.17 DOT permitindo, á súa vez, dispoñer do soporte imprescindibles para a ordenación e desenvolvemento da actividade mineira en Galicia.

En segundo lugar tamén cabe destacar que as DOT, como determinación excluínente, establece a obrigatoriedade de que os instrumentos de ordenación e o plan urbanístico, na elaboración das súas propostas deberán ter en conta ás solicitudes e os dereitos mineiros outorgados na Comunidade Autónoma de Galicia, permitindo a análise da compatibilidade dos usos existentes nas zonas nas que existan solicitudes ou dereitos mineiros outorgados, cos usos potenciais, motivando se é o caso, calquera disposición restritiva en relación ás actividades incluídas na LOMG.

c) DETERMINACIÓNS DAS DOT RELATIVAS AO DESENVOLVEMENTO DÁS DEMAIS ACTIVIDADES A DESENVOLVER NO MEDIO RURAL

Partindo de que as actividades extractivas se desenvolven no medio rural, convén coñecer as determinacións das DOT, en relación coas demais actividades; agrícolas, gandeiras, forestais e acuícolas, que se desenvolven neste extenso ámbito.

- As DOT remiten a ordenación territorial das actividades agrogandeiras e forestais á redacción dun Plan de Ordenación do Medio Físico (POMF), regulado na lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia
- Para a ordenación das actividades no medio rural, as DOT tamén indican que o planeamento municipal definirá ás diferentes tipoloxías de solo rústico de todo o seu termo, atendendo aos criterios establecidos na Lei 9/2002 de ordenación urbanística e protección do medio rural considerando, entre outras, as delimitacións e determinacións que acheguen as administracións sectoriais con competencia nos usos inherentes á natureza deste solo rústico. Así mesmo establecerase un réxime de uso no que se salvagarde a funcionalidade de cada unha das clasificacións e o seu uso sostible.
- En relación coa pesca e acuicultura, las DOT establecen que os instrumentos de ordenación territorial e o planeamento urbanístico, na formulación das súas propostas de ordenación, terán presente o valor do litoral e das augas interiores como soporte da pesca, o marisqueo e a acuicultura

5.3.3.2.2 Plan de ordenación do litoral (POL)

O Capítulo I do Título IV da normativa do POL establece a regulación de usos no ámbito do Plan de Ordenación do Litoral (POL). Para os efectos do Plan Sectorial de Actividades Extractivas, interesa coñecer as determinacións do POL, en relación coas actividades extractivas.

a) REGULACIÓN DAS ACTIVIDADES EXTRACTIVAS NO ÁMBITO DO POL

Os Arts 52 ao 59 da normativa do POL establecen, en cada unha das áreas en que se dividiu o seu ámbito, os usos permitidos, os usos compatibles e os incompatibles, e no art.º 46 (POL) se establecen os usos e actividades admisibles en solo rústico.

As determinacións do artigo citado, en relación coas actividades extractivas, son as seguintes:

- O POL inclúe as actividades extractivas como uso compatible, unicamente nas zonas de: "Mellora Ambiental e Paisaxística" e de "Ordenación". Nas demais zonas establecidas no ámbito do POL; "Protección Intermareal", "Protección Costeira", "Corredor" e "Espazos de Interés", as actividades extractivas considéranse como uso incompatible.
- O Art 58 POL establece na zona de "Mellora Ambiental e Paisaxística" como uso compatible, dentro das actividades e usos non construtivos, as actividades extractivas, incluída a explotación mineira, ás canteiras e a extracción de áridos ou terras, así como os seus establecementos de beneficio (apartado 1.E do art.º 46 POL)
- O Art 58 POL establece na zona de "Ordenación", como uso compatible, dentro das actividades e usos construtivos:

– As actividades extractivas, incluída a explotación mineira, ás canteiras e a extracción de áridos ou terras, así como os seus establecementos de beneficio (apartado 1.E do art.º 46 POL)

– As construcións destinadas ás actividades extractivas, incluídas as explotacións mineiras, as canteiras e a extracción de áridos e terras, así como os seus establecementos de beneficio e actividades complementarias de primeira transformación, almacenamento e envasado de produtos do sector primario, sempre que garden relación directa coa natureza, extensión e destino do terreo ou explotación do recurso natural (apartado 2K do a 46 POL)

b) DEFINICIÓN E TRAMITACIÓN DE USOS COMPATIBLES

Tendo en conta que o POL inclúe as actividades extractivas como uso compatible, no presente apartado transcríbese a definición de uso compatible, así como as condicións e tramitación dos usos compatibles, establecidas na normativa do POL.

- *Art. 50 (POL).- Usos compatibles*

Trátase daqueles en cuxa tramitación deberá constar preceptivamente o informe do organismo competente en materia de ordenación do territorio e paisaxe, que valorará en cada caso as circunstancias que xustifiquen a súa implantación, coas cautelas que procedan en atención ás particularidades de cada área do presente Plan.

Nestes usos terase en conta o carácter taxado da excepción, as determinacións recollidas nesta Normativa e o principio de que os usos non lesionen de xeito substancial o valor da Área do Plan de Ordenación do Litoral en que se atopen.

- *Art. 51(POL).- Procedemento para os usos compatibles deste Plan*

1. O informe preceptivo para os usos compatibles ten por obxecto controlar que as obras, usos, construcións, instalacións ou actividades que se pretendan situar nas distintas áreas do Plan de Ordenación do Litoral se adecúen a este, con especial atención ás condicións de integración paisaxística.

2. No suposto de usos para os que, de conformidade coa Lei 9/2002 de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, se esixa autorización autonómica previa á licenza municipal, solicitarase informe vinculante ao organismo con competencia en materia de paisaxe, co obxectivo anteriormente descrito, o cal poderá esixir, se é o caso, estudo de impacto e integración paisaxística.

3. No suposto de usos que de conformidade coa Lei 9/2002 de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, sexan permitidos por licenza municipal directa, deberá o concello remitir, previamente á concesión da licenza, solicitude de informe vinculante ao organismo con competencia en materia de paisaxe, co obxectivo anteriormente descrito, o cal poderá esixir, se é o caso, estudo de impacto e integración paisaxística.

4. O citado informe vinculante resolverase no prazo de dous meses, contados dende a entrada do

expediente completo no rexistro do organismo con competencia en materia de paisaxe. Transcorrido o devandito prazo sen resolución expresa, entenderase favorable.

5.3.3.2.3 Plans, proxectos e estratexias relacionadas

Como se expuxo en apartados anteriores, o Plan Sectorial non poderá vulnerar as determinacións contidas nos instrumentos de ordenación do territorio regulados na LOTG (art.º 5º do Decreto 80/2000) Polo tanto o PSAEG deberá adaptarse, se é o caso, ás determinacións dos instrumentos de ordenación do territorio seguintes.

- Estratexia territorial europea
- Estratexias europea, española e galega de desenvolvemento sostible
- VI Programa de acción comunitaria en materia de medio ambiente
- Plan MOVE.
- Plan de Xestión de Residuos Urbanos 2010-2020.
- Plan de Xestión de Residuos industriales e solos contaminados.
- Plan de Xestión de Residuos Sanitarios.
- Plan de Abastecemento.
- Plan de Saneamento 2008-2015.
- Plan hidroeléctrico de Galicia-Costa.
- Plans Hidrolóxicos de Bacia.
- Estratexia galega de Acuicultura.
- Estratexia galega da paisaxe
- Convenio europeo da paisaxe.
- Plan Director de Conservación da Rede Natura 2000.
- Proposta de ampliación da Rede Natura 2000.
- Plan Galego de Ordenación dos recursos piscícolas e ecosistemas acuáticos continentais.
- Plan enerxético estratéxico 2010-2015.

- Marco estratéxico de converxencia económica de Galicia (MECEGA) 2007-2013
- Plan director de mobilidade alternativa.
- Plan Sectorial Eólico.
- Publicación da comisión Europea “Extracción Mineiral non enerxética e Natura 2000”.
- Plan sectorial de implantación e desenvolvemento das infraestruturas da administración xeral e do sector público autónomo de Galicia xestionadas por RETEGAL.

5.3.4 RELACIÓN DO PSAEG CO PLANEAMENTO URBANÍSTICO

Coa entrada en vigor da Lei 9/2002, de 30 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, se abre unha primeira vía para a regularización desta situación, a presentación dun anteproxecto técnico para a autorización urbanística segundo a disposición transitoria décimo segunda, ante o Consello da Xunta, quen, oída a Comisión Superior de Urbanismo de Galicia, valoraría a compatibilidade ou non da explotación cos valores naturais, ambientais e paisaxísticos.

Naquela data, se presentaron aproximadamente 300 anteproxectos, aínda que gran parte dos mesmos non obtiveron resposta algunha.

Tras as mencionadas modificacións da lei, e cos novos mecanismos de regularización, a situación das explotacións que se atopaban sen licenza de actividades, segundo enquisa anónima realizada pola Cámara Mineira, quedou como segue:

- Aproximadamente un 74% das explotacións se atopan en solo rústico de protección ordinaria ou en solo rústico de especial protección forestal ou das augas, dos cales, un 88% solicitaron o recoñecemento administrativo, que foi obtido no 95% dos casos.
- O 26% restante, se atopa nalgún dos restantes tipos de solo rústico de especial protección, e tan só o 40% solicitou autorización previa do consello da Xunta, sendo a porcentaxe de autorizacións outorgadas do 8%.

Dado que a última modificación da lei é relativamente recente, cabe esperar que estas porcentaxes varíen favorablemente e todas as explotacións poidan quedar regularizadas.

Coa publicación no BOE do 3 de xullo de 2007 da disposición adicional primeira da Ley 12/2007, de 2 de xullo, pola que se modifica a Lei 34/1998, de 7 de outubro, do Sector de Hidrocarburos, se engade un novo artigo 122 á Lei de Minas, que literalmente di: “Cualquier prohibición contenida en los instrumentos de ordenación sobre actividades incluidas en la Ley de Minas deberá ser motivada y no podrá ser de carácter genérico”. Este artigo ten natureza de precepto básico estatal do réxime mineiro sendo por tanto vinculante para as Comunidades Autónomas.

Na actualidade 84 concellos de Galicia, o que representa o 26,66% dos concellos (315), atópanse adaptados á lei 9/2002, do 30 de Decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, os restantes concellos, ou ben contan con planeamento anterior ao ano 2002 ou carecen de todo tipo de plan.

Esta ponderación de valores debe ter unha clara compoñente dinámica e evolutiva, posto que, na maioría dos casos, os recursos minerais permanecen ocultos ata que se descubren, mediante os preceptivos permisos de investigación.

Por tanto, coa elaboración deste Plan Sectorial, se deberá establecer un procedemento que permita adaptar o planeamento urbanístico á nova situación, unha vez que se descubre un recurso mineral cuxo aproveitamento sexa autorizado polo organismo competente en materia de minas.

De conformidade co establecido no art.º 23.6 LOTG e nos Arts. 6. f) e 9 e) do Decreto 80/2000, os plans e proxectos sectoriais deberán establecer as medidas para a súa articulación co plan urbanístico e cos demais instrumentos de ordenación do territorio e sinalará, se é o caso, as determinacións do plan municipal que se deba modificar como consecuencia da aprobación do plan sectorial. Isto implica que as modificacións que poidan introducir nos plan municipais, as determinacións dos plans e proxectos sectoriais, sempre se referirán ás clases e categorías de solos establecidas na Lei 9/2002 de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia. Neste sentido resulta imprescindible coñecer as determinacións da LOUG, e en concreto o réxime de usos establecido nas distintas clases e categorías de solos en que se divide o solo rústico, en relación coas actividades extractivas.

5.3.4.1 Lei 9/2002 do 30 de decembro de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia (LOUG)

A planificación urbanística de Galicia, regúlase pola Lei 9/2002, de 30 de decembro, de ordenación urbanística e protección de medio rural de Galicia, modificada pola Lei 15/2004, de 29 de decembro, Lei 6/2008, do 19 de xuño, de vivenda e só e pola Lei 2/2010, do 25 de marzo, de medidas urxentes. (no sucesivo LOUG). Esta lei, ademais doutros moitos aspectos, tamén establece os criterios para a clasificación e cualificación do solo do termo municipal correspondente.

Resulta polo tanto imprescindible coñecer as determinacións da LOUG, así como as determinacións dos plans municipais, en relación coas actividades extractivas, máxime se temos en conta que o desenvolvemento destas actividades está suxeito, como requisito final, ao outorgamento de licenza urbanística municipal e que no procedemento de outorgamento de dereitos mineiros, o concello deberá emitir informe sobre a viabilidade do proxecto mineiro, de acordo co establecido na LOMG.

Por todo o exposto, nos apartados seguintes analízanse:

- O réxime de usos establecido na LOUG, en función das categorías e tipos de solo rústico.

- O réxime transitorio de aplicación ás actividades extractivas en activo.

5.3.4.1.1 Réxime de usos en función das categorías e tipoloxías do solo rústico.

As determinacións da LOUG, en relación coas actividades extractivas, refírense unicamente ao solo rústico. Polo tanto, no presente apartado analízase o réxime de usos en función das categorías e tipos de solo rústico, establecidos na LOUG.

Para os efectos de aplicación do réxime de usos en solo rústico e do réxime transitorio das actividades extractivas en activo. O solo rústico divídese, conforme ao establecido no art.º 32 LOUG, nas categorías e nos tipos de solo rústico establecidos a continuación

a) SOLO RÚSTICO DE PROTECCIÓN ORDINARIA

a.1) CONCEPTO

O solo rústico de protección ordinaria, está constituído polos terreos que o planeamento urbanístico ou os instrumentos de ordenación do territorio estimen inadecuados para o seu desenvolvemento urbanístico, por razón das súas características xeotécnicas ou morfolóxicas, polo alto impacto territorial que implicaría a súa urbanización, polos riscos naturais ou tecnolóxicos ou por consideración aos principios de utilización racional dos recursos naturais ou de desenvolvemento sustentable.

a.2) RÉXIME DE USOS, EN RELACIÓN COAS ACTIVIDADES EXTRACTIVAS

O réxime do solo rústico de protección ordinaria, de conformidade co establecido no Art. 36 LOUG ten por finalidade garantir a utilización racional dos recursos naturais e o desenvolvemento urbanístico sustentable.

a.3) USOS PERMITIDOS POR LICENZA MUNICIPAL

Permítense os usos relacionados no apartado 1 do art.º 36 LOUG. Entre os devanditos usos non se inclúen as actividades extractivas.

a.4) USOS AUTORIZABLES POLA COMUNIDADE AUTÓNOMA

Autorízanse os usos relacionados no apartado 2 do art.º 36 LOUG. Entre os devanditos usos autorízase, en relación coas actividades extractivas, os seguintes:

- Actividades extractivas, incluída a explotación mineira, as canteiras e a extracción de áridos ou terras, así como os seus establecementos de beneficio (art.º 33.1.e) LOUG).
- Construcións destinadas ás actividades extractivas, incluídas as explotacións mineiras, as canteiras e a extracción de áridos e terras, así como aos seus establecementos de beneficio e actividades complementarias de primeira transformación, almacenamento e envasado de produtos

do sector primario, sempre que garden relación directa coa natureza, extensión e destino do predio ou explotación do recurso natural (Art. 33.2 k) LOUG).

Tamén se autorizan os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio, sempre que non leven á transformación urbanística de solo.

a.5) USOS PROHIBIDOS: Todos os demais usos dos establecidos no Art. 36 LOUG

b) SOLO RÚSTICO ESPECIALMENTE PROTEXIDO

Está constituído polos terreos que, polos seus valores agrícolas, gandeiros, forestais, ambientais, científicos, naturais, paixaxísticos e culturais, suxeitos a limitacións ou servidumes para a protección de dominio público ou doutra índole, deban estar sometidos a algún réximen especial de protección.

Dentro desta categoría de solo, distínguense os seguintes tipos:

b.1) SUELO RÚSTICO DE ESPECIAL PROTECCIÓN AGROPECUARIA

b.1.1) Concepto

O solo rústico de especial protección agropecuaria, está constituído polos terreos de alta produtividade agrícola ou gandeira, posta de manifesto pola existencia de explotacións que a avalen ou polas propias características ou potencialidade dos terreos ou zonas onde se enclaven, así como polos terreos obxecto de concentración parcelaria a partir da entrada en vigor da Lei 9/2002 e polos terreos concentrados con resolución firme producida nos dez anos anteriores a esta data, salvo que haxan de ser incluídos na categoría de solo rústico de protección forestal.

Porén, o plan xeral poderá excluír xustificadamente desta categoría os ámbitos lindeiros sen solución de continuidade co solo urbano ou cos núcleos rurais que resulten necesarios para o desenvolvemento urbanístico racional, que serán clasificados como solo urbanizable ou incluído na delimitación dos núcleos rurais, respectivamente.

Excepcionalmente, a través dos procedementos previstos na lexislación de ordenación do territorio, a consellaría competente, por razón do contido do proxecto, poderá autorizar as actuacións necesarias para a implantación de infraestruturas, dotacións e instalacións nas que conorra unha causa de utilidade pública ou de interese social que sexa prevalente a calquera outra preexistente.

b.1.2) Réxime de usos, en relación coas actividades extractivas

O réxime dos solos rústicos de protección agropecuaria, de conformidade coestablecido no Art. 37 LOUG ten por finalidade principal preservar os terreos de alta produtividade e garantir a utilización racional dos recursos naturais e o desenvolvemento urbanístico sustentable.

b.1.3) Usos permitidos por licenza municipal

Permítense os usos relacionados no apartado 1 do art.º 37 LOUG. Entre os devanditos usos non se

inclúen as actividades extractivas.

b.1.4) Usos autorizables pola Comunidade Autónoma

Autorízanse os usos relacionados no apartado 2 do art.º 37 LOUG. Entre os devanditos usos autorízase, en relación coas actividades extractivas, os seguintes:

– Actividades extractivas, incluída a explotación mineira, as canteiras e a extracción de áridos ou terras, así como os seus establecementos de beneficio (Art. 33.1.e) LOUG).

– Construcións destinadas ás actividades extractivas, incluídas as explotacións mineiras, as canteiras e a extracción de áridos e terras, así como aos seus establecementos de beneficio e actividades complementarias de primeira transformación, almacenamento e envasado de produtos do sector primario, sempre que garden relación directa coa natureza, extensión e destino do predio ou explotación do recurso natural (Art. 33.2 k) LOUG).

Tamén se autorizan os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio.

b.1.5) Usos prohibidos: Todos os demais usos dos establecidos no Art. 37 LOUG.

b.2) SOLO RÚSTICO DE ESPECIAL PROTECCIÓN FORESTAL

b.2.1) Concepto

O solo rústico de protección forestal, está constituído polos terreos destinados a explotacións forestais e polos que sustenten masas arbóreas que deban ser protexidas por cumprir funcións ecolóxicas, produtivas, paisaxísticas, recreativas ou de protección do solo, e igualmente por aqueles terreos de monte que, aínda cando non sustenten masas arbóreas, deban ser protexidos por cumprir as devanditas funcións, e, en todo caso, polas áreas arbóreas formadas por especies autóctonas, así como por aquelas que sufrisen os efectos dun incendio a partir da entrada en vigor desta lei ou nos cinco anos anteriores a ela. Igualmente, considéranse solo rústico de protección forestal aquelas terras que declare a administración competente como áreas de especial produtividade forestal e os montes públicos de utilidade pública. Excepcionalmente, o plan xeral poderá excluír desta categoría as áreas sen masas arbóreas merecedoras de protección, lindeiras sen solución de continuidade co solo urbano ou cos núcleos rurais, que resulten necesarias para o desenvolvemento urbanístico racional.

Excepcionalmente, a través dos procedementos previstos na lexislación de ordenación do territorio, a consellaría competente, por razón do contido do proxecto, poderá autorizar as actuacións necesarias para a implantación de infraestruturas, dotacións e instalacións nas que conorra unha causa de utilidade pública ou de interese social que sexa prevalente a calquera outra preexistente.

b.2.2) Réxime de usos, en relación coas actividades extractivas

O réxime dos solos rústicos de protección forestal, de conformidade co establecido no Art. 37 LOUG

ten por finalidade principal preservar os terreos de alta produtividade e garantir a utilización racional dos recursos naturais e o desenvolvemento urbanístico sustentable.

b.2.3) Usos permitidos por licenza municipal

Permítense os usos relacionados no apartado 1 do art.º 37 LOUG. Entre estes usos permítense, en relación coas actividades extractivas, os seguintes:

- Actividades extractivas, incluída a explotación mineira, as canteiras e a extracción de áridos ou terras, así como os seus establecementos de beneficio (Art. 33.1.e) LOUG).

b.2.4) Usos autorizables pola Comunidade Autónoma

Autorízanse os usos relacionados no apartado 2 do art.º 37 LOUG. Entre os devanditos usos autorízase, en relación coas actividades extractivas, os seguintes:

- Actividades extractivas, incluída a explotación mineira, as canteiras e a extracción de áridos ou terras, así como os seus establecementos de beneficio (Art. 33.1.e) LOUG).
- Construcións destinadas ás actividades extractivas, incluídas as explotacións mineiras, as canteiras e a extracción de áridos e terras, así como aos seus establecementos de beneficio e actividades complementarias de primeira transformación, almacenamento e envasado de produtos do sector primario, sempre que garden relación directa coa natureza, extensión e destino do predio ou explotación do recurso natural (Art. 33.2 k) LOUG).

Tamén se autorizan os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio

b.2.5) Usos prohibidos: Todos os demais usos dos establecidos no Art. 37 LOUG.

b.3) SOLO RÚSTICO DE ESPECIAL PROTECCIÓN DE INFRAESTRUCTURAS

b.3.1) Concepto

O solo rústico de protección de infraestruturas, está constituído polos terreos rústicos destinados á localización de infraestruturas e as súas zonas de afección non susceptibles de transformación, como son as de comunicacións e telecomunicacións, as instalacións para o abastecemento, saneamento e depuración da auga, as de xestión de residuos sólidos, as derivadas da política enerxética ou calquera outra que xustifique a necesidade de afectar unha parte do territorio, conforme as previsións dos instrumentos de planeamento urbanístico e de ordenación do territorio.

b.3.2) Réxime de usos, en relación coas actividades extractivas

O réxime do solo rústico de protección de infraestruturas, sen prexuízo do establecido na súa específica lexislación reguladora, ten por obxecto preservar as infraestruturas existentes ou de nova creación.

b.3.3) Usos permitidos por licenza municipal

Permítense os usos relacionados no apartado 1 do art.º 37 LOUG. Entre os devanditos usos non se inclúen as actividades extractivas.

b.3.4) Usos autorizables pola Comunidade Autónoma

Unicamente serán autorizables os usos vinculados funcionalmente á infraestrutura correlativa. Non obstante tamén se autorizan os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio.

b.3.5) Usos prohibidos: Todos os demais usos dos establecidos no Art. 37 LOUG.

b.4) SOLO RÚSTICO DE ESPECIAL PROTECCIÓN DE AUGAS

b.4.1) Concepto

O solo rústico de protección das augas, está constituído polos terreos, situados fóra dos núcleos rurais e do solo urbano, definidos na lexislación reguladora das augas continentais como canles naturais, ribeiras e marxes das correntes de auga e como leito ou fondo das lagoas e encoros, terreos inundados e zonas húmidas e as súas zonas de servidume.

Así mesmo, incluíranse nesta categoría as zonas de protección que para tal efecto delimiten os instrumentos de planeamento urbanístico e de ordenación do territorio, que se estenderán, como mínimo, á zona de policía definida pola lexislación de augas, agás que o plan xustifique suficientemente a redución. Igualmente, terán a dita consideración os terreos situados fóra dos núcleos rurais e do solo urbano con risco de inundación, e aqueles baixo os cales existan augas subterráneas que deban ser protexidas.

b.4.2) Réxime de usos, en relación coas actividades extractivas

O réxime xeral do solo rústico de protección das augas, de conformidade co establecido no Art. 38 LOUG, sen prexuízo do establecido na súa lexislación reguladora, ten por obxecto preservar o dominio público hidráulico e o seu contorno, que quedarán suxeitos ao seguinte réxime:

b.4.3) Usos permitidos por licenza municipal

Permítense os usos relacionados no apartado 1 do art.º 38 LOUG. Entre os devanditos usos non se inclúen as actividades extractivas.

b.4.4) Usos autorizables pola Comunidade Autónoma

Autorízanse os usos relacionados no apartado 2 do Art. 38 LOUG, que non inclúen os usos relacionados coas actividades extractivas. Non obstante tamén se autorizan os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio.

b.4.5) Usos prohibidos: Todos os demais usos dos establecidos no Art. 38 LOUG.

b.5) SOLO RÚSTICO DE ESPECIAL PROTECCIÓN DE COSTAS

b.5.1) Concepto

O solo rústico de protección de costas, está constituído polos terreos, situados fóra dos núcleos rurais e do solo urbano, que se atopen a unha distancia inferior a 200 metros do límite interior da ribeira do mar.

Excepcionalmente, logo de informe favorable da Comisión Superior de Urbanismo de Galicia, o plan xeral de ordenación municipal poderá reducir, por razóns debidamente xustificadas, a franxa de protección ata os 100 metros, contados desde o límite interior da ribeira do mar.

b.5.2) Réxime de usos, en relación coas actividades extractivas

O réxime xeral do solo rústico de protección de costas, de conformidade co establecido no Art. 38 LOUG, sen prexuízo do establecido na súa lexislación reguladora, ten por obxecto preservar o dominio público marítimo e o seu contorno, que quedará suxeito ao seguinte réxime:

b.5.3) Usos permitidos por licenza municipal

Permítense os usos relacionados no apartado 1 do art.º 38 LOUG. Entre estes usos non se permiten usos relacionados coas actividades extractivas.

b.5.4) Usos autorizables pola Comunidade Autónoma

Autorízanse vos usos relacionados no apartado 2 do art.º 38 LOUG, que non inclúen os usos relacionados coas actividades extractivas. Non obstante tamén se autorizan os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio.

b.5.5) Usos prohibidos: Todos os demais usos dos establecidos no Art. 38 LOUG.

b.6) SOLO RÚSTICO DE ESPECIAL PROTECCIÓN PAISAXÍSTICA

b.6.1) Concepto

O solo rústico de protección paisaxística, está constituído polos terreos que determine o planeamento urbanístico ou os instrumentos de ordenación do territorio coa finalidade de preservar as vistas panorámicas do territorio, do mar, do curso dos ríos ou dos vales, e dos monumentos ou edificacións de singular valor

b.6.2) Réxime de usos, en relación coas actividades extractivas

O réxime xeral do solo rústico de protección paisaxística, de conformidade co establecido no Art. 38 LOUG, sen prexuízo do establecido na súa lexislación reguladora, ten por obxecto preservar os espazos de interese paisaxístico, que quedará suxeito ao seguinte réxime:

b.6.3) Usos permitidos por licenza municipal

Permítense os usos relacionados no apartado 1 do art.º 38 LOUG. Entre estes usos non se permiten usos relacionados coas actividades extractivas.

b.6.4) Usos autorizables pola Comunidade Autónoma

Autorízanse os usos relacionados no apartado 2 do Art. 38 LOUG. que non inclúen os usos relacionados coas actividades extractivas. Non obstante tamén se autorizan os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio.

b.6.5) Usos prohibidos: Todos os demais usos dos establecidos no Art. 38 LOUG

b.7) SOLO RÚSTICO DE ESPECIAL PROTECCIÓN DE PATRIMONIO CULTURAL

b.7.1) Concepto

Solo rústico especialmente protexido para zonas con interese patrimonial, artístico ou histórico, que estean previstas no planeamento ou na lexislación sectorial que lles sexa aplicable.

b.7.2) Réxime de usos, en relación coas actividades extractivas

O réxime xeral do solo rústico de patrimonio cultural, de conformidade co establecido no Art. 38 LOUG, sen prexuízo do establecido na súa lexislación reguladora, ten por obxecto preservar o patrimonio cultural.

b.7.3) Usos permitidos por licenza municipal

Permítense os usos relacionados no apartado 1 do art.º 38 LOUG. Entre estes usos non se permiten usos relacionados coas actividades extractivas.

b.7.4) Usos autorizables pola Comunidade Autónoma

Se autorizan os usos relacionados no apartado 2 do Art. 38 LOUG, que non inclúen os usos relacionados coas actividades extractivas. Non obstante tamén se autorizan os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio.

b.7.5) Usos prohibidos: Todos os demais usos dos establecidos no Art. 38 LOUG

b.8) SOLO RÚSTICO DE ESPECIAL PROTECCIÓN DE ESPACIOS NATURALES

b.8.1) Concepto

O solo rústico de protección de espazos naturais, está constituído polos terreos sometidos a algún réxime de protección por aplicación da Lei 9/2001, de conservación da natureza, ou da lexislación reguladora dos espazos naturais, a flora e a fauna. Igualmente, terán a dita consideración os terreos que os instrumentos de ordenación do territorio, as normas provinciais de planeamento ou o planeamento urbanístico estimen necesario protexer polos seus valores naturais, ambientais, científicos ou recreativos.

Excepcionalmente, o plan xeral poderá excluír desta categoría, logo de avaliación ambiental, os solos que sexan necesarios para a delimitación de núcleos rurais nos casos nos que o Consello da Xunta o autorice expresamente

b.8.2) Réxime de usos, en relación coas actividades extractivas

O réxime xeral dos solos rústicos de protección de espazos naturais, sen prexuício do establecido na súa lexislación reguladora, ten por obxecto preservar os seus valores naturais, paisaxísticos e tradicionais:

b.8.3) Usos permitidos por licenza municipal

Permítense os usos relacionados no apartado 1 do art.º 39 LOUG. Entre estes usos non se permiten usos relacionados coas actividades extractivas.

b.8.4) Usos autorizables pola Comunidade Autónoma

Autorízanse os usos relacionados no apartado 2 do art.º 39 LOUG, que non inclúen os usos relacionados coas actividades extractivas. Non obstante tamén se autorizan os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio.

b.8.5) Usos prohibidos: Todos os demais usos dos establecidos no Art. 38 LOUG

De conformidade coas categorías e tipos de solo rústico establecido no art.º 32 LOUG e co réxime de usos do solo rústico establecido nos art.º 33 e 34 LOUG, para as actividades extractivas de establecen as seguintes determinacións:

c) USOS PERMITIDOS

- En solo rústico de especial protección forestal, permítense os usos previstos no art.º 1.e) do artigo 33.1.e) LOUG, descritos anteriormente.

d) USOS AUTORIZADOS

- En solos rústicos de protección ordinaria e de especial protección forestal e agropecuaria, autorízanse os usos relativos a actividades extractivas previstos no artigo 33.1.e) LOUG, descritos anteriormente.
- En solos rústicos de protección ordinaria e de especial protección forestal e agrípecuaria, autorízanse os usos previstos no apartado 33.2.K) LOUG, descritos anteriormente.
- Nas demais categorías de solo rústico de especial protección non se autorizan as actividades extractivas. Non obstante en todas elas tamén se autorizan os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio.

O Cadro nº 35.- contén, para cada categoría e tipo de solo rústico, os usos permitidos e autorizables, en relación coas actividades extractivas.

Cadro nº 35.- Actividades Extractivas (AE) permitidas ou autorizables

CATEGORIAS E TIPOS DE SOLO RÚSTICO	ACTIVIDADES EXTRACTIVAS	
	PERMITIDAS (SI/NON)	AUTORIZABLES (SI/NON)
S. R. P Ordinaria	NON	SI (Art 33.1.e) e Art. 33.2.k) LOUG (1)
SREP Agropecuaria	NON	SI (Art 33.1.e) e Art. 33.2.k) LOUG (1)
SREP Forestal	SI (Art 33.1.e) LOUG	SI (Art 33.1.e) e Art. 33.2.k) LOUG.(1)
SREP Infraestructuras	NON	NON (2)
S.R.E.P Augas	NON	NON (2)
S.R.E.P Costas	NON	NON (2)
S.R.E.P de Espazos Naturais	NON	NON (2)
S.R.E.P Paisaxística	NON	NON (2)
S.R.E.P de Interese patrimonial, artístico ou histórico	NON	NON (2)

(1) Ademais das actividades extractivas, autorízanse os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio.

(2) Non se autorizan as actividades extractivas. Non obstante autorízanse os usos que poidan establecerse a través dos instrumentos previstos na lexislación de ordenación do territorio

5.3.4.1.2 Réxime transitorio de aplicación ás actividades extractivas en activo

A Disposición Transitoria Décimo Segunda da LOUG, relativa ás explotacións mineiras, establece o réxime transitorio para a regularización das explotacións mineiras en activo, anteriores á entrada en vigor da Lei 9/2002, do 23 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia.

O contido da devandita disposición transitoria, foi modificado en varias ocasións, a última con motivo da entrada en vigor da Lei 2/2010, do 25 de marzo, de medidas urxentes de modificación da lei 9/2002, do 30 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia.

Ademais dos cambios citados, durante o período 2002-2010, aprobáronse novas leis que tamén afectaron aos procesos de regularización das actividades extractivas en activo, con anterioridade á lei 9/2002. Por todo iso, nos apartados seguintes descríbense os cambios cronolóxicos introducidos na disposición transitoria duodécima da LOUG, así como a nova lexislación e normativa que entrou en vigor no período 2002-2021,

que afecta á regulación das actividades extractivas.

a) LEI 9/2002 DO 30 DE DECEMBRO, DE ORDENACIÓN URBANÍSTICA E PROTECCIÓN DO MEDIO RURAL DE GALICIA (DISPOSICIÓN TRANSITORIA DUODÉCIMA)

- Na disposición transitoria duodécima da lei 9/2002, de 30 de decembro de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, requírese a preexistencia en activo, no momento de entrada en vigor da citada lei, das explotacións mineiras e das actividades extractivas de recursos minerais, para continuar a actividade, nos ámbitos para os cales dispoñen de licenza urbanística municipal, ou para obtela, logo de autorización do Consello da Xunta, e están localizadas en solo rústico de especial protección.
- A ampliación das existentes ou a implantación de novas explotacións e actividades extractivas en solo rústico especialmente protexido, non poderá realizarse en tanto non sexa aprobado o correspondente Plan Sectorial de Incidencia Supramunicipal de Actividades Extractivas, de acordo coa lei 10/1995, de Ordenación do Territorio de Galicia.

b) LEI 15/2004 DE 29 DE DECEMBRO, DE MODIFICACIÓN DA LEI 9/2002, DE 30 DE DECEMBRO, DE ORDENACIÓN URBANÍSTICA E PROTECCIÓN DO MEDIO RURAL DE GALICIA (DISPOSICIÓN TRANSITORIA DUODÉCIMA)

A Lei 15/2004 modifica o contido da Disposición Transitoria Décimo Segunda, introducindo os seguintes cambios:

- Para a ampliación das explotacións existentes, con anterioridade á entrada en vigor da Lei 9/2002, necesitarase a previa autorización do Consello da Xunta. (anteriormente necesitábase, a redacción do Plan Sectorial de Actividades Extractivas)
- Ábrese a posibilidade de autorizar actividades extractivas en solo rústico de protección ordinaria e de especial protección forestal, de acordo co disposto polos artigos 36 e 37 LOUG.

c) LEI 3/2008, DO 23 DE MAIO, DE ORDENACIÓN DA MINARÍA DE GALICIA

A Lei 3/2008, do 23 de Maio, de Ordenación da minaría de Galicia, establece na disposición final segunda, unha nova modificación da Lei 9/2002, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, que afecta aos Arts. 36 e ao art.º 37 LOUG, así como á disposición transitoria duodécima da LOUG.

- Art. 36.- Solo rústico de protección ordinaria

Coa nova modificación, en solo rústico de protección ordinaria, tamén se permiten "as actividades extractivas, incluída a explotación mineira, ás canteiras e a extracción de aridos ou terras, así como vos seus establecementos de beneficio" (anteriormente no citado solo as actividades extractivas eran usos autorizados)

- Art. 37.- Solo rústico de especial protección agropecuaria, forestal ou de infraestruturas.

Coa nova modificación, en solo rústico de protección forestal, tamén se permiten "as actividades extractivas, incluída a explotación mineira, ás canteiras e a extracción de aridos ou terras, así como vos seus establecementos de beneficio" (anteriormente nos citados artigos as actividades extractivas eran usos autorizados)

- Coa nova modificación da disposición transitoria duodécima LOUG, as explotacións mineiras, as actividades extractivas de recursos minerais e os establecementos de beneficio vinculados ás actividades mineiras en activo no momento da entrada en vigor da LOUG, que se sitúen en solo rústico de protección ordinaria e forestal que non contén coa preceptiva licenza municipal, para continuar a súa actividade deberán obtela, logo de acreditación da súa existencia con anterioridade á aprobación da devandita lei. Para iso abondará co recoñecemento administrativo da dirección xeral con competencia en materia de minas.

Para a autorización da licenza urbanística municipal presentárase no concello a solicitude de regularización á que se achegará o recoñecemento administrativo anteriormente sinalado (anteriormente as actividades localizadas nos solos citados, necesitaban a autorización previa do Consello da Xunta).

d) LEI 2/2010, DO 25 DE MARZO, DE MEDIDAS URXENTES DE MODIFICACIÓN DA LEI 9/2002, DO 30 DE DECEMBRO, DE ORDENACIÓN URBANÍSTICA E PROTECCIÓN DO MEDIO RURAL DE GALICIA.

De acordo coa redacción dada pola lei 2/2010 á disposición transitoria duodécima, requírese a preexistencia en activo, con anterioridade a entrada en vigor da lei 9/2002, das explotacións mineiras e das actividades extractivas dos recursos minerais para continuar a actividade nos ámbitos para os cales dispoñen de licenza urbanística municipal; ou para obtela, de acordo co previsto nesta disposición transitoria, se carecen dela, e están localizados en solo rústico de protección ordinaria e de especial protección forestal ou das augas.

Respecto á apertura de novas explotacións e actividades extractivas, a Disposición Transitoria Décimo Segunda da LOUG establece que a apertura de novas explotacións e actividades extractivas, así como a ampliación das existentes, en calquera categoría de solo rústico especialmente protexido, non poderá realizarse en tanto non sexa aprobado definitivamente o correspondente PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS DE GALICIA. Todo iso, sen prexuízo da posibilidade de outorgar autorización para actividades extractivas en solo rústico de protección ordinaria e en solo rústico de especial protección forestal e agropecuaria

En definitiva a última modificación da Disposición Transitoria Décimo Segunda da LOUG, conforme á lei 2/2010, establece literalmente o seguinte réxime transitorio:

- *As explotacións mineiras, as actividades extractivas de recursos minerais e os establecementos de beneficio vinculados ás actividades mineiras, cando estas estivesen en activo no momento da entrada en vigor da Lei 9/2002, do 30 de decembro, localizados en solo rústico especialmente protexido poderán continuar a súa actividade nos ámbitos para os que dispoñen de licenza urbanística municipal.*
- *As explotacións mineiras, as actividades extractivas de recursos minerais e os establecementos de beneficio vinculados ás actividades mineiras, cando estas estivesen en activo no momento da entrada en vigor da Lei 9/2002, do 30 de decembro, localizados en solo rústico de protección ordinaria e de especial protección forestal ou das augas que non contén coa preceptiva licenza urbanística municipal para continuar a súa actividade deberán obtela, logo de que acrediten a súa existencia con anterioridade á entrada en vigor da citada lei. Para isto, bastará co recoñecemento administrativo da dirección xeral con competencia en materia de minas. Para a obtención da licenza urbanística municipal presentarse no concello a solicitude de regularización, á que se lle achegará o recoñecemento administrativo anteriormente sinalado, acreditativo do cumprimento da normativa sectorial vixente.*
- *As explotacións mineiras, as actividades extractivas de recursos minerais e os establecementos de beneficio vinculados ás actividades mineiras, cando estas estivesen en activo no momento da entrada en vigor da Lei 9/2002, do 30 de decembro, localizados en calquera categoría de solo rústico especialmente protexido, agás o solo de protección forestal e de auga, que non contén coa preceptiva licenza urbanística municipal para continuar a súa actividade deberán obtela, logo da autorización do Consello da Xunta, oída a Comisión Superior de Urbanismo de Galicia e por proposta da consellaría competente en materia de minas.*

O Consello da Xunta valorará a compatibilidade ou non da explotación cos valores naturais, ambientais, paisaxísticos e de patrimonio cultural existentes ou coa súa vinculación a pactos ambientais.

A implantación de novas explotacións e actividades extractivas, así como a ampliación das existentes en calquera categoría de solo rústico especialmente protexido, non poderá realizarse en tanto non sexa aprobado definitivamente o correspondente plan sectorial de actividades extractivas de Galicia, ou proxecto sectorial, que será formulado e tramitado polo conselleiro ou pola conselleira competente en materia de minas; todo isto sen prexuízo da posibilidade de outorgar autorización para actividades extractivas en solo rústico de protección ordinaria e de especial protección forestal, segundo o disposto polos artigos 36º e 37º desta lei.

Con esta modificación en solo rústico de protección ordinaria as actividades extractivas enmárcanse unicamente dentro dos usos autorizables pola Comunidade Autónoma, cando na LOMG eran usos permitidos e autorizables.

Cadro nº 36.- Actividades extractivas existentes, ampliación de existentes e novas

Categorías e tipos de solo rústico	Explotacións en activo á entrada en vigor da LOUG		Ampliación de explotacións existentes e novas explotacións
	Con Licenza	Sen Licenza	
S. R. P Ordinaria	Pode continuar a actividade	Debe acreditar a súa existencia á entrada en vigor LOUG	USO AUTORIZABLE
SREP Agropecuaria	Pode continuar a actividade	Autorización Consello Xunta	USO AUTORIZABLE
SREP Forestal	Pode continuar a actividade	Debe acreditar a súa existencia á entrada en vigor LOUG	USO AUTORIZABLE
SREP Infraestructuras	Pode continuar a actividade	Autorización Consello Xunta	Aprobación do PSAEG
S.R.E.P Augas	Pode continuar a actividade	Debe acreditar a súa existencia á entrada en vigor LOUG	Aprobación do PSAEG
S.R.E.P Costas	Pode continuar a actividade	Autorización Consello Xunta	Aprobación do PSAEG
S.R.E.P de Espazos Naturais	Pode continuar a actividade	Autorización Consello Xunta	Aprobación do PSAEG
S.R.E.P Paisaxística	Pode continuar a actividade	Autorización Consello Xunta	Aprobación do PSAEG
S.R.E.P de Interese patrimonial, artístico ou histórico	Pode continuar a actividade	Autorización Consello Xunta	Aprobación do PSAEG

PSAE: Plan Sectorial de actividades extractivas

O art.º 6 do Decreto 80/2000 establece no seu apartado f), que os plans sectoriais deberán conter entre as súas determinacións as medidas para a súa articulación co planeamento urbanístico e cos demais instrumentos de ordenación do territorio, especificando o seguinte: "O Plan Sectorial deberá procura-la súa adecuación co planeamento municipal vixente no termo ou termos municipais nos que se asente a infraestrutura, dotación ou instalación ou, se é ou caso, sinalará ás determinacións do planeamento municipal que deban ser modificadas como consecuencia da aprobación do plan sectorial, así como o prazo para realiza-la correspondiente adecuación".

En liña co exposto anteriormente, o art.º 11.2 da LOMG establece que: "As determinacións do Plan Sectorial de actividades extractivas de Galicia serán directamente aplicables e prevalecerán de forma inmediata sobre as do plan urbanístico, que haberá de ser obxecto de adaptación,".

O art.º 7 do Decreto 80/2000, establece no seu apartado d) que, entre a documentación dos Plans Sectoriais,

deberá realizarse un *análise da relación do contido do plan sectorial co planeamento urbanístico vixente*, determinando ao posibles discrepancias e xustificando ás medidas que impliquen a necesaria modificación do dito planeamento.

Na actualidade 84 concellos de Galicia, o que representa o 26,66% dos concellos (315), atópanse adaptados á lei 9/2002, do 30 de Decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, os restantes concellos, ou ben contan con planemento anterior ao ano 2002 ou carecen de todo tipo de plan segundo a información obtida do Informe do estado do planeamento vixente (actualizado a 25/02/2013) a través da páxina web da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas.

Nesta situación resulta difícil realizar unha análise realista da relación do contido do Plan Sectorial co plan urbanístico municipal, a que se refire o Art 7 do Decreto 80/2000, xa que como se expuxo anteriormente, a maioría dos concellos de Galicia contan con plans moi antigos que non reflicten fielmente as determinacións da planificación adaptadas á lexislación vixente, nin os dereitos mineiros, o que se traduce en que a licenza urbanística municipal para o desenvolvemento das actividades extractivas non poida concederse, por non se axustar a categoría de solo rústico ás determinacións legais ou simplemente porque ao non existir plan está zonificado o solo rústico.

A determinación 3.3.18 das Directrices de Ordenación do Territorio relativa á explotación dos recursos minerais e xeolóxicos, establece: *Os instrumentos de ordenación e o plan urbanístico, na elaboración de súas propostas terán en conta as solicitudes e os dereitos mineiros otorgados na Comunidade Autónoma de Galicia. Estes instrumentos, entre as súas previsións para a compatibilización dos usos existentes e potenciais do territorio, deberán motivar calquera disposición restritiva en relación ás actividades incluídas na Lei 22/1973, de 21 de xullo, de Minas.*

Coa entrada en vigor da Lei 9/2002, do 30 de Decembro, de Ordenación Urbanística e Protección do medio rural de Galicia (LOUG), establécese o réxime transitorio para a regularización das actividades extractivas en activo ata entón permitindo a súa adaptación á nova situación derivada da aplicación da citada lei.

Ata o ano 2002, a regulación da actividade mineira establecíase mediante as determinacións da Lei 22/1973, do 21 de xullo, de minas, e da lei 6/1997, do 4 de xaneiro, de fomento da minaría.

Galicia, ademais das normas de fomento da minaría, contaba no ano 2002 coa Lei 9/1985, de protección das pedras ornamentais, dirixida á protección dos minerais que teñen o seu principal aplicación na industria da construción, e a Lei 5/1995, do 7 de xuño, de regulación das augas minerais, termais, de manancial e dos establecementos balnearios.

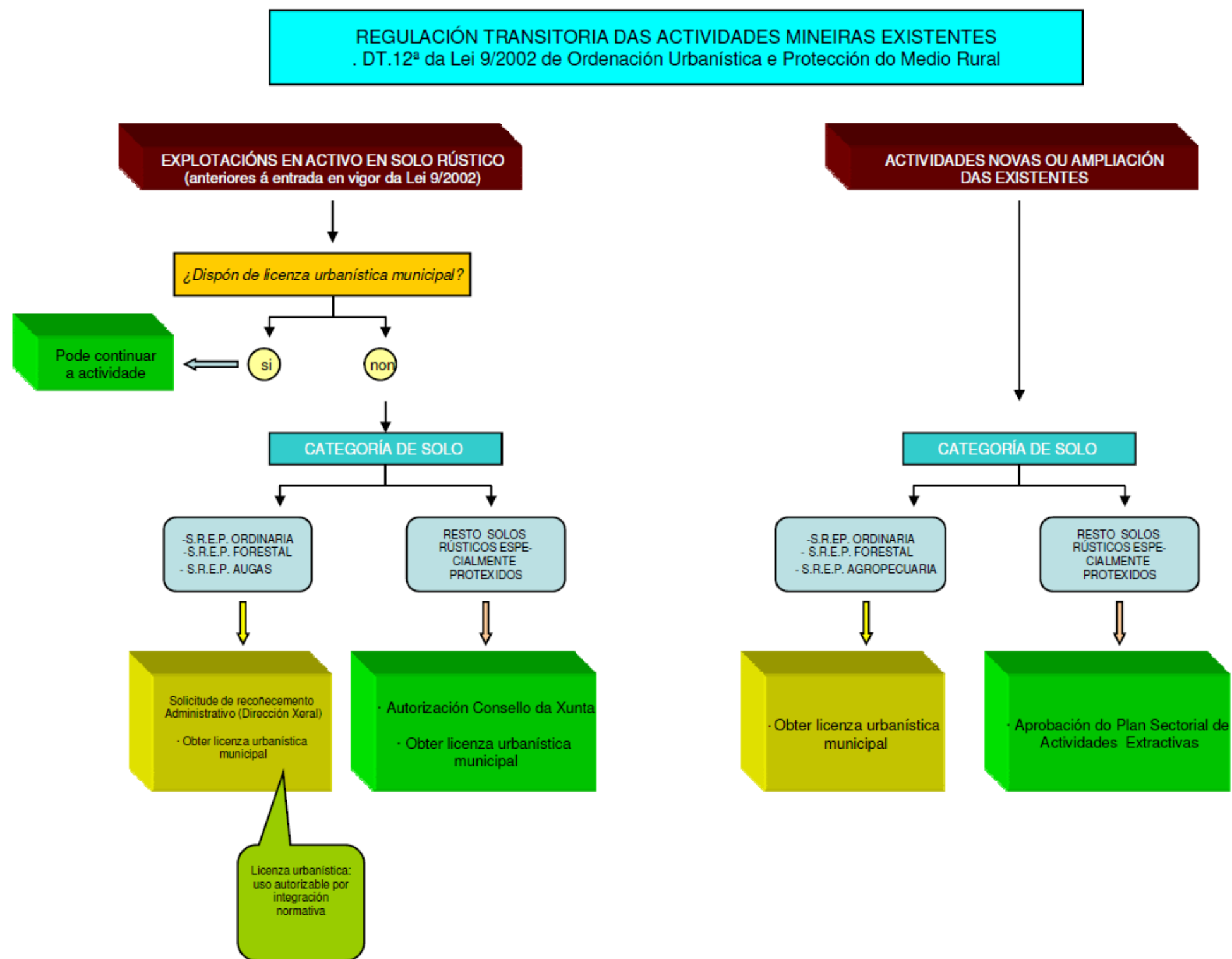
No citado contexto é necesario esperar ata o ano 2008, para a aprobación da lei 3/2008, do 23 de maio, de ordenación da minaría de Galicia (LOMG). É a partir de entón cando desenvolve a lexislación básica estatal que permita o desenvolvemento sostible e a adaptación do sector mineiro ás singularidades territoriais, ambientais ou de estrutura da propiedade de Galicia, así como a determinación da organización administrativa e a competencia orgánica.

É o Título III da LOMG quen atribúe o **Plan Sectorial de Actividades Extractivas de Galicia, a condición de máximo instrumento de planificación da política mineira**, e o seu carácter de plan sectorial de incidencia supramunicipal, ao obxecto de establecer os principios e directrices para a ordenación mineira de Galicia baseada en criterios de estabilidade e sostibilidade.

Non obstante para a redacción do Plan Sectorial de Actividades Extractivas é necesario coñecer tanto a situación actual do sector mineiro, coma a traxectoria seguida e o grao de adaptación das actividades extractivas, en activo no momento da entrada en vigor da LOUG, á Disposición Transitoria duodécima da LOUG que establecía o réxime transitorio para adecuar as actividades extractivas en activo naquel momento ás determinacións da LOUG. A realidade actual é que as determinacións do réxime transitorio mostráronse pouco eficaces e son numerosas as explotacións actuais, anteriores á LOUG, que encontran dificultades para rematar o procedemento da súa regularización. Iso é motivado en boa medida pola dificultade **que supón a regularización individualizada de cada unha das explotacións mineiras en activo, sen contar cunha marco normativo armonizado adaptado ás características e á problemática do sector mineiro en Galicia**. Nestes sentido debe insistirse en que non é senón no ano 2008 cando se aproba a Lei 3/2002, 23 de maio, de ordenación da minaría de Galicia, e aínda hoxe carécese do instrumento de ordenación territorial (Plan Sectorial de Actividades Extractivas) que debe establecer os principios e directrices para a ordenación mineira de Galicia.

En todo caso convén coñecer a traxectoria seguida polas actividades extractivas dende a entrada en vigor da Lei 9/2002, para identificar os problemas que en maior grao incidiron no baixo cumprimento das determinacións contidas na disposición transitoria duodécima da LOUG.

Gráfico nº 23.- Contido da disposición duodécima da LOUG, conforme á última modificación da Lei 2/2010.

5.3.4.1.3 Grao de cumprimento da disposición transitoria duodécima da LOUG

Vistas as modificacións que se foron introducindo progresivamente na disposición transitoria duodécima da LOUG, así como nos artigos 36 e 37 da LOUG, no relativo ás actividades extractivas, no presente apartado realízase unha análise sobre unha mostra de explotacións mineiras para aproximarnos á situación xurídico-administrativa das actividades extractivas e comprobar o grao de cumprimento da Disposición Transitoria duodécima da LOUG.

a) CARACTERÍSTICAS DA MOSTRA SELECCIONADA E DISTRIBUCIÓN DAS EXPLOTACIÓNS

Para a análise da situación xurídico-administrativa actual das explotacións mineiras, analizouse unha mostra de 112 explotacións, produto de unha enquisa elaborada pola Cámara Oficial Mineira de Galicia entre os seus socios (tódolos propietarios de minas, sociedades de tódalas clases formadas para a súa explotación, arrendadores e, en xeral, todas aquelas persoas naturais e xurídicas dedicadas á Industria Mineira dentro do ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia, considerándose incluíbles tódalas actividades relacionadas con algunha fase do ciclo de produción (investigación e exploración, explotación, transformación e comercialización, mesmo recuperación e reciclaxe de recursos minerais e industrias auxiliares)).

Das 112 explotacións analizadas, a metade (50%) localízanse na provincia de Pontevedra e o 50% restante repártese entre as provincias de Lugo (22%), A Coruña (15%) e Ourense (13%).

Atendendo á clasificación e categorización do solo establecida na LOUG, practicamente a metade (49%) das explotacións citadas; é dicir 55 explotacións, localízanse en solo rústico de protección ordinaria, un 21% localízase en solo rústico de protección forestal e un 4% noutras categorías de solo rústico, en que son autorizables as actividades extractivas. O 26% restante das explotacións localízanse en categorías de solo rústico, nas que as actividades extractivas serían usos autorizados, se proceden das determinacións dos instrumentos de ordenación territorial.

b) GRAO DE CUMPRIMENTO DA DISPOSICIÓN DUODÉCIMA DA LOUG

De acordo coas determinacións contidas na Disposición duodécima da LOUG, a situación actual das explotacións mineiras é a seguinte:

- Das 112 explotacións da mostra, o 74% (83 explotacións) emprázanse en solo rústico de protección ordinaria, en solo rústico de especial protección forestal e noutras categorías de solo rústico nas que as actividades extractivas é usos autorizable, e o 26% restante (29 explotacións) emprázanse noutras categorías de solo rústico.
- Das 83 explotacións emprazadas en solo rústico de protección ordinaria, forestal e noutras categorías de solo rústico en que se autorizan as actividades extractivas, solicitaron o

recoñecemento administrativo do órgano competente, en materia de minas, o 88% 73 explotacións. Destas últimas, foi outorgado o recoñecemento solicitado a 69 o 94% explotacións.

- Das 29 explotacións emprazadas noutras categorías de solo rústico que requiren conforme ás determinacións da Disposición transitoria duodécima LOUG, a autorización do Consello da Xunta, solicitaron a citada autorización o 41 %12 explotacións, despois de ser outorgada a devandita autorización a unha única explotación.
- Dos datos anteriores despréndese que 27 explotacións, o que representan o 24% do total, non realizaron ningún tipo de solicitude.
- Por outra parte, ao considerar as solicitudes de licenzas urbanísticas e de actividade, a situación é a seguinte:
 - Das 112 explotacións da mostra, 81 explotacións solicitaron licenza urbanística, resultando que unicamente se outorgou a devandita licenza a 17 explotacións, o que representa o 21% do total de explotacións.
 - Das 112 explotacións da mostra, 95 explotacións solicitaron licenza de actividade, resultando que unicamente se outorgou a devandita licenza a 24 explotacións, o que representa o 25%.

Da análise realizada despréndese que:

- Que das solicitudes de recoñecemento das explotacións mineiras localizadas en solo rústico de protección ordinaria, de especial protección forestal e noutras categorías de solo rústico en que se autorizan as actividades extractivas, foi outorgado o citado recoñecemento a case todas (95%) as explotacións que o solicitaron, mentres que as explotacións localizadas noutras categorías de solo rústico, que deben solicitar autorización do Consello da Xunta, unicamente foi outorgada a autorización a unha explotación. É dicir que cando as explotacións mineiras se localizan nas categorías de solo rústico nas que as actividades extractivas son usos permitidos ou autorizados polas determinacións da lexislación urbanística, a practica totalidade de solicitudes de recoñecemento son outorgadas, mentres que cando as explotacións mineiras se localizan en solos rústicos en que as actividades extractivas unicamente poden ser autorizadas a través de instrumentos de ordenación territorial, as autorizacións son mínimas.

Derívase do anterior a **urxente necesidade da redacción e aprobación do PLAN SECTORIAL DE ACTIVIDADES EXTRACTIVAS**, por entenderse que a regularización das actividades extractivas, a ampliación das existentes ou a implantación de novas actividades en determinadas categorías de solo rústico especialmente protexido, polos seus valores ambientais, ecolóxicos ou paisaxísticos ou por aplicación das determinacións da lexislación de carácter sectorial, debe ser analizado dende un instrumento de ordenación territorial, como o Plan Sectorial de Actividades Extractivas.

- Por outra parte tamén cabe resaltar que das explotacións mineiras para as que se solicitou licenza urbanística municipal, unicamente se outorgou licenza ao 21% destas. Considérase que os factores

que inciden fundamentalmente no baixo número de licenzas urbanísticas concedidas, se debe fundamentalmente á carencia nos plans municipais de determinacións relativas ás actividades extractivas, por falta de identificación dos dereitos mineiros, plans moi antigos non adaptados ás determinacións da lexislación urbanística vixente ou simplemente inexistencia de plan urbanístico municipal. Estas circunstancias dificultan de xeito extraordinario o labor municipal, ao carecer de instrumentos claros para o outorgamento de licenzas nos casos en que resultan procedentes, pero que esixirán un proceso de integración normativa que frecuentemente excederá a capacidade técnico-xurídica do órgano local. Todos os factores apuntados dificultan ou impiden o outorgamento de licenza urbanística municipal polas carencias dun documento urbanístico axeitado que permita a toma de decisións correctas á hora de outorgar a licenza urbanística.

Corolario do anterior, cabe apuntar que é o Plan Sectorial de Actividades Extractivas, o elemento clave para que as autorizacións das actividades extractivas se realicen de forma coordinada, co consenso de todos os organismos que interveñen durante o proceso de tramitación destas, e os Proxectos Sectoriais que desenvolvan as súas determinacións, a ferramenta máis eficaz.

ANEXO.- PLANOS

Nº I.00.- SITUACIÓN E EMPRAZAMENTO

Nº I.01.-HIPSOMETRÍA

Nº I.02.-PENDENTES

Nº I.03.-HIDROGRAFÍA

Nº I.04.-XEOLOXÍA

Nº I.05.-XEOTECNIA XERAL

Nº I.06.01.-REDE GALEGA DE ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS

Nº I.06.02.-ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS: REDE NATURA 2000

Nº I.06.03.-ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS: RESERVA BIOSFERA

Nº I.06.04.-ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS

Nº I.06.05.-AREAS COMPLEMENTARIAS DOS ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS

Nº I.07.-MASAS FORESTAIS E ÁREAS INCENDIADAS

Nº I.08.-MONTES VECIÑAIS EN MAN COMÚN

Nº I.09.- AFECCIÓN DO PLAN DE ORDENACIÓN DO LITORAL

Nº I.10.-INFRAESTRUTURAS DE COMUNICACIÓNS

Nº I.11.-SERVIDUMES AERONAÚTICAS

Nº I.12.-PLAN SECTORIAL EÓLICO DE GALICIA

Nº I.13.-ESTRATEGIA DA PAISAXE GALEGA

Nº I.14.1.-DEREITOS MINEIROS VIXENTES A 9 DE NOVEMBRO DE 2012 PERMISOS DE INVESTIGACIÓN E EXPLORACIÓN

Nº I.14.2- DEREITOS MINEIROS VIXENTES A 9/11/2012 DE EXPLOTACIÓN E APROVEITAMENTO

Nº II.00.01- PLANO GUÍA DE ÁREAS FUNCIONAIS

Nº II.01.01- ÁREA FUNCIONAL DE A CORUÑA: DEREITOS MINEIROS

Nº II.02.01- ÁREA FUNCIONAL DE FERROL: DEREITOS MINEIROS

Nº II.03.01- ÁREA FUNCIONAL DE SANTIAGO: DEREITOS MINEIROS

Nº II.04.01- ÁREA FUNCIONAL DE VIGO: DEREITOS MINEIROS

Nº II.05.01- ÁREA FUNCIONAL DE PONTEVEDRA: DEREITOS MINEIROS

Nº II.06.01- ÁREA FUNCIONAL DE LALÍN: DEREITOS MINEIROS

Nº II.07.01- ÁREA FUNCIONAL DE LUGO: DEREITOS MINEIROS

Nº II.08.01- ÁREA FUNCIONAL DE AS MARIÑAS: DEREITOS MINEIROS

Nº II.09.01- ÁREA FUNCIONAL DE TERRA DE LEMOS: DEREITOS MINEIROS

Nº II.10.01- ÁREA FUNCIONAL DE OURENSE: DEREITOS MINEIROS

Nº II.11.01- ÁREA FUNCIONAL DE VERÍN: DEREITOS MINEIROS

Nº II.12.01- ÁREA FUNCIONAL DE O BARCO DE VALDEORRAS: DEREITOS MINEIROS